

Na Balkanu nič novega

Da je Jugoslavija izrinjena na rob zunanjepolitičnega dogajanja, vemo vsi, čeprav po mnenju našega spoštovanega kolege Jurija Gustinčiča to niti ni kakšen pravi kriterij. Kakšno Kanado ali Nizozemsko redko omenjajo v evropskem ali svetovnem merilu, pa se tamkajšnji ljudje, ki živijo v blaginji in miru, prav nič ne pritožujejo zaradi tega. Torej se naprej ostaja najbolj zanimivo naše notranje politično dogajanje, pa tudi to le pogojno. Za poznavalce lokalnih balkanskih razmer se pravzaprav ne dogaja nič novega. Balkan je še vedno Balkan, slikovit, folkloren, skratka jugovzhodna posebnost Evrope. Do balkanskosti Balkana pa smo seveda najbolj kritični mi sami.

Tudi ta teden je bila pozornost analitikov naših domačih razmer usmerjena v Srbijo. Tam se je pretekli teden »dogodila« opozicija in »dogodil« se je narod, kronisti pa so zabeležili, da je bila sezgana prva Miloševićeva slika. Tak razplet je tudi bilo pričakovati, pa ne samo zaradi demokratičnih srbskih tradicij, ampak tudi zaradi tega, ker je srb-

ska država predzadnja komunistična država v Evropi. Srbom pa očitno ni več do sedanjega komunističnega režima, zahtevali so svobodno volitve. Vse skupaj pa je potekalo precej drugače. Medtem ko je slovenska partija že veliko prej vedela, kaj jo čaka in se je temu primerno prilagajala (za nekatere bolj, za nekatere manj uspešno), je srbska vztrajala pri trdi varianti socializma. In po tem sodeč, jo tudi čaka veliko bolj nemila usoda, kot je doletela slovensko partijo. Kajti srbska partija, ki še vedno upravlja s policijo, je nad demonstrante pred TV Beograd poslala policijske oddelke, ki tamkaj prisotnih Srbov niso sprasovali, ali so morda pisatelj, novinarji ali kaj podobnega. Batine je delila vsem enako. Tudi zato je predstavnika State departmenta protestirala zaradi pretirane uporabe sile.

Žal se zdi, da se bo ponovila tipična balkanska slika. Včerajšnji idol in vožd Milošević mora nujno propasti, in to na krvav balkanski način. Da bo tako, in drugače ne more biti, je pokazal že razkol zno-

traj sedanje opozicije. Kot zanimivost lahko navedemo še, da so bili tudi ob nastopu Vuka Draškovića prisotni sušterji, podobno kot ob začetku razpadanja Jugoslavije, ko je pred skupščino govoril Raif Dizdarević (kdo je že bil to?).

Da so tudi najbolj zadržani »jugoslovenariji« postali previdni glede prihodnje usode Jugoslavije, je jasno. Zdej sploh ni več nobenih dvomov, da hočejo vsi jugoslovanski narodi in republike živeti v konfederaciji. Srbi pa, ne glede na barvo, hočejo federacijo, ker se pač bojijo možnosti svobodnega odločanja. Če k temu dodamo, da nekdanji disident Šešelj javno vprije, kako bodo del Srbije vsa Hrvaška pa Bosna in Hercegovina, Makedonija in Črna gora, da pravi Tudjman, kako je BiH integralni del Hrvaške, smo lahko v resnici zaskrbljeni za našo prihodnost. Predsednik slovenske vlade Lojze Peterle pravi na vse to, da se bomo Slovenci odločili za čisto svojo pot in jo bomo tudi držali. Tujina nam to odsvetuje, ampak tujci pač niso nikoli živeli v nečem takem, kar se imenuje Jugoslavija. Lahko pa bi se potolažili, da je vse skupaj plod balkanske nagnjenosti k pretiravanju in poudarjanju čustev, dejanski razplet pa bo v resnici veliko bolj miren in civilizacijski, kot se nam sedaj zdi. Zagotovo pa bo Balkan ostal večer problem.

J. SIMČIČ

RADIJI V DOMNU — Vodstvo novo ustanovljenega Združenja radijskih postaj Slovenije, ki je bilo ustanovljeno v gostišču Domen v Družinski vasi, je prevzel Aleš Kardež (desno), direktor radia Glas Ljubljane, zraven njega pa sedi predsednik iniciativnega odbora Uroš Dular, direktor Studia D. (Foto: T. J.)

Slovenski radiji gostje Studia D

Ustanovili združenje

DRUŽINSKA VAS — Prejšnji četrtek dopoldne so se v novoodprtem penzionu Domen v Družinski vasi pri Smarjeti sestali predstavniki doma vseh slovenskih lokalnih radijskih postaj na ustanovni skupščini Združenja radijskih postaj Slovenije. Pobudnik združenja in organizator sestanka je bil novomeški Studio D, njegov direktor Uroš Dular pa je bil tudi predsednik iniciativnega odbora za ustanovitev Združenja.

V Sloveniji deluje ali pa je še v ustanavljanju dvanajset radijskih postaj. Njihov status in materialni položaj je sila različen, zato je bil že skrajni čas — tako so ugotovili udeleženci skupščine — da se urejanja njihovega stanja in postavitve okvirnih normativov ter reševanja ostalih vprašanj od pravne regulative do materialnih zadev loti organ, h kateremu se bodo lahko vsi zatekli in bo razumel probleme vseh. To združenje se ne obrača proti nikomur, pač pa je ustanovljeno zato, so posebej poudarili, da bi zagotovilo medsebojno pomoč in sodelovanje med radijskimi postajami.

Večina prisotnih je podpisala sporazum o ustanovitvi združenja, ki pa naj ne bi bilo pravni organ, temveč le posvetovalno ter koordinacijsko telo, medtem ko bi stroške za organizacijo srečanj in prireditve krije radijske postaje same. Hkrati so izvolili izvršni odbor združenja; za predsednika Aleša Kardeža, direktorja radia Glas Ljubljane, za njegovo namestnico pa Duško Jurman iz radia Ziri.

Sestavili so tudi okvirni plan delovanja v prihodnjem obdobju, kjer so na prvo mesto postavili izdelavo analize slišnosti posameznih postaj, kar bi jim bilo v nemajhnem pomoč pri posredovanju reklamnih sporočil. Ščasoma naj bi obdelali tudi raziskavo poslušnosti, kar bi jim pomagalo pri oblikovanju

• **Letošnja jesen slavi 25-letnico obstoja najstarejša lokalna radijska postaja v Sloveniji, radio Trbovlje. Ob tej priložnosti bodo tam organizirali Festival radijskih postaj Slovenije, ki bo tekmovalnega značaja, in bo potem vsako leto organiziran drugje. Na festivalu bodo lahko sodelovale vse postaje, in to v različnih zvrsteh.**

programov. Za boljše medsebojno spoznavanje bodo enkrat na leto organizirali družabno srečanje, za postavitev in čimbolj strokovne temelje pa posvet o statusnih spremembah na področju javnega informiranja. T. J.

Zbornica bo servis gospodarstva

S seje izvršilnega odbora MGZ za Dolenjsko — O reorganizaciji v območno zbornico — Zahteva za razbremenitev — Zavarovalnica naj ohrani samostojnost

NOVO MESTO — »Mislim, da smo se v zbornici in v tem odboru v teh dveh letih precej trudili in da so tudi nekateri rezultati. Plinovod za Dolenjsko je pred izgradnjo, investicije za boljšo oskrbo z električno energijo so v teku, pred ustanovitvijo je dolenjsko izvozno podjetje Dolmex, zelo daleč so dogovori o podjetniškem »inkubatorju«, kar se tiče tudi našega truda za boljšo preskrbo dolenjskega trga se končno obeta sodelovanje naših dveh največjih trgovskih podjetij itd.« je strnil rezultate prizadevanj prejšnji tork na zadnji seji v tem mandatu, predsednik Slavko Guštin.

Na seji so se sicer pogovarjali predvsem o reorganizaciji medobčinskih gospodarskih zbornic v Sloveniji v območne zbornice. Znotraj Gospodarske zbornice Slovenije jih bo osem, med

njimi je tudi območna zbornica za Dolenjsko s sedežem v Novem mestu. Za pet sedanjih medobčinskih zbornic, med katerimi je tudi posavska, pa je bodoči obstoj oz. status še vprašanje. Območna zbornica naj bi imela večjo vlogo kot do sedaj, bila naj bi zaresen servis gospodarstva. Območno zbornico za Dolenjsko bo vodil 19-letni odbor, v glavnem direktorjev iz vseh občin in gospodarskih panog na Do-

lenjskem. Predlog članov odbora je zbornica že poslala v potrditev v podjetja, odločitev mora biti znana do konca

• **Govor je bil tudi o predvideni reorganizaciji zavarovalstva v Sloveniji. Zavarovalna skupnost Triglav si želi ohraniti sedanji dokaj samostojni status, v glavnem vsi drugi deli tega sistema v Sloveniji pa kot da nimajo nič proti temu, da izgubijo status pravne osebe, in proti centralizaciji denarja in odločanja v Ljubljani. To je zaradi njihovega finančnega položaja in vprašljivih oz. ne dovolj varnih naložb po svoje tudi razumljivo. Izvršni odbor MGZ pa v interesu dolenjskega območja želi oz. zahteva, da mora novomeška zavarovalnica ohraniti enake pravice in kapital tudi po reorganizaciji.**

JE KRŠKO TUDI V MAJU DELOVALA VARNO

KRŠKO — V maju so v krški nuklearni proizvodni 450.572 MWh, pri obratovanju pa so upoštevali vse predpise. Tako so segrevali Savo v povprečju za 1,89 °C, največ pa za 2,25 °C (dovoljeno 3,5 °C). Prav tako je bila v mejah dovoljenega koncentracija radioaktivnosti v tekočinskih emisijah, efluentih pred izpustom v Savo, se pravi v mejah za pitno vodo. Delež od največje skupne dopustne letne radioaktivnosti v tekočinskih efluentih je pri tretjini znašal 1,3 odstotka, pri ostalih dopustnih radionuklidih pa le 0,027 odstotka. Koncentracija radioaktivnosti (na razdalji 500 m) je bila v mejah za zrak, delež od letno dovoljene doze za JE Krško zaradi plinske emisije na razdalji 500 m pa je znašal 0,001 odstotka. V maju so v nuklearni uskladiščili 33 sodov s srednje radioaktivnimi odpadki in nobene z nizko radioaktivnimi odpadki, tako da je zdaj vseh uskladiščenih radioaktivnih sodov 7.338.

Za trud naj bodo poplačani

Z okrogle mize ob dnevih VI. kočevsko-belokranjskega gojitvenega območja — Medved zaščiteno?

ČRNOMELJ — Konec preteklega tedna so bili v Črnomlju dnevi VI. kočevsko-belokranjskega lovsko-gojitvenega območja. Ob tej priložnosti so lovci pripravili zanimivo razstavo, pa tudi okroglo mizo o gojitvenih smernicah, problemih usklajevanja lovstva na mejnem področju med Slovenijo in Hrvaško ter o vprašanih bodoče zakonske ureditve lovstva. Razpravo je vodil predsednik izvršnega odbora lovske zveze Slovenije Peter Sulen, udeležili pa so se tudi predstavniki lovske zveze Hrvaške, lovskih organizacij Duge Rese in Karlovca ter belokranjske in kočevske lovske zveze.

Z zadovoljstvom so ugotovili, da je sodelovanje med lovci obmejnih območij, zlasti kar se tiče velike divjadi, dobro tudi po zaslugi sporazuma med republikama, ki opredeljuje gospodarjenje z divjadjo po enotnih merilih. Nekaj lovskih družin z obeh bregov Kolpe se je celo pobratilo, sedaj pa skupno vlagajo v lovišča.

Sicer pa so lovci, kar se tiče bodoče ureditve lovstva, proti temu, da bi dajali gozdove oz. živali v njih v zakup. Izhajali so iz tega, da ne gre za družbeno lastnino, ampak za narodno bogastvo, za katerega pa je družba dolžna poskrbeti, da se ohrani. In prav lovske organizacije so tiste, ki to skrb sprejmejo na svoj hrbet. Zavedajo se, da varstvo ni uspešno, če ni organizirano, in prav na osnovi tega dajejo v lovski zvezi Slovenije podarek lovskim organizacijam. Čež nekaj let bodo namreč od 150 vrst

divjadi streljali le še nekaj, prav lovske organizacije pa bodo najbolj vedele, kdaj je potrebno prenehati z odstrelom določene vrste, in zato to odgovornost preyzemajo nase.

Črnomaljec je zanimalo, koliko je obstoj državnih lovišč še nadalje potreben in ali je nujno, da so meje prav takšne, kot so sedaj. Tudi del Črnomaljske občine namreč pripada državnim loviščem. Odgovor so dobili z zvezo lovskih družin Kočevje, češ da Zelenci zahtevajo, naj ta lovišča, ki jih je v Sloveniji 10 odst. od vseh lovišč, postanejo krajski park. Črnomaljši so tudi spomnili, da v prenovi sistema ne bi

• **Lovci so opozorili, da se ne morejo strinjati z elaboratom, ki ga je pripravil republiški Zavod za varstvo naravne in kulturne dediščine, kjer so zapisali, naj bo medved zaščiteno, lovci pa ga obravnavajo kot lovno divjad. Zato so predlagali ponovno proučitev elaborata. Gospodarjenje v zadnjih 30 letih kaže, da se kljub odstreljevanju medved ohranja in ni ogrožen. Tudi gozdarji se boje, da bi s popolno zaščito medveda nastali številni problemi.**

smeli pozabiti na lovce amaterje, ki imajo velike obveznosti, za njihovo delo in skrb pa bi jim morali zagotoviti povračilo. Na Hrvaškem imajo to že urejeno, saj pol divjačine razdelijo lovcem v zahvalo za njihov trud. M. BEZEK-JAKŠE

Kazen rešiteljica težav?

Že pred meseci so se občutno zvišale kazni za prometne prekrške, ki so v »pristojnosti« republike, nedavno so jim sledile še tiste iz zvezne pristojnosti. Podražitev je desetkratna, s čimer pa so le nekoliko ulovili veliko lansko inflacijo. Neprivezanost s pasom zdaj stane voznika 150 dinarčkov, napačno parkiranje od 400 do 2.500 din, prehitra vožnja tudi po 2.500 din, vožnja pod vplivom alkohola pa se po novem plača z denarjem, odvzemom vozniškega dovoljenja in še z obveznim zaporom. Represija naj bi tudi tu delovala vzgojno in preventivno. Če že ne zavest o koristnosti privezanosti s pasom v primeru nezgode, pa naj bi ga vedno pripela pomisel, da bo neprivezanost segla v žep, če nas dobi miličniška kontrola. Vsaj predpisana kazen, če ne zavedanje nevarnosti takšnega početja zase in za druge udeležence v prometu, naj bi preprečevala pretirano pritiskanje na plin, sedanje za volan »v rožicah«, parkiranje na neprimernem mestu, nevarno prehitvanje itd. Vse lepo in prav, čeprav se vsaj tisti zapori zdi mnogim pretiran. Problem pa je, da je prometna kultura tako na psu, da naj bi jo vsaj za silo vzdrževala le ostra represija. Starem je tudi v tem, da večinoma vozimo po slabih cestah, da je na njih preveč starih, izdelanih, premalom varnih vozil, da povsod obupno manjka parkirišč itd. Upošteva vse to, pa represija začneja po malem jeziti.

MIJO PERIČAK, trgovec iz Metlike: »Po moje bodo te višje in strožje kazni zalegle samo začasno. Sedaj se vsi vozijo v avtih privezani. To bo morda trajalo teden dni, potem bo pa vse po starem. Jaz nasploh nisem za rigorozno kaznovanje, ker se s silo ne da kaj dosti doseči. Za večjo varnost v prometu bi morali v prvi vrsti narediti dobre ceste in nam ogmočiti nakup dobrih in varnih avtomobilov, ne pa, da nas bodo strogo kaznovali zaradi napačnega parkiranja.«

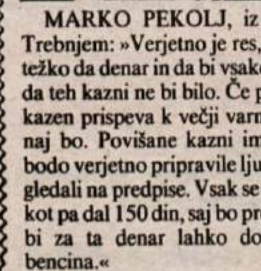
JOŽE PRAH, vzdrževalec v Iskri Kostanjevica: »Jaz sem sofer že doglo vrsto let, pa doslej še niti enkrat nisem plačal kazni zaradi prometnega prekrška. Nekako se strinjam s povečanimi kaznimi za prekrške, saj so bile doslej preste nizke. Tudi tako je treba stopiti na prste pijancem ali tistim, ki pretiravajo s hitrostjo. Ne morem pa se strinjati, da bomo na ta način odpravili prometni kaos na naših cestah. Ta je v veliki meri posledica slabih cest, kakršnih ni nikjer več v Evropi.«

RUDI CESAR, voznik v semiški Iskri: »Predpise spoštujem ne glede na to, kako visoke so kazni za prekrške. Mislim, da polklici vozniki nasploh bolj upoštevamo predpise kot »nedeljski soferji. Res pa je, da bi morali na naših cestah najprej ustvariti pogoje za varno vožnjo in šele potem kaznovati tiste, ki predpisov ne bi upoštevali. Sedaj pa vozniki plačujejo kazni namesto tistih, ki bi morali solidno vzdrževati ceste in tudi odgovarjati za šlamparije.«

TONE CERJAK, kmetijski inženir iz Kapel pri Brežicah: »Vsak dan se vozim na delo v Brežice in tudi po službeni dolžnosti sem velično na cesti, zato menim, da visoke denarne kazni pospešujejo obzirnost, ki je v morali ljudi ni več. To je tudi pot do večje tolerančnosti in osebnosti kulture, čeprav ne edina. Prepričan sem, da morajo zagotoviti varnost predvsem dobre ceste, a ne samo glavne prometnice, temveč vse po vrsti.«

MARKO PEKOLJ, iz Česnjevka pri Trebnjem: »Verjetno je res, da vsak človek težko da denar in da bi vsakdo najraje videl, da teh kazni ne bi bilo. Če pa vzamemo, da kazen prispeva k večji varnosti v prometu, naj bo. Povišane kazni imajo smisel, ker bodo verjetno pripravile ljudi, da bodo bolj gledali na predpise. Vsak se bo raje privezal, kot pa dal 150 din, saj bo preračunal, koliko bi za ta denar lahko dobil, na primer, bencina.«

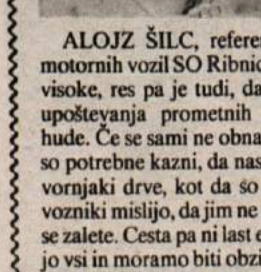
JANKO STOPAR, vodja gasilskega servisa GD Sevnica: »Na cesti sem že 22 let, ne le z osebnim avtomobilom, in moram reči, da v tem času doslej še nisem plačal kazni zaradi prometnega prekrška. Zdi se mi sicer prav, da so zdaj kazni mnogo višje. Mislim pa, da je preveč represiven ukrep, če zaradi ugotovljene vinjenosti lahko vozniku odmerijo ob visoki denarni kazni, odvzemu vozniškega dovoljenja še celo zapor.«

BRANE KRAMARIČ, vodja restavracije Rog, Zdravilišče Dolenjske Toplice: »Močno povišanje kazni za prometne prekrške je bilo pričakovati, saj dolgo niso sledile inflaciji in so postale smešno nizke, vendar pa je zaporna kazen za vinjenega voznika le preoster ukrep. Iz izkušnje v poklicu vem, kako različno se ljudje odzivajo na alkohol, pa tudi to, kako ljudje vozijo. Nekateri tudi trezni zelo slabo. Vendar pa je to že stvar psihologije.«

PETER LEVSTEK, dipl. veterinar, Veterinarski zavod DE Kočevje: »Vsak dan se vozim po terenu. Prometne predpise v glavnem spoštujem, le včasih se pozabim privezati. Višje kazni bodo gotovo pomagale, da bo manj nesreč, saj bo vsak dobro premislil, preden bo kaj spil ali malo bolj pritiskal na plin. Ob tako visokih kaznih jih lahko nespoštovalci predpisov hitro obmešno plačo.«

ALOJZ ŠILC, referent za registracijo motornih vozil SO Ribnica: »Nove kazni so visoke, res pa je tudi, da so posledice neupoštevanja prometnih predpisov lahko hude. Če se sami ne obnašamo odgovorno, so potrebne kazni, da nas spametujejo. Tovornjaki drve, kot da so sami na cesti, saj vozniki mislijo, da jim ne bo hudega, tudi če se zalete. Cesta pa ni last enih, uporabljamo jo vsi in moramo biti obzirni do drugih. Res je tudi, da so pri nas avtomobili stari in slabi, ker je standard nizek, zato pa moramo biti še bolj previdni.«

MANJŠA PORABA ELEKTRIKE

LJUBLJANA — V Sloveniji je v maju zadoščalo za oskrbo z električno energijo že 781,4 milijona kilovatskih ur, kar za 5,1 odstotka manj kot v lanskem maju. Očitno se manjša industrijska proizvodnja pozna tudi pri porabi elektrike. Največ elektrike so spet porabili v železarnah, TGA Kidričevci in v Tovarni dušika v Rušah (203 milijone kWh, to je celo 7,6 odst. manj kot lanskega maja!). V preteklem mesecu smo v naši republiki pridobili v elektrarnah 269 milijonov kWh električne energije, v termoelektrarnah skupno s slovenskim deležem krške nuklearne za 462 milijonov kWh. Preostalo količino potrebne električne energije so dobivali predvsem iz Tuzle in Ugljevika. V juniju načrtujejo pri dispečerski službi slovenskega elektrogospodarstva, da bo mo okoli 47 odstotkov potrebne energije dobili iz slovenskih vodnih elektrarn, 44 odst. iz termoelektrarn in nuklearke, ostalo pa iz BiH.

Županja, ki bo drugačna od drugih

Pridobitev mesta

MARIBOR — Nova mariborska županja, 45-letna izženirka kemije Magda Tovornikova, dočerašnja sekretarka mestne SZDL, je pravzaprav mali politični fenomen: četudi je v zadnjih letih publicno delala v mestni politiki, je niti zmagovita opozicija, sicer hudo nasršena proti prejšnjemu »svinčenemu in nesposobnemu mariborskemu režimu«, nikoli ni istovetila z njim. Dejstvo je, da se je Tovornikova na prejšnji funkciji izkazala kot sposobna, prožna in idej polna političarka ter si je med meščani v sorazmerno kratkem času pridobila veliko ugleda.

Treba ji je priznati, da ni samo imela dobre ideje, temveč jih je tudi uresničila: od silvestrovanja na prostem, ki bo po vsem sodeč postalo v

Mariboru tradicionalno, in mestne pustne prireditve do udarniške saditve novih dreves. Kdo bi ji lahko očital, da si je imidž gradila z organizacijo veselic in simboličnimi ekološkimi akcijami, toda za razliko od mnogih njenih predhodnikov je za Mariborčane storila vsaj kaj konkretnega.

Zanimiva je zgodba, kako je po dolgotrajnih mariborskih medstrankarskih razprtijah sploh prišla na županski položaj. Kot kandidatka socialistov sprva sploh ni hotela kandidirati, ker je menila, da volilni izid njene stranke takšno kandidacijo izključuje. Toda ko so ostale stranke »izčrpale« vse svoje kandidate, točneje, ko nihče ni mogel dobiti potrebne večine v mestni skupščini, je Demos nagovoril njo. Pravzaprav je zgolj sledil mestnemu javnemu mnenju, ki je bilo zelo naklonjeno ideji o Tovornikovi kot županji: ljudje so jo poznali, jo cenili, nikoli ni bila v partiji (tudi to je seveda bilo pomembno!), komunisti in liberalci pa tudi ne bodo glasovali proti svoji dočerašnji frontovski kolegici. Dobro so domnevali. »Habemus Magdam!«, izposlaja mestne skupščine se je končno zasukljala papeški dim.

Z nekaterimi prvimi potezami je županja že pokazala, da ne mame-rava biti rutinski predsednik: tako je svoj prvi uradni sprejem priredila za mariborsko novinarko, ki je letos dobila nagrado Tomsčičevega sklada, napovedala je, da namerava od-slej namesto suhoparnih sprejemov rajte vabiti zaslužne meščane na zajtrke itd. »Zakaj bi moral novi mariborski župan vedno najprej na obisk k ljubljanskemu županu?« je pojasnila svoj korak.

MILAN PREDAN

Kmetijstvo

KONČNO ZAŠČITNA CENA PŠENICE

BEOGRAD — Smo tik pred žetvijo in zvezni izvršni svet je končno le določil letošnje zaščitne cene za pšenico. Za kilogram pšenice prvega kakovostnega razreda znaša cena 1,93 din, za kilogram pšenice drugega razreda pa 1,70 din. To ne pomeni, da bo na prostem trgu pšenica tako poceni (Kmetijski inštitut Slovenije je ugotovil precej večje stroške pridelovanja pšenice v Sloveniji), pač pa, da bo država po tej zaščitni ceni odkupila vse tržne presežke, ki bodo ostali v kaščah. Je pa ob tej priložnosti zvezna vlada obljubila, da bodo izlozene spodbude za kmetijstvo zvečane iz sedanjih 8,3 na 20 odstotkov.

VODNIK V KUPČIJI

● Za ameriške upokojence je menda glavna zabava v tem, da v časnikih išče ugodne ponudbe posameznih trgovin. Takih ugodnih ponudb, tu štejejo v kmetijski kupčiji, ni malo. Da se trg tudi ni nas vse bolj odpiral, pričva vse večje evilo zasebnih prodajal. Cene so v njih pogosto nižje kot v družbenih, če se sene enake, je pa kakovost večja. Kratka, boj za kupca (ki pa ima vedno manj denarja) se je že začel. Kaj dosti pa treba ugrabiti, kdo ga bo dobil, saj so danjaje informacij o svoji ponudbi bolj dojemljivi v zasebnih prodajalnih ot v družbenih. To pot smo poklicali nekaj zasebnih prodajal v Novem mestu.

● Trgovina Nataša na Zagrebški cesti v Novem mestu je sicer klasična trgovina z živili, ki je vedno dobro obiskana. Poleg ostale redne ponudbe si v tej trgovini prizadevajo, da bi imeli na zalogi vedno dovolj dobre, sveže in poceni zelenjave. Paradižnik je pri njih po 26 din, amarante po 15 din, banane po 30 din.

NOVOMEŠKE TRŽNICE

V ponedeljek so prodajali višnje po 20 din kilogram, jabolka in breskve po 20 do 30, hruške po 15 do 40, riže po 40, češnje po 35 do 40 in maline po 30 do 40 din. Liter malin je stal 60 in borovnice 70 do 120 din. Plato so prodajali po 20 do 30 din, anačo, nadzerno kolerabo in radič po 30, čebulo po 35, krompir po 12 do 20 in paradižnik po 25 do 30 din. Ledtem ko je veljal lonček smetane 10 din, je stal kilogram skute 40 din. D kilo sira je bilo treba odšteti 80 din. Jajce je veljalo 1,8 do 2 din.

Kmetijski nasveti

Kres odloča o sadni letini

Danes je kres, najdaljši dan in najkrajša noč. Ob 17.33 se bo začelo za kmetje težko pričakovano poletje. Tudi v sadjarstvu velja kres za mejnik, saj je v tem času najprimerneje opraviti junijsko prikrasjevanje vrhov, pa tudi druga zelena dela, ki odločilno vplivajo na sadno letino in rodni nastanek za naslednje leto.

Zmotno je mnenje, da bo narava v sadovnjaku vse opravila sama, pon ko je sadno dreve obrezano in poškrpajeno. V juniju sadjar mora paziti v dogajanje, in to v pravem času. Bujna rasti drevesa počasi ponehuje, padajo odvečni plodiči, začne se diferenciacija cvetnih brstov in vse to s pitimi posegi sadjar lahko uravnava, pospešuje ali zadržuje. Pravočasna in pravilna poletna rez, ki obsega redčenje, pinciranje, razpiranje, mandanje, obgibanje ali sproščanje, ima izjemen vpliv na pridelek.

Zlasti vrtničarji bi lahko za svoja sadna drevesa bolje poskrbeli. Ob naravnih zgrajenih domovih je kar prvečkrat videti pregoste in pomanjkljivo obrobane nasade s košatimi kronami, v katerih se prideluje les, ne pa sadne. Če od daleč so na takih drevesih vidni vodeni poganjki, ki močno zgostijo drevesno krošnjo, odvzemajo potrebno svetlobo in zadržujejo vlago ter s tem povečujejo možnosti za razvoj glivičnih boleznih škodljivcev. Vrtnički na novo zraslih poganjkov, ki jih je z mandanjem treba odstraniti, so najpogostejši poseljeni z listnimi ušmi, listi so sifrnjeni in sčasoma sifrnijo. Na plantažah zlasti priporočajo prikrasjevanje vrhov, da se preoblikuje letvje tako imenovano »gornje nadstropje« drevesa. Tehnika prikrasjeva-

RAHITIČNE OVCE — »Ovca je spomladi povrgla najprej dvojčke, je pa se enega mladiča, ki pa se ne more postaviti na noge in ga moramo oprijeti s stekleničko. Kaj naj ukrenem?« prosi za strokovno pomoč I. M. iz Breznice v Nedelju, veterinar pa mu odgovarja takole:

Po vsej verjetnosti je jagnje rahitično in zavoljo pomanjkanja vitaminov in kalcija ter fosforja nima zadostno trdnih kosti. Bolezen zdravimo z vitamini D in vitaminsko-rudninskimi mešanici, ki jih ovcam in jagnjetom dajemo preventivno. Rahitisu podobne težave lahko povzročijo tudi pomanjkanje selena. Več o tem v knjigi dr. Franca Zagožna Ovcereja.

Je v tem, da sadjar odreže mladice nad najvišjim prvim poganjkom, ki je zaključil rast. Vendar je treba biti pri posegu previden in skromen, torej koreniti, saj je mogoče izzvati tudi negativen učinek. Za popravek je tako veliko še čas v naslednjih tednih.

Hočejo le pravo kmečko zadrugo

V Krškem kmetje na poti do ustanovitve svoje zadruge — Vodstvo Agrokombinata kaže silno malo razumevanja za tak korak — Podpora kmetom na republiki

KRŠKO — »Kmetije le s 15 do 20 ha zemlje — to je bolj vrtničarstvo, ne pa resna pridelava hrane. Če hočemo v Evropo, bo treba poceniti pridelavo hrane in še marsikaj, to se pa ne da narediti na premajhnih površinah. Tuje izkušnje kažejo tudi, da hlevi z manj kot 100 glav skoraj nimajo prave prihodnosti. Vse to terja, da se kmetije ustrezno organiziramo, da smo imeli možnosti za nakup čim cenejšega repmateriala itd.« razgrinja del svojih pogledov na potrebo, da bi tudi v krški občini kmetije prišli do prave kmečke zadruge, kmet Janez Abram.

Abram ima na Dobravi pri Kostanjevici 16 ha zemlje (polovico teh površin je obdelovalnih), v najemu pa ima še 5 ha zemlje. Ukvarja se z živinorejo (njegov hlev hrani od 40 do 50 pitancev), s pridelavo in kisanjem zelja, vinogradništvom (80 arov) in sadjarstvom (hektar nasada jablan). Tudi Alojz Jordan, Abramov sosed, je napreden kmet, zato se ni obotavljal, ko sta se z Janezom domenila, da bi vsaj nekoliko pocenila pridelavo s skupno nabavo 8 kmetijskih strojev. A površine še vidno niso dovolj velike, da bi bila številna mehanizacija smotno izkoriščena. Sicer pa s tem soglašata tudi Janez Žaren, vzoren kmet iz Nemske vasi, ki pa se lahko pohvali vsaj s tem, da je njegova družinska kmetija lepo zaokrogovana.

Abram in Žaren sta že dolga leta kooperanta krškega M-Agrokombinata, vendar menita, da kmetije, čeprav je Agrokombinat lani pričel reorganizacijo in se z referendumom preoblikoval v

družbeno podjetje z omejeno odgovornostjo, ne morejo pričakovati, da se jim bo godilo bolje kot doslej.

Vodstvo podjetja kmetije zamerijo, ker imajo prav malo posluha, nekateri pa celo ovirajo njihova prizadevanja, da bi se kmetije povezali v samostojno kmečko zadrugo, kjer bi imeli vsestranski vpogled v upravljanje zadruge in seveda tudi ustrezen vpliv.

Po težkih bitkah v Krškem so se kmetije obrnili še po pravno pomoč na republiški komite za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, na Zadružno zvezo Slovenije, in spoznali, da so na pravi poti za odcepitev bivšega toka oz. ustanovitve samostojne kmečke zadruge.

MANJ PRIDELKOV

ČRNOMELJ — Obseg kmetijske proizvodnje je v črnomaljski občini letsko za polovico manjši od lanskega in prav toliko od plana za letošnje leto. V tukajšnji klavnici pa je komaj tretjina živali, ki jih zakoljejo, iz črnomaljskega kooperacijskega območja. Tako kmetje kot pospeševalci vedo, zakaj: živino raje koljejo kar doma ali pa jo prodajo na Hrvaško, kjer so višje odkupne cene kot v Sloveniji.

Janez Abram

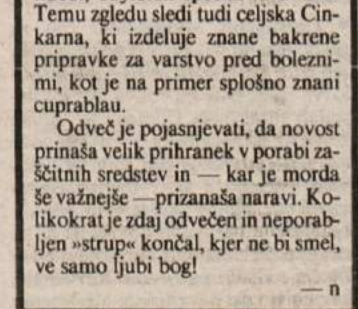
Pesticid za »eno samo gredico«

Dolgo pričakovana novost na našem trgu

V tržnem gospodarstvu je kupec kralj in ima vedno prav. Trгоvec in prek njega proizvajalec mu mora biti na voljo z vsako količino, majhno ali veliko pa tudi najmanjšo. Dosljednost je zdaj odvečen, kolikor količine zaščitnih sredstev za kmetijstvo za malega pridelovalca, vrtničarja, prevelike, a so vedno naleteli na gluha ušesa. V trgovini si lahko kupil najmanj en kilogram zaščitnega sredstva in v navodilih je vedno pisalo o porabi na en hektar kmetijske površine. Po tem se pa sam muči in preračunava, koliko pripravka potrebuje za eno gredico!

Zdaj so se izdelovalci pripravkov tudi pri nas zganili in na trg so prišli preparati v stogramski embalaži in v dvodecilitrskih stekleničkah. P. J. Rač je pripravil tudi prvih pet izdelkov v tako imenovani pudring embalaži, v kateri je (podobno kot pudring) manjša količina pripravka za enkratno uporabo. Za začetek je pripravil tako naslednje pesticide v obliki praška: pirimor, busudin, antracol, bayleton special in dithan. Temu zgledu sledi tudi celjska Cinkarna, ki izdeluje znane bakrene pripravke za varstvo pred boleznimi, kot je na primer splošno znani cuprablab.

Odveč je pojasnjevati, da novost prinaša velik prihranek v porabi zaščitnih sredstev in — kar je morda še važnejše — prizanaša naravi. Kolikokrat je zdaj odvečen in neporabljen »strup« končal, kjer ne bi smel, ve samo ljubi bog!

— n

OREH PRESENEČENJA — Pri Balonovih v Brezovici na Bizeljskem bodo imeli letos izjemno dobro orehovo letino. Najbolj so ponosni na dve desetletji staro drevo, ki se je okitilo z bogatimi grozdi, v katerih imajo največji po 16 in celo 18 orehov. Česa takega še niso videli. Anton Balon (v sredini), ki je mlado sadiko izkopal v gozdu in jo posadil na domačem dvorišču, se kar ne more načuditi, da je imel tako srečo. Pri njih orehi nasploh zelo dobro uspevajo, ker jih redkokdaj doleti pozeba. Okrog hiše imajo nasajenih kakih dvajset dreves. Orehov ne prodajajo, ampak jih ob bratvi razdelijo sorodnikom in trgačem. (Foto: J. Teppey)

EN HRIBČEK BOM KUPIL...

Ureja: mag. Julij Nemanic

Prvo je vestno nadzorovanje vinograda Škropljenje trte

Kljub večkratnim izpolnjenim pogojem za okužbo s peronosporo ni prišlo do bistvenega izbruha bolezni tudi v primeru, če tudi vinograd ni bil škropljen. Zato svetujemo vinogradnikom, naj temeljito pregledajo vinograd, in če ni znakov bolezni, naj se odločijo, ali bodo podaljšali preseg med škropljenji s sistematičnimi pripravki ali pa uporabljali v naslednjih škropljenjih samo dotikalne (preventivne) pripravke proti peronospori.

Bistvo zaščite trte proti peronospori je v tem, da v primeru uporabe sistematičnih pripravkov lahko škropljenje odmikamo, dokler ne opazimo znakov bolezni. Vendar je v času ugodnih pogojev za razvoj bolezni to veliko tveganje ter je potrebno temeljito in pogosto (vsak dan) opazovati vinograd. Če pa nam dež onemogoči izvedbo škropljenja, je možna občutna škoda, ker bolezen zelo pogosto napada prej kabrnke in mlade jagode kot pa listje. Strokovnjakom, ki dobro poznajo bolezni, se izplača počakati zaradi prihranka časa in denarja, poleg tega zbiramo še nove izkušnje oz. spoznanja.

V sedanjem času je treba trto zaščititi predvsem proti botritisu. Ta

zaščita je lažja, če je manjša bujnost, zato ne smemo dognovati vinograda z dušikom, če že sedaj znaša dolžina poganjkov 1 meter.

Takoj po končanem cvetenju je priporočljivo uporabiti bakrene pripravke, predvsem bordojsko brozgo.

Kljub dejstvu, da obstoja možnost pojavnosti rezistentnosti, smatram, da je v okoljih, kjer ni pogosto uporabljen enovit M, sedaj najbolj smotno škropiti z njim ali benlate. Ostali pripravki so ronilan, rovrval, sumileks in predvsem euparen, ki edini deluje še proti peronospori.

Čeprav nima dovoljenja za uporabo na vinski trti, bi kazalo preizkusiti tudi bavistin.

Kdor je pripravljen opazovati svoj vinograd in ve na katerem trsu se najprej pojavi oidij, mu zdaj še ni treba uporabljati sistemik proti oidiju, zlasti ne, če uporablja enovit M. V tem primeru zadostuje, če v primeru oidija uporabimo žveplo v prahu.

Sicer priporočamo uporabo karatana.

Pri pregledu vinogradov je ugotovljeno, da je večina napadenih od škodljivcev, bodisi pršic, tripsov, pajkov in stenic. Priporočamo, naj se najprej ugotovi resničen vzrok nenormalne rasti in potem škropiti, če je pojav škodljivca obzelen. Predvsem se priporoča neoron, če so v večji meri prisotni tripsi ali stenice, pa malation.

Za škropljenje je potrebno izbirati med naslednjimi pripravki:

PROTI PERONOSPORI:	v konc.	0,20% do 0,25% ali
antacol WP euparen	v konc.	0,20% do 0,25% ali
ridomil MZ mikomil sandofan F	v konc.	0,20% do 0,25% ali
	v konc.	0,40% do 0,60% ali
	v konc.	0,100% do 0,125%
PROTI PERONOSPORI IN BOTRITISU		
bakreni euparen ridomil plus sandofan C mikal B	v konc.	0,30% ali
	v konc.	0,25% ali
	v konc.	0,25% ali
	v konc.	0,60%
PROTI OIDIJU		
karathane WP rubigan 125 C bayleton special tilt 250 EC	v konc.	0,10% ali
	v konc.	0,025% ali
	v konc.	0,05% ali
	v konc.	0,01%
PROTI BOTRITISU		
enovit M benomil (benlate) ronilan WP sumileks WP bavistin WP 50	v konce.	0,06% do 0,10% ali
	v konce.	0,06% do 0,10% ali
	v konce.	0,1% ali
	v konce.	0,1% ali
	v konce.	0,1%
PROTI PAJKOM IN PRŠICAM		
neoron 500	v konc.	0,075% do 0,100%
PROTI TRIPSOM IN STENICAM		
malation E 50	v konc.	0,20% do 0,25%

Inž. JOŽE MALJEVIČ, vodja pospeševalne službe

Mednarodna razstava koz

Od petka do nedelje v Sevnici na ogled in naprodaj preko 200 živali na 5. razstavi in sejmu koz

SEVNICA — Pod pokroviteljstvom Republiškega komiteja za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano ter Zadružne zveze Slovenije se bo v petek, 22. junija, pri sevniskem taborniškem domu pričela 5. razstava in sejem koz, tokrat celo z mednarodno udeležbo.

Kozjerejci bodo svoje živali pripeljali že v dopoldanskih urah, nato bodo strokovnjaki testirali plemenjake, popoldne pa ocenjevali koze in mlečne izdelke. Po otvoritvi ob 19. uri bo zabavni večer s skupino Vikend in pevcem Albertom Gregoričem.

V soboto bo možen ogled razstave in sejma od 9. do 19. ure, v nedeljo pa od 9. do 15. ure. V soboto bo potekal mednarodni razgovor o smotni reži koz pri nas in v Evropi, bo seja jugoslovanskega odbora za drobnico, po 19. uri pa bodo opravili še kontrolno molžo. To bodo ponovili še v nedeljo zjutraj, da bi poskalski rekorderko mlečnosti za prehodni pokal »Zelena dolina 1990«.

Najspomnimo, da preko 250 članov podružnice za kozjerejo Slovenije, ki ima sedež v Sevnici, njen predsednik pa je Silvo Osovnikar, redi že več kot 2000 tisoč koz, ki dajejo v svetu zelo cenjeno in zdravo mleko. Slovenija ima izjemne možnosti za razvijanje te živinorejske panoge.

P. P.

DEŽ OVIRA RAZVOJ TRTE

METLIKA — Deževno in sploh hladno vreme v zadnjem času neugodno vpliva na razvoj trte. Največ dežja je prav v času cvetenja trte in vinogradniki se bojijo, da bo zaradi slabe oplodnje zmanjšan pridelek grozdja. Na sončnih legah cvetijo že vse sorte trte, na slabših legah pa še ne.

zaščita je lažja, če je manjša bujnost, zato ne smemo dognovati vinograda z dušikom, če že sedaj znaša dolžina poganjkov 1 meter.

Takoj po končanem cvetenju je priporočljivo uporabiti bakrene pripravke, predvsem bordojsko brozgo.

Kljub dejstvu, da obstoja možnost pojavnosti rezistentnosti, smatram, da je v okoljih, kjer ni pogosto uporabljen enovit M, sedaj najbolj smotno škropiti z njim ali benlate. Ostali pripravki so ronilan, rovrval, sumileks in predvsem euparen, ki edini deluje še proti peronospori.

Čeprav nima dovoljenja za uporabo na vinski trti, bi kazalo preizkusiti tudi bavistin.

Kdor je pripravljen opazovati svoj vinograd in ve na katerem trsu se najprej pojavi oidij, mu zdaj še ni treba uporabljati sistemik proti oidiju, zlasti ne, če uporablja enovit M. V tem primeru zadostuje, če v primeru oidija uporabimo žveplo v prahu.

Sicer priporočamo uporabo karatana.

Pri pregledu vinogradov je ugotovljeno, da je večina napadenih od škodljivcev, bodisi pršic, tripsov, pajkov in stenic. Priporočamo, naj se najprej ugotovi resničen vzrok nenormalne rasti in potem škropiti, če je pojav škodljivca obzelen. Predvsem se priporoča neoron, če so v večji meri prisotni tripsi ali stenice, pa malation.

Za škropljenje je potrebno izbirati med naslednjimi pripravki:

PROTI PERONOSPORI:	v konc.	0,20% do 0,25% ali
antacol WP euparen	v konc.	0,20% do 0,25% ali
ridomil MZ mikomil sandofan F	v konc.	0,20% do 0,25% ali
	v konc.	0,40% do 0,60% ali
	v konc.	0,100% do 0,125%
PROTI PERONOSPORI IN BOTRITISU		
bakreni euparen ridomil plus sandofan C mikal B	v konc.	0,30% ali
	v konc.	0,25% ali
	v konc.	0,25% ali
	v konc.	0,60%
PROTI OIDIJU		
karathane WP rubigan 125 C bayleton special tilt 250 EC	v konc.	0,10% ali
	v konc.	0,025% ali
	v konc.	0,05% ali
	v konc.	0,01%
PROTI BOTRITISU		
enovit M benomil (benlate) ronilan WP sumileks WP bavistin WP 50	v konce.	0,06% do 0,10% ali
	v konce.	0,06% do 0,10% ali
	v konce.	0,1% ali
	v konce.	0,1% ali
	v konce.	0,1%
PROTI PAJKOM IN PRŠICAM		
neoron 500	v konc.	0,075% do 0,100%
PROTI TRIPSOM IN STENICAM		
malation E 50	v konc.	0,20% do 0,25%

Inž. JOŽE MALJEVIČ, vodja pospeševalne službe

Bizeljsko: nestalno vreme nagaja trti

Slovin je uvozil 4.000 cepljenk iz Nemčije

BREŽICE — Za rastlino sonca, kot je trta, je normalno, da odcveti v prvem tednu, ne da bi se cvetenje zavleklo na štirinajst dni ali celo tri tedne, kakor se je dogajalo lani in se letos vnovič ponavlja. Deževno vreme povzroča slabšo oplodnjo pri modri frankinji, siponu, sauvignonu in še nekaterih sortah.

Glede na nastavek so vinogradniki pričakovali povprečno letino. Malo boljši nastavek so imle le modra frankinja, rumeni plavec, chardonnay in sipon. Spomladanska pozeba je bila sicer tudi letos, vendar po mnenju Slovinovega strokovnjaka dipl. inž. Bezjaka ni naredila občutnejše škode. Kot je dejal, so pričakovali zgodnjo letino, vendar je obdobje slabega vremena zaustavilo rast.

Najboljši pridelek obetata laški riling in žametna črnina, ker sta manj občutljiva za slabo vreme. Z obdelavo in zaščito po izvaji inž. Bezjaka ne bo problemov, ker so se z vsemi pripomočki dobro oskrbeli.

V obnovljenih Slovinovih nasadih so posadili tri hektare renskega rilinga. Tudi v kooperaciji so izpeljali celoten program, pomanjkanje domačih cepljenk pa so nadomestili z uvoženimi. Prek poslovne skupnosti so jih 4 tisoč kupili v zvezni republiki Nemčiji in tako brez zastojev končali načrtovano obnovo.

J. T.

Tudi ZRVS pred temeljito prenovo

V nedeljo na Pakježu

NOVO MESTO — Tudi Zvezo rezervnih vojaških starešin so zajeli tokovi pluralnih političnih gibanj v Sloveniji in Jugoslaviji. Pred vrati je prenova te organizacije posebnega pomena za SLO in DS, ki je ves čas delovala pod dežnikom Socialistične zveze in je bila tudi ena njenih najaktivnejših članic. V novomeški občini je 2400 rezervnih starešin in njihovi predstavniki bodo o prenovi te organizacije govorili v nedeljo, 24. junija, v lovski koči na Pakježu pri Uršnih selih. Po besedah predsednika te organizacije, Janeza Štruklja, bo ZRVS morala analizirati programe vseh strank in v njih poiskati poglavja iz obrambe domovine. Dosele nekaj s tega področja vidijo le v programih Zveze demokratične prenovne ter v družbenih organizacijah in društvih, kot so: Rdeči križ, taborniki, Ljudska tehnika in še nekateri drugi. »Vsebinska dela rezervnih starešin mora naše članstvo privabiti, ne pa odbijati. Razgovori s člani so že danes pokazali, da bo v tej organizaciji zanimivo, če bodo člani lahko sodelovali v pripravi programa dela naše organizacije, seveda pa je prej potrebno razrešiti status te organizacije pa tudi položaj rezervnih oficirjev,« je menil predsednik Štrukelj.

Občinska konferenca ZRVS je v nedeljo v vojašnici Milana Majcna pripravila za mestne krajevne organizacije preverjanje znanja, razgovor o prenovi ZRVS in tekmovanje v streljanju z vojaško puško. Medalje so prejeli predstavniki KO ZRVS Majde Šilc: Jože Bojanc (57), Franc Bojanc (52) in Bojan Tomašev (46).

J. P.

ZRVS IMA OROŽJE — Člani šestih mestnih krajevnih organizacij so z njim streljali na vojaškem strelišču v Bršljinu za medalje OK ZRVS. (Foto: J. Pavlin)

Ob trgovini še stanovanjska zadruga

Novost v Srebrničah

SREBRNIČE — Novomeška trgovina je od minulega tedna bogatejša še za eno novost: štirje zasebniki so v petek v Srebrničah odprli trgovino z gradbenim in izolacijskim materialom ter stavbnim pohištvo. Andrej Lavrič, Jože Krese, Janez Cesar in Drago Primc so na misel o take vrste trgovini prišli že pred časom, zadnji trije so tovrstne potrebe najbolj občutili še med službovanjem v založki opekarni.

Nova trgovina, imenovana »PCK«, bo brez dvoma dobra konkurenca družbenim, saj že prvi pogled na cene kaže, da so precej nižje kot drugod.

ZDRUŽILI MOČI IN DENAR — Andrej Lavrič, Jože Krese, Drago Primc in Janez Cesar (z leve proti desni) so pred dnevi v Srebrničah odprli prodajalno z gradbenim in izolacijskim materialom ter stavbnim pohištvo.

Fantje pa pripravljajo za stranke še eno novost: te dni bo pričela z delom tudi njihova stanovanjska zadruga Graditelj, katere ustanovitelji so, njen sedež bo prav tako v Srebrničah. »Jasno, da bomo sodelovali tudi z ostalimi stanovanjskimi združenji, toda strankam želimo ponuditi pač kompletno uslugo. Vpisovanje prvih članov se bo pričelo že te dni,« pravi Jože Krese. Prostore so si Andrej, Jože, Janez in Drago sami uredili. V zapuščene hleve na Marofu, kot pravijo domačini kraju, so znova vrnili življenje. Prodajalna bo odprta vsak dan od 6. do 17. ure, ob sobotah do 13.00. Želje in potrebe pa je moč javiti tudi po telefonu 21-604. Kot kažejo prvi dnevi, fantom dela ne bo manjkalo.

Vlada hoče pomagati gospodarstvu

Novomeški izvršni svet predlaga zmanjšanje skupne porabe v občini za 16,7 odst. — Programi ne bodo bistveno prizadeti? — Prispevki v več obrokih?

NOVO MESTO — Prvi velik problem, v katerega se je moral že takoj na začetku spustiti novi občinski izvršni svet, je razbremenjevanje gospodarstva. Zadeva je neizbežna. Prvi izračuni naj bi pokazali, da bi lahko brez večje škode za dejavnosti, ki se financirajo predvsem s temi prispevki, znižali občinsko obremenitev za skoraj 17 odstotkov ali okrog 6 milijonov dinarjev mesečno oz. do konca leta za okrog 36 milijonov.

Razbremenjevanje gospodarstva se je lotil že stari izvršni svet tik pred iztekom mandata v aprilu. Pripravil je tri različice zmanjšanja obsega sredstev za skupno porabo — od minimalnega do kar občutnega, ki bi dokaj ostro zarezalo tudi v same programe in pravice — od katerih pa v občinski skupščini nobena ni dobila večinske podpore in je obremenitev ostala enaka kot do tedaj.

Zdaj se je nova občinska vlada spet resno lotila te zadeve. Pri tem jo poleg zahtev iz republike vodi prepričanje, naj bodo obremenitve takšne, kot jih gospodarstvo dolgoročno zmore, ter prepričanje, da se da v celi skupni porabi praktično brez (večjih) negativnih posledic marsikaj racionalizirati. Posebno poglavje pa so tu tudi superlikvidni žiro računi za skupno porabo, ki omogočajo celo posojanje s prispevki zbranega denarja, medtem ko se podjetja ubadajo s preživetjem. Opozorila pred nevarnostjo razbremenjevanja, ki naj stane, kolikor hoče, ter da bodo šla podjetja, namenjena stečaju, vanj kljub takšni pomoči, v takem nimajo posebnega odziva. Dejstvo, da se republiška vlada ni nikoli spustila v indirektno davke in splošno porabo, ki s tem, da jemlje 34 odstotkov slovenskega družbenega proizvoda, lahko mnogo bolj kot dejavnosti skupne porabe prispeva k razbremenitvi oz. k zmanjšanju stroškov, je bilo sicer deležno novomeške kritike, sprememb v zvezi s tem pa, žal, verjetno še ni pričakovati tako kmalu.

Kot rečeno, novomeška vlada predvideva zmanjšanje tistih obremenitev za skupno porabo, ki so v občinski pristojnosti, za 16,7 odstotka, kar naj bi gospodarstvu do konca leta prihranilo okrog 36 milijonov dinarjev, nekaj pa bo seveda prispevala tudi razbremenitev na republiški ravni, ki je v globalu predvidena v znesku okrog 550 milijonov. Razbremenitev bodo po posameznih dejavnostih različne. Novomeška vlada posebej poudarja zahtevo republike, da se razbremenitve ne smejo preliti v plače, ampak v akumulacijo. Odločena je tudi vse storitja za drugačno

tehniko plačila prispevkov gospodarstva — morda v več obrokih glede na neposredne potrebe izvajalcev — da bi podjetjem pomagala vsaj nekoliko omiliti problem finančno-likvidnostnih konic ob izplačilu plač.

Z. L.-D.

PREDAVANJE O REINKARNACIJI

NOVO MESTO — V sredo, 27. junija, ob 19. uri bo Skupnost za zavest Kršne iz Ljubljane v novomeškem hotelu Metropol priredila večer indijske duhovne kulture. Na njem bo Kršna Ksetra Prabu iz ZDA predaval o temi reinkarnacije, igral na stare indijske instrumente tradicionalno indijsko glasbo, na omenjeno temo pa bo ubrala tudi multivizija. Vabijo vse, ki jih to zanima, da se omenjenega večera udeležijo v čim večjem številu.

KMALU GRADBENO DOVOLJENJE ZA METLIŠKO AVTOBUSNO POSTAJO

METLIKA — V kratkem bo izdano gradbeno dovoljenje za novo metliško avtobusno postajo. Zemljišče, na katerem bo stala avtobusna postaja, je že dalj časa odkupljeno, vsa potrebna projektna dokumentacija. Avtobusna postaja bo stala na nekaj več kot 900 kvadratnih metrih površine, pokritih površin pa bo okoli 400 kv. metrov. Predračunska vrednost je okoli 8,3 milijona dinarjev. Kdaj bodo začeli graditi preprosto metliško avtobusno postajo, zadnje postavke iz programa izteka jočega se samoprispevka, je odvisno od tega, kdaj bodo lahko sestavili finančno konstrukcijo oziroma, povedano bolj preprosto, kdaj in kje bodo našli potreben denar za gradnjo.

Ne tič ne miš

Predilnica hoče postati samostojno družbeno podjetje

METLIKA — Novoteksova predilnica v Metliki ni ne tič ne miš. Na referendumu na začetku leta so se izrekli za izločitev iz Novoteksa, postali pa naj bi družbeno podjetje. Na to odločitev se je novomeški tožnik Tkanina pritožil in vsa zadeva je še na sodišču. Dokler se ne reši, je ta tovarna še vedno Novoteksovo tož Predilnica Metlika. Vendar »tozdovskega« Novoteksa ni več, ker se je medtem »prelevil« v družbeno podjetje z dvema delniškima družbama, Konfekcijo in Tkanino.

V metliški predilnici so se za samostojno nadaljnjo pot odločili zato, ker si v prvi vrsti želijo čiste račune in pošten partnerski odnos. Seveda se zavedajo, da bo tudi, če bodo samostojno družbeno podjetje, Novoteks še vedno njihov najpomembnejši poslovni partner, vendar bo to partnerstvo urejeno na drugačnih osnovah, kot je bilo to do sedaj. »Do sedaj je Novoteksova metraža od nas jemala toliko preje, kot so jo oni potrebovali, ne pa toliko, kot jo mi lahko proizvedemo. Na tak način pa se ne da ne pametno načrtovati ne smotno organizirati delovnega procesa,« pravi direktor metliške Predilnice Mimir Čikič. Samopopravnim sporazumom v bistvu ni nikogar zavezoval, poslej pa naj bi to partnerstvo z Novotekom, tako kot z drugimi, urejali s trdnimi in obe strani zavezujočimi pogodbami.

Predilnica do sedaj ni na trgu nastopala samostojno, ampak je svoj proizvod plasirala le preko metraže. Tako njihove zmogljivosti niso zasedene in smotno izkoriščene, delajo manj, kot bi lahko, zato je ljudi preveč, fiksni stroški pa so enaki, kot če bi delali s polno močjo.

Kljub vsemu pa so v metliški Predilnici že do sedaj precej naredili za večjo produktivnost. Samo od letošnjega aprila so število zaposlenih zmanjšali za 23, tako da so sedaj zaposleni 303 delavci, do konca leta pa naj bi se to število še znižalo, in sicer na 287. Pred štirimi leti pa je bilo v metliški Predilnici zaposlenih skoraj sto ljudi več; takrat so proizvajali 107 ton preje na mesec, sedaj pa 140 ton. Poleg tega so s 380 ljudmi delali v štirih izmenah in pol, danes pa je delo v Predilnici trizmenskost. Pravijo pa, da bodo število zaposlenih še zmanjšali in obdržali sedanjo proizvodno zmogljivost, seveda ob potrebni posodobitvi. Vsekakor, pravijo, bi sedanjo proizvodnjo, to je 140 ton preje na mesec, lahko prodali.

A. B.

STANARINE DVAKRAT VEČJE

NOVO MESTO — Po polletni zamrzitvi se v Sloveniji napoveduje tudi občutna podražitev stanarin. Po prvotnem predlogu republiške vlade naj bi se z julijem podražile za 125 odstotkov, potem s septembrom in novembrom vsakič za 20 odst. ter z januarjem 1991 za 13,3 odst. ter glede na tekočo rast cen. V novomeški občini bo vsaj začetna podražitev z julijem bistveno višja, srednja varianta od treh predlaganih načrtuje za 228 odst. višje stanarine. Lete so se namreč lani v občini dražile manj, kot je bilo republiško povprečje, pod povprečjem je sedanja stanarina za kvadratni meter, delež stanarine v reva-lizirani vrednosti stanovanjskega sklada pa znaša le 0,63 odstotka, medtem ko je republiško povprečje 0,92 odstotka. Da so stanarine nizke, po besedah strokovnih delavcev stanovanjskega gospodarstva govori tudi podatek, da je število upravičencev do subvencije padlo v pol leta od 500 na 100, da o tem, da se s pobrano stanarino stanovanj nikakor ne da vzdrževati, niti ne govorimo.

DEZURNE TRGOVINE

V soboto, 23. junija, bodo odprte v Novem mestu do 19. ure, drugod do 17. ure naslednje prodajalne živili:

- v Novem mestu: Potrošniški center Mercator v Ločni
- v Šentjernej: Market Dolenjka
- v Dolenjskih Toplicah: prodajalna Rog
- v Žužemberku: Samopostrežba KZ
- v Straži: Market Dolenjka
- V nedeljo bosta od 8. do 11. ure odprti: v Novem mestu Pogača na Glavnem trgu 22, v Črnomlju pa: Samopostrežba, Staneta Rozmana 13.

Komunalna pobira stare dolgove

Napovedane podražitve so le obliži za decembrske rane — Nepravilnosti pri računanju storitev niso namerne — 60 do 70 odstotkov višje cene

NOVO MESTO — V kratkem uporabniki javnih dobrin, komunalnih storitev, vode in energije pričakujemo občutno povišanje cen, ki jih je že odobril republiški izvršni svet. Kar se cen v novomeški občini tiče, je Komunalna že dala zahtevek po zvišanju občinskega izvršnega sveta.

Kakšne podražitve lahko pričakujemo, razlaga in utemeljuje direktor Komunalne Alojz Učman, ki hkrati tudi odgovarja na očitke, da si je pri sedanjih položajih, na primer pri vodarni, Komunalna že vzela predujem s tem, da je navedla večje količine od dejansko porabljenih.

»Naše cene se povišujejo različno, vse pa tam med 60 in 70 odstotki,« pravi Alojz Učman, »očiti, da smo si jemali nekakšen predujem pri vodarni, ne drži, čeprav ni izključeno, da je prišlo tudi do posameznih napak pri določanju predplačila, za kar pa se strankam opravičujemo in smo to pripravljene takoj popraviti. Sedaj urejamo prostore za sprejem strank v pritičju stavbe, tam bo moč po načinu sodobnega računalniškega poslovanja plačevati račune, pa tudi urejati nejasnosti.«

Glede določanja predplačilne vsote, ki jo mesečno plačujejo uporabniki, pravi direktor Učman, da se ta določa na podlagi ugotovljene prejšnje porabe, s tem da se v treh mesecih na vseh odjemnih mestih odčita dejansko stanje in nato naredi poračun po dejanski porabi. To je edini način,

nje pa opravlja le šest inkasantov, če pa bi hotel biti povsem na tekočem, bi jih potrebovali trideset.

V mnogih slovenskih občinah bodo podražitve precej višje. Da v Novem mestu ni tako, pripisuje direktor Učman modernizacijam in visoki strokovnosti Komunalne v zadnjih letih, kar je omogočilo marsikatero racionalizacijo in koriščenje notranjih rezerv. Tako so na primer zmanjšali porabo energije, ki se prav sedaj

• Zaostajanje komunalnih cen za rasto drugih stroškov je pripeljalo do tega, da Komunalna že zdavnaj ne pokriva enostavne reprodukcije. Po besedah direktorja Učmana je vsemu krivo to, da decembra lani ni bilo uveljavljeno povišanje cen, ki je izravnalo inflacijo s sicer dvomesečnim zamikom. Vladni ukrepi so tako 33,3-odstotno umanjkanje povišanje pa še celotno 58-odstotno doseganje inflacijo naložili na breme Komunalne, kar pa je bilo nevzdržno, kljub temu da so izkoristili vse možne notranje rezerve.

občutno draži, v primerjavi z letom 1984 za 25 odst., in to pri za 3 odstotke več načrpane vode. Močno se je zmanjšala tudi razlika v količini načrpane in porabljene vode. Vse to jim omogoča računalniški center za procesno vodenje.

T. JAKŠE

LEPE OCENE ZA METLIŠKA VINA

METLIKA — Metliška Vinska klet je na tako imenovani prerez letnika, strokovno ocenjevanje najboljših vin zadnjega letnika iz podravskega in posavskega vinogradiškega rajona, poslala lanske rose, sauvignon, laški rizling in laški rizling pozne trgatve. Kljub temu da lanski letnik ni bil najboljši, so metliška vina dobila ocene, s katerimi so v kleti zelo zadovoljni. Tako je rose dobil 17,1 točke, sauvignon 17,2 laški rizling 17,9 in laški rizling pozne trgatve 18,8 točke. Na ocenjevanju je bilo skupaj 86 vzorcev vin lanskega letnika.

• Vse odločilno nastane s klubovanjem. (Nietzsche)

A. B.

KONTROLNI CENTER — Jože Bašelj, tehnični direktor v Komunalni, lahko v vsakem trenutku na računalnik priključi enega od večjih vodnih črpalnic in ugotovi, kakšno je stanje. Vlaganje v posodobitev in strokovnost se Komunalni obrestuje. (Foto: T. Jakše)

JOŽE MATEKOVIČ MANDATAR ZA SESTAVO NOVEGA IS

METLIKA — Na zadnji seji skupščine občine Metlika — bila je prejšnji četrtek — so že v prvem krogu izvolili mandatarja za sestavo novega izvršnega sveta. Edini kandidat za to funkcijo je bil Jože Matekovič, ki ga je predlagala metliška ZKS-SD. Od 39 delegatov vseh treh zborov občinske skupščine je bilo na seji 33 delegatov, za Matekoviča je na tajnih volitvah glasovalo 22 delegatov, 11 glasovnic pa je bilo neveljavnih. Za izvolitve je potrebna večina glasov vseh delegatov, se pravi najmanj 20.

Mandatar ima 7 dni časa, da predlaga sestavo izvršnega sveta. Tako bodo na današnji seji vseh zborov občinske skupščine volili predsednika in podpredsednika ter člane novega metliškega izvršnega sveta. Na dnevnem redu nocojšnje seje je še imenovanje predstojnikov upravnih organov ter sekretarja skupščine.

Na koncu meseca ni niti za kruh

Težki časi za metliške trgovce — Za tretjino manjša prodaja kot lani — Letos nova trgovina v Črnomlju — Deljen delovni čas?

METLIKA — Od začetka leta se edino metliško trgovsko podjetje spet imenuje tako kot ob ustanovitvi pred skoraj 40 leti, Splošno trgovsko podjetje Metlika. Dolga leta je bilo to podjetje v sklopu ljubljanskega Mercatorja, zadnjih pet let pa je bilo tozdr M KZ Metlika.

»Za samostojno nadaljnjo pot smo se odločili predvsem zato, ker v firmi s številnimi dejavnostmi nismo videli perspektive,« pravi Janez Videtič, direktor metliškega trgovskega podjetja. »Sedaj imamo boljši pregled nad poslovanjem, nad stroški, lažje organiziramo delo, skratka, imamo boljši pregled nad delom in poslovanjem.« Veliko pa se v podjetju ni spremenilo, kajti že kot tozdr so imeli vse svoje službe, ostali pa so tudi v Mercatorjevem poslovnem sistemu.

Splošno trgovsko podjetje Metlika zaposluje danes 132 ljudi in ima 18 trgovskih poslovalnic, od tega razen dveh, v Gradcu in na Radovici, vse v

Metliki. Časi pa za trgovce niso prav nič rožnati in to dobro občutijo tudi metliški. Promet v neživilskih trgovinah se jim je v primerjavi z enakim lanskim obdobjem zmanjšal za okoli tretjino. Proti koncu meseca se zmanjša celo prodaja kruha, mleka in jogurtov. Najbolj je upadla prodaja bele tehnike, akustike, pohištva, gradbenega materiala pa tudi konfekcije. Kljub temu pa so prvo četrtletje zaključili pozitivno in tudi za prvo polletje mislijo, da ne bodo imeli izgube.

Stvari so se letos v trgovini bistveno spremenile. Medtem, ko so kupci prej, ko je še divjala inflacija, iskali predvsem

izdelke s starimi cenami, sedaj čakajo samo na nove cene, ki so kar po pravilu nižje od prejšnjih. »Pri nas gledamo, da sproti spremljamo najnovejšo ceno na trgu in cene naših zalog sproti znižujemo na raven dnevnih cen,« pravi Videtič. Največ težav pa jim povzroča pomanjkanje obratnih sredstev oziroma previsoka cena teh sredstev, saj so obrestni kar 44-odstotne.

»Če bo še slabše, bodo nekatere naše trgovine prešle na deljen delovni čas. Letos načrtujemo zgraditi novo trgovino v Črnomlju, samopostrežno trgovino v Šestovi smo preuredili v diskontno trgovino za živila in pijače, predvidevamo specializacijo še nekaterih trgovin,« je zaključil Videtič.

SLOVENSČINA — Da se da na vomeški tržnici kupiti »fršne črešnje« druge »fršne« sadne dobrote z raznih maj razpoznavnih polj, tako imajo pe čena imena, smo že poročali. A sloven Pretekli teden so v ugledni družbeni trvini predvsem za otroke. Kekec, pont po zelo ugodni ceni palerine!

PASJEKI — Stanovanjska soseska Cesti herojev, imenovana tudi Plava la na, je znamenita po več stvareh. Stoji najbolj prometni novomeški magistrski cesti, nasproti pokopališča, v bližini č ne naprave, ki ima večkrat to nelep vado, da smrdi daleč naokoli, dopolnd spremeni v parkirišče za bližnji Labo Pionir, itd. Zdaj se je po njej razpasla moda: hišni ljubljenci. Kdor nima psi ki ga je treba zjutraj pa popoldne in še Čer peljati na sprehod, da polula in pok tistih pet trav, ki rastejo za več kot ti glavno naselje (ali pred tem stopnic dvigalo v bloku), v katerem je ve otrok, ni na nivoju. Povsem jasno je, d pasji rok množi, ne da bi kdo vprašil soglasje sostanovalce. Zakaj le, ne itak le tisti, ki mislijo, da živali niso blok. Sicer pa, kdo je vsemu skupaj da živijo v novomeški soseski z najvi standardom, kot pravijo stanovan gospodarstveniki!

FASADA — GIP Pionir se je j mnogo meseci lotil prve preнове me ga jedra, in sicer je nanovo zgradil ve stavbo ob novomeški tržnici, v kateri t prilijču nekaj lokalov, v nadstropju nekaj za novomeške razmere luksuz stanovanj. Zdaj je gradnja že brez grad nih ograj in mimosoidoži za zanimaj ogledujejo. Razpoke v novi fasadi vseb gredo v glavo, nekateri modrujejo, da tu zato, da poudarijo zgodovinskost me ga jedra.

Ena gospa je slišala, da je bil v njih dneh interni telefonski imeni sta knjiga, ki so jo v občinski up jemale v roke z največjim strah. Nekateri da so najprej iz njega zve li, da nova oblast z njimi ne rač več.

KRESNA NOČ PRI GOSPODIČNI

NOVO MESTO — Dom Vinka deršiča pri Gosposdični na Gorjan prireja v soboto, 23. junija, kresno m hrano in pijačo ter plesom ob igra ansambla Iskra. Prireditvev sredi s nostnih gorjanskih gozdov se bo pri ob 16. uri.

V. D. SEKRETARJA ZSMS-LS

NOVO MESTO — Novomeški ZSMS-Liberalna stranka je ostala poklicnega predsednika in sekretarja saj sta oba odšla na novo delovno o nost. Dosedajni predsednik Marjan stič bo svoji stranki predvsem v letnih dopustih še nudil strokovno moč, za v. d. sekretarja pa je bila novana Mojca Novak iz Laboda. To lo bo zaenkrat opravljal nepoklicni konec septembra, ki bo predvideno vsem mestu ukvarjali za volilnimi stopki pa z operacionalizacijo pro ma in načinom dela v stranki.

Sprehod po Metliki

BLIZU DVAJSET METLIČANOV je z avtobusom odpravilo v Milan na gometno tekmo Jugoslavija-Nemčija je so imeli s seboj v avtobusu pečen prašič, petdeset litrov vina in neugo ljene količine žganih pijač. Italijanski rinki so jim vse to zasegli, povrh vse jih še dobera pretipali, boječ se izpa ki. Ko jim je uspelo dopovedati, da so M čani, je baje eden od carinikov r »Dobro, dobro, ti se ne bodo pretpa gostilnah pa tako in tako ne smejo alkoholični pijač.«

NAVRATILOVCI IMAJO PO ROKE DELA S pripravami na pe kulturne prireditve, ki se bodo pričel julija, in sicer na grajskem dvorišču. V je pa tudi, da bo Belokranjski muzej toliko denarja, da bo dal zad sicer se sporočeno in s peskom posipano dv tavorati. To bi bilo seveda zelo vendar pesimisti dvomijo, kajti za in podobne reči v Metliki nav zmanjka denarja.

ZE VEČ PREBIVALCEV VASI ROVEČ je prosilo pisca teh vrstic, ne piše kaj o cesti, ki bi povezovala Čer Metliko po krajski poti. Ta cesta je še vedno makadamska, četudi je bilo časom že vse narejeno za asfaltno. Večni šaljivci trdijo, da je tako tudi Članec, in sicer na grajskem dvorišču. »Sokci naj kar ostanejo v Sokarju,« zijo, ne da bi razumeli njihove težave za bore tri kilometre in še kak metra hu, prizadeti pa trdijo, da je luknja pa še kakšna vmes se najde. OBČINSKI RDEČI KRIZ ME KA se zahvaljuje vsem nastopajočim dnevu krvojadalcev. Ti so: metliški noščolci, oktet Vitis, kvintet Kres, pa gre tudi Kmetijski združi, Julija pa, Mariji Badovinac in Barici Ko Slednji so vsak po svojih močeh pre li, da je proslava, na kateri je govori ko Jelenič, sekretar republiškega R križa, izredno uspeša.

ZELENI JURJ — Včasih je bila na vada, da so zelenega Jurja peš spremili do reke, v katero so ga vrgli. Sodobni zeleni Jurji pa ne hodijo več peš, ampak se vozijo. Tako je bilo kak dan pred jurjevanjem...

POŠKUS — USPEL — Pretekli teden so sestankovali predstavniki črnomaljskih političnih strank in predsedstvo občinske skupščine. Novinarjev niso povabili, a ker je »poskusno« zasedanje po zagotovilu nekaterih prisotnih uspešno...

LETALA — Eden od črnomaljskih delegatov je vprašal, zakaj vojska letala tako nizko letajo nad Črnomeljem, da so tem podarili, da ne misli nikogar provocirati. Če bi vprašanje izrekel nekoliko glasneje, bi mu morda lahko odgovorili kar iz letala.

Drobne iz Kočevja

RAZSTAVA V NAMI — Razstavo o hranilništvu na Kočevskem je v izložbi NAME pripravil kočevski muzej v sodelovanju s HKS Gozdarstva in Kmetijskega Kočevja ter Namo. Posvečena je otvoritvi novih prostorov HKS GK. Nama in muzej bosta pripravila do konca leta še pet podobnih razstav iz zgodovine Kočevske.

NAKUPOVALNA KNJIŽICA — Nama je uvedla nakupovalne knjižice, na katere kupci lahko nalože prihranke. Zanje dobe 40-odstotne obresti, ki jih pripisujejo vsake 3 mesece. Kupec s tako knjižnico ima v Nami še dodatne ugodnosti.

POPUSTI — Nama (in druge trgovine) presenečajo kupce z novimi in novimi popusti. Tako je vabljiva Nama na košarica, ki obljublja cenšji nakup kot v Avstriji. V samopostrežbi je pri gajbi piva ali proizvodov Radenske in nekaterih drugih proizvodov kar 10-odstotni popust, pri sokovih 8 odstotni in pri ostalem 5-odstotni (v diskontu pa je še dodatni 5-odstotni popust. Pri usnju znaša popust do 50 odst., pri konfekciji in zimski opremi do 40 itd.

Ribniški zobotrebci

RIBA NI ČLOVEK — Ribničani, ki pijejo klorirano vodo, so z zanimanjem prebrali članek v eni izmed zadnjih števil Dolenjca, da riba pogine že od miligramov klora. Zdjaj bi radi vedeli, koliko klorja je potrebna, da umre človek. Celo na občinsko skupščino je bilo naslovljenih že nekaj pritožb zaradi močnejše klorirane vode, tudi iz vrta. Odgovor je tak, da voda zelo verjetno ne bo klorirana več, ko bodo priključili na vodovod globinske vrtnice pri Sodražici, od koder priteka neoporečna voda.

JOHANOVA HIŠA — Johanovo hišo so podirli, zdaj pa spet raste. Po zunanji obliki bo nova hiša popolnoma podobna stari, podrti. Tudi pritličje bo tako, kot je bilo prej, nadstropje pa bo posodobljeno. V pritličju bosta dva poslovna prostora, v nadstropju in mansardi pa šest stanovanj.

MIKLOVA HIŠA DO SEJMA — Poročali smo že, da Miklovo hišo urejajo po smernicah spomeniškega varstva in da bo v njej ribniško kulturno središče. Novost je, da dela potekajo po načrtu in da bo dokončana do Ribniškega sejma s suhe robe in lončarstva, ki je vsako leto v septembru.

Trebanjske iveri

STOLI — Vodstvu trebanjske občinske zveze kulturnih organizacij in Zveze telesnokulturnih organizacij sta se znašli v nezavidljivem položaju. Tja so ju pahnilo razmere, za katere je značilno mrzlično sistemsko naprejanje, da bi »počistili« odvečne pojave v t. i. družbeni nadstavi. O razmerah to, o položaju omenjenih vodstev pa naslednje: slabše se jima godi kot najbolj neznametno poglavarju afriškega napol golega plemena Ašanti. Ašantskim pravkom nosijo za petami stole in sploh se omenjenim domorodcem toliko bolj dvigne ugled, kolikor boljše sediše jim predstavljajo pod zadnjico. No, trebanjski ZKO in ZTKO nimata trenutno v pisarni lastnega stola. Spričo tega dejstva raje ne bi ugotavljali, kolikšen ugled jima priznava družba.

LOVSKA — Mirnska lovška družina je po svojih vodilnih možeh z vročeno odločbo izključila enega svojih predanih članov. Slednjemu so odmerili tako kazen, ker je pozabil plačati članarino za leto. Vse to govori, da je mirnska zelena bratovščina bolj zelena kot pa bratovščina. Sandi Leskovec — on je namreč izključen — je v osemindvajsetih letih svojega članstva v tej družini pripomogel mirnskim lovcom do prenekanter streške točke, likovno je opremil družinino kočjo, dolga leta je bil v družini tajnik. Naredil pa je pri tem tudi napako: z odprtimi rokami je sprejel v članstvo tudi — birokrate, ki se zdaj gredo lovsko perestrojko.

IZ NAŠIH OBČIN IZ NAŠIH OBČIN

Lovci odpri prenovljeno kočjo v Zagradcu

Otvoritev v soboto, 23. junija, ob 15. uri

ČRNO MELJ — Poleg obveznega dela v loviščih si v marsikateri lovski družini lovci nprtajjo še obilo drugega prostovoljnega dela. Pri tem člani lovske družine Črnomelj niso izjema. Pred štirimi leti so začeli obnavljati in širiti lovske kočje v bivši kočevski vasi Zagradec, v soboto, 23. junija, pa bo ob 15. uri slovesna otvoritev. V Zagradcu smo naredili več kot 6.000 prostovoljnih delovnih ur, prispevali pa smo tudi denar. Da nam je uspelo obnoviti kočjo v dokaj kratkem času, gre zahvala tudi prizadevanju vodji gradbenega odbora Zdravko Mullerju, a tudi številnim zagnanim lovcom, posebno še Antonu Pezdircu, ki je opravil petkrat več delovnih ur, kot bi jih sicer moral, »je zadovoljen predsednik lovske družine Črnomelj Drago Črnič.

Nova pridobitev je za črnomaljske lovce velikega pomena. Tako bodo lahko v koči posedeli po skupni jagi. Dosedanja je namreč sprejela le 15 lovcev, medtem ko bo nova vseh 82 pa še kakšnega gosta zraven. Teh pa je, zlasti iz tujine, kar nekaj in odslej bodo v koči lahko tudi udobno prespali, kajti lovci so priskrbeli agregat in napeljali vodovod po hiši. Koča pa ne bo prijetna postojanka le za lovce, ampak za cele njihove družine.

»Pred kratkim smo začeli obnavljati lovske kočje v prav tako opuščeni kočevski vasi na Konjskem hribu in upamo, da bomo delo končali v dveh letih. Tja ni moč priti z avtomobilom, a namenoma ne bomo uredili poti. Želimo, da bi imeli ko-

Drago Črnič

ENOTA LB MORA OSTATI V ČRNO MLJU

ČRNO MELJ — Eden od delegatov je na seji skupščine protestiral zaradi napovedane reorganizacije ljubljanske banke, katere posledica bi bila, da poslovna enota v Črnomlju izgubi svoj ziro račun, posli za delovnimi organizacijami in obrtniki pa se prenesejo v Novo mesto. Zato je predlagal, da se skliče zbor ustanoviteljev-delnikaev črnomaljske poslovne enote LB, kjer naj bi sklenili, da se obseg opravi, ki jih sedaj opravlja LB-enota Črnomelj, za DO in občane ne spremeni.

RIKO KUPIL GRAD

RIBNICA, ORTNEK — Spodnji ortneški grad, ki je bil več let brez vzdrževalca in je propadal, je kupil ribniški Riko. Grad, ki je v zelo slabem stanju, bodo preuredili v gostinsko-turistični objekt s prenočišči in gostinskimi lokali. Novi hotel je v tem delu Slovenije potreben, saj vse od Ljubljane, Velikih Lašč in Ribnice pa do Kočevja ni nobene hotela.

Pogovori o vodi tečejo počasi

Z zajetjem v Radanji vasi bodo nadomestili šentpavelski izvir — Uporabljali bodo podtalnico z območja Bistrice — O odloku še nič dokončnega

TREBNJE — Zdajšnji načrti, po katerih naj bi v trebanjski občini v prihodnosti v dobrni meri oskrbovali z vodo, predvidevajo spojitve dveh velikih vodovodnih sistemov. Oba kraka tega sistema se bosta predvidoma napajala zunaj trebanjskih meja, v litjski občini.

Za prvega so poiskali zajetje v Radnji vasi, kjer bo voda pritekala iz že napravljene vrtnice. O zadostnih količinah iz virka so se strokovnjaki prepričali z merjenjem pretoka, varnost vode pred onesaženjem pa zagotavlja 150-metrška globina vrtnice. Gradnja, za katero črpa denar iz blagajni bivše Območne vodne skupnosti Ljubljana — Sava in nekdanje OVS Dolenjske ter grosupeljske, litjske in trebanjske občine, ni več vprašljiva. Med tistimi, ki se lahko veselijo tega ugodnega razpletja dosedanjih priprav v zvezi z novim zajetjem, so gotovo prebivalci Trebnjega, ki se bodo z dotokom vode iz Radanje vasi rešili sedanje stalne negotovosti, ali bodo imeli v pipah vodo in kakšno. Po usposobitvi

Poraz in zmaga

Odgovarja Lea Oražem

KOČEVJE — Na ustanovnem občnem zboru kočevske SDZ 11. junija je bila izvoljena za delegatko republiškega kongresa te stranke, ki se začne v soboto, tudi Lea Oražem, znana po nekaterih pogumnih nastopih v prejšnjem sestavu republiške skupščine. Zastavili smo ji nekaj vprašanj.

• O čem boste razpravljali na bližnjem kongresu stranke? »Predvsem bom razpravljala o Kočevskem Rogu, postavitvi dostojnega obeležja žrtvam in sporočila predlog kočevske SDZ za ureditev tega območja.«

• Kako ocenjujete izid nedavnih volitev in svoj volilni poraz? »Uspeh Demosa je v občini presenetljiv, saj je Kočevska znana kot konzervativno, duhovno in fizično zaprt območje. Do izvolitve v republiško skupščino mi je manjkalo le 1 odstotek glasov, kar je tudi odraz strahu pred Demosom, posebno še v zaprtim območju občine. Dr. Hubert Požarnik je namreč napovedoval, da bo Kočevska Reka odprta najkasneje v treh tednih po morebitni volilni zmagi Demosa. V strahu so bili tisti, ki so doslej ribarili v kalnem, imeli privilegije in gmetne koristi od te zaprtosti. V eni stranki so šli tako daleč, da so me tudi blatili s podtikanji in lažmi, pa sem vseeno dobila skoraj 50 odstotkov glasov.«

• Kaj menite o volilnih programih in njihovem uresničevanju? »Program SDZ in Demosa je obljubljal odprtje Kočevske Reke, razjasnitev poboja domobrancev v Rogu, duhovno odpiranje Kočevske Reke, posejevanje opuščeni kmetijskih območij in posodobitev glavnih prometnic v občini. Vse to se uresničuje. Svojemu zmagovitemu volilnemu nasprotniku pa želim, da bi v republiški skupščini zastopal interese Kočevske, in ne le svoje, socialistične, stranke. Pri tem lahko uporabi tudi moj program in program Demosa. Zavzema se naj, da bova lahko čimprej poplila kozarec vina v Gotenici.« J. P.

Lenassi je predsednik IS

Od predlaganih 14 članov IS občine Kočevje izvoljenih 10, štirje pa bodo na naslednji seji skupščine

KOČEVJE — Na zadnji seji občinske skupščine Kočevje, ki je bila 12. junija zvečer, je bil izvoljen novi občinski izvršni svet na čelu s predsednikom Ladislavom Lenassijem (sedanjim direktorjem Komunale in predsednikom občinske organizacije ZKS-SDP). Od 75 odbornikov je bilo na seji prisotnih 70, zanj pa jih je glasovalo 42.

Nadalje so dobili dovolj glasov še Vincenc Janša (podpredsednik za področje energetike), Alojz Ivančič (področje industrije in gradbeništva), Igor Aušič (varstvo in urejanje prostora), Ksenija Vidošević (družbene dejavnosti), Miro Ferlin (revitalizacija občine), Marta Briški (komite za družbeni razvoj), Anton Krkovič (ljudska obramba in DS), Majda Lindič (obča uprava) in Boštjan Fabjan (notranje zadeve). Volitve za področja kmetijstva in gozdarstva, drobnega gospodarstva, davčne politike in člana IS brez listnice pa bodo predvidoma opravljene na naslednji seji skupščine. Štirje predlagani za ta področja namreč tokrat niso dobili dovolj glasov, zato bo predsednik IS predlagal nove kandidate. Za sekretarja občinske skupščine je bila izvoljena Slavka Janša.

Jok delavk ob plačilnih dnevih

Zvone Vidmar, predsednik svobodnega sindikata v Iskri se boji, kaj bo, če sindikat ne bo uspel s svojimi zahtevami po večjih zaslužkih

SEMIČ — V tukajšnji Iskri so že pred sindikalnim kongresom evidentirali nove člane Svobodnih sindikatov Slovenije. V novi sindikat se je včlanilo več kot tri četrtine zaposlenih, kar je veliko. Sedaj pa so ljudje zbegani, kajti ne vedo, kaj jim bo novi sindikat prinesel in ali bodo imeli od njega sploh kakšno korist.

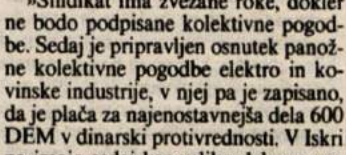
»Prišli so novi dokumenti, ki obljublajo veliko, tudi precej višje plače. V Iskri so sedaj prejemi zelo nizki in razumljivo je, da ljudje pričakujejo višanje, vprašanje pa je, kaj lahko pri tem naredi sindikat,« pravi predsednik svobodnega sindikata v Iskri Zvone Vidmar. Sindikat se sicer pogaja za višje osebne dohodke z vodstvom podjetja, slednje pa se drži predvsem Markovičevih priporočil in zahtev. Vidmar zatrjuje, da sindikat razume, da ima podjetje veliko obveznosti, vendar pa bi tudi delavci morali dobiti plačilo za svoje delo, ki bi jim zadostovalo za človeka vredno življenje, tega pa sedaj nimajo.

Jok delavk ob plačilnih dnevih

Zvone Vidmar, predsednik svobodnega sindikata v Iskri se boji, kaj bo, če sindikat ne bo uspel s svojimi zahtevami po večjih zaslužkih

»Prišli so novi dokumenti, ki obljublajo veliko, tudi precej višje plače. V Iskri so sedaj prejemi zelo nizki in razumljivo je, da ljudje pričakujejo višanje, vprašanje pa je, kaj lahko pri tem naredi sindikat,« pravi predsednik svobodnega sindikata v Iskri Zvone Vidmar. Sindikat se sicer pogaja za višje osebne dohodke z vodstvom podjetja, slednje pa se drži predvsem Markovičevih priporočil in zahtev. Vidmar zatrjuje, da sindikat razume, da ima podjetje veliko obveznosti, vendar pa bi tudi delavci morali dobiti plačilo za svoje delo, ki bi jim zadostovalo za človeka vredno življenje, tega pa sedaj nimajo.

»Sindikat ima zvezane roke, dokler ne bodo podpisane kolektivne pogodbe. Sedaj je pripravlen osnutek pannon kolektivne pogodbe elektro in kovinske industrije, v njej pa je zapisano, da je plačla za najenostavnejša dela 600 DEM v dinarski protivrednosti. V Iskri pa imajo sedaj kar veliko delavcev za

Zvone Vidmar: »Sindikat se bo z vsemi sredstvi boril za večje plače, če bo potrebno, tudi z opozorilnimi stavkami.«

Pet vprašanj podpredsedniku

Ribniške žrtve — Brezvladja ni — Za ekološko čisto proizvodnjo — Demos pričakuje koalicijo

RIBNICA — Podpredsedniku občinske skupščine Ribnica in podpredsedniku Demosa občine Ribnica, Francu Mihiču, smo zastavili nekaj vprašanj. Odgovoril je:

RESNIČNI KONEC VOJNE: Občinski Demos se prizadeva, da bi na čimbolj etičen način zaključili zadnjo vojno in revolucijo. Zaupamo vladi, da bo dogajanja pošteno vrednotila in da se bo lahko začela evolucija demokracije. Ta želja je prisotna tudi v Ribnici, saj se je revolucija dogajala tudi tu in terjala v občini veliko žrtev.

NOVA OBČINSKA VLADA: Mandatar IS, ki ga je predlagal Demos, je

odstopil. Brezvladja ni, ker po sebi opravlja dosedaj izvršni svet. Demos predlaga, naj zdaj druga stran ponudi svojo vlado. Hkrati Demos meni, da je bila ponudba koncepta občinske vlade, ki jo je pripravil njegov mandat, zelo racionalna (4 do 5 članov IS) in je ustrezala načelom demokracije. Mislimo, da bo kmalu prišel čas, ko bo ta zamisel spet aktualna in se bo zanjo zavzela večina.

ČLANSTVO V DEMOSU: Pričakujemo, da se bo članstvo povečalo zlasti med inteligenco in kmeti. Delo Demosa bo treba profesionalizirati, da bo lahko podučeval, varoval in razvijal demokracijo v občini. Pričakujemo sodelovanje z zdmoči in rojaki po svetu. Obnoviti je treba tradicijo, da bo občina spet znana po mednarodno priznanih strokovnjakih in podjetjih.

RAZVOJ OBČINE: Razvoj bo temeljil na (predvsem domačem) znanju, poštenosti, trgu in demokraciji. Gospodarski razvoj naj ne temelji na velikih serijah, kar Ribnico ogroža ekološko in demografsko, ampak bolj na znanju in posebnostih.

SODELOVANJE S KMEČKO ZVEZO: Z njo Demos trenutno nima povezave, ker ta zveza oz. skupina v njej nastopa z drugačnimi interesi kot Demos. Vendar menimo, da je kmečko prebivalstvo naravni zaveznik Demosa, da se bo Kmečka zveza v občini kmalu prečistila in spet postala naš koalicijski partner.

POTREBNA JE BILA

OSILNICA — Nova mesnica v Osilnici, ki so jo odprli 1. junija, je bila na tem območju gotovo potrebna. To dokazuje tudi promet, ki je celo večji kot na Rudniku pri Kočevju. Na tem območju namreč ni mesnice, ki bi bila odprta vsak dan, vse od Broda na Kolpi do Cebra in tudi v samem Čabru prodajajo meso le določene dneve. Nova osilniška mesnica pa je odprta vsak dan od 8. do 15. ure, ob sobotah od 8. do 12. ure in ob nedeljah od 8. do 10. ure, medtem ko je ob ponedeljkih zaprta.

AVGUSTA TAVOR

ŠENTRUPERT — Na nedavnem pogovoru v tukajšnji župnijski dvorani so se organizatorji lanskega prvega šentruperskega mirovno-raziskovalnega tabora domnili, da bodo tak tabor izvedli tudi letos. Mladi privrženci miru in nenasijskega bode po tem dogovoru zbrali v 1. polovici letošnjega avgusta.

LUTKE, LIKOVNIKI IN OBILLO ZABAVE

TREBNJE — 28. junija, naslednji četrtek, ob 19. uri bodo z nastopom trebanjskega pihalnega orkestra in folklorne skupine Technik iz Bratislave v Trebnjem odprli turistično prireditve »Iz trebanjskega koša«. V petek ob 18. uri bodo v domu kulture izvedli lutkovno predstavo Janko in Metka, in ob 19. uri pa se bo v parku predstavila madžarska folklorna skupina Kiszöv. Sobotni večer bo minil v znamenju folklorne skozi nastop plesalcev KUD Rečica iz Karlovca. V nedeljo, 1. julija, ob 10. uri bodo v okviru prireditve pripravili na Račjem selu ribiško tekmovalstvo, posebej zanimivo pa bo popoldne. Ob 17. uri bodo v trebanjskem parku sprejeli paze z Občeti iz Ljubljane, četrte ure pozneje pa bodo pred Galerijo odprli Tabor likovnih samorastnikov.

IZ NAŠIH OBČIN

najmanj 5 odst. nad zajamčenimi, sindikat pa je zahteval celo 20 odst. Vodstvo nam neprestano moli pod nos le »svoje« zakone, zakon o zajamčenih osebnih dohodkih pa očitno ni nikomur mar, zato se ne uresničuje,« se jezi Vidmar.

Vidmarja je strah, kaj bo, če sindikat ne bo uspel s svojimi zahtevami po višjih plačah. S 1. julijem namreč obljublja višje komunalne storitve in stanarine, nekateri pa jih že sedaj ne zmorejo plačati. Po marčevski podražitvi vrta, ki je bila v črnomaljski občini menda edina v Sloveniji, so nekateri delavci dobile račun za varstvo dveh otrok, ki je bil komaj za stotak ali dva manjši od njihovega mesečnega prejemka v Iskri. Ljudje so zares na robu preživetja. Medtem ko so bili včasih veseli, ko je bil plačilni dan, sedaj jočejo. »Delavci pravijo, da so pripravljani delati brezplačno ob sedaj prostih sobotah, samo če jim da vodstvo zagotovilo, da bo čez mesec ali dva v tovarni boljše. Ljudje namreč živijo s to tovarno, nekateri vlagajo vanjo že nekaj desetletij. Žal pa od vodstva vsaj sedaj ni moč dobiti nobenega pravega odgovora, kakšna bo bodočnost podjetja,« je zaskrbljen predsednik sindikata.

M. BEZEK-JAKŠE

DANES O ROGU

KOČEVJE — Danes, 21. junija, bo prva seja novega izvršnega sveta občinske skupščine Kočevje. Na dnevnem redu bo več zanimivih zadev, kot so razbremljenje gospodarstva, informacija o odpiranju Kočevske Reke in informacija o urejanju grobišč v Kočevskem Rogu.

ČISTILNA NAPRAVA DOKONČANA

RIBNICA — Čistilna naprava za Ribnico in okolico je dokončana. Na nedavnem tehničnem pregledu so ugotovili nekaj manjših pomanjklivosti. Do obratovanja naprave, ki ima zmogljivost 4.000 E (z možnostjo razširitve do 6.000 E), pa bo kljub temu poteklo še nekaj časa, ker je potrebno narediti še nekatere kanalizacijske povezave po Ribnici. Zdjaj je namreč na napravo priključen le tako imenovani »ribniški kare« in še nekaj hiš. Ob preureditvi križišča za Hrovačo (mala ribniška obvoznica) bodo pod cesto vgradili kanal, s katerim bo priključena na novo čistilno napravo stara naprava na Trgu Veljka Lahoviča, skupaj z vsemi stanovanjskimi bloki pa še Prijatelj trg in drugi objekti. Jože Mihelič, ki ima na skrbi komunalno in cestno dejavnost, je povedal, da je nedavno testiranje odpadnih voda iz kasarne pokazalo, da so močno onesnažene in da je torej tudi ta objekt potrebno priključiti na čistilno napravo, kar pa ne bo težko, saj je to v neposredni bližini. S temi ureditvami bo priključene na čistilno napravo tri četr Ribnice.

Milica, pomagaj!

Težave na smetišču

TREBNJE — Trebanjcem povzročajo na cvibeljskem odlagališču komunalnih odpadkov težave Romi. Kot je zapisal v poročilu o obratovanju te deponije Zavod za urbanistično načrtovanje Trebnje, bi bilo potrebno, da bi milica pomagala Komunalni delati red.

Taki pozivi nekako pooblaščajo državne organe prisile, naj ukrepajo na enem področju več. Vendar taki apeli najbrž ne vodijo do rešitve, kajti glavni problem, zaradi katerega prihajajo na cvibeljsko smetišče Romi, je neustrezno zbiranje odpadkov. To pomanjkljivost je odkril tudi sestavljaev poročila, ko je zapisal, da povzročitelji odpadkov le-teh ne sortirajo, tako da se med komunalnimi smetmi pojavljajo tudi sekundarne surovine, ki jih potem pobirajo Romi.

Toda uporabno železo med zavreženimi bananinimi olupki na komunalnem smetišču še zdaleč ni samo trebanjska posebnost, zato je neupravičen očitok o neustreznem zbiranju odpadkov, kolikor je naslovljen izključno na trebanjsko komunalno službo. Pravi naslov za take očitke je nekje »višje«, saj cela Slovenija ne ločuje posebno natančno uporabnih odpadkov od povsem nekoristnih. Dokler bo pravkar zapisano o vseslovenski malomarnosti količjak držalo, pa se bo dalo razumeti pozive miličnikom, naj delajo red na Cvibeljah. Navsezadnje so Trebanjci samo državljani Slovenije.

M. LUZAR

Ob otvoritvi nič rompomoma

Po petih letih črpališče pitne vode Glogov Brod vendarle obratuje — Okrog 60 odstotkov občanov v teh dneh že pije vodo iz novega vodnjaka

BREŽICE — Dolga zgodba okrog novega črpališča pitne vode v Glogovem Brodu pri Brežicah se je, kot kaže tretji poskusni zagon črpalke, končno razpletla. Okrog 60 odstotkov prebivalcev te občine, ki so zajeti v napajanje iz centralnega vodovoda, tako že več kot deset dni uporablja boljšo vodo.

V Komunalnem in obrtnem podjetju so se za novo črpališče odločili potem, ko je sicer neoporečna voda v starem črpališču dobila nevarjen vonj po trohnbu. V naložbo, ki je znašala okrog milijon nemških mark, so zagriznili v letu 1985. Leto pozneje so črpališče poskusno zagnali, vendar je v nekaj dneh prišlo do okvar na četrtini vseh spojev 1,5 kilometrov dolgega cevovoda. Izvalca Pionir Novo mesto in IMP Maribor sta stroške popravil nosila sama. Po ponovnem pregledu cevovoda so z obratovanjem poskusili še v letu 1987, a tudi tokrat ni šlo. V ceveh so namreč namerili tudi po dve atmosferi večji pritisk, kot bi smel biti. Zdaj jim ni preostalo drugega, kot da so dali celoten projekt pregledati Vodnogospodarskemu inštitutu v Ljubljani.

manjšo močjo in opraviči še vrsto dodatnih del. Kljub očitni krivdi projektanta niso vztrajali na tožbi, kajti spor bi se zavlekel, gradnja pa bi stala. Stroške popravil na cevovodih sta itak nosila izvalca del, Region je na svoje stroške izdelal ponovni projekt, KOP je prevzel dodatna dela, ki bi jih morali opraviti že prej, če bi bili projekti v redu. Začasno je stroške prevzela Komunalna skupnost, toda v Komunalnem in obrtnem podjetju so našli resnega kupca za prejšnjo črpalko, in če jim bo prodaja uspešna, bodo na zeleni veji.

Glavni cevovod od črpališča v Glogovem Brodu do pošte v Brežicah je sedaj prenovljen. Ob popravilu mosta čez Savo in Krko nameravajo obnoviti cevovod do vodohrama na Čatežu, čaka pa jih tudi obnova cevovodov po me-

stu. Slednje bo moralo večji zalogaj, saj morajo vsa komunalna dela načrtovati sočasno, da bodo ulice razkopali samo enkrat. Še vedno ni gotovo, kako dolgo bo zdržal in koliko bo prenesel sedanji, od okvar načeti cevovod, zato že sedaj računajo, da bi izgradili prečni cevovod do Brezine, ki bi ga uporabljali v primeru okvar. Staro črpališče vode nameravajo še naprej vzdrževati, saj je voda v

• **Po mnenju strokovnjakov iz Inštituta Jožefa Štefana pijejo Brežičani po novem idealno vodo. Pravijo ji »mrtva« ali celo »sterilna« voda, saj ne vsebuje bakterij. Ima manjšo trdnost in nižje vsebnosti nekaterih rudinskih snovi, kot sta magnezij in železo, zato bo dobro dela pralnim strojem, malo manj pa okusu. Vsebnost radioaktivnega tritija je v novem vodnjaku kar 16-krat manjša, kot je bila v starem, kjer pa tudi ni presegala dovoljene meje. Vodnjak je 200 metrov globok in naravno zelo zaščiten z nepropustnimi plastmi, saj se nahaja na močvirnatem zemljišču. Zmogljivost vodnosnika na tem mestu je 230 litrov na sekundo, trenutno črpališče pa izkorišča približno četrtino te zmogljivosti.**

zadnjih letih izgubila slab vonj in je neoporečna, zato bo ob večjih konicah porabe prišla še kako prav.

B. DUŠIČ

KONCERT ZA 25-LETNICO

BREŽICE — Za konec sezone bodo trije pevski zbori KUD bratov Milavcev Brežice priredili koncert, na katerem se jim bodo pridružili tamburaši iz Artič. S tem nastopom bo moški pevski zbor proslavil 25. obletnico obstoja. Jubilejni koncert bo v soboto, 23. junija, v Slavnostni dvorani Posavskega muzeja.

BREŽICE: SEJEM KNJIG IN UČBENIKOV

BREŽICE — Občinska matična knjižnica in vodstvo osnovne šole bratov Ribarjev vabita v soboto, 23. junija, na sejem rabljenih učbenikov, leposlovnih in strokovnih knjig, revij, stripov, gramofonskih plošč, zvočnih in video kaset. Če bo vreme lepo, bo prodaja pred šolo, sicer pa v telovadnici. Prostor bo ozvočen, da bo vzdušje prijateljsko. Obiskovalci bodo poleg glasbe slišali po zvočniku tudi obvestila o knjižnih novostih in vmes še kako anekdoto. V Brežicah je tak sejem novost. Vabljeni so učenci osnovnih šol iz občine, srednješolci in vsa mladina, pa tudi odrasli bodo lahko našli kaj zase. Knjige, predvsem obvezno čtivo, bo odkupovala občinska matična knjižnica, da si bo pomnožila izvide, po katerih je povpraševanje večje od ponudbe. Prireditelja želita, da bi čimveč knjig, revij in učbenikov zamenjalo lastnike, saj je to najcenejša pot do njih.

V SROMLJAH TURNIR IN KMEČKE JEDI

SROMLJE — SILOVEC — Ljubitelji zdaj že zunaj Slovenije znane sromljske kmečke kuhinje bodo spet prišli na svoj račun. Aktiv kmečkih žena priredi v soboto, 23. junija, prodajno razstavo dobrot s kmečke mize v gostilni Kranjčič. Odprta bo od 15. ure dalje. Do takrat se bo končal na igrišču veliki turnir v malem nogometu. Zmagovalec bo prejel 2 tisoč dinarjev in pokal. Denarne nagrade s pokalom bosta deležni tudi druga in tretja ekipa. Organizatorji vabijo goste na ogled vseh prireditev, zvečer pa na kres, ki ga bodo po starem običaju zakurili na čast Janezov Krstnikov, ki na ta dan praznujejo svoj god. Tekmovalce in druge obiskovalce bo zabaval ansambel Brodniki. Izletniki bodo lahko preživeli prijeten dan ob vinski cesti ter spoznali zanimive kraje in ljudi ob njej.

Prikupen nastop novega krškega mandatarja

Izvršni svet bo poskusil sestaviti neodvisni kandidat M. Mikeln

KRŠKO — Izvršni svet se mora spremeniti iz servisa v vlado, ki ne bo capljala za dogodki, sestavljen pa ne bo kot koalicija zaradi vladanja, ampak zaradi skupnih ciljev. Pri svojem delu pa mora izhajati iz resničnih, ne pa iz namišljenih možnosti.

S približno takimi pogledi se je krškim odbornikom predstavil kandidat za mandatarja za sestavo novega občinskega izvršnega sveta, mag. Miroslav Mikeln, še pred volitvami. Te so mu izrazile visoko stopnjo zaupanja in podpore, saj je za Mikelnova glasovalo 64, vzdržalo pa se je 11 odbornikov krškega parlamenta. Zdi pa se, da je Mikeln kot neodvisni kandidat, čeprav ga je predlagal Demos, dovolj sprejemljiv tudi za drugo stran oz. za prenovitelje, socialiste in liberalce.

Sicer pa si oglejmo še nekatere njegove poglede! Mikeln, ki je kot veterinar prišel leta 1959 v »takrat še neonesnaženo našo občino«, kot je rekel ob svoji predstavitvi, je bil kar 18 let povezan z delom v naravi in ljudim. Od leta 1979 je delal kot veterinarski inšpektor, od leta 1986 pa je predstojnik Medobčinskega inšpektorata v Krškem. Med svojim 12-letnim delom v tem inšpektoratu je naletel tudi na toge, neživiljske predpise, toda pri vsem tem mu je in mu verjetno še bo pomagala maksima, »da ne bi svoboda enega postala nesvoboda drugega!« Tudi zato ni moč zaslediti v Mikelnovih izjavah nikakršnega revanšizma, še več, poudarja, da je treba »obdržati kontinuiteto dobrih usmeritev.«

Pri tem pa bo moralo biti gospodarstvo samostojno in suvereno,

Miroslav Mikeln

zagotoviti bo treba enake pogoje gospodarjenja ne glede na lastnino. Enakopraven razvoj v mestu in na podeželju je ena naslednjih točk Mikelnovega programa, glede varstva okolja pa mandatar meni, da bo treba temeljito pretehtati vse posege v prostor. Postritbi bo treba nadzor nad onesnaževalci in ustvariti vse pogoje za varno zaprtje JE Krško. »Zahtevali bomo odškodnino za trajno zmanjšano vrednost prostora,« je med drugim poudaril Mikeln.

P. PERC

Spomenik bo več kot samo spomenik

Ob odkritju bo govoril minister dr. Vencelj

ARTIČE — V soboto ob 15. uri bodo pri osnovni šoli Artiče odkrili spomenik svoji nekdanji učiteljici Ani Gabrič. Uro pred tem dogodkom bo v domači cerkvi tudi spominska maša za verno učiteljico, ki je živela s tukajšnjimi ljudmi in zanje. Pri šoli bodo o njej spregovorili njeni nekdanji učenci, pripravili bodo razstavo o zgodovini šole in o Gabričevi, izdali brošuro in v razred, kjer je poučevala, namestili njeno sliko, ki jo je naslikal Pavle Predančič. Na kulturni slovesnosti bo govoril tudi novi minister za šolstvo dr. Peter Vencelj.

Pobudo za doprski kip so dali nekdanji učenci Ane Gabričeve, ki so letos dopolnili 60 let. V akcijo so se vključili ostali krajanji in tudi krajevna skupnost, ki bo ob sočasnem krajevnem prazniku podelila plakete Artič. Doprsni kip Gabričeve je oblikoval kipar in restavratorec Anton Blatnik, eden zadnjih Artičanov, ki so govorili z učiteljico.

Dogodek je spodbudil šolarje, da so se lotili proučevanja zgodovine lastne šole. Pri tem so iskali podatke na terenu, v Zgodovinskem arhivu v Celju in v Šolskem muzeju v Ljubljani. Namenjeni so tudi v Graški muzej, da bi izvedeli še kaj o začetkih šole, ki segajo tja v leto 1843.

»Naša želja je, da bi dogodek postal srečanje učencev različnih generacij, ki so se učili pri Gabričevi. Poleg tega bi radi ovrednotili delo ostalih učiteljev in v šolski park postavili spomenik še komu. Odnos do šole in do učiteljev bi radi opredelili drugače, kajti šola je vedno imela pomembno vlogo v kraju in prav tako pomembni so bili posamezni učitelji. Zaslužni imen ne manjka in do leta 1993, ko bomo slavili 150-letnico šole, bi radi kaj več vedeli o njih in o šoli sami,« je ob dogodku povedal ravnatelj Miha Haler.

B. D.

IZLET INVALIDOV V SAVINJSKO DOLINO

SEVNICA — Sevnško društvo invalidov prireja v soboto, 30. junija, enodneveni izlet v Savinjsko dolino. Odhod avtobusa, ki bo iz Sevnice odpeljal ob 6. uri proti Lučan, Ljubnemu, Mozirju, Preboldu, slapu Rinki in drugim zanimivim krajem, bi morda za kakšnega invalida resda še utegnili biti zadnji rok za prijavo, če bo še kakšen prost sedež, toda vodstvo društva le poziva člane, da pohitijo s prijavi neposredno v pisarno društva invalidov pri občinski zgradbi ali pa preko poverjenikov.

AGROPOP NA KOPALIŠČU

SEVNICA — Kopalna sezona na seviškem kopalnišču, tako kot druge po Sloveniji, ne more pravi zaživeti, saj je, kot kaže, prisiljeno aprilsko, deževno vreme precej zakasnilo in kaže svoje zobe na pragu poletja. A kljub temu pri seviškem gostinskem podjetju, ki je tudi upravljalec seviškega kopalnišča, ne kanjajo vreči puške v koruzo pri izvedbi načrtovanih zabavnih večerov ob koncu tedna ob kopalnišču. V soboto, 23. junija, ob 21. uri bo tako za ples in zabavo poskrbela priljubljena slovenska skupina Agropop.

Novo vodstvo SDZS Krško

Miha Rostohar, vodja socialdemokratov

KRŠKO — Socialdemokratska zveza Slovenije (SDZS), podružnica Krško, je imela v četrtek zvečer volilni zbor, na katerem so za novega čelnega moža občinske organizacije izvolili psihologa Miho Rostoharja, namesto dosedanjega predsednika Igorja Avsa. Volilnega zbora se je udeležil tudi vodja Demosa dr. Jože Pučnik.

V krški podružnici SDZS so prepričani, da bi si kljub skromnemu volilnemu rezultatu (v DPZ so dobili 5,13 odst.) zaslužili večji vpliv na občinsko politiko. To se je kazalo zlasti ob razpravi o novem občinskem izvršnem svetu, kjer so bili po mnenju strankinih vodij deležni premalo pozornosti, zlasti glede na strokovne zmožnosti. Vsekakor je tako v republikah kot tudi v občinski organizaciji opaziti, da je stranka izgubila svoj nekdanji polet, zato so med drugim tudi na krškem volilnem zboru sprejeli pobudo, naj bi vsak član vsak mesec pridobil vsaj še enega člana. O stranki naj bi se več slišalo tudi v podjetjih, za kar naj bi poskrbeli strankini pripadniki.

Zlasti zanimiva pa so bila vprašanja o sedanjih in bodoči suverenosti Slovenije ter o gospodarskem položaju. Razpravljalce na volilnem zboru je zanimalo, kaj je nova slovenska vlada naredila na teh dveh področjih. Dr. Jože Pučnik je odgovoril, da se stranka kot taka ne bo vtičala v tržno gospodarstvo, vendar pa se bo vanj lahko vtičala vlada, še posebej v primerih, če bodo gospodarski giganti iz sedanje družbene (ne)lastnine prešli pod skrbništvo države. Tedaj se bo lahko zgodilo, da bi tudi zamenjali direktorje.

J. S.

Tabor Rdečega križa v Zabukovju

Od 1. do 20. julija bodo pomagali starejšim, kmetom in otrokom

ZABUKOVJE — Sekretarka občinskega odbora Rdečega križa v Sevnici Milena Poljšak nas je obvestila, da bo letos Rdeči križ Slovenije pripravil tabor RKS v manj razviti krajevni skupnosti Zabukovje. Med taborom od 1. do 20. julija bodo štiri vzgojiteljice iz tabora organizirale vrtec iz KS Zabukovje za otroke od 4. do 6. leta starosti, ki sicer niso redno vključeni v družbeno organizirano varstvo. Štiri zdravstvene delavke iz tabora pa bodo družno s patronažno sestro iz sevnškega zdravstvenega doma obiskale družine v zaselkih zabukovske krajevnne skupnosti. Tabor — socialno enoto bo sestavljalo 6 dijakov-kadetov iz tabora, ki bodo starejšim Zabukovljanom pomagali pri beljenju sten, cepljenju drv in manjših popravilih na domačiji, prav tako pa pri delu na kmetiji ali v vinogradu. Na taboru bo vodja z višje šole za socialne delavce, sodelovali pa bodo še KS Zabukovje, sevnški vrtec Ciciban, Center za socialno in svetovalno delo in OO RK Sevnica.

Bo uspelo sestaviti vlado?

Miro Mikeln o svojih pogledih na mandatarstvo

KRŠKO — V krški občini že kar težko čakajo na novo občinsko vlado, zato vsi upajo, da bo novemu mandatarju mag. Miru Mikelnu uspelo sestaviti vlado, ki bo sprejemljiva tako za Demos kot tudi za opozicijo. O tem bodo poslanci krške občinske skupščine odločali danes na 4. seji, že pred sejo pa smo se pogovarjali z mandatarjem mag. Mikelnom.

»Demos mi je predlagal, da prevzamem funkcijo mandatarja,« pravi mag. Mikeln, sprejel sem jo, a brez vsakih pogojev. Povedal sem jim, da bom člane občinske vlade izbral po lastni presoji, in to ne glede na strankarsko pripadnost. Za mene so odločilne strokovnosti, delavnost in osebna poštenost in to bodo edini kriteriji, ki jih bom upošteval. Demos je te moje pogoje sprejel, zato mislim, da bodo sprejeli tudi moje izbire članov vlade.«

Tako neodvisno pozicijo pa si je mag. Mikeln dokaj zlahka priboril. Nikoli doslej namreč ni bil v nobeni stranki ali organizaciji, ki bi delovala politično. Zanašal se je pač na svoje strokovne kvalifikacije, ki jih je lahko uveljavljal tudi brez strankarske pripadnosti. »Seveda je zame mandatarstvo nekaj povsem novega, zato to jemljem kot izziv, ki pa se mu ne morem upreti. Tu ne gre za moje osebne ambicije, saj se sam nikoli nisem rnil v

osprejde, pač pa gre za dejstvo, da krška občina vlado ta hip potrebuje bolj kot karkoli drugega.«

Poznavalci razmer pravijo, da v Krškem ne bi mogli dobiti bolj primernega človeka za to funkcijo, zato seveda tudi upajo, da bo dobil Mikeln s svojo sestavo vlade podporo v občinskem parlamentu. V dobro pa štejejo tudi to, da upošteva potrebo po kontinuiteti.

J. S.

Dobre vaje z manjšimi napakami

Sevniška občinska gasilska zveza preverila usposobljenost 15 gasilskih društev — Najbolje so se odrezali Boštanjčani, najslabše pa Blañčani

SEVNICA — Sevniška občinska gasilska zveza je preverjala usposobljenost 15 gasilskih društev v občini. Komisija za ocenjevanje vaj, ki jo je vodil poveljnik OGZ Milan Kajič, je ugotovila, da so bile vse predvidene vaje taktično dobro izvedene, pohvalila pa je tako udeležbo oziroma prisotnost operativnih članov (od 9 do 12 na vajo) kakor tudi delo in iznajdljivost nekaterih strojnikov.

»Od alarma do prispetja 7 gasilcev je minilo povprečno od 3 do 5 minut, v nekaterih društvih pa tudi 8 minut. Od alarma do izvoza gasilskega vozila pa je trajalo 3 do 8 minut. V nekaterih primerih je bila velika izguba časa na račun opremljanja za intervencijo, prav tako pa tudi pri iskanju orodja in opreme v avtomobilu. Naloge so gasilci opravljali tudi brez poprejšnjega ogleda položaja in izdanege povelja desetarja. Opazili smo, da so bile vožnje vozil prehitre, zlasti prihoda posameznih članov na znak sirene, s čimer je bila ogrožena prometna varnost. Za delo pri trojaku lahko rečem, da pogosto ni bilo nikoogar, ki bi ravnal z njim. Nekateri so se pojavili na vaji z neustrezno opremljenim vozilom oz. so pozabili v orodjišču opremo, ki je nujno potrebna za izvajanje osnovne taktične vaje tridelni napad. Opazili pa smo še nekatere drobne pomanjkljivosti, na primer nepravilno držo ročice za žig motorne brizgalne, s čimer je nastala nevarnost poškodbe roke itd.,« je natančno ugotovitev Kajič. Seveda je tokrat preverjanje gasilskih

imajo gasilci tudi dosti slabih tlačnih cevi (veliko jih je puščalo), da v nekaterih društvih ne vzdržujejo najboljše vozil

• **Največ točk na podlagi izvedenih vaj so dosegli boštanjski gasilci — 1427 (od 2000 možnih), sledijo gasilska društva Zabukovje (1260), Sevnica (1234), Studenec (1146), Velika Cirknica (1070), Telče (1031), Bučica (1012) itd. Na zaključnem pogovoru o preverjanju usposobljenosti gasilskih društev v sevniški občini so podelili 25 napredovanj v čin nižjega gasilskega častnika.**

in ne izkoristijo vse delovne opreme od pasov do čelad in zaščitnih oblek itd. Vse to in še marsikaj so si odkrito povedali ob sklepnem dejanju, po ogledu videoposnetkov posameznih taktičnih vaj v Sevnici zbrani predstavniki gasilskih društev. Ob tej priložnosti so podelili praktične nagrade za pravilno in najhitreje izvedene naloge.

P. P.

• **Vihrač preskoči svoje priložnosti. (Albanski pregovor)**
• **Ljudje bi se bolj gnali za uspeh, če bi uspešnejši zbužali srečnejši vtis. (Ameriški pregovor)**

Milan Kajič, poveljnik občinske gasilske zveze v Sevnici

Novo v Brežicah

ČISTKE — Na občini so se začele čistke. Delavci občinske uprave so prišli na delo tudi v soboto in se lotili napornih opravil. Mnogo jih je, ki so jih enostavno prijeli in odnesli iz stavbe. Nekateri bodo še kje našli svoje mesto, drugi bodo čakali na svojo usodo kot kup stare Sare. Da ne bo pomote, povejmo kar takoj: gre za kosi pohištva. Občinarji so namreč pospravljali po svoji hiši.

V VODNIAK NI PADLA — Brežiški kopovci so imeli s črpalko za novo črpališče vode čez glavo težav. Prvo, ki so jo kupili, bodo morali odprodati, ker po moči ni ustrezala. Ko so ugotovili, kakšno za res potrebujejo in takšno naročili, je nikanor niso mogli dočakati. Rok dostave je bil neobičajno dolg in še potem, ko so jim že sporočili, da je črpalka v Krškem, so razočarani ugotovili, da je tu samo na papirju. Dejansko je bila še vedno v Hamburgu, ker je zanjo pri natovarjanju zmanjkalo prostora. Obupani kopovci, ki so si vroče želeli, da bi se zadeva s črpalko čem končala čimprej, so samo še zmagajali z glavami. Ob koncu skoraj niso mogli verjeti, da jim črpalka ni padla še vodnjak.

NĚPREMAGLJIVI — Verjetno bodo prebivalci onkraj Save (na kranski strani) končno morali priznati, da premagam vsaj za nekaj časa bodo morali opustiti krajšo pot po starem mostu v Brežice, minulih dneh so namreč odpadle še zadnji mostovi. Zdaj si niti tisti, ki so z lestvijami plezali nanj, ne morejo več pomagati. Tu di zadnji poskus nepremagljivih, ko si podri ovire z brežiške strani in šli po mostu, ni uspel. Na drugem koncu jh je čakala visoka pregrada, kot da bi izvajalec vedel, kako neuklonjivo so tukajšnji ljudje.

ZAMERA — Neuki bralec naših časopisov bi si nemara mislil, da imajo Brežičani kar tri direktorje uprave za družbeno prihodke. V Delu se je predstavljal Roman Lopert, v našem listu pa kar dva: Lado in Drago Lopert. Očitno se je Drago Lopert pravi direktor, kar precej zameril tiskarskim škratam po Sloveniji. Da jim ni naveden previsokih davkov?

IZ BREŽIŠKE PORODNIŠNICE

V času od 8. do 15. junija so v brežiški porodnišnici rodile: Darja Jazbec iz Nrpelja — Mašo, Breda Koritnik iz Kremna — Matico, Zdenka Rataj iz Rovišča — Lucijana, Branka Dujmovič iz Brežic — Dina, Slavica Santrač iz Brežic — Arjan, Cvetka Žičkar iz Vel. Malenc — Katarina, Tatjana Kranjčič iz Starega Grada — Matejo, Jasminka Barbarič iz Zaprešič — Teo, Sonja Dujakovič iz Zaprešič — Darka, Diana Vrlec iz Drenja — Antonia Velinka Devič iz Krškega — Goran Čestitamo!

Krške novice

ZELENI — Pred dnevi je prišlo na slovo našega časnikarja pisemce s približno tako vsebino: Če je Milan Venek, vod krških Zelenih, res tako zelen in tako gret za lepo in zdravo okolje, potem naj parkira več svojega avtomobila na zeleni. Zadeve sicer nisimo preverjali, pisem navajamo samo kot zgled, kako se bo bodoče godilo vsem, ki delajo oz. delajo v javnosti. Veliko bolj kot doslej bodo bomo pod budnim očesom ljudi, saj semce s tako vsebino, ki je to po prišlo naš naslov, sploh ni tako osamljeno.

TOVORNJAKI — Kostanjevica je ser Dolenjske in tako bo ostala kljub potitjam v središču zagotovo še nekaj časa, so padli v vodo vsi načrti za turistični vojni in gradnjo golfa. Kljub vsemu pa Kostanjevici zdaj želijo, da tovarnjaki bi več parkirali v središču mesta in to pred galerijo ali kulturnim domom. V rističnem društvu skromno sprašujejo, neki počne svet za preventivo in varstvom, ki je bil njega dni ustanovljen v svetu krajevnne skupnosti.

OBČINARJI — Ni kaj, tudi občinarji so se v teh časih zresnili. Pa saj je bil že Zresnietv jim je prinesla tudi nekaj denarjev. Kostak, ki se še vedno na veliko ukvarja z odvažanjem smeti z divjih odlagalnic, je občini izstavil za 400.000 din previzirani račun. V škodo občine, proračuna in d koplačevalcev, seveda. Zresnjeni občinarji so to odkrili in račun skrajšali, omenjeno vsoto. Če so občinarji že res na samem začetku demokracije tako res kaj šele bo kasneje?

Sevniški paberki

APLAVZ — Na sobotnem festivalu evropskih gasilskih godb v Krumpendobu na avstrijskem Koroškem smo malo pozorno opazovali visokega gosta — želne glavarja dr. Haiderja. Ker ne moremo ravno kot velik prijatelj Slovencev, se nismo preveč čudili, ko je med pozdravnimi besedami slovenskih gasilcev v venščini sprva gledal kot čuk, potem živahno klepetal s sosedi, na koncu pa je pridružil aplavzu s kretinjami, ki lahko tudi razumeli: Hvala, ker ste me govorili v tujem jeziku. Sleherna pozornost z zadnjimi dogodki v slovenskem lamentu je zgolj sluhajna!

PIETETA TRETIČI — S kozejem v. K., ki sicer slovi po tem, da zna izbo kritizirati domnevne napake drugih, pa je očitno prepričan, da je brezmašno, soglašam le v tem, da ni več vredno leimizirati o »Juliusu«, na katerega sem P.)ji očitno stopil. Kdo je koga bolj opoval in kdo se ni oddaljeval od kulturni ravni dialoga, naj presodijo bralci.

PENZLIJA — Tudi sekretar sevnške občinske skupščine, Boris Slapšak, je prošil za razrešnico, ker se umika (v pojo), ne le politiki, ki smo jih zadnje člove, škoda, saj so med njimi še prav fantje, ki bi lahko še kaj dali od sebe.

Pevci IMV v Langenhagnu

NOVO MESTO, LANGENHAGN — V dnech, ko je bila v Dolenjski galeriji še vedno na ogled maja odprta razstava del šestih likovnih umetnikov (Jacquesa Gassmanna, Wolfa Glossnerja, Heinza Kanitza, Wolfganga M. Ludwiga, Christiane Muche in Christophara Rusta) iz Langenhagna, se je v to z Novim mestom pobrateno nemško mesto nedaleč od Hannovera odpravil mešani pevski zbor IMV pod vodstvom Slavka Raucha, pridružil pa se mu je ansambel Cof, ki je vskočil namesto najprej določenega instrumentalnega dua Tineta Košmrlja. Takoj pa je treba povedati, da so šli IMV-jevi pevci na to gostovanje na podlagi posebnega dogovora med IMV-jem in prireditelji v Langenhagnu, ne pa v okviru kulturne izmenjave med pobratenima mestoma.

Pevski zbor je nastopil v soboto, 2. junija, ob 20. uri v gledališki dvorani na Rathenastrasse. Prireditelj je bila najavljena kot Slovenski večer z IMV-jevimi pevci in ansambelom Cof, obiskovalci so morali plačati po 8 oziroma 5 DEM vstopnine, in čeprav čas za takšne prireditve po naših pojnih ni bil ravno primeren, je bila dvorana polna. Koncertni program je bil razdeljen v dva dela: v prvem je zbor IMV izvedel osem pesmi znanih skladateljev, v odmoru je igral ansambel Cof, v drugem delu pa so novomeški pevci zapeli več slovenskih ljudskih pesmi.

»Bilo je doživljeno, kot si ga lahko samo predstavljate,« se spominja

Slavko Rauch: »V Langenhagnu so nas izjemno lepo sprejeli.«

zborovodja Slavko Rauch. »Zre srečanje z zborovsko pesmijo, ki v Nemčiji ni niti približno tako razširjena, negovana in, kot sem dobil vtis, tudi ne tako mnogozvočna, je bilo za poslušalce nekaj veličastnega. Pritegnil jih je tudi program umetnih pesmi, da o ljudskih ne govorim posebej. »Naša ljudska pesem je tako nežna in lirsko krhka, da se hitro dotakne srca in čustev.

• Slovenski večer, ki ga je povezovala Staša Vovk, sicer tajnica ZKO iz Novega mesta, se je začel s Prešernovo oziroma Premrlovo Zdravico, nakar so v prvem delu koncerta sledile skladbe: Lucus iste (Anton Bruckner), Ecce quomodo moritur (Jakob Petelin Gallus), Matona mia cara (Orlando di Lasso), Nazaj v planinski raj (Anton Medved), Večerni ave (Anton Foerster), Trenutek (Marjarij Kogoj) in Zapuščena (Emil Adamič). Pesmi in avtorji so bili na kratko predstavljeni v koncertnem listu, ki ga je dobil vsak obiskovalec, in tam so lahko med drugim tudi prebrali, zakaj je posamezni skladatelj pomemben in kaj je zanj še posebej značilno. V drugem delu večera je zbor prepeval vrsto najrazličnejših ljudskih pesmi iz slovenske zakladnice, prvi ta del pa je sicer vedno nekoliko zdržane nemške poslušalce kar razvnel.

Je nekaj posebnega, globoko poetičnega in osebno izpovednega, ustvarja neki izjemno intimen melos. Sploh nekaj, čemur moraš prisluhniti, potem pa tako pomirjujoče deluje na razpoloženje. Prav nič čudnega ni, da so šli langenhagenskim poslušalcem najbolj v ušesa naše ljudske in mehko zapete pesmi, in če si bodo po čem zapomnili srečanje z IMV-jevim zborom, si ga bodo po naših pristnih ljudskih melodijah.

Kot resnično pravo doživljeno, ki bi ga bilo velika škoda zamuditi, pa bi nastop v Langenhagnu lahko popisal vsak od članov IMV-jevega pevskega zbora in spremljevalci. Ali bodo tudi Novomeščani znali in zmogli pripraviti Langenhagenskemu kaj tako prijetno zapomnljivega, če pride do izmenjalnega obiska iz Nemčije?

I. Z.

Počastili 100-letnico svojega barda

Minuli petek so na Mirni predstavili pesniško zbirko Vida Ambrožiča, rojaka iz Mirnske doline — Pesmi iz zapuščine je uredila prof. Anica Mahnič, založil pa jih je (s pomočjo mecenov) pesnikov posinovljenec Gordan Ambrožič

MIRNA — V petek, 15. junija, so tukajšnji in okoliški krajani, zbrani v kulturnem domu Partizana, počastili spomin na svojega rojaka pesnika Vida Ambrožiča, ki se je na ta dan pred 100 leti rodil kot nezakonski sin v Velikih Česnjah, umrl pa 15. decembra 1961, torej star 71 let in pol, v Goreji vasi, kjer je tudi pokopan.

Ob tej priložnosti so predstavili zbirko Ambrožičevih pesmi VINO mladosti se je povrelo, ki jo je založil pesnikov posinovljenec Gordan Ambrožič. Knjiga obsega 94 pesmi, razporejenih v štiri tematsko zaokrožene cikle: Prvenci, Vojna divja, Krik in srd na smrt obsojenih, Ladja jadra v pristan. Pesmi je iz zajetne rokopišne zapuščine Vida Ambrožiča izbrala in zbirko uredila prof. Anica Mahnič iz Ljubljane. Urednica je napisala tudi obširnejši zapis o Vidu Ambrožiču, njegovem življenju in delu,

Pesem zamira

Na pevski reviji v Dolenjski vasi pol manj zborov

DOLENJA VAS PRI RIBNICI — Na lanske pevski reviji v Dolenjski vasi je sodelovalo še 15 pevskih zborov, na letošnji reviji (ki je bila že 16. po vrsti) pa jih je bilo le še 8. Tudi modne revije, ki je bila na nekaterih prejšnjih pevskih revijah, letos ni bilo. Koncert, ki ga je poslušalo okoli 200 poslušalcev, je trajal letos uro in pol, prejšnja leta pa po dve do dve uri in pol.

Letos so nastopili pevski zbori: Potočan, mešani pevski zbor Ribnica, moški pevski zbor Dolenja vas, kvartet Inles, oktet Donit Sodražica (vsi iz občine Ribnica), moški pevski zbor Kočevje, moški pevski zbor Kolpa in nonet Rog (vsi iz občine Kočevje). Umanjkalo pa je več pevskih zborov iz občine Ribnica pa tudi iz Velikih Lašč in občine Kočevje. Glavni vzroki za neudeležbo so neradne pevске vaje zborov, ki zato niso pripravljene za nastope. Zborom primanjkuje pevovodij, drugi pa imajo vaje neredno ali pa jih sploh nimajo več.

Nekateri menijo, da manjše število nastopajočih zborov koncertu ni bilo v škodo, saj daljši nastopi poslušalce utrjujejo. Drugi pa ugotavljajo, da se je revija že nekoliko »izpela«, in predlagajo, naj bi se selila po občini, da bi bila vsako leto v drugem kraju. Škoda bi bila, če bi ta revija zamrla, saj je gotovo tudi prireditelj pripomogla k ustanavljanju novih pevskih zborov v kočevski občini.

J. P.

Kostanjeviški oktet slavi

Koncert ob 20-letnici bo v grajski cerkvi

KOSTANJEVICA — Kostanjeviški okteti, ki deluje v sestavi Kulturnega društva Lojzeta Koška, slavi 20-letnico ustanovitve. Jubilejni koncert bo imel v soboto, 23. junija, ob 19.30 v grajski cerkvi. Za ta slovesni nastop je pod vodstvom zdajšnjega umetniškega vodje Ernesta Jazbeca ml. pripravil dvanajst pesmi. V programu bo sodeloval tudi godalni duo iz Novega mesta.

Med 20-letnim delovanjem je oktet naštudiral 145 pesmi in imel nad 520 nastopov. Šest članov poje v oktetu že od začetka, zato je to tudi njihov osebni pevski jubilej. Ti pevci so: Janez Kuhar, Ludvik Jenškovec, Karel Pavkovič, Jože Jordan, Milan Jordan in Roman Jordan. V zdajšnji sestavi okteta pa sta še Marjan Pincolič in Tone Zulič. Oktet je imel štiri umetniške vodje, prejšnji so bili Franc Černeč, Mirko Gorenšek in Ernest Jazbec st.

LOJZE PETERLE BO ODPRL V KOSTANJEVICI OMANOVO RAZSTAVO

KOSTANJEVICA — Jutri, v petek, 22. junija, bodo ob 19. uri v Lamutovem likovnem salonu odprli razstavo najnovejših del Valentina Omana, znanega slovenskega slikarja, ki izhaja iz okolice Beljaka na avstrijskem Koroškem. Gre pravzaprav za dve razstavi: prva bo v poslovilni vežici na pokopališču, kjer bo na ogled poskus umetnostne opreme, druga, slikarska, pa v omenjenem salonu. Po nastopu Ljubljanskega okteta bo govoril filozof in publicist Taras Kermauner, medtem ko bo slovesno odprto pomembnega kulturnega dogodka opravil predsednik slovenske vlade Lojze Peterle.

Ni denarja za nove objekte

V Loškem potoku bi bila dvorana samo za kulturo predraga — Podaljšati sporazume o zbiranju denarja

LOŠKI POTOK, RIBNICA — Na nedavnem občnem zboru KUD Ivan Vrtačnik v Loškem Potoku so za novega predsednika izvolili Albina Košmrlja. Ugotovili so, da je društvo še pred nekaj leti slovelo po svojem vzornem delu, zdaj pa je v razslu. Glavni vzrok je društveni dom, ki se tako rekoč podira. Zato so menili, naj bo glavna naloga novega vodstva KUD doseči, da bo v sklopu nove večnamenske stavbe v Loškem potoku tudi dvorana.

• O kulturnem domu v Loškem potoku je Janez Mihelič dejal, da je res zelo slab in propadla. Vprašanje pa je, ali se sploh splača graditi dvorano le za potrebo kulture, saj bi bilo to drago. V drugih krajih imajo večnamenske dvorane, v katerih so tudi telovadnice, kino, proslave, sestanki in kulturne prireditve. V Loškem potoku vse to poteka v dvorani oz. telovadnici šole in je najprej treba ugotoviti, kaj bo skozi vse leto potekalo v novi dvorani. Šele če bi bila dvorana večji del leta zasedena, bi se jo splačalo zgraditi.

O tem smo se pogovarjali s predsednikom občinskega komiteja za družbene dejavnosti in občo upravo pri občinski skupščini Ribnica, Janezom Miheličem, ki je dejal, da letos ni nobene možnosti, da bi bila ta želja Potočanov uresničena. Nekaj možnosti pa je, da bi bila v naslednjem petletnem obdobju. V občini je potrebnih kar precej novih objektov za šole, vrtoce, kulturo in telesno

POHVALA ZA NASTOP

NOVO MESTO — Na 4. srečanju otroških in mladinskih plesnih skupin Slovenije, ki je bila v petek, 15. junija, na Vrhniki, je nastopila tudi plesna skupina s SŠTZU Boris Kidrič, ki jo vodi Lilijana Mitič, s točko Božanski rittem in dobila laskava priznanja oziroma pohvalo.

RAZSTAVA SIGE

NOVO MESTO — Izložbeno okno v spodnji avli Študijske knjižnice Mirana Jarca so zasedle knjige zbirke SIGA, ki jo izdaja Dolenjska založba. Razstavljenih je vseh osem knjig, ki so izšle v prvih dveh letnikih te zbirke, zraven pa je na ogled nedavno predstavljena knjižnica Iz bolečine zajemam.

J. TEPPEY

Kilo Jurčiča pa pol kile Kersnika

Še včeraj bi veljal za hudomušnega ali pa prismsuknjenca, kdor bi trdil, da je kupil četrtilne kile Cankarja, 40 dag Jurčiča in kakih 35 dag Kersnika. Da bi šli slovenski klasiki na tehnično tako kot krompir, sol in svinjski parklji? Dajte no! bi ga zavrnil s pomilovalnim nasmeškom, češ naj takšne ravne prodaja komu drugemu.

Ampak časi se spreminjajo, z njimi pa se spreminjamo tudi ljudje, bi rekli stari Rimljani. Živemu človeku se primeri vse, zato tudi tole s knjigami in tehanjem ni kaka norost, kvečjemu trgovska muha najnovejših dni, na kar pa se bomo morali šele navaditi. Če bo kdo ponujal nogavice v steklenici, se temu ne bo več moč čuditi, vsak bo samo pogledal, če ima dovolj denarja.

STEHTANE KNJIGE — Eno od stojnic je Državna založba Slovenije prejšnji teden postavila v Črnomlju pred cerkvijo (na posnetku), tako pa so knjige prodajali tudi v Krškem in še ponekod v tem delu Slovenije. (Foto: M. B.-J.)

so se mu zdeli pomembni. V verze in pesniške oblike, ki jih je spoznaval ob branju drugih pesnikov, je preliv misli in občutja, ki so ga prevzemala ob doživljenjskih spoznanjih. Sicer pa je bilo vredno pesniške ubeseditve že njegovo življenje, ki ga ni pestovalo. Ko mu je smrt iztrgala mater, je šel v rejništvo na kmetijo, vendar tam ni vzdržal. Zamikala ga je narava in je postal vrtnar na ljubljanskih Žalah. Potem je moral obleči vojaško sukno; nosil je devet let, preživel fronto prve svetovne vojne pa boje za severno mejo, potem pa je oblekel žandarstvo uniformo in v njej dočakal razsulo stare Jugoslavije. Z ženo, ki jo je pripeljal s Koroškega, nista imela svojih otrok, zato sta posvojila sedemmesecnega otročka, siroto brez staršev, iz katerega je potem zrasel Gordan. Po vojni in vse do smrti je živel v Mirnski dolini. Vseskozi pa je, kot reče, no, pesnil, tako da tudi njegove pesmi nekako kažejo, skozi kakšne kalvarije je moral sam in hkrati z njim njegova domovina Slovenija. Pesnil je, ker je moral pesniti, pri tem pa se je zavedal, da je njegovo pesniško delo le dolina, iz katere se pride na vrh gore.

Na petkovi predstavitvi knjige VINO mladosti se je povrelo je najprej nekaj besed o Vidu Ambrožiču povedal inž. Maks Kurent, predsednik KS Mirna, nato pa je Metka Volčič s televizije prebrala, kaj je o življenju in delu »barda z Mirne« napisala (sicer navzoča) urednica omenjene pesniške zbirke prof. Mahničeva. Učenci mirnske osnovne šole, ravnateljica Barica Kraljevič, Metka Volčič in drugi so prebrali nekaj pesmi iz zbirke in daljši Ambrožičev prozni spis (tudi njegova tvorstva zapuščina je obilna), med posameznimi točkami pa je ljudske pesmi prepeval mirnski mešani pevski zbor pod vodstvom Staneta Pečka.

Za Mirnčane in druge prebivalce Mirnske doline je bil petkov večer v kulturnem domu Partizana pomemben kulturni dogodek, po Ambrožičevi knjigi pa bodo bržkone radi segali tudi drugi Dolenjci.

I. ZORAN

Glasbeni otroci za starše

Na zaključni prireditvi trebanjske glasbene šole se je predstavilo nad 80 učencev in učenk

TREBNJE — »Pravo znanje, pridobljeno v tokzatem letu, morajo naši učenci pokazati na izpitih, ki že potekajo in bodo še kak teden, na tem večeru pa se predstavljajo predvsem učenci nižjih razredov, tisti, ki so do zdaj imeli priložnost nastopati v glavnem na internih prireditvah.« S temi besedami je obiskovalcem, zbranim 13. junija zvečer v prvem nadstropju stare osnovne šole v Trebnju, najavila in označila zaključni nastop učencev trebanjske glasbene šole prof. Tatjana Mihelič, ravnateljica te šole, nakar je program potekal po vsnaprej najavljenem sporedu.

Začelo se je s pesmijo Šolski zvonec, ki jo je pod vodstvom Valerije Rančigaj zapel zbor cicibanov male glasbene šole. Potem so se v nekaj točkah zapored predstavili učenci, ki se prvo leto učijo klavirja, klarineta in trobente. Tudi na-

kultura in izobraževanje

Jeseni ponovno gimnazija in ekonomska šola

Naslednje šolsko leto vpis 270 učencev

BREŽICE — Srednji šoli v Brežicah spet lahko tudi uradno pravimo tako, kot smo bili od nekdanjavi navajeni: gimnazija in ekonomska srednja šola. Po mnenju direktorja Franca Packa je tako poimenovanje mnogo bolj razumljivo, kot je bil npr. včasih Šolski center. Pod tem imenom so se namreč skrivale tako osnovne kot tudi srednje šole.

Zanimanje za vpis na breziško srednjo šolo je približno enako kot v prejšnjih letih. Vsako leto prejmejo okrog 330 prijav, nakar vpisujejo od 240 do 270 dijakov, odvisno od razpoložljivih oddelkov. V prihodnjem šolskem letu bo v Brežicah 9 oddelkov srednje šole, med njimi pet na gimnaziji in štirje na ekonomski srednji šoli. Za vpis na gimnazijo se je prijavilo 150 učencev, ravno toliko, da bodo vsi sprejeti na šolo. V ekonomski smeri bosta dva oddelka za prodajalce, zato bodo morali med 77 prijavljenimi učenci izbrati 60 takih, ki imajo boljše uspehe v zadnjem razredu osnovnega šolanja. Tudi za ekonomsko-komercialnega tehnika bodo organizirali samo dva oddelka. Ker se za to smer zanima kar 90 učencev, bodo morali vsi prijavljeni opraviti sprejemne izpite iz slovenskega jezika in matematike.

B. D.

Nizozemec razstavlja v Brežicah

Abiljiv koloristični svet gostujočega umetnika navdušuje

BREŽICE — V Posavskem muzeju gostuje nizozemski slikar Henk Mual, s katerim so se Slovenci prvič srečali lani v Zagorju. Bil je tam kot deleženec likovne kolonije.

Brežiška razstava je izredno dobro obiskana. V tem času prihaja v galerijo veliko osnovnošolskih in gimnazijskih skupin, pa tudi drugih obiskovalcev, ki jih pot pripelje v Brežice in jih zamikajo novosti iz likovnega življenja. Nizozemski umetnik zapolnjuje galerijske prostore s slikami v različnih tehnikah. Mualova dela predvsem govorijo o radostnem razpoloženju, s prvinsko barvitostjo in svetlo, ki v njegovih občutljivih vzbudivo glasbeni odzven selja nad stvarjenjem. Škoda, da katalog iz črno-belih reprodukcij tega ni mogoče zaznati, kajti pri slikarju Mualu je barva središče, bitostni umetniškega izražanja in njegovega dojemanja sveta.

Posavski muzej si, žal, ni mogel privoščiti barvnega vodnika k razstavi, zato je slikarja temeljito predstavil v besedi. O njem piše umetnostna zgodovinarica Jožica Vrtačič, da mu motivni svet figure, odzvenjane na osnovne linije z različnimi prehodi, daje možnost komponiranja barvnih polj. Mual je bolj kolorist kot risar in se z oddaljenim od figurativnega sveta približuje tisti prvobitni energiji, ki jo umetnik globoko intuitivno občuti in jo izreče v okviru abstraktnih mehanizmov za ekspresionističnim nadihanjem.

Henk Mual se je rodil 1932 v Inčevu. V Holandiji se je priselil leta 1952 in tam je študiral in končal slikarsko na Akademiji v Maasslachu. Od 1965 dalje je docent na Akademiji upodablajočih umetnostnikov v Vedman de Vries Leeuwarden. V letih 1967-70 je v Groningenu, kjer je imel tudi dve razstavi.

J. TEPPEY

»NAŠA IN VAŠA ŠOLA« — ODPRTI DAN METLIŠKE OSNOVNE ŠOLE

METLIKA — Na metliški osnovni šoli bodo v soboto, 23. junija, pripravili odprti dan šole, ki bo potekal pod geslom »Naša in vaša šola«. Ob zaključku šolskega leta želijo staršem šolarjev in drugim občanom predstaviti delo šole, dosežke pri pouku, interesnih dejavnostih in krožkih ter nove pridobitve, zlasti zunanja športna igrišča, računalnico in druge. Vse, kar je šola v tem šolskem letu pridobila, je rezultat skupnega dela, pripravljenosti, razumevanja in pomoči dejavnikov v občini.

Prireditve ob odprtem dnevu metliške šole se bodo začele ob 8. uri, ko bodo v kulturnem domu člani gledališkega krožka izvedli Suhadlačanovo igrano Srečna hiša, dober dan; med 9. in 10. uro bodo v učilnici, v šolski avli in športni dvorani predstavili delo šole, ob 10. uri pa bo na zunanjih športnih igriščih zaključna prireditelj, kjer bodo najuspešnejšim učencem podelili priznanja in pohvale.

I. ZORAN

pisma in odmevi

Odgovor Opreme

Ob očitku, da je Kočevje kolonija za propadle novomeške direktorje

KOČEVJE — Na predzadnji seji občinske skupščine Kočevje je bilo zastavljeno vprašanje odbornika, če je kočevska občina res kolonija za propadle novomeške direktorje, pa da bi se morali osloniti na domače kadre, da imajo ponekod ogromne plače (pri čemer je bila omenjena Oprema), ki ropajo kočevsko gospodarstvo itd. Spet drugi delegati pa so o tem govorili povsem nasprotno.

Na zadnji seji občinske skupščine 12. junija pa je odbornica Opreme prebrala odgovor predsednice sveta Opreme, ki je močno skrajšala tak: Oprema je za leto 1988 izkazala izgubo, zaradi česar je bil maja 1989 uveden zanj ukrep družbenega varstva. Za predsednika organa družbenega varstva je občinska skupščina imenovala Božidarja Zajca in ga pooblastila, da izbere ekipo itd., da bo rešil podjetje iz težav. Že pred koncem leta 1989 je novi ekipi uspelo odpraviti izgubo in podjetje uspešno posluje, za kar gre zaslugi vodilni ekipi, v kateri so štiri člani iz Novega mesta, dva pa sta domačina. V ekipi je res nekaj bivših direktorjev, a ne propadlih, pač pa so to ljudje, ki so se zavzemali za tržne zakonitosti (tudi na kadrovskem področju), a ne zato, da bi družbeno lastnino ropali, ampak da bi dosegli večjo učinkovitost. Kdor tega ne razume, je neuk, neizobražen, živi v preteklosti in ne zmore miselnega preskoka iz preteklosti v sedanjost, saj še vedno ne razume, da je prav taka miselnost prispevala k uničenju gospodarstva in neučinkovitosti družbe. Vsi, ki menijo, da bi lahko zaslužili več, kot zaslužijo sedaj, se lahko prijavijo na razpis za predsednika Opreme objavljen v Delu (2. junija). Kolektiv pa se bo odločil, če bo sprejel tistega, ki zahteva visoko ali nizko plačo.

Odbornik V. Janša pa je na to dejal, da je hotel s svojo razpravo le opozoriti, da se gospodarstvo potaplja in da ga moramo vsi reševati; misel o propadlih novomeških direktorjih ni njegova, slišal jo je od novomeških direktorjev in da bi tudi tiste 4 lahko našli med domačimi nezaposlenimi. Osebo ga moti, da ima tajnica generalnega direktorja tako plačo kot predsednik IS občine.

J. P.

SPREMENJEN ČAS OBISKOV V BOLNIŠNICI

NOVO MESTO — Splošna bolnišnica Novo mesto sporoča vsem obiskovalcem bolnišnice, da je novi čas obiskov pacientov ob nedeljah in praznikih od 13. ure do 14.30. Čas obiskov ob delavnikih (ponedeljek, sredo in petek) ostane nespremenjen, in sicer od 14.30 do 15.30.

Kupiš — svoje Demos pozablja obljube

Po zmagi Demosa, ki je v predvolilni kampanji obljubljal popravek krivic, nihče ne govori o vrnitvi krivično odvzetega premoženja. Družba se obnaša kot pravi lastnik teh nepremičnin in jih daje v najem zasebnikom, a ni pravi, da pobira za nacionalizirane lokale tudi po 400 DEM mesečno in tako ustvarja rento, proti kateri sta bila Marks in Lenin. Lokale še naprej ponuja v nakup prejšnjim lastnikom. To me zelo spominja na zgodbo o revnem Ribničanu, ki je na nit privezal slanino, jo pojedel, potegnil ven itd. Vendar je to ideja, vredna patentiranja in koristna marsikateri zadolženi občini. Najprej zapleniš vse premičnine, čez par let pa prodaš za polovično ceno. Lastnik bo vesel, da je prišel do svojega imetja, občinski proračun pa bo prišel do denarja »brez motike«, kot bi temu rekli Belokranjci. Poglejmo ob omenjenih zaplembah primer Rudija Brunskoleta iz Semiča. Kot invalidu iz 1. sv. vojne mu je država dala leseno nogo in dovoljenje, da odpre trafiklo. Brunscole je trafiklo sčasoma povečal v trgovino. Njegov sin Boris je šel med 2. svetovno vojno v partizane in bil po vojni oficir. Toda Rudiju so 1948. leta sodno zaplenili hišo z lokali in mu pustili v hiši stanovanje. To stanovanje je pred nekaj leti odkupil njegov sin, lokali pa so ostali še naprej družbeno last. Nihče se ni postavil v bran invalidu Brunskoletu. V lokalu je družba odprla frizerski salon, za streho je skrbel zdaj že pokojni prejšnji lastnik. Zdaj so dali lokal v najem zasebniku za mesečno najemnino 400 DEM. Za streho pa še vedno skrbe dediči. Isto se dogaja tudi z lokalom Alojza Bukovca iz Kopa pri Semiču. Zato se prizadeti sprašujejo, kje so običajne Demosove obljube.

F. DERGANČ

Opomin novomeški malomarnosti

Ne vemo, kaj imamo

Ob 80-letnici smrti skladatelja Jakoba Zupana, avtorja prve slovenske opere Belin, sta Muzikološki inštitut Znanstvenoraziskovalnega centra Slovenske akademije znanosti in umetnosti in Consortium musicum priredila 5. junija v Narodni galeriji v Ljubljani koncert, ki je obsegal naslednja skladateljeva dela: Litanie in G za soliste, zbor in orkester, tri arije za sopran in orkester, sonato za orgle, tri duete za sopran, alt in orkester ter Te Deum za sopran, tenor in bas solo, zbor in orkester. Poslušalci — med njimi je bila vrsta strokovnjakov — so bili s koncertom nadvse zadovoljni.

Gornjih vrstic ne bi imelo smisla napisati, če ne bi bil velik del izvedenih skladb izvajani na podlagi not, ki so se ohranile v dolenski metropoli, in sicer pri očetih franciškanih in v novomeškem kapitulju. Obiskovalci smo torej počastili Zupanov spomin, zvedeli, kaj hranijo v Novem mestu in kaj so včasih njihovi glasbeniki zmogli. Zanimivo je, za nas pa sramotno, da glasbeni zgodovinarji dopuščajo možnost, da je v obeh nahajališčih še nekaj podobnih dragocenosti.

Podpisani že nekaj časa opozarja na bogastvo arhiva novomeškega kapitulja. Gospod prost je s svoje strani storil svoje in pripravil prostor, raziskovalna in kulturna skupnost bi morali prispevati nekaj drobiža in plačati strokovnjaka iz Ljubljane, v Novem mestu ga namerič ni, pa tudi v celi Sloveniji jih je malo, ki bi gradivo ustrezno razporedili, popisali in pustili pri lastniku. Ta je bil vedno pripravljen dati ga na vpogled raziskovalcem in ga varovati. Novomeščani bi končno zvedeli, kaj sploh imamo. Lansko leto je bilo že vse dogovorjeno, ko so budni samoupravljavci, baje na migljaj iz Ljubljane, akcijo minirali.

Tudi v Novem mestu se nekaj spreminja. Ni važno, kdo je zmagal na volitvah, pomembno je, da je konec »samoupravljanja«, ko so nestrokovnjaki odločali o strokovnih zadevah. Upajmo, da bosta kultura in znanost poslednji tudi v Novem mestu dobili denar, ki jima je namenjen. Predlagano delo ni drago, je pa nujno. Z njim bomo kupili naše malomarnosti nekoliko zmanjšali. Politiki delajo inventuro za obratne s predhodniki, mi pa jo naredimo kar sami s seboj. Če hočemo v Evropo, moramo vanjo tudi kaj prinesiti. Verjetno je že vsem jasno, da to ne bodo izdelki naše industrije.

STANE GRANDA

Televizija lahko tudi poneumlja

Odmev na kratek zapis »Do kdaj po starem?« (DL 7. junija), v katerem pisec zelo nekritično precenjuje pomen televizije za kulturno življenje

S prvim odstavkom pisanja M. Simiča se popolnoma strinjam. Tudi sam sem izpolnil anekdotično interesno za satelitsko televizijo, ki resnično pomeni okno v svet. Zdjaj vem, da bom pač ta problem nekoč rešil s lastnim in neodvisnim sprejemom satelitskih programov. Popolnoma pa je nesprejemljiv njegov stavek: »Nima smisla izboljšati besed, kakšno pridobitev bi pomenila kabelska TV za kraj, kjer je kulturno življenje na tleh.«

Menim, da TV kot masovni in komercialni medij v splošnem nima ne vem kakšnega kulturnega naboja. Tudi ne, da bi temu mediju pripisovali velik pomen za kulturno življenje mesta. Seveda so med TV-programi tudi kvalitetni, zato moramo premišljeno izbirati gledane oddaje. Zaradi nekritičnega, neselektivnega gledanja vsega pa postane TV instrument poneumljanja. Ta medij je tudi izrazito asocijalni ali, po domače povedano, spodbuja zapuščenost. Današnje mlade generacije ob poplavi TV-programov in video kaset sploh ne znajo več ceniti užitka, ki ga omogočata veliko filmsko platno in polna dvorana.

Najbolj je seveda nesprejemljiva kar tako mimogrede napisana misel, da je v Črnomlju kulturno življenje na tleh. S tem se omalovažuje ves trud, ki ga kulturniki vlagamo v izgled in dogajanje mesta. In ker se ravno bliža konec sezone, si pogledimo, kako je v Črnomlju kultura na tleh. V obdobju od septembra lani do sedaj je bilo v Kulturnem domu v Črnomlju 6 gostovanj poklicnih slovenskih dramskih skupin, 10 mladinskih predstav, ki jih je videlo 3000 mladih; 8 revij (od tega ena republiškega in 4 dolenskega regijskega značaja), kjer so se predstavile folklorne skupine, ljudski pevci in godci, pevski zbori, glasbene šole, ter 7 razstav. Že eno leto deluje galerija Mini art, ki je imela 12 razstav, 5 razstav pa je bilo še v knjižnici in v domu JLA. Srednješolska dramska skupina ravno zdaj gostuje po Beli krajini, tudi semiška dramska skupina je imela predstavo. Mladinci smo

pripravili predstavo za 8. februar, sedaj smo se tudi organizirali in ustanovili Mladinski kulturni klub Bele krajine, izvedli dve kulturni prireditvi, tretja je pred nami (jurjevanje); za preostanek leta imamo predvidenih še deset stvari. Glasbena mladina Bele krajine je organizirala nastop 4 komornih skupin in 10 mladinskih koncertov po belokranjskih šolah. V organizaciji Mini arta pa je avtobus, poln Belokranjcev, 14-krat obiskal operne predstave v Ljubljani.

Vsega skupaj čez 60 predstav je nedvomno dokaz, da pri nas kulturno življenje ni na tleh, upam si trditi, da se celo vzpenja vse više.

Če hočemo to opaziti, pa si moramo seveda vzeti čas in se odtrgati od televizije, vinograda ali šanka ter si kulturne prireditve ogledati. Večina jih je posneta na videokasete, zato se lahko vsak, tudi G. Simič, preprača o kulturnem utripu mesta.

ANDREJ KUNIČ

Neodvisni sindikat v Krki

»Neodvisnost« kot protitež preoblečeni Zvezi sindikatov — Poudarek na socialno varnost

Kot protitež slabo preoblečenemu svobodnemu sindikatu smo se v Krki Novo mesto odločili ustanoviti neodvisni sindikat Neodvisnost, ki je sposoben potešno zamenjati v dosedajšnji monopolni oblastni enopartijski politiki kompromitirano Zvezo sindikatov.

Za napredno delovanje neodvisnega sindikata je pomemben strokovno organiziran vpliv na politične, oblastne in predvsem gospodarske strukture, za kar pa moramo biti dovolj močni in kvalifi-

cirani. Boj za socialno varstvo članstva obsega poleg ocenjevanja in sklepanja kolektivnih pogodb še mnoge druge dejavnosti. Predvsem ne smemo postati transmisija določene politike, kar je bilo usodno za dosedanje Zvezo sindikatov. Neodvisni sindikat ni obremenjen s preživelim in neuspešnim politikom, zato lahko hitro in uspešno ukrepa in deluje za uvajanje novih ekonomskih razmer.

Novo pluralne demokratične razmere terjajo in nakazujejo tudi novo ekonomiko, nujno spričo sodobnega razvoja tehnike in novih dosežkov v znanosti, predvsem v elektroniki in robotiki ter v računalniški tehniki. Te pridobitve in prijeme bo moralo upoštevati tudi naše gospodarstvo v reševanju hude krize. V novih gospodarskih razmerah nastajajo tudi nova razmerja med delodajalcem in delojemalcem. Ta temeljijo na novi poslovni morali in upoštevanju tehničnega napredka. Toliko poudarjanje vstop v Evropo bo mogoče le ob večji produktivnosti in disciplini. Čimprej je potrebno začeti konstruktivno in demokratično urejati vzajemne odnose delovnih razmerij. Zato moramo doseči dobre kolektivne pogodbe. Te morajo biti po evropskih vzorcih, temeljna obramba socialnih pravic in skupnih interesov, ki izvirajo iz delovnega razmerja. Vseobsegajo morajo tudi dostojno zavarovanje človeka med brezposelnostjo, ki je neizogibna posledica gospodarske krize. Zavarovanje socialnih interesov delovnih ljudi mora, skratka, postati postavka ekonomske ravnice, začne naj se pri kolektivni pogodbi.

Materinski dom

Akcija Naše žene

Zbiramo denar za materinski dom, ker bi ga Ljubljana, Maribor in še katero slovensko mesto potrebovalo. Vanj bi se lahko v stiski za tekle nosečnice in mamice z dojenčki, a največ za eno leto, če ne bi imele strehe nad glavo. V času, ko bi stanovali v materinskem domu, bi jim poiskali zaposlitev in stanovanje. Problem sta denar in prostor, ki ga še iščemo. Prav zato se obračamo na vas s prošnjo, da nam podarite hišo ali stanovanje, če jo imate odveč in če nimate dedičev. Hkrati prosimo bivše družbenopolitične organizacije, katerih prostori so postali čez noč prazni, in novo oblast, da nam podarijo kakšno hišo, ki sameva. Pri naši akciji sodelujejo Rdeči križ Slovenije, Caritas in ljubljanski mestni komite za socialno in zdravstveno varstvo. Če želite pomagati in če lahko pomagate z denarjem, ga nakažite na žiro račun št. 50100-743-51061, na polnočno pa pripišite še naslov: MSSS — Za materinski dom, Miklošičeva 24, 61000 Ljubljana. Če bi o tem želeli zvedeti več, se lahko obrnete na uredništvo Naše žene, Hrvatski trg 3, Ljubljana, tel. (061) 312-125.

POJASNILO

V zvezi s časopisnim članom »Nikoli ne bom spremenil priamka Hudorovac«, objavljenim v Dolenjskem listu dne 14. junija 1990, vas prosim, da na primernem mestu objavite naslednje pojasnilo:

Tako temeljno sodišče v Novem mestu kot enota sodišča v Črnomlju nista nikoli prejela prošnje za sklenitev delovnega razmerja, ki bi jo poslala kandidatka s priimkom Hudorovac. Nobena prispela prošnja tudi ni bila vrnjena z obrazložitvijo, navedeno v cit. članku.

Tajnik sodišča
IVAN ŽETKO

Sindikat zahteva enega tajnika

Nerazumna ocena »strokovnjakov« na občinskem sindikalnem svetu v Trebnjem

Članek Sindikat zahteva enega tajnika, ki je bil objavljen 7. junija v Dolenjskem listu, je močno razburil delavce uprave občine Trebnje, zato je moj odgovor v imenu IO sindikata uprave nujno potreben, da se pojasni dejstva in prepreči povzračevalne ocene, ki so bile v tem članku navedene.

Res je občinski sindikalni svet organiziral razgovor o kolektivnih pogodbah, še enkrat poudarim, o kolektivnih pogodbah, ne pa razpravo o presežkih zaposlenih v upravi občine Trebnje. Zato sem mnenja, da nas je sekretar občinskega sveta Miran Jurak zmanipuliral, ko nam je na koncu »okroglo mize«, ko smo bili že vsi nestrpni, da bo posveta konec, prebral izjavo (ki jo je mimogrede napisal na seji), v kateri je predlagal racionalizacijo državne uprave. V njej je navedel le predlog o enem sekretarju in podvajanju nalog za borbe.

Presenečeni pa smo bili ob branju članka, ki govori še o »skrbi« sindikata za delavce »bivših« SIS-ov, o racionalizaciji kadrovske službe in Vojaškega oddelka, o tem, da bo razbremenitev gospodarstva dosežena z zmanjšanjem upravnih organov itd.

Mnenja sem, da je s člankom naredil veliko napako kot profesionalni politik, ki je v stilu nekdanje enopartijske boljše politike »strokovno ocenil«, kje je presežek v upravi in koga naj vržemo na cesto. S tem je pljunil v lastno skledo, ko hkrati delavce nagovarja, naj stopijo v svobodne sindikate Slovenije, istočasno pa jih udarja. Ob taki »skrbi« za delavca je prepričal delavce uprave, da imajo svoj sindikat, ki ne bo pod vplivom »strokovnjakov«, ki že zunaj hiše lahko ocenijo, kaj je gospodinja dala preveč v lonec.

Razumemo, da so mnoge stranke in

posamezniki pred volitvami v želji po čimveč glasovih povprek udrihali čez državno upravo, da je »velik zajedalski aparat«, saj delavci že tako nimajo radi »administracije«, da pa si privoščijo tako konkretno oceno ozek krog občinskih sindikalnih funkcionarjev brez temeljite in strokovne analize, nas preseneča. Kako bi se delavci v proizvodnji, organizaciji ali zdravstvu ter šolstvu počutili, če bi sindikat uprave »ugotovil«, da je v tem ali onem oddelku preveč en delavec, drugod trije in podobno?

Se vam ne zdi, da se morajo ocene dajati na podlagi strokovnih analiz, ugotovitev? Se sekretarju in predsedniku občinskega sindikalnega sveta ne posveti, da so potrebne za ugotavljanje presežkov delavcev na upravi spremembe sistemskih zakonov, izdelava nove sistematizacije in? Se ne zavedajo, da se delavci uprave niso sami od sebe »razmnoževali« na upravi, da so bili za zaposlitev odgovorni funkcionarji in sistem, ki se je razbohotil pri vrhu, s tem pa razširjal svoje veje tudi na občine?

Novi minister v slovenski vladi, ki ima na skrbi državno upravo, dr. Rajko Pirnat, ugotavlja, da so mu pustili prejšnji funkcionarji na tem področju pravo norišnico in da bo spremembe težko vpeljal do konca leta. Naši občinski sindikalisti pa to lahko rešijo kar s carskim rezom! Pa pravijo, da se borijo za delavce! Poudariti moram, da smo tudi na upravi delavci, in ne le »administracija«, da imamo tudi mi družine, da smo delavci, ki imamo že precej časa zajamčene osebne dohodke, in ne takih dohodkov, kot so jih imeli do sedaj profesionalni delavci sindikata. Naši delavci s srednjimi, višjo ali visoko izobrazbo se ne morejo primerjati z delavci z enako izobrazbo v drugih organizacijah.

za IO Sindikata
DUŠAN MEŽNARŠIČ

• Vljudnost je kot blazina; v njej verjetno ni nič, vendar blaži udarce življenja. (Schopenhauer)
• Kdor hoče jesti, ne sme žaliti kuharja. (Kitajski pregovor)

Mislijo zdaj v Novolesu na ta način iz krize

Tržno gospodarstvo domače — Moja izkušnja

Tržne zakonitosti niso nekaj same sebi umevne. Precej osebnih prežamer in pomislekov je še, ki botruje poslovnim odločitvam, često tudi škodo delovne organizacije. Eno od njih zgornjo ilustrira tudi moj pri-

Kot zasebni prevoznik sem 26. 1984 sklenil z vodstvom Novolesa pogodbo za avtobusni prevoz delavcev relaciji Laze — Straža in nazaj. Pogodba je bila sklenjena za vsoto, ki je bila z odst. nižja kot pa dotedanja za prva isti relaciji. Čeprav je bilo to za precej neugodno, sem na progi, kjer bile prej v navadi vsakodnevne zara opravil prevoz vestno in natančno odnosi z Novolesom pa so bili vseskoj dobri in v obojestransko zadovoljivo. Ko so se lansko leto začele pojavljati Novolesu plačilne težave, hkrati pa divjala tudi visoka inflacija, je preurejanje avtobusnih prevozov v podjetju Vid Fajdiga, ki tržnost pojmuje po svoje. Zaradi zamud pri plačevanju in zaradi inflacije sem želel do spremembe pogodbe, ki bi mi, tako je to urejeno s podjetji družbenega torja, zagotavljala priznavanje inflacijskih obrestov. To mi nikakor ni uspelo.

S prvim januarjem letos je bila godbena cena za najem avtobusa za djetje Gorjanci 2760 din na dan, za 2357,28 din. Jaz pa sem predlaga celo ceno 215 DEM ter se s tem bil zavarovati pred inflacijo. 215 marinarinski protivrednosti pa je bilo to in je še sedaj občutno manj kot pa v godbeni navedena vsota. Kje je torej digla videl, da bi bil podpis take pogodbe v škodo podjetja? Jaz sem aprilom prenehal voziti, prevoznik je prevzel progo za mano, pa priznal Novoles ceno 2760 din. Ne glede na kaj Fajdiga osebno misli o zasebnih prevoznikih in zasebnih obrtnikih sploh, bi bilo vendarle za javnost mivo slišati njegovo utemeljitev »tržne« poteze, zanimivo pa bi bilo slišati tudi, ali odgovorni v Novolesu mislijo na tak način potegniti Novo krize.

ALOJZI LUKIČ

PRAZNIK GASILCEV S PONIKEV

PONIKVE — Ob 80-letnici ustavitve Gasilskega društva Ponikve nedeljo, 24. t. m., tu velika slovesnost se bo začela ob 10. uri s slavnostno sejo društva in podelitvijo priznanj članom društva v Ponikvah. Ob polnočni bodo organizirali zborje pred trgovino v Dol. Nemški spored pa se bo nadaljeval ob 16. urah slavnostnim mimohodom, po katoliški bosta nastopila tudi pihalna godbeni oktet iz Trebnja. Za prijeten praznik bodo poskrbeli z veselico bo igral Jerko.

VAŽNA NARODNOST NE SPOSOBNOST

RIBNICA — Ribničanje sebe radi presenetijo s kakšno posebno grunjavščino. Tudi tokrat, ob izbiri nove občinske izvršne svete, izkazali. Ko je bil za mandatarijen Branko Čavka, je bilo iz vseh slišati (seveda neuradne) govornice, moral biti mandat »po narodnosti Ribničan in niti ne kakšen Pesoglav Lončar ali Bobovec (saj so jih ti že dovolj »stlačili« in »zatirali«). Čavka je smiljiv že zaradi svojega prava. Kot je že običaj, so se govornice spkazale za resnične in da je njihov močnejši kot vpliv strank (koalicij) imajo v skupščini veliko večino. Če ni namreč uspelo dobiti v vsej občini štirih sposobnih ljudi za svojo vladarje pri

Gospodje ali tovariši?!

Pustite mi, da bom ostal »stric« do smrti

Minilo je 62 let, ko sem dokaj uspešno dokončal 3. razred osnovne šole. Le gospod dušni pastir me je slabo redoval in mi s tem dal čuti, da se nezakonski bajtarsko-osebenjski in proletarski otrok. Vse od sedmega do štirinajstega leta so mi gospodje, gospe in gospodične, dušni pastir, učitelji in učiteljice s klofutami, lasanjem, s palico in zmerjanjem vbijali potrebno in ne potrebno znanje. Nič boljše se mi ni godilo, ko sem iskal zaposlitev, saj sem se moral suženjsko klanjati vsem gospodom od predelavca dalje. Jugoslovanski kraljevski gospodje oficirji in podoficirji so mi z brčanjem, klofutami in zmerjanjem vbijali »blesavo seljačko« glavo, da bom moral za kapitalistično jugoslovansko gospodo in gospoda kralja žrtvovati kri in življenje, kadar bodo hoteli.

Nemški nacistični delodajalci so zahtevali, da jim odgovorjam napol vojaško: »Jawohl, mein Herr!«, če

so mi kaj ukazali ljudje iz vrst nemškega Herrenvolka. Šele v partizanih sem slišal besedo tovariš, ko smo se borili proti izkoriščevalski Benčanski gospodi.

Beseda gospod mi gre še vedno pri enem ušesu noter in pri drugem ven, ker sem od gospodov vseh dobil preveč brč, klofut in zmerjavk. Ne morem in nočem razumeti, da me z gospodi posiljujejo bivši kapitalistični hlapci, ki so več deset let mihalikovali pred nemškimi zlatim telotom in se vrnili v domovino, ko so zaslužili, kako bi se kot gospodje postlužili oblasti.

Na srečo živim na deželi, v svojem rodnem kraju, kjer se le v Srečnem zmerjamo z gospodi in damami. Držimo pa se navade, da se ostajamo ljamo s tetami in strici. Star sem let, zato bi rad ostal do smrti le stric. Če kdo želi biti gospod, naj bo pri njegovem, če mu je več za tovarišje je tudi prav.

KAREL ZORKO

Srečanje društev invalidov

Zahvala vsem, ki so pomagali pri srečanju

V soboto, 16. junija, je bilo v Trebnjem srečanje invalidov, ki so se ga poleg gostiteljev udeležili še člani društev iz Ribnice, Kočevja, Grosupljega, Črnomlja, Metlike in Novega mesta. Upokojenci so si ogledali Galerijo likovnih samorastnikov, tovarno Trimo, bivšo graščino Lanšprež, sodelovali pa so tudi v javni radijski oddaji Prizma optimizma.

Upokojenci so bili navdušeni nad pestrim programom, prav tako pa tudi predsednik Zveze društev invalidov Slovenije, Franc Medved, ki je bil presenečen nad tako veliko udeležbo. Društvo invalidov iz Trebnjega pa se še posebej hvaležno zahvaljuje vsem, ki so srečanje gromotno podprli: tovarni Trimo, KP Dobra Mirna, Kolinski Mirna, Presadu iz Gabrovke, Stanovanjski zadrugi Šenturpet, skupščini občine Trebnje, Labodu iz Trebnjega, Sodalništvu Prosenik, Frelihu iz Šenturpet, trebanjskemu Novolesu in Mercatorju, Gredi Mirna, Mirzarstvu Gabrovka, poslovnici enoti LB v Trebnjem, KZ Šenturpet, krajevni skupnosti Trebnje, KUD Pavel Golja iz Trebnjega ter njegovi predsednici Zvonki Falkner in obrtnikom: Antonu Judežu iz Štatenberka, Alojziju Zupančiču in Janezu Tratarju iz Trebnjega ter Jožetu Vojnoviču iz Slovenske vasi.

R. MAJER

V šolstvu smo še daleč za Švico

Vtisi skupine dolenskih učiteljev na študijskem bivanju v Švici

Ali ste vedeli, da predstavljajo Jugoslavlani 6% švicarskega prebivalstva? Priseljencev je pri njih kar 20%, kar je zahtevalo tudi pedagoško-didaktični poseg v švicarski izobraževalni sistem. Ker je znanje na Zahodu veliko bolj cenjeno kot pri nas in ker se zavedajo, da izobraževanje lahko gradijo samo na dobro osvojenih in utrjenih temeljnih znanjih, posvečajo posebno pozornost tudi izobraževanju priseljencev. Vzporedno s tem skrbno načrtujejo permanentno izobraževanje učiteljev.

Vsak otrok mora biti obravnavan kot osebnost z navadami in kulturo okolja, iz katerega izhaja, hkrati pa mu je potrebno omogočiti čimprejšnjo stabilizacijo in integracijo z novim okoljem.

Gotovo mora biti za realizacijo takšnega cilja najbolj pripravljen učitelj. Veliko hitreje ga bo dosegel, če bo spoznal prvotno okolje svojega učenca ter obliko vzgojno-izobraževalnega sistema v učenčevi domovini.

Tako se je lansko leto začelo sodelovanje med Švico in Slovenijo na vzgojno-izobraževalnem področju. Letos je skupina švicarskih učiteljev obiskala tudi osnovne šole na Dolenskem in v Beli krajini. Njim se moramo zahvaliti, da izmenjava stekla tudi v drugo smer in da smo učitelji Toni Petrovič s Senovega, Darko Kočevar iz Črnomlja in Milka Starčič, Irena Medle, Jožica Čampa in Vesna Dular iz Novega mesta ter pedagoška svetovalka Vladka Škof obiskali kanton Luzern v Švici in bili njihovi gostje. Hkrati se moramo zahvaliti tudi našim ravnateljem, ki so nam finančno omogočili udeležbo na tem študijskem obisku. Teden dni, ki smo ga preživeli med švicarskimi prosvetnimi delavci, je vključeval hospitacije v osnovnih šolah, ekskurzije po kraju bivanja in njegovi okolici, predavanja v zvezi s švi-

carskim izobraževalnim sistemom in bodočimi reformnimi posegi vanj in obisk Didacte v Baslu.

Že na prvi pogled lahko ugotovimo, da je vloga švicarskega učitelja v razredu precej drugačna kot našega. V Švici, kjer ima vsak kanton v splošnem državnem sistemu svoj podsystem izobraževanja, lahko učitelj svobodno izbira, po katerem kantonalnem programu bo delal in izbiral učbenike za učenje in didaktične materiale za učitelja. Slednjih ima na voljo res široko paleto, zato nastopa predvsem kot organizator dela z veliko mero poslušanja za pestro in za otroke zanimivo zastavljene učne ure. Hkrati mu je na voljo cela vrsta seminarjev, ki mu omogočajo permanentno izobraževanje tako na teoretičnih kot na praktičnih področjih. Zelo nas presenetilo, kako je v Švici delo učitelja družbeno priznano, učitelji pa s svojim velikim interesom za izobraževanje ta položaj tudi upravičujejo.

Na drugi strani pa so nas presenetili otroci. Visoka kultura duha je že pri njih opazna, saj so zelo ukažljivi. Velik pomen imajo pri tem tudi metode duševnega umirjanja otrok in stopnjevanja njihove koncentracije, od katerih se pri nas še nekaj sliši, niso pa še našle prave poti v našo šolo. Čeprav je šolski urnik naravnano na njihovo, evropski delovni čas, imajo samega pouka zelo malo. Veliko pozornosti posvečajo uporabnosti znanja, zato otroke pritegujejo k različnim dejavnostim in tako že zelo zgodaj navajajo otroke, da sam v sebi išče najmočnejše interese in se počasi, a vztrajno in nevede usmerja v dejavnosti, ki mu bodo v prihodnosti pomagale do poljaka in mu rezale kruh. Presečenca naš je tudi urejenost njihovih šolskih potrebščin in lep odnos do inventarja. Prav neverjetna pa je bila za nas informacija, da sta

osnovna šola in vrtec brezplačna. Učenci dobijo v šoli prav vse potrebščine, le torbico in podlogo za pisanje prinesejo s seboj.

Premalo je bilo časa, da bi izvedeli vse o slovenskem dopolnilnem pouku, ki ga v kantonu Luzern vodi Zdenka Selan —Pelko. Najpomembnejše pa je gotovo dejstvo, da so naši otroci, ki obiskujejo dopolnilni pouk v slovenskem jeziku, uspešnejši od tistih, ki hodijo samo v švicarsko šolo.

Ne nazadnje pa moramo omeniti še družini Škof in Zupan, ki sta nam na svojem domu pripravili nepozaben sprejem. Z negovanjem slovenske besede, narodnih pesmi in ljubezni do slovenske zemlje, ki tudi po dobrih dvajsetih letih ni zamrla, so slovensko kulturno dediščino tako vrstili vase, da smo se tam tudi mi globoko zavdeli svojih korenin.

In kako bo vplival ta študijski obisk na naše delo? Svoja opažanja smo že predstavili v svojih kolektivih, vse, kar zahteva samo še več dobre volje in zagnanosti, že po kapljicah vbravmo v svoje učne ure, marsikatera didaktična novost, razstavljena na sejmju Didacte, pa nam je porodila idejo, ki jo bomo skušali družno realizirati.

A to smo samo mi — nas šest predstavnikov vseh dolenskih učiteljev. Spremembe pa družba pričakuje prav od vseh. Pa tega ne more pričakovati, saj učitelj ne more izvajati tistega, česar se nikoli ni videl. Zato na tem mestu dodajamo tudi sugestijo, naj se kakršnakoli reforma začne sama z dobro pripravljenimi učitelji — praktikom. Nič ne bomo dosegli, če bomo iskali neke nove, samo nam »znane« modele in jih zanosno odprevali šolskim ravnateljem, od katerih je večina že pozabila biti učitelj in ni nikoli mogla (znala?) biti pedagoški vodja. Dogovorimo se že končno, katera znanja so res temeljna in uporabna, organizirajmo pedagoške in didaktične delavnice pod dobrim strokovnim mentorstvom, v katere se bodo tisti učitelji, ki so progresivni in ustvarjalni, še kako radi vključili! Vse institucije, katerih domena je permanentno izobraževanje učiteljev, naj oblike in vsebine izobraževanja zastavijo aktualno, da bo učiteljevo permanentno izobraževanje res učinkovito! Če se ne bomo zazrli vase in spremenili svojega odnosa do znanja, ne bomo nikoli sposobni speljati nobene reforme. Ni prav, da mora učitelj v drugo državo, da ugotovi, kako trhel je naš izobraževalni sistem in kako malo se je do sedaj naredilo, da bi učitelj bil in ostal sodoben. Učitelji smo pripravljani, da gremo v uk, kako do sodobne šole. Kdo je sedaj na potezi?

VESNA DULAR

Stanovanjska kalvarija delavke

Kdo ji bo pomagal?

NOVO MESTO — O Nadi Dubravac, delavki Novoteksa, smo pred leti že pisali, kako je v Zajčevi žagi delila svoje stanovanje s kačami. Pred dnevi se je spet oglasila v našem uredništvu z novimi stanovanjskimi težavami. V trinajstih letih, odkar je iz Banjaluke prišla v Slovenijo, je doživela že pravo stanovanjsko kalvarijo. Prvo leto je kot sostanovalka preživela v majhni sobici Ranka Subiča v Zalogu. Od tam se je selila v kletno sobo Pepce Čuk v Gotni vasi, stanovala je v starem prečnem gradu in pri Zajčevi na žagi. Pred osmimi leti so ji preko Centra za socialno delo le dodelili solidarnostno stanovanje v naselju Majde Silc. V bloku številka deset sta se sprva s hčerko kar dobro počutili, saj je stanovanje v kleti kar veliko v primerjavi s prejšnjimi. Žal pa so se kmalu pričele kazati tudi temne strani: mraz, vlaga, za nameček pa še fekalna voda iz blokove kanalizacije. Pred dobrim tednom ji je v večernih urah smrdeča voda spet zalila vse prostore v višini dobrih desetih centimetrov. Voda je odtekla, sledi so ostale.

Nada ne more razumeti, da v vseh teh letih v Sloveniji in Novoteksu ni zaslužila majhnega, a zdravega stanovanja. Sama je težka bolnica in tudi hčerka je več bolna kot zdrava. Jima bo kdo lahko pomagal?

J. P.

Nada Dubrovac

Brez železnice je Dolenska izgubljena

Dolenske novice 1890

»Spominjam se prav dobro, da se je v svojem času neki gospod — in to ne v šali — o potrebi dolenske železnice takole izrazil: »Kaj je treba dolenske železnice, saj se odpelje lahko v osmih dneh vse dolensko blago, kolikor ga je naprodaj, v drugih osmih dneh pa vsi Dolenci!« Očitano, da se Dolenci v tako ogromni množini v Ameriko prese-ljujejo, slišimo lahko sleherni dan.

No gospod, kateri se je o potrebi dolenske železnice tako izrazil, je poznal Dolensko le od daleč. Ako bi bil obseg cele Dolenske in njeno plodnost, njeno naravno bogastvo do dobrega poznal, bi si pač nikdar ne bil upal, kaj ednacega izgovoriti. Da se pa Dolenci v ogromni množini v Ameriko preseljujejo, je pa vendar le resnica, popolna resnica. In iz te prikazni bi utegnili marsikdo sklepati, da Dolenska res železnice ne potrebuje, in govornik, da se ljudje izseljujejo gotovo zaradi tega, ker je dežela preobledena ali pa zaradi tega, ker je premalo rodovitna. Pa ne eno ne drugo ni resnično. Dolenska je v primeri k Gorenjski in Notranjski jako malo, premalo obljude-na. Njena rodovitnost je pa tudi tolikšna, da zamore kmetovalec biti z njo popolnoma zadovoljen. Zakaj se pa potem Dolenci izseljujejo? Za to, ker nima zaradi pomanjkanja železnice nikak pri-delek nikake vrednosti, tako da kmetovalec z vsjo pridnostjo, vso marljivostjo pridelanih stvari, ne more v denar spraviti. Skoraj je resnično, da čim več kmetovalec pridelate, tem revnejši je, kajti večji pridelki zahtevajo večje stroške, za katere pa ni povračila.

Take so toraj razmere na Dolenskem, zato ni čuda, ako se kmetovalci izseljujejo, kajti samo s tem, da si zadosti živeža pridelajo, jim pri ogromnih današnjih davkih nikakor ni vstrezno. Da davke zmagajo, morajo pa zavreči toliko pridelkov, da jim jih konecno za domačijo skoraj zmanjka. In dokler Dolenska železnice ne dobi, naj bode že od koder koli, bodo ostale razmere ednake ...

Ako ne dobi Dolenska železnice, je gotovo v kmetiškem obziru zgubljena. Za to slavni naši državni gospodje poslanci, ne štedite z jezici in z koraci, in delajte, trudite se za železnico na Dolenskem, koliko je le v Vaši moči.«

(M. LIKAR)

Visok davek na počitniške hiše

Presenečeni davkoplavalci v metliški občini — Ali je v resnici tako, kot sicer kaže občinska evidenca? — Pred temi davki plačamo druge

Lastnike stavb oz. prostorov za počitek in rekreacijo, lastnike počitniških hišic, zidanic in tudi lastnike stanovanjskih hiš so pred kratkim močno presenečile položnice metliške uprave za družbene prihodke za vplačilo 2. akonacije davka od premoženja. Vpisani davki so presegli vsa pričakovanja: za svoj vikend ob Kolpi sem dobil v plačilo znesek 1.791,30 din. Mislil, da so se na metliški davkarji kaj zmotili, sem šel nanj, a so mi prijazno povedali, da so točno izračunali vse po odloku.

Če vse skupaj, kar izhaja iz odloka, pretehtaš, vidiš, da je tu nekaj narobe, nelogično, problematično, čeprav sem katilsal, da je ponekod še huje kot v Metliki. Od vseh kategorij so največ obdavčeni vikendarji, najmanj lastniki hiš, nekeje sredi so imetiki poslovnih prostorov. Začetna davčna stopnja pri davčni osnovi 27.500 din ali pri 6 kv. m površine je za prve 0,20, za druge 0,10 in za tretje 0,15 odstotkov. Davčna stopnja pri vikendih in hišah se pri vrednosti

nad 274.800 din ali pri 59 kv. m ustavi pri 1,5 oz. 1 odst. Za poslovne prostore, vredne nad 137.400 din, je davčna stopnja 1,25 odst. Za gotove vikende se davek plača takoj, za stanovanjske hiše pa šele čez 10 let, poslovni prostori, kjer se ustvarja dohodek, pa so daleč na najboljšem.

Vrednost kvadratnega metra je letos v Metliki 4.695 din. To ni realno in tudi niso realne davčne stopnje in njihovo progresivno stopnjevanje. Po mojem bi se moral ovrednotiti kvadratni meter prostora in potem enostavno po številu kvadratnih metrov odmeriti davek, kajti progresivni sistem se lahko porabi samo za davek na dohodek, ne pa na prostor, ki ni dohodkosen. Za moj vikend, za koristni prostor 84 kv. metrov, je za 1990. leto izračuna davek 5.434 din oz. 453 din mesečno, kolikor ne plačam stanovanja v Zagrebu z vsjo rezižo vred. Za isto kvadraturu bo lastnik hiše plačal 3.623 din, za isto davčno denarno osnovo pa bo obrtnik odšel

4.529 din!

Davčnih zavezancev, vikendarjev, je v metliški občini v evidenci 130, stavim pa, da jih je neevidentiranih vsaj še enkrat toliko. Kdor se pač prijavi — v kontrolo se pa iz občine, izgleda, nikomur ne hodi. Vikend sem prijavil že 1974. leta, a ni do danes nihče prišel pogledat, če sem prijavil v redu, uporabnega dovoljenja pa po 16 letih tudi še nimam. No, tu se je občina zavarovala, ko je zapisala, da se davek plača, če se stavba prične uporabljati pred izdajo dovoljenja. Ugotovil sem, da sem med 130 lastniki vikendov in zidanic s svojim 7 krat 8 metrov zunanje mere največji graščak in davkoplavec v metliški občini, kar mi je lahko v čast, kot je Američanom v podobnem položaju. Vem pa, da je nekaj vikendov večjih od mojega, pa zanje plačajo manj davka kot jaz. Izgleda, drugače ne bi bil jaz prvi.

Mislim, da je zelo vprašljivo plačevanje davkov od vikendov, stanovanj itd., ko vemo, koliko davka plačamo že za gradbeni material in opremo. Mogoče bo nova oblast napravila kakšen boljši davčni sistem. O davkih še nekaj davkarja pošilja položnice brez pismene odločbe o davku, kar je nezakonito in zato ni plačljivo. Dobro bi bilo, da se v Dolenskem listu oglasijo še drugi s podobnimi ali različnimi pogledi in izkušnjami glede tu opisane davčne problematike.

IGOR JUGOVIČ

• Najlepše je biti pravičen, najboljše je zdravje, najprijetnejše pa doseči to, kar si hotel doseči. (Sofoklej)

Dvajsetletno vlaganje v prazno?

Ob zaprtju »trajberka« na Dvoru — Po Knezovi livarni Novoles — Kako gredo najnovjše razmere na Dvoru v predsednikov program? Dejavnost ni važna

Suha krajina je bila tolikokrat omejenjena v sredstvih javnega obveščanja, da je javnost dobodba seznanjena s težavami tega nerazvitega območja. Novolesov obrat na Dvoru, lahko mirne duše rečemo, je bil vrsto let pomemben gospodarski objekt v dolini Krke. Ljudem je nudil precejšnjo socialno varnost, kraju in okolišnim vsem pa razvoj. Zgodovina »trajberka« sega v leto 1795, ko je Viljem Auersperg dobil dovoljenje za začetek gradnje fužine. Leto kasneje je še delalo 200 ljudi v tamkajšnji livarni. Šledila so leta vzponov in padcev. Letu 1833 je tako na Dvoru nastala največja železolivarna južno od Alp. Postala je cesarsko privilegirana tovarna za litozelazo in kovanoželezo blago kneza Auersperga. Po zaprtju dvorske livarne, ki je pomenilo propad Dvora, so se ljudje razšli, prostori tovarne pa so začeli propadati. Letu 1950 je v njej našlo delovni prostor Okrajno leinoindustrijsko podjetje. Potem najdemo tu Splošno mizarstvo pod vodstvom direktorja Jožeta Gosence, pozneje je bil do 1972. leta direktor Edo Legan. To tovarno je prevzel Novoles. Z dobro organizacijo Petra Drenika je tovarna začela žeti uspehe, ugodne

razmere na ameriškem trgu so omogočale tozdu Gugalnikovi velik izvoz in možnost razvoja vse do leta 1986. Robustne roke Suhokranjcev so izdelovale elegantne moderne stole.

Piše se leto 1990. Obrat Stoli Dvor preživlja težke dneve. Po krepkih kadrovskih menjavah, prvem štrajku in nezaupnici vodstvu doživlja obrat svojo prvo »revitalizacijo«. Del delavcev je ostal, druge so prerazporedili v IMV, v druge obrate ali poslali domov na čakanje. Direktor Jaka Andoljšek (takrat član ZKPO TFPL) je zbranim delavcem obljubil popolno revitalizacijo programa in obrata. Delavci smo večinoma z odobravanjem sprejeli njegove ukrepe, saj smo upali, da bo tako vsaj delček ljudi ostal v obratu, ko bo letoponovno začel delati. Po treh mesecih revitalizacije pod vodstvom dipl. ing. Andreja Bajta je jasno, da tovarne stolov na Dvoru ne bo več. Nekajdnevna ugaibanja so se končala te dni. 14. junija smo bili delavci seznanjeni, da proizvodnje na Dvoru ne bo. Istega dne je generalni direktor Jaka Andoljšek potrdil zaprtje in čiščenje dvorskega obrata.

Konec dela na tekočem traku

V šivalnici Beti so delo organizirali drugače

METLIKA — Že dober mesec je, odkar so delovni proces v šivalnici konfekcije Beti v Metliki organizirali po novem. Resda je sprememba na prvi pogled majhna, a vendar si od nje obeitajo boljše rezultate, se pravi večjo produktivnost.

V metliški konfekciji v dveh izmenah

KAKŠNA PRIHODNOST? — Upajmo, da dvorski Novoles ne bo končal kot Livarna, katere ostanke med drugim kaže fotografija.

dela 160 delavk in do sedaj so delale ob dveh velikih tekočih trakovih oziroma transportih, po novem pa v šivalnici v vsaki izmeni dela po šest skupin. »Velik tekoči trak smo razbili, ker ni bil več obvladljiv in ne potreben. Tekoči trak je smotrni le ob velikih serijah, v naši tovarni pa delamo vse manjše serije,« pravi vodja metliške konfekcije Jožica Cigič. V tej tovarni šivajo predvsem kopalke in perilo; od nekaj tisoč kosov v seriji so že pred dvema, tremi leti prešli na vse manjše serije, skorajda že na butično proizvodnjo, kjer je tudi samo deset kosov v seriji, povprečno pa je v seriji 200 do 300 kosov. »Tako se je dogajalo, da smo imeli na traku naenkrat tudi po 30 različnih modelov, vsakega še v več barvah, tega pa organizacijsko nismo mogli več produktivno obvladovati,« pravi Cigičeva.

Od sedanjih šestih skupin sta v vsaki izmeni po dve specializirani za šivanje perila za tuje partnerje (tako imenovani lohn posel), štiri pa za proizvodnjo kopalke. Skupina šteje 10 do 15 šivilj, vsako vodi mojstrica. »Priprave na to v bistvu majhno organizacijsko spremembo so povzročile med delavkami precejšnje razburjenje, ki pa se je povsem poleglo, brž ko smo začeli delati po novem. Za delavke se v bistvu ni nič spremenilo, le trak jim sedaj ne pripelje robe, ampak si jo vsaka sama vzame od sosed. Poleg tega so delavke z delom v manjših skupinah bolj zadovoljne.«

Tudi kar se norme tiče, se za delavke v sedanjih manjših skupinah ne bo nič spremenilo, še naprej bo zanje veljala individualna norma, mojstrice pa bodo po novem plačane po doseganju norme svoje skupine in ne več po skupnem povprečju, tako kot prej.

A. B.

OBŠOJEN NA »ODSTREL«

RIBNICA — Že od prvega dne, ko mu je bil poverjen mandat za sestavo nove občinske vlade, je bil mandatar obsojen na »odstrel«. Temu pa ni bil glavni vzrok, da je novinec v skupščinskem življenju in delu, ampak so nanj letele puščice predvsem zato, ker ni bil Slovenec. Ribničanom že doslej sploh ni bilo všeč, če je bila zaupana odgovorna dolžnost kakemu občanu iz drugih območij domače občine, saj so hoteli med »glavnimi« le Ribničane. Prav zato »propadlemu« mandatarju za odžagano vejo ni treba žalovati, saj mu ne bi bilo lahko.

SLAVKO MIRTČIČ

M. G-č

Srečanje pri Novi Štifti

Udeleženci poudarjali sodelovanje, strpnost do drugače mislečih in neminljivost krščanstva

27. maja letos so ribniški krščanski demokrati pripravili prijateljsko srečanje za vse, ki so in bodo pripravljene graditi mostove v lepšo in demokratično prihodnost. Zbralo se je 500 ljudi, ki so z izrednim zanimanjem poslušali program. Ta je bil sestavljen iz verskega obreda in kulturno političnega dela. Verski obred je vodil upokojeni dekan g. A. Dobrovoljc, pridigar je salizijavec in novinar Družine g. prof. J. Zadavec, peli so združeni cerkveni zbori iz Ribnice in Sodražice in gostje iz Ljubljane. V kulturno političnem programu, ki ga je simpatično povezoval g. J. Lampe, so s svojimi nagovori sodelovali novoizvoljeni predstavniki oblasti občine in republike. Uvodni nagovor je imel g. dipl. inž. F. Mihič, podpredsednik SO Ribnica in predsednik odbora SKD Ribnica ter podpredsednik Demosa v Ribnici. »Veseli me, da lahko tukaj, v zavetju naše Nove Štife, pričnemo znova graditi mozaik prihodnosti naš Ribničanov, vseh Slovencev in prebivalcev Slovenije,« je dejal g. Mihič. V nadaljevanju je poudaril, da graditev zahteva od graditeljev pripravljenost za sodelovanje in odpovedovanje in da morajo tudi graditev novih časov voditi pošteno, predani ljudje, ki imajo veliko znanja ter pravi odnos do so-ljudi, narave in vsega stvarstva. Opozoril je tudi na nevarnost ekološkega kolapsa, ki izhaja ravno iz našega nezadostnega odnosa do soljudi in stvarstva. Ob koncu je pozval zbrane, da skupaj s sorodno mislečimi ljudmi razvijemo novo prihodnost. »Krščanski demokrati, ki spoštujejo življenje iz krščanskih vrednot, zlasti pa tisti, ki se trudimo živeti po njih, smo seveda še posebno poklicani, da prispevamo svoj delež za prenovljeno skupno prihodnost,« je končal nagovor g. Mihič. Vsi govorniki, ki so še nastopili na srečanju, so pozvali prisotne k aktivnemu samozavestnemu enakopravnemu sodelovanju pri graditvi nove

družbe kljub prihajajočim »bolečim« računom številnih zablod preteklosti in ob potrebnem spoštovanju drugače mislečih. Nagovore so imeli poleg g. Mihiča še g. mag. P. Bratina, tajnik SKD Slovenije, g. dipl. oec. F. Mihelič, predsednik SO Ribnica in član SKD, g. dipl. vet. M. Vengušt, podpredsednik skupščine mesta Ljubljane in predsednik SDZS Ljubljana ter prof. M. Logarjeva, republika poslanka in članica izvršnega odbora Slovenske kmečke zveze. V kulturnem programu so se predstavili domači nastopajoči in povabljeni umetniki. Med udeleženci srečanja so bili tudi novoizvoljeni politični predstavniki iz bližnjih občin, odzvali pa so se tudi povabljeni iz vrhniške in grosupeljske občine. Na prireditvi je bila tudi slovenska rojakinja iz Paragvaja s. Silvestra Hanzel, pedagoginja in ravnateljica raznih šol v tej deželi.

O srečanju lahko rečemo zaradi njegovega sporočila, udeležbe in vzdušja, da je bil to zgodovinski dogodek za Ribnico in Slovenijo. Srečanje je posneto na video kaseto in jo lahko zainteresirani naročijo.

M. MIHIČ, odbor SKD Ribnica

Za otroke najboljše — ali pa tudi ne?

Za otroke ni nič predobro, nam je pred časom zabijala v glavo ena od številnih reklam. Nanjo sem se spomnila ob primeru osnovne šole v Loki v Črnomlju, kjer bi bili srečni, če bi bilo njihovo šolsko poslopje vsaj povprečno, predvsem pa varno, in si nekaj idealnega sploh ne želijo, ker dobro vedo, da si tega niti privoščiti ne bi mogli. Bojijo pa se, da se bo morala prej zgoditi kakšna nesreča, preden se bo našel denar za odpravo glavnih pomanjklivosti.

Loška šola, ki je prve učence sprejela pred približno 20 leti, ni bila nikoli do konca zgrajena. V ravnici je narejenega le tretjina tistega, kar je narisano in napisano v načrtih. Zato ne čudi, da je eden najbolj v nevarnosti vpijajočih problemov prometna urejenost pred šolo. Kar 65 odst. šolarjev se vozi, v konicah so pred šolo po štirje avtobusi, pravega obračališča pa nimajo. Obračajo namreč tako, da vozijo vzvratno proti šoli, prav na tistem prostoru pa kar mrgoli otrok. Učitelji sicer nadzorujejo »promet«, kar pa še ne pomeni, da lahko preprečijo morebitno nesrečo. Do te sicer še ni prišlo, zahvala zato pa gre tudi srečnemu naključju. Šolniki vedo, da bi obračališče s čakalnim platojem veljalo 350 tisočakov, ki jih za zdaj v občini ni, čeprav učiteljem upanje ni splahlene.

Drugi problem, prav tako povezan z varnostjo loških otrok, ki je pereč že približno pet let, pa je električna napeljava. Napaka je bila storjena že ob gradnji, ko so namesto bakrenih napeljav aluminijaste žice. To je bila pač najcenejša izvedba, ne pa tudi najbolj pravilna. Na spojih med aluminijastimi in bakrenimi žicami, ki so bile dodane pozneje, pri lučeh, stikalih in drugih porabnikih torej, prihaja do pregrevanja in nevarnosti požara. Enkrat je celo že zagorelo.

Elektroinšpektor je potem, ko je o tem obvestil izvršni svet in šolo, dejal, da je šola zanj zaprta, ker je požarno nevarna, in da ne prevzema odgovornosti za morebitne nesreče, če pa se vedno v njej poučujejo, to počno pač na lastno odgovornost. Toda tudi učitelji zatrjujejo, da sami ne morejo nositi odgovornosti za nesrečo, toliko manj, ker je bilo na pomanjklivosti opozorjeno že na več koncih. In starši? Bili so vznemirjeni, grajali vodstvo šole, da ni nič naredilo, in celo zagrozili, da otrok jeseni ne bodo več poslali v šolo, če med poletnimi počitnicami ne uredijo elektriko tudi v drugi polovici šole (v prvi so jo med zimskimi počitnicami pred poldrugim letom). Nihče torej ni hotel biti odgovoren za morebitni požar, ki bi se prav lahko še kdaj ponovil. Upajmo pa, da krivca tudi ne bo potrebno iskati, kajti milijon dinarjev za odpravo pomanjklivosti je nova vlada že našla.

In ko tako črnomaljski šolniki negodujejo nad pomanjklivostmi in pomanjkanjem denarja, se poslušalci zdi čudno, da ob prostorski stiski tako v šoli Mirana Jarca kot v Loki predlagajo, da bi bila edina rešitev za Črnomelj tretja šola. Bi z njo res rešili vse probleme ali pa bi se v tretje ponovila zgodba o napol zgrajeni šoli, in številnih nevarnostih, ki prežijo na učence, da se ob njih človeku utrne misel, da želimo otrokom le najslabše?

M. BEZEK-JAKŠE

Kontejnerji Zelenim ne smrdijo?

V stanovanjskem bloku na Cankarjevi 1 v Krškem se je zamenjalo že nekaj predsednikov hišnega sveta, odselili so se nekdanji stanovalci in prišli novi, problem stanovalcev tega bloka pa še naprej ostaja isti: nekdanji

stanovanjska skupnost je pod okna stanovalcev na Cankarjevi 1 namestila plato za štiri kontejnerje za smeti. Ker se pri nas kontejnerji bolj redko praznijo, poleg tega pa iz njih večinoma tudi obupno smrdi, so se stanovalci leta 1983 s Cankarjeve 1 pritožili na stanovanjsko skupnost in zahtevali, da se plato razbije, trije kontejnerji pa preselijo k drugim stanovanjskim blokom.

Enkrat na leto je romalo pismo hišnega sveta na krško stanovanjsko skupnost, pravega odgovora pa ni bilo. Pač, enkrat samkrat je odpisal vodja tedanje stanovanjske skupnosti, Peter Cesar, ki je v pismu trdil, da so bili kontejnerji postavljeni v skladu z zunanjo ureditvijo, v soglasju s sanitarno inšpekcijo, vse skupaj pa je bilo tudi tehnično prevzeto. Toda iz birokratske latovščine je mogoče razbrati, da so se gospodje s stanovanjske skupnosti tu in tam sprehodili mimo bloka in pri tem ugotovili, da nekateri odlagajo smeti tudi poleg kontejnerjev. Poleg tega je posebna strokovna ekspedicija stanovanjske skupnosti ugotovila, da so nekateri metali v kontejnerje tudi »gostejše tekočine«, kar kaže na to, da »tudi prebivalci sami povzročajo nehišeno neposredne okolice kontejnerjev in posredno tudi pri stanovanjskih hišah samih«. Skratka, na stanovanjski skupnosti so predlagali poiskati vse mogoče izgovore za nered in smrad okoli kontejnerjev, le tega niso povedali, zakaj je potrebno na enem platu tik pod blokom namestiti štiri kontejnerje za štiri stanovanjske bloke. Stališče stanovanjske skupnosti, ki je sedaj postala oddelek za infrastrukturo pri občinskem komiteju za gospodarstvo, pa se tudi sedaj ni nič spremenilo. Odgovorni za kontejnerje in podobne zadeve, g. Bajda, je namreč dejal, da so kontejnerji postavljeni v skladu z ureditvenim načrtom.

Seveda stanovalci trdijo nasprotno, kar so preverili tudi na geodetski upravi. Ampak pri vsem tem bi moralo biti odločilno, kako se počutijo stanovalci v stanovanjskem bloku na Cankarjevi 1 v Krškem, ne pa, ali je zadeva urejena v skladu z ureditvenim načrtom ali ni. In končno, ureditveni načrt bi lahko tudi spremenili, kontejnerje preselili, če že tako motijo stanovalce. In stanovalci verjetno vedo, kaj jih moti, saj tam živijo, medtem ko je bila sanitarna inšpekcija na obisku samo enkrat, projektanti pa materializacije svojih zamisli tudi niso v živo obiskali. Za naše projektante je sploh značilno, da se neradi vračajo na kraje svojih zločinov.

Sklepa te zgodbe ni. Domala vsi kontejnerji za smeti v Krškem smrdijo. O tem se je pričel sam dopisnik DL. Če so štirje kontejnerji na kupu, smrdijo štirikrat bolj. Ali bodo tako zasmrdeli tudi stranki Zelenih iz Krškega? Nanje so se namreč obrnili stanovalci Cankarjeve 1. Nanje pa čakajo tudi na stanovanjski skupnosti z večjimi problemi, kot so štirje kontejnerji. Škoda, iz majhnega rastie veliko, tudi zeleno gibanje pri tem ni izjema.

J. SIMČIČ

Včasih je pametno popustiti volku

Najhuje je ob sobotah, ko vse, kar gre in še lahko leze, pride v Brežice po nakupih. Prvi pretres čaka obiskovalce, ko zapeljejo s svojim vozilom v glavno mestno ulico. Tisti najbolj zgodnji pridejo kar gladko skozi, a za tiste, malo bolj zaspane, je že vprašanje. Okrog devete zjutraj je enosmerna ulica že povsem zaparkirana in ob tem še zatrpana z dostavnimi tovornimi vozili. Še posebno zanimivo je takrat, ko kakšen nespretnišče svojega pločevinastega služabnika parkira tako nerodno, da mimo njega ne more mestni avtobus. Dolga kolona za avtobusom je potem neizbežna,

ga je pot zanesla v Slovenijo, v romantično vasico ob Krki z zelenimi Gorjanci v ozadju.

Mojster Jernej se je z ženo in tremi otroki pred dvema letoma vrnil iz Nemčije in v novi hiši, ki jo je prisluzil z delom na tujem, odprl umetno kovaško obrt. Potem ko je komisija zgradbo in delavnico prevzela in je imel v rokah že tudi uporabno dovoljenje, se je vse skupaj tako zapletlo, da je moral ponovno dobiti vso dokumentacijo od načrtov naprej. In to, kot je povedal, samo zaradi malomarnosti, ker je bila v odločbi vpisana hiša brez delavnice. Imel je nič koliko sitnosti ter vnovičnih stroškov in še danes ga jezi, da je zapravil toliko dragocenega časa, medtem ko na občini za pomoto oziroma malomarnost, ki je to povzročila, ni bil nihče odgovoren.

Kot otrok je Jernej želel postati ključavničar, vendar za to ni imel možnosti. V uk so ga poslali h kovaču Francu Cvelbarju v Groblje pri Sentjerneju. Sedemnajst let in pol je bil star, ko se je izučil. Ko je naredil pomočniški izpit, se je zaposlil v Ljubljani pri vzdrževalni službi v Splošni bolnišnici. Tam si je nabral ogromno znanja, za kar se ima zahvaliti mojstru Steklasi. Ta je večkrat dejal, da takega fanta še ni imel, zato se je veselil njegove ukažljivosti. Jernej se je pri njem med drugim naučil variti aluminij, kar mu je pozneje prišlo zelo prav.

Delo v bolnišnici je prekinil, ko so ga poklicali k vojakom. Po odsluženem roku je sprejel zaposlitev pri Odpadu in skrbel za vzdrževanje strojev po vsej Sloveniji. Odpad, ki se je pozneje preimenoval v Dinos, ga je 1962 za šest mese-

cevozniki hupajo in živčno čakajo, kdaj bo nerodnež umaknil zadek svojega vozila.

Takih prizorov v centru Brežic ni malo in vsi tisti, ki se skozi gnečo prebijajo do tržnice, doživijo ponoven pretres. Pri tržnici je bilo že od nekdaj težko najti parkirno mesto, a zadnje čase, odkar se je tržnica razširila, je naravnost neznosno. Obetajo pa se še težji časi, kajti v kratkem bo sedem novih lokalov privabilo še več kupcev. Poleg vsega poteka mimo tržnice ves promet, ki zaradi enosmerne ulice ne more nazaj skozi mesto. Tako sta nerodno postavljena križišča in nekdanja nepomembna ulica nenadoma postala preobremenjena. Prometni inšpektor je ob tem že izrekel svoje in zahteval drugačno rešitev.

V Komunalnem in obrtnem podjetju so že naročili študijo o tem. Govori se o možnosti, da bi prestavili sedaj nekoliko premaknjeno križišče in uredili parkirišče na prostoru sedanjega zelenice. Na tej točki je bilo, še preden je sploh kaj dorečenega, že slišati nekatere zelene glasove v prid zelenici. Tudi ti imajo svoj prav, verjetno pa si tudi oni, ko se odpravijo po sobotnih nakupih, zaželeli parkirišča in bolj urejenega prometa ob tržnici. Tako rešitev, da bo koza ostala cela, volk pa ob tem

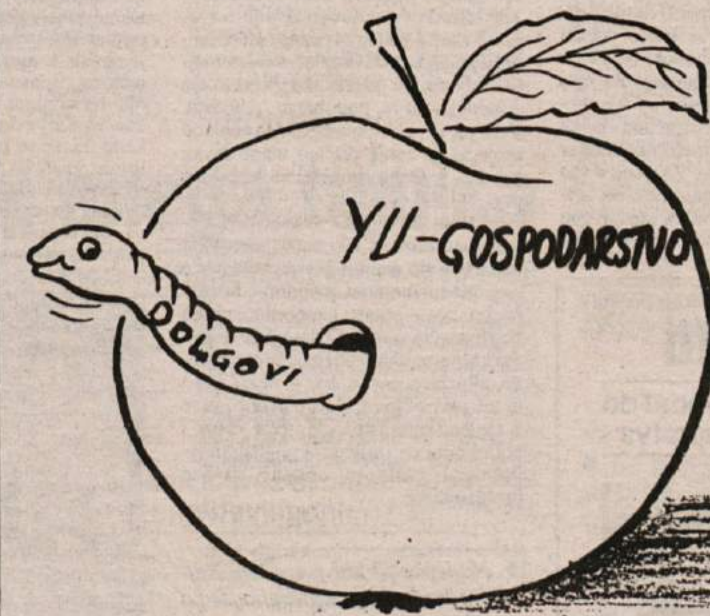
dovolj sit, bo sicer težko najti, a velja poskusiti. Če drugače ne bo šlo, bo potrebno tudi kaj žrtvovati. Morda celo zelenico.

B. DUŠIČ

Ne jezik, uniforma je moteča

Najsi bodo mnenja o dogodku v slovenski skupščini, ko je moral delegat z govorniškega odra zato, ker je govoril srbohrvaško, v obsojanju še tako enotna in je bilo o tem v slovenski javnosti že marsikaj rečenega, pa je treba vendarle povedati še nekaj. Osebnost me je pri vsem tem še najbolj motila uniforma. Kaj imajo uniformirani ljudje početi v skupščini ali parlamentu, ki je civilni organ in naj bi izražal najvišjo obliko ljudske demokracije? Uniforme je niso nikoli predstavljale, zato naj se umaknejo tja, kamor sodijo, v vojašnice in ven iz politike. Človek, ki ima narodu kaj povedati, pa naj takrat zleze iz nje, da bo enak drugim in ne bo že zaradi svoje obleke deloval avtoritativno in moteče.

Izposojena karikatura

Vendar nisem hotel reči samo tega. Je vojaška uniforma v zvezi s Slovenci moteča. Pa ne zato, ker se ne bi znaš skovati ali moriti in pobijati, kar vojskovo prevedeno v običajen laični jezik, pomeni, to so v svoji zgodovini — čeprav nek ki si odpor do vojaščne napak tolmračijo lito drugače — Slovenci že dostikrat do li, žal še najbolj učinkovito drug proti drugu. Prav zaradi teh izkušenj je pogled vojaško uniformo neprijeten. Zato čudi, pobude za demilitarizirano Slovenijo, brez vojske, brez vojaškega proračuna močnim mirovnim gibanjem, ki jih je zadnje čase nekaj čuti, naše tako malomeva. Pa bi bilo treba to idejo dobro pretehtati, kajti izgubiti res nimamo kaj dobiti, bimo pa lahko v mednarodnem pogledu več v nas samih.

Lahko imamo dobro opremljeno in kovno usposobljeno policijo, kar pa pomeni, da bi bili policijska država, če bi policija pod strogim nadzorom parlamenta in drugih državljskih forumov. Vse pa lahko mirne duše vržemo v staro šaroblikujemo miren in civiliziran neoborojen otoček sredi Evrope.

T. JAR

Kako dolgo bo še samevala vinska cesta?

Desetletje in več smo poslušali, ko spremembe bo prinesla vinska cesta od Zloca do Pišec in Sromelj ter naprej. Zdol po veselicah ob otvoritvi je pa vse polno. Človek bi pričakoval, da bo cesta ne neje v letu dni vsaj malo poživila vsakega vasi na orliških pobočjih, a turisti sploh vedo zanje. Ne v Zgornji Pohanci ne v čah ali na Bizelskem ni nobenih tabel, opozarjalce nanjo, kot da je vodenela vsi gretost nekdanjih zagovornikov. Cesta kjer vpisana, pa tudi nobenega sledu ni ristični ponudbi vinogradnikov in kmeti živijo ob njej. Izletniki bi se rade volje us v tem ali onem vinotoču, kjer bi jim moralo postregli z domačimi klobasami in hom, domačim sadnim sokom, suhim mlekom ali sirom, medom in medico. A gar ni, ki bi prevzel pobudo, povezal in sente in za začetek izbral vsaj dve, tri, kjer bi obiskovalci spoznali krajevne zaloge in bi bili hkrati deležni gostoljub sprejema. Nova asfaltirana cesta se vije do zdaj nedostopne kraje s čudovitim dom po vinorodnih pobočjih. Za zdaj imo oporni točki: kmečki turizem pri Balon Silovcu pa bi se izletniki lahko ustavi Kranjčiču, v začetku po vnaprejšnjih vedih, pozneje pa bi to preraslo v ponudbo.

Gostje iz Atomskih Toplic ali Čatev jih redno vozijo na ogled Slinovne klet gradom Orešje, bi se prav radi popeljili kam naprej, tja do Pišec in do znamenite parka ob pišeckem gradu. Marsikaj od bi bilo izvedljivo ob sodelovanju znotraj savja že zdaj, vendar kaže, da je razlo stagnacijo tudi v starostni sestavi prebiva. Na kmetijah so ostali pretežno stari, toda posamezniki že razmišljajo o tem, bi sprejeli ponudbo nekaterih tovarn, da izplačale z enoletno ali kako drugačno pravno pod pogojem, da se vnaprej pojjo samo kmetiji. Tudi njim ne bo nič padlo z neba, za vsako novost bo treba ček truda in podjetnosti, ki ju bo narobinar. Tudi sosedje onstran meje si ne misljali vinske ceste, ceste jabolk in gradov, če jim ne bi prinašale koristni pomagale do boljšega kruha.

J. TEP

Nemški zdomec v uku pri našem mojstru

To, da odhajajo Slovenci delat in se strokovno izpopolnjevat v Nemčijo, ni nič novega, prava redkost pa je, če pride nemški zdomec na prakso k našemu mojstru. Za obrtnika je to priznanje in s tem se lahko pohvali lastnik delavnice za umetno kovaštvo iz Župeče vasi pri Cerkljah ob Krki. Pri njem je na prakti 28-letni Peter Schöffel. Vsakih štirinajst dni se z vlakom odpelje k svoji družini kakih trideset kilometrov od Münchna pri Amerseeju. Z Jernejem sta se spoznala, ko se je mladenič prišel učiti k podjetniku, pri katerem je Zorko tedaj že koval zahtevne stilske lestence, stopniščne ograje in druge izdelke. Tudi mladi Schöffel bi rad obvladal več kot le osnovne veščine, rad bi zadostil želji po ustvarjalnosti in strokovnim merilom na mojstrskem izpitu, za katerega se bo prijavil v Nemčiji. Ko pri firmi zanj ni bilo več prostora, je prosil Zorka, če ga sprejme na prakso, in tako

saj je bilo v družini stilsko kovaštvo že tradicija. Bil je tretji rod, ki se je posvetil tej stroki. V njegovi delavnici je delalo po dvanajst do šestnajst ljudi, vendar se je z najzahtevnejšimi naročili ukvarjal samo Jernej, njegovo mesto pa je zdaj prevzel že Josefov sin.

Pri Herzogu so delali večinoma po naročilih in zamislih arhitektov za opremljanje zasebnih hiš, hotelov in drugih objektov srom po Evropi in celo v ZDA. Jernej še zdaj dela za to firmo. Rad izdeluje stilske predmete, ker pozna njihovo vrednost. Kuje po modelu ali risbi, kar mu pošljejo.

Tudi kaj izvirnega rad napravi. Že mojster Cvelbar je opazil, da ima bujno domišljijo, zato je dejal, da ni za kovača. Pa je le pristal v tem poklicu, kjer v plemenitejših oblikah lahko izživi tudi svojo ustvarjalno fantazijo. Ideja za stensko svetilko, za lestence, cvet ali ograjo se mu pogosto porodi med delom, in da je ne bi pozabil, takoj nariše osnovne linije, kasneje pa še celoto v merilu 1:10. Doma ima v dnevnici sobi na steni dve unikatni lučki v rokokojskem slogu, ki ju je koval petdeset ur. Zdal bo naredil še lestence. Tudi veliko drugih stvari je naredil za dom vključno s stopniščno in vrtno ograjo ter karnisami. V pisarni poleg delavnice ima risalno mizo, ki je vedno pri roki. Hitro poslovanje mu omogoča telefaks, le telefona še nima.

Za domače naročnike izdeluje največ okenske rešetke in ograje. Ljudem rad svetuje in jim nariše, kako si to predstavlja. Material mora upoštevati, ker ga pri nas ni. To je kvadrato, ploščato in okroglo železo za kovanje.

J. TEP

cev poslal na prakso za elektrovarjenje v Nemčijo. Po tistem je Zorko naredil varilni atest pred republiško komisijo in delal v tem poklicu do 1972.

Takrat ga je zamakala tujina in ponovno se je vrnil h kovaškemu delu. Šestnajst let je delal pri znanom mojstru umetnega kovaštva Josefu Herzogu v Münchnu. Ta ga je vpeljal v razumevanje značilnosti slogov, kot so barok, rokoko, gotika in renesansa. Herzog je bil v tem doma,

Žreb je izmed reševalcev 21. nagradne križanke izbral JANEZA RANGUSA iz Stran pri Škocjanu. Za nagrado bo prejel knjigo Douglasa Adama Restavracija ob koncu veselja. Nagrajencu čestitamo in mu želimo ob branju obilo užitka.

Rešite današnje križanko in pošljite rešitev najkasneje do 2. julija na naslov: Uredništvo Dolenjskega lista, Glavni trg 24, 68000 Novo mesto, s pripisom KRIŽANKA 23.

REŠITEV 21. KRIŽANKE

Pravilna rešitev 21. nagradne križanke se, brano po vodoravnih vrstah, glasi: SRAKA, PAZ, TANIN, RTA, APARTHEID, TIL, IRSKA, BORIS, UTAH, JAR, TAMPA, AKER, BIRO, ROB, SALI, AKANT, DR, KOCELJ, FERULA, EMIRAT, ATONON, TANA, NAKA, NAPAKA.

MISLI

Vsako ljubi sebe bolj kot druge.

EURIPIDES

Ni si mogoče misliti še tako nore želje ali blaznosti, za katero ljudje ne bi bili pripravljeni umreti.

I. B. SINGER

Ženska je velika oblast.

F. M. DOSTOJEVSKI

Reveži so žilavi; kako tudi ne, ko pa na njih stroji svet.

I. SEKULIČ

NAGRADNA KRIŽANKA

Grid for crossword puzzle with clues in Slovenian and illustrations of a man and a woman.

Perestrojka ugodna za kriminalce

V Sovjetski zvezi in nekdanjih državah realnega socializma velik porast kriminala — Policija ni učinkovita — Nujno zlo družbenih sprememb?

Demokracija in vse te spremembe v naši družbi nosijo s seboj tudi razcvet kriminala. Ljudje ta čas nimajo nobene občutke za nadzor nad samim seboj. Tako razmišlja moskovski kriminalist Vladimir Orlov, ki stvari dobro pozna, saj se vsakodnevno srečuje s pravim bumom kriminala v sovjetskem glavnem mestu.

Kriminal pa ni zacvetel samo v Moskvi. Statistika, ki beleži kriminalna dejanja in ki ni več strogo zaupna stvar, kot je bila še pred kratkim, kaže, da tudi v drugih velikih sovjetskih mestih prihaja do neusmiljene rasti vseh vrst kriminala. In nikogar ne preseneča tudi dejstvo, da porast kriminalnih dejanj beležijo prav v vseh nekdanjih komunističnih državah, ki so se v pišu lanskih sprememb znebile jarma komunistične diktature.

Ko se država destabilizira, kriminal poraste. Kriminal je kot nekakšen toplotmer družbene dezintegracije, pravi vodja moskovskega raziskovalnega oddelka Vladimir Komočkov.

Lani se je v Sovjetski zvezi kriminaliteta povečala skoraj za 32 odstotkov, v obeh velemedstih, Leningradu in Moskvi, pa še bolj. Ljudje se boje ponoči iti na ulico, po nočnih mestnih ulicah ni več sprehajalcev. Direktorji gledališč in koncertnih dvoran trdijo, da se je zaradi vse pogostejših pouličnih nočnih napadov in ropov zmanjšal obisk gledaliških predstav in koncertov.

Vendar huliganstvo, napadi in ropi niso prevladujoča oblika kriminala. Kriminalisti pravijo, da se je zaradi pomankljive oskrbe prebivalstva najbolj povečalo število vlomov in tatvin. V primerjavi s predlanskim letom je število teh kriminalnih dejanj poraslo za skoraj 80 odstotkov. V mestih odpade polovica vse kriminalitete prav na to vrsto kaznivih dejanj.

Zanimivo je opažanje nekega moskovskega policista, ki je novinarju Newsweeka povedal, da se da točno ugotoviti, kdaj je porasla tatvina talnih

preprog. Kmalu potem, ko so preproge izginile iz prodajaln in jih ni bilo več mogoče kupiti v redni prodajni mreži, je začelo rasti število tatvin hišnih preprog. Kriminalci so pač vskočili v delovanje trga povpraševanja in ponudbe ter poskrbeli — seveda na nezakonit način — da je bilo povpraševanje zadovoljeno. Odnosi so jasni. Stvari, ki jih ni več mogoče kupiti v trgovinah, postanejo hip nato vroči predmet tatvin in vlomov.

Zaradi enakih razlogov, se pravi slabe ali sploh nikakršne ponudbe, se je razpaslo tudi verižništvo. V Sovjetski zvezi in drugih nekdanjih državah socialističnega realizma cveti veriženje za luksuznimi predmeti, ikonami, umetninami, orožjem in celo drogami. Perestrojka je segla v podzemlje, ki je preumrlo svojo dejavnost in se lotilo velikega biznisa v verižništvu. Nastale so vsesovjetske in mednarodne verižne mreže, katerih konci segajo v Evropo, Azijo in celo onkraj Atlantika v ZDA in Kanado. Glavni možje sovjetskega podzemlja so pravi mogočnejši. Vozijo se v dragih in razkošnih avtomobilih, prirejajo lastne kongrese, podkupujejo državne uslužbence, njihov vpliv pa menda sega v same vladne vrhove.

Sovjetska policija seveda ni bila pripravljena na tolikišen porast kriminala. Kot v drugih komunističnih državah je bila sicer močno razvita politična policija, ki je bila tudi zelo učinkovita pri preganjanju ideoloških sovražnikov, v boju zoper klasični kriminal pa se je kriminalistična policija kot manj pomembna znašla hudo revno opremljena. Še daleč so od računalniško vodenih kartotek kriminalcev, prstnih odtisov in kriminalnih dejanj. Telefonske linije za klic v sili še vedno upravljajo ročno. Policijski partuljni avtomobili so zastareli, popravila trajajo dolgo, pogosto policijska patrolja nima dovolj goriva za normalno opravljanje svoje službe. In še bi lah-

ko naštevati. Policija je, skratka, neučinkovita.

Razumljivo je, da so ljudje izgubili vsako zaupanje vanjo. Kaj pa naj s policijo, ki pride na prizorišče kriminalnega dejanja šele tri četrt ure po oddanem nujnem sporočilu? Ob splošni neučinkovitosti se je v policiji razpaslo še podkupovanje, ki dodatno slabi zaupanje državljanov v uradne varnostne organe. Zato so v nekaterih tovarnah in podjetjih, pa tudi v nekaterih soseskah ustanovili lastne samozaščitne oddelke. Zacetete so tudi zasebne detektivske agencije in agencije za zagotavljanje varovanja premoženja in ljudi.

MiM

MINI ZANIMIVOST VEČ ŽENSK V ZAPORIH

V zadnjem desetletju se je število žensk v zaporih Združenih držav Amerike silovito povečalo. Statistični podatki kažejo, da je zdaj zaprtih trikrat več žensk, kot jih je bilo leta 1980. Kljub temu pa še vedno odločilno prevladujejo moški zaporniki, saj je v celotni populaciji zapornikov kar 94,4 odstotka moških.

Spolnost Kitajcev Opravljena je široka analiza spolnega vedenja

Po desetletjih zavrtosti in utesnjenosti je val svetovne spolne revolucije začel spreminjati ukoreninjene poglede na ta del človekovega doživljanja in pojmovanja tudi na Kitajskem. Da bi ugotovili, kako so se spremenile globoko v tradiciji ukoreninjene spolne navade Kitajcev, so strokovnjaki šanghajskega Spolno-sociološkega raziskovalnega središča speljali izjemno široko zasnovano analizo. Ob znani Kinseyjevi raziskavi, ki so jo opravili pred štirimi desetletji v ZDA, je to edina tako široko zasnovana raziskava spolnega vedenja prebivalstva kake države.

V 25 kitajskih provinc so razposlali 500 prostovoljnih socialnih delavcev, ki so anketirali 25.000 ljudi, poročenih in neporočenih. Naloga nikakor ni bila lahka, saj Kitajci neradi govorijo o spolnosti. Kljub temu so prostovoljci na terenu zbrali dovolj podatkov, ki jih je analiziral najbolj znani kitajski seksolog Liu Dalin. Poglejmo nekatere osnovne ugotovitve.

Dalin ugotavlja, da se je na Kitajskem sesula tradicionalna močna povezava med zakonom in spolnostjo. Kitajska mladina spolno prej dozoreva, vendar stopa v zakon pozneje kot njihovi predniki. Sedanji zakon na Kitajskem prepoveduje poroke ženskam pred dopolnjenim 20., moškim pa pred 22. letom starosti. Take razmere pogujejo predzakonske in zunajzakonske spolne odnose. Sicer pa so Kitajci s spolnostjo v zakonu zadovoljni. Presenetljivih 91 odstotkov anketiranih je izjavilo, da je njihovo spolno življenje dobro. Podrobnejša analiza podatkov pa kaže, da je tako zaradi zelo majhnih zahtev. »Pravzaprav sploh ne vedo, kaj pomeni spolna zadovoljitev,« komentira Liu.

ZA GRAMEKOLOGIJE: PAPIR IN DREVEŠA

Z vsako tono papirja, ki ga v pisarnah zberejo in oddajo kot star papir za nadaljnjo obdelavo, je obvarovanih poseka 17 dreves, v zraku pa je za okrog 30 kilogramov manj onesnaževalnih snovi.

Mali gigant Hitachi je izdelal prototip močnega čipa

Japonski industrijski gigant Hitachi je presenetil strokovnjake in poznavalce mikroelektronike z obvestilom, da je njegovim mikroelektronskim strokovnjakom uspelo izdelati prototip prvega 64-megabitnega spominskega čipa na svetu.

Da bo ta dosežek sodobne mikroelektronike bolj razumljiv, povejmo, da je na čipu, katerega velikost ne presega velikosti človekovega nohta, nanizanih 140 milijonov elektronskih delov, vsak od njih pa je debel le dvestotinko debeline človeškega lasu. Na čip je mogoče shraniti 64 milijonov bitov informacij, kar bi ustrezalo količini informacij, zapisanih v več knjigah.

Ko bodo to sodobno mikroelektronsko čudo dokončno razvili in začeli serijsko izdelovati, se obeta majhna revolucija v računalništvu. Sedanja računalniška železnina, ki se ponaša z eno-ali dvomegabitnim spominom, bo smešno skromna.

No, do takrat je še nekaj let. Hitachi bo s proizvodnjo 64-megabitnih spominskih čipov začel, če bo šlo vse po sreči, šele sredi devetdesetih let.

Prava ali zgolj namišljena?

Zdravniki ne gledajo več na kronično utrujenost kot na namišljeno bolezen — Takoj za aidsom

Simptomi so dovolj neprijetni: utrujenost, glavobol, bolečine v mišicah, slabost, vročina in duševna potrtost. Kljub temu pa ljudje, ki jih muči bolezen, za katero so značilna ta znamenja, doslej niso bili deležni kakšnega posebnega sočutja in tudi zdravljenja ne. Veljali so za namišljene bolnike, čeprav v resnici bolehalo za tako imenovano kronično utrujenostjo. To je bolezen, ki se bo verjetno uvrstila med največje sodobne nadloge človeštva.

V Združenih državah Amerike se je bolezen že toliko razširila, da se je Center za nadzor bolezni v Atlanti odločil, da spelje temeljit pregled, kaj se v zvezi s kronično utrujenostjo zares dogaja. Je to resnična bolezen ali le namišljena težava? Pri zbiranju podatkov, ki poteka v več velikih ameriških mestih, sodeluje okrog 350 zdravnikov.

Učijo se divjine Kako orangutan postane spet navaden orangutan

Celih 4000 hektarov tropskega deževnega gozda v malezijskem delu Bornea blizu mesta Sandakan je namenjeno nenavadni dejavnosti. Ozemlje so namreč začasno dali v uporabo Središču za rehabilitacijo orangutanov. In zdaj se v tem delu tropskega gozda podij mladi osirotelet orangutani ter se pod vodstvom svojih človeških učiteljev učijo, kako postati navaden, divjine vajen orangutan, kako se prehraniti, si urediti počivališče, skratka, učijo se vsega tistega, kar se orangutani v prostosti naučijo od svojih staršev, njim pa to ni bilo dano.

Orangutani, ki so jih pripeljali v rehabilitacijsko središče, so sirote. V ujetništvu so bili od mladih nog. Precej so jih pripeljali iz delovnih taborišč gozdarjev, kjer so mladiče ohranili, ko so jim pri sečnji gozdov pokončali matere. Nekaj pa so jih v središču pripeljali od ljudi, ki so si mlade orangutane ujeti za domačo zabavo. Tako se je v nenavadnem središču zbrala prav pisana rdečdelaka srenja iz vseh koncev Bornea.

Takšna skrb za orangutane je razumljiva. Te pametne opice so namreč zelo ogrožene. Zaradi sečnje gozdov in pridobivanja novih obdelovalnih zemljišč se močno krči njihovo bivalno okolje.

ZGODILO SE JE

Na Kitajskem so odkrili najstarejše znane prstne odtise, in sicer je policijski strokovnjak kriminološkega inštituta v Pekingju našel prstni odtis na dnu lončene posode, stare 7 tisoč let.

Za škotsko pošast Nessie je konec zimskega počitka. Kot vsako leto na začetku turistične sezone je te dni slavna Nessie prišla na površje. V škotskoblagajne bo najbrž tudi letos pritegnila kakih 200 milijonov funtov, kar je njen povprečni turistični letni izdelek.

Letošnji svetovni prvak v požiranju poljev je Francoz Vincent Zewulko, ki je v 15 minutah požrl 267 vrtnih poljev. Mož se je sicer proslavil, z njegovim apetitom pa nekaj ne bo v redu.

Na Norveškem so se za kadilce začeli hudi časi. V veljavo je stopil zakon, ki prepoveduje kajenje v avtobusih, vlakih, letalih, železniških in avtobusnih čakalnicah, na bankah, poštah, postajališčih, v skupnih hotelskih prostorih in v vseh pisarnah, četudi so uslužbenci kadilci.

»Pri tej bolezni začenjamo s čiste ničle,« pravi predstavnik oddelka za virusne bolezni Walter Gunn.

Kaj dosti novega ni prinesel niti prvi znanstveni simpozij o kronični utrujenosti, ki so ga pripravili v Cambridgeu. Na srečanju je bilo slišati nekaj zelo mračnih napovedi. Dr. Byron Hyde je, denimo, ugotavljal, da je kronična utrujenost takoj za aidsom največja zdravstvena in ekonomska težava, s katero se bo moral svet spopasti. Drugi strokovnjaki so razgrnili dosedanje raziskave, ki pa niso dale otipljivih dokazov v roke, da gre za virusno bolezen. Tudi v diagnostiki kronične utrujenosti niso naredili bistvenih korakov naprej.

Pregled starejših zdravstvenih knjižotek je pokazal, da so bolezni zabeležili že pred več desetletji. Zdravniki so jo uvrščali pod različna imena: nevrasenja, kronična mononukleoza, mielčni encefalomyelitis. Prvi dokument, ki govori o kronični utrujenosti kot epidemični bolezni, je star celo več kot 50 let. Leta 1948 je za njo zbolelo 1136 ljudi na Islandiji. Do največjega izbruha bolezni pa je prišlo leta 1984, ko je zbolelo blizu 100.000 ljudi v Kanadi, ZDA in Novi Zelandiji. Od takrat naprej se poročila o izbruhih kronične utrujenosti redno vrstijo.

Domišljija je dvoličen sopotnik, ki mu je treba čim manj verjeti in ki te pogubi, če zaupljivo zadremleš pri njegovem sladkem šepetu.

I. A. GONČROV

V bližini smrti človek tako potrebuje lepoto.

M. MAETERLINCK

Žive za »futebok«

Brazilci so med vsemi najbolj mahnjeni na nogomet

Dve stvari sta na svetu, ki popolnoma prevzmeta povprečnega Brazilca in ki ju ljubi nad vse drugo: nogomet in karneval. Zato je zdaj, ko poteka na milijardnih nogometnih stadionih svetovno prvenstvo, vsa Brazilija v hudi nogometni vročini, diha in živi v dogajanjem v daljni Italiji. Če brazilskanajsterica zmaga, je po vseh krajih pravo ljudsko rajanje, če nacionalni junaki tekmo izgubijo, se vsa Brazilija zavije v molk in žalovanje.

»To je kot smrt,« kratko in jedrnato označi razpoloženje ob porazih eden od stotisočih navijačev, ki tako kot mnogi svojo pripadnost brazilski najsterici kazuje s tem, da v dnevih svetovnega prvenstva nosi samo majice s klubskimi oznakami.

Tujci težko razumejo, kaj pomeni »futebok« in svetovno prvenstvo za Brazilca. Najbolje, da to pove kar eden od nogometnih navdušencev. Pedro Delarmi pravi: »Smo dežela nogometa, domovina velikega Peleja in dežela, ki je prva in edina trikrat osvojila svetovni pokal. Za nas nogomet ni samo šport, to je naše življenje. Nogomet nam je v krvi.«

Razumljivo je zatorej, da so v dnevih prvenstva zdravniki v stanju pripravljenosti. Če se zgodi, da brazilskanajsterica zgubi, potem imajo polne roke dela. Statistično je dokazan hud porast pretepopov, samomorov, živčnih zlomov in kapi. A tudi zmaga kosi najbolj občutljive.

NOVI DOM

Stanovanje, v katerem je živela naša štiričlanska družina, je bilo majhno, enosobno. Kuhinja, soba in sanitarije, tako da za igro v njej ni bilo prostora. Če je bilo vreme lepo, sva se z bratcem igrala na dvorišču, če ne, pa v kuhinji, pod mizo, ob štedilniku, in vedno v napoti mamici, ki je imela v njej toliko opravil. Ko sva se nekega pomladnega dne z bratcem igrala pred vrati stanovanja, naju je poklical očka.

»Pridita, gremo nekaj gledat.« »Kam gremo?« je bil radoveden bratec.

»Iz mesta. Kam, pa bosta že videla,« je kratko zaključil očka. Sedli smo v fička in se odpeljali. Starša sta molče sedla, kakor da se je kaj zgodilo, zato sva molčala tudi midva.

»Kakšen izlet?« sem se spraševala. Nedaleč iz mesta smo se ustavili na velikem stravniku, poraslem z visoko travo in grmičevjem ob robu.

»Saj to je zapuščen travnik, pa takšno grmovje! Kakšen izlet pa je to?« sem šepnila mamici.

»Tu bo stal naš novi dom, tukaj bomo gradili hišo,« je pojasnil očka.

»Oh, saj tu ni lepo, tu pa že ne bom!« je takoj ugotovil bratec, ki mu je bilo komaj štiri leta.

»Lep kraj,« je pritrdila mamica. »Sicer pa je vseeno, kje, samo da začnemo z gradnjo.« »Če bo vse po mojih načrtih, bomo prihodnji teden začeli izkop, je dejal očka.

Sama nisem ugotavljala ničesar. Nisem razmišljala ne o novi hiši, ki naj bi stala tu na zapuščenem travniku ob robu mesta, ne o gradnji. Premajhna sem bila, da bi takrat dojela nalogo, ki sta si jo zadala starša. Zemljišče smo prehodili po dolgem in počez. In tu nekje med visoko travo naj bi stal naš novi dom.

»Zakaj?« sem razmišljala. »Saj imamo stanovanje. Pa kaj zato, če je majhno! Smo vsaj vedno vsi skupaj.« Odpeljali smo se domov. Očka in mamica sta se veliko pogovarjala, načrtovala in ugotavljala, kako bo z gradnjo. Midva z bratcem pa sva pod mizo začela sestavljati hišico iz lego kock.

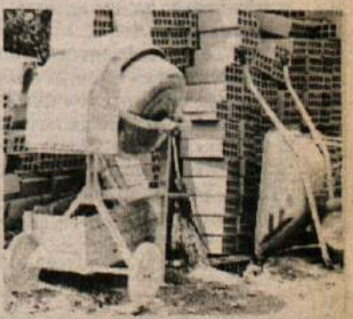
Čez nekaj dni je na parceli zabrnal velik stroj. Za naju dva je bilo zelo zanimivo. Ves popoldan sva sedela pod leskovim grmom in opazovala, kako stroj koplje, naklada in preriva zemljo. Očka je nadzi-

ral izkop in kazal, kam naj se odmetava zemlja, primerna za vrt, preostalo pa je odvažal kamion. Kmalu je prišla za nami tudi mamica in prinesla malico.

»Piknik!« sva bila vesela z bratcem.

»Mamica, tukaj je tako lepo,« je spremenil svoje mišljenje o grdem travniku bratec. Jaz pa sem si pred očmi naslikala lepo belo hišico z okni, polnimi rož, s cvetličnim vrtom in gugalnico. Hišico, ki naj bi jo mamica kupila v veliki škatli in očka postavil na vrt med cvetje. Tako kot v pravljici.

Pa ni bilo tako. Namesto hišice je kamion ves dan vozil pesek, kamen, opeko, čez nekaj dni spet cement, apno, les.

svet v številkah

TELEFONSKA RAZVITOST

Table showing telephone numbers for various countries: ZNEMCIJA, FRANCIJA, HOLANDIJA, SPANIJA, ČESKOSLOV., V NEMCIJA, MADŽARSKA, SZ, POLJSKA, SFRJ.

ŠTEVILO TELEFONOV NA 1000 PREBIVALCEV

Svet sedanosti je svet telekomunikacij. Prihodnost pa je sploh še močnejše označena z njimi. Ob vseh novodobnih načinih prenosa informacij in občevarja ostajajo telefonska omrežja še vedno nosilec ogromnih količin prenosa podatkov, naj gre za domača kramljanja, poslovne pogovore, za prenos sporočil po faksu ali za računalniško povezovanje. Zato je vsekakor zanimiv pogled v razvitost telefonskega omrežja, ki ga ilustrira tudi podatke o številu telefonskih priključkov. Graf tega tedna nazorno prikazuje tovrstno razvitost. Ena sličica telefona predstavlja 100 telefonov na 1000 prebivalcev.

Morilec je hotel v zapor obrit

Preden je odšel umorit svojo ženo, je Ljupko Pavlovič stopil k frizerju — Čudežno naključje rešilo Veselko — Sedem let zopora

NOVO MESTO — Ljubosumnost in ženina zahteva po ločitvi sta bila tista, ki sta 32-letnega Ljupka Pavloviča iz Novega mesta, stalno prijavljenega v Zalogo, napeljala na strahotno misel. Uresničil jo je letošnjega 17. februarja okoli 13. ure, ko je pod udarci sekire negibna obležala njegova žena Veselka. Čudežno naključje in hitra ter učinkovita zdravniška pomoč sta jo rešila zanesljive smrti, Veselka pa je danes trajno invalid.

Kakih pet let sta bila Ljupko in Veselka poročena, priselila sta se v Novo mesto, živela najprej v Zalogo, nato pa v Ulici Majde Šilc v Novem mestu. Zakon je bil daleč od vzornega, Pavlovič je pil in v njen večkrat pretepal ženo, celo v nosečnosti ji ni prizanesel z udarci. Zavoljo takšnih družinskih obračunov so morali novomeški miličniki samo med letošnjim 8. januarjem in 10. februarjem kar štirikrat posredovati. Veselka se je takšnega življenja naveličala, odločila se je, da bo zapustila moža in zahtevala ločitev. Ljupko takšne ženske odločitve očitno ni mogel prenesti. Noč na 16. februar je izkoristil za popivanje, znova je iskal preprič za ženo, nato pa odpovaloval z avtobusom v Bjeleovar. Tam je dozorel v njem strašen naklep. Že 17. februarja ob 10.30 je bil znova na novomeški avtobusni postaji; s seboj je imel potovalko, v njej pa tesarsko sekuro. Pripeljal jo je iz Bjeleovara, trdno odločen, da ženo ubije.

Naključje je hotelo, da se je z Veselko takoj po prihodu v Novo mesto srečal že na tržnici, nato pa ji je sledil vse do Bršljina, kamor je odšla s prijateljico iskati stanovanje zase. Ko je videl, v kateri blok in stanovanje je zavila, se je vrnil v mesto.

Stopil je do frizerja ter se dal obriti in postriči. Vedel je, da ga za tistim, kar namestila tega dne storiti, čaka zapor, za rešetke je hotel oditi urejen. Ko je pri frizerju odpravil, se je vrnil v Bršljin. Ž ženo je v stanovanju njene prijateljice spregovoril nekaj besed, ko pa je Veselka stopila na stopnišče, je Ljupko s sekuro v roki skočil za njo. S topim in ostrim delom sekire jo je pričel toči po glavi in zgornjih delih telesa. Čeprav je imela nogo v mavcu, je Pavlovičevič se uspešno nekako ubežati na parkirišče pred blokom. Mož pa ni odnehal, tolkel jo je še naprej, vsaj desetkrat jo je s sekuro mahnil po glavi, dokler ni v mlaki krvi negibna obležala na parkirišču pred blokom. Misleč, da je žena mrtva, je Ljupko odšel s kraja zločina, ko je znova slišal ženino stokanje in opazil, da se je premaknila. Vrnil se je k njej in jo s sekuro

še enkrat treščil po glavi, da je obmirovala. Veselka se je čudežno rešila smrti; imela je zmehčane možgane, zlomljeno lobanjo, vendar je ostala pri življenju. Posledice jo bodo spremljale vse življenje, paralizirano ima levo roko in je trajno invalid.

Ljupko Pavlovič je moral dvakrat sestiti na zatožni klopi novomeškega temeljnega sodišča. Prva obravnava je bila prekinitvena, nadaljevala se je minuli petek. Senat sodišča, ki mu je predsedovala Milojka Gutman, je Pavloviča obsodil na 7 let zopora, pri tem pa mu je pripor, v katerem je od 17. februarja ob 13.30, vstel v izrečeno kazen. Sodba še ni pravomočna. B. B.

OB IZKOPU NAŠEL MINO

REBER — 16. junija je 53-letni Mirno Uršič iz Rebrji pri Žužemberku obvestil tamkajšnje miličnike, da je med izkopom za hlev našel mino. Kot so ugotovili strokovnjaki, je šlo za mino kalibra 50 mm in dolžine 20 cm, ki izvira iz druge svetovne vojne. Za nevarno najdbo je poskrbel novomeški pirotehnik.

NA SREDO CESTE

KOČEVJE — 23-letni Anton Pretnar iz Gradca se je 16. junija ob 5.50 peljal z osebnim avtomobilom po regionalni cesti od Črnomlja proti Kanizari. Med vožnjo je zapeljal na sredo ceste, ko je po njej pripeljal pasproti z osebnim avtom 34-letni Boris Zalec iz Dragatusa. Prišlo je do trčenja, v katerem se je Zalec ranil, gmotne škode pa je bilo kar za 25 tisočakov.

Direktor bo moral pred sodnike

Branko J., bivši direktor Novolesovega tozda na Dvoru, prodajal prijateljem stolbe po polovični ceni — V škripcih po denar in Mercator

DVOR — Vse kaže, da bo moral bivši direktor Novolesovega tozda Tovarna gugalnikov Dvor, 33-letni Branko J. iz Novega mesta, ki sedaj dela kot poslovodja obdelave lesa pri kočevski Opremi, kmalu sestiti na zatožni klopi novomeškega temeljnega sodišča. In to skupaj s 40-letnim poslovodjo prodajalne Mercatorja-Standarda Janezom P. iz Dolenjske Polja.

Kot kažejo podatki v pred dnevi vloženi obtožnici zoper oba imenovana, naj bi Branko J. v času svojega direktorovanja na Dvoru omogočil znancem, prijateljem in poslovnim partnerjem nakup stolov po precej nižjih cenah, kot jih je kazal takrat javljani cenik. S takšno prodajo 134 stolov naj bi tem kupcem omogočil pri slehernem stolu nabanko 1.722,65 din protipravno pridobljene premoženjske koristi. Kot piše v

obtožnici, naj bi bil Branko J. svojim podrejenim delavcem naročal, katero ceno naj uporabijo. In tako se je lani dogajalo, da so kupci za en stol odšteli 1.920 din, čeprav bi jih po veljavnem ceniku morali 3.642.

In zakaj bo moral na zatožni klopi tudi Janez P.? Slednji je obtožen ponajprej poslovnih listin. Preiskava je pokazala, da naj bi Janez P. sestavil dobavnico za Novolesov tozda na Dvoru in vanjo napisal, da je tozda dobavil 40 kilogramov kotnega železa in tri cevi v skupni vrednosti 250,00 dinarjev. Teh predmetov pa Mercator Novolesu sploh

ni dobavil, pač pa so v prodajalni direktorju Branku J. izročili gotovino. Slednji je bil nekega dne obično v denarnih škripcih, poklical je svojega prijatelja poslovodjo, ker pa tega v trgovini ni bilo, se je pogovoril z namestnico. Povedal ji je, kako imata z Janezom P. že vse dogovorjeno, in slednja mu je — Slo je pač za stalno stranko v njihovi prodajalni — izročila zahtevanih 250,00 dinarjev gotovine. Lažno dobavnico je zatem sestavil poslovodja. Končni epilog teh dogajanj pa bo seveda dalja obravnava pred senatom novomeškega temeljnega sodišča. B. B.

POBEG PO NESREČI

KOČEVJE — V soboto, 9. junija, okoli 16. ure, je prišlo do težje prometne nesreče na magistralni cesti v vasi Breg pri Kočevju. Po doslej zbranih podatkih je neznan voznik renaulta 4 oz. zastave 850 ali 900-kombi zadel vozniška kolesa z motorjem, 73-letnega Gregorja Lausseggerja iz Brega št. 5, ko je začel zavijati v levo, da bi zapeljal do domače hiše. V nesreči je bil medipešter hujše poškodovan in so ga po nudenju prve pomoči odpeljali v ljubljansko bolnišnico. Na mopedu je za okoli 1.500 din škode. Miličniki za neznanim voznikom avtomobila še poizvedujejo in ga tudi pozivajo, naj se oglasi na PM v Kočevju ali pa v najbližji postaji milice.

PADEL Z VLAKA

KRŠKO — 15. junija okoli 16. ure so bili delavci krškega UNZ obveščeni, da leži ob železniški progi med Ljubljano in Zagrebom neznan možki. Kmalu je bilo ugotovljeno, da gre za 21-letnega Muharema H. s Kosova, ki je skočil z vlaka, ker je bil brez vozne karte. Muharem se je ob skoku ranil in so ga odpeljali v brežiško bolnišnico na zdravljenje, vendar je od tam kmalu zatem pobegnil neznan kam.

RADAR V BOJU S HITROSTJO — Na dolenjskih cestah je bilo v letošnjih prvih treh mesecih kar 12 prometnih nezgod s smrtnim izidom. Povsem pri vrhu krivcev za tako črno bero je prevelika hitrost; zakrivila je kar 29 hujših trkov. Najučinkovitejše orozje zoper divjanje po cestah je zanesljivo radar, Novomeški prometni miličniki so z njim vsakodnevno na delu, najpogosteje ob magistralni cesti med Ljubljano in Zagrebom. (Foto: B. B.)

KRONIKA NESREČ

TRJEJE RANJENI — 36-letni Borislav Beslač iz Zagreba se je 15. junija ob 17.15 peljal z osebnim avtomobilom po magistralni cesti proti Zagrebu. Vozil je v koloni vozil, ki je pri Dolnji Dobravi pričela zmanjševati hitrost. Beslač svojega avtomobila zaradi prevelike hitrosti ni mogel pravi čas ustaviti. Da bi se izognil trčenju, je zapeljal v desno in zadel avtomobil, ki ga nasproti pripeljal 53-letni Aleksander Siart iz Zagreba. Ranjena sta bila voznika, ob njih pa še 49-letna sopotnica Mojca Siard. Materialne škode je bilo za 150 tisočakov.

AVTO OBSTAL NA STREHI — 11. junija ob 20.45 se je 56-letna Fatima Trbič iz Sarajeva peljala z osebnim avtom proti Ljubljani. Pri Dobravi je vozilo zaradi prevelike hitrosti pričelo zanašati. Trbičeva je zapeljala na bankino in nasip, kjer se je avtomobil večkrat prevrnil in obstal na strehi. Voznica in sopotnica Sa-liha Beganović sta bili ranjeni, gmotne škode pa je za 20.000,00 din.

PO DOLENJSKI DEZELI

● Marjan Cvelbar iz Šmarjeških Toplic je prejšnji teden pomislil, da ga je nekdo vrgel iz lasne hiše. Toda kmalu se je izkazalo, da je vanjo nekdo vlomil, mu dodobra premetel vse prostore, nato pa, verjetno razočaran, pred hišo zmetal posteljnino, oblačila in še kaj. Cvelbar bo imel stroške le z likanjem in pospravljanjem.

● Toni Brulc iz Željpi pri Kočevju se je minulo soboto dobre volje pripeljal na jurjevanje v Črnomelj. Domov se je vračal kislega obraza, saj dotlej ni vedel, da sodi k temu prastaremu belokranjskemu običaju tudi dolgoprstništvo. Ostal je namreč brez radiokasetofona v avtomobilu.

● Pocenji je bila gradnja hiše Hasima D., stalno prijavljenega v Novem mestu. Gradbeni material je namreč jemal na Gradisovem gradbišču v Novem mestu in ga nato vozil v Bosno in Hercegovino. Zaradi odkritja miličnikov se bo gradnja seveda ustrezno podražila.

● Pionirski dom v Dolenjskih Toplicah je pred dnevi sprejel prve goste. To so zaznali po tem, ker so iz Marlesovih hišic izginile tri spužvaste blazine, vredne 3.500 din.

● Nepovabljen gost se je v eni majske noči sladkal z dobrotami v zidnici Milke in Jožeta Bona v Vinjem vrhu pri Raki. Da bi si plen laže ogledal, je s stropa snel svetilko in jo po opravljenem delu pustil na mizi, s seboj pa je vzel daljnogled. Pač zato, da se bo na varni razdalji lahko seznanil še s kakšnim primernim vikendom.

PREHITRO V SMRT

KOČEVJE, RIBNICA — Komaj 21-letni France Pogorelec iz Dolenje vasi pri Ribnici se je 14. junija okoli 17. ure smrtno ponesrečil na magistralni cesti v Srednjih Ložinah pri Kočevju. Fant je z motornim kolesom očitno prehitro pripeljal v nepregledni desni ovinek, da ga je zaneslo na nasprotni vozni pas in na bankino, po kateri je vozil še 50 m in nato trčil v drog s kilometrsko oznako. Nesrečni motorist je podlegel že na kraju nesreče.

PREHITRO V DVOJNI OVINEK

OTOČEC — 16. junija okoli 16. ure se je 40-letni Zdravko Tekstor z Lešnice peljal z osebnim avtomobilom iz Novega mesta proti Otočcu. Ko je zapeljal izven naselja, je v dvojni ovinek privozil s preveliko hitrostjo, zato ga je pričelo zanašati. Takrat pa je nasproti z osebnim avtom pripeljal 51-letni Jože Krevs iz Biške vasi. Prišlo je do trčenja, v katerem sta se ranila Tekstor in 43-letna Jožeta Krevs iz Biške vasi. Oba so prepeljali na zdravljenje v novomeško bolnišnico, materialne škode pa je za 50 tisočakov.

VOZIL PO LEVI

NOVO MESTO — 61-letni France Kolenc iz Dolenjskih Kamenc se je 11. junija ob 18.40 peljal z osebnim avtom ob Bršljina proti Novemu mestu in na Ljubljanski cesti pri nekdanji stavbi Elektra nenadoma zapeljal v levo. Takrat je nasproti z osebnim avtom pripeljal 34-letni Rudi Klobučar iz Mirne Peči in prišlo je do trčenja, v katerem se je Kolenc hujše ranil; zdravi se v novomeški bolnišnici. Škode na vozilih je za 30.000,00 din.

PREKO CESTE NAPELJAL ŽICO

ZBURE — Do nenavadne nesreče je prišlo 5. junija na cesti med Zburami in Dolom pri Šmarjeti. 35-letni Hasan Čepalovič iz Griča pri Klevčevu je namreč tega dne odšel na travnik po krave in jih nameraval odnesti v hlev. Da bi si delo olajšal, je preko ceste napeljal žico in ob njej krave usmerjal v hlev. Prav takrat pa se je po cesti na kolesu z motorjem pripeljal 16-letni Drago Molnar iz Velike Strmice, ki žice ni opazil. Zadel je vanjo, padel in se pri tem hudo poškodoval.

TRČIL V KAMNITO ŠKARPO

DOBINDOL — 21-letni Franc Povše iz Uršnih sel se je v ponedeljek, 18. junija, okoli 17. ure peljal z osebnim avtom po lokalni cesti od Dolenjskih Toplic proti domu. Med vožnjo ga je v levem ovinku zaneslo na travnik, nekaj časa je vozil po njem, nato pa silovito trčil v kamnito škarpo. Voznik se je v nezgodi hudo ranil in se zdravi v novomeški bolnišnici, materialne škode pa je za 12.000 dinarjev.

V POŽARU POGINILA BIKA

ŽUŽEMBERK — Med neurjem, ki je v ponedeljek, 18. junija, divjalo po Dolenjski, je okoli 17. ure treščila strela v streho 10 krat 7 metrov velikega senika, pod katerim je bil zidan hlev. Poslopje je bilo last Jožeta Longarja iz Žužemberka. Ogenj je uničil vse leseni del objekta in tudi 5 ton sena, iz hleva pa je domačin uspešno pravočasno rešiti dvojke glavi govedu, medtem ko sta dva bika poginila v ognju. Škodo so ocenili na 80 tisočakov.

dežurni poročajo

IZGINILI KONČNIKI — Neznani storilec je v noči na 15. junij šaril po proizvodnem traku novomeške IMV. S traka opreme šasije je namreč izginilo osem končnikov za volane, tako da je IMV oškodovana za okroglih pet tisočakov. Predržeža še iščejo.

VLOM V VIKEND — Neznani storilec je med 10. majem in 15. junijem vlomil v vikend v Francu Rometa iz Jesenic, ki stoji na Selo pri Mirni. Vlomilec je iz vikenda odnesel radiokasetofon nemške izdelave in nekaj kaset, tako da je Rome oškodovan za okoli 2.400 din.

TASCA PREGNALA VLOMILCA — V noči na 14. junij je neznani storilec vlomil v stanovanjsko hišo 27-letne Marjete Zupančič v Dolnji Nemški vasi pri Trebnjem. V nočnih urah, ko so domači sladko spali, je zlikovec iz kuhinje zmaknil radiokasetofon in žensko denarnico z nekaj gotovine. Skrbno je pregledoval še druge predale in omare, smuknil v garažo in tam zmaknil motorno žago. Kdo ve, kaj bi storilec še odnesel s seboj, če ga ne bi pregnala oškodovankina tašča, ki se je prebuhila in prižgala luč. Škode je vsaj za 10 tisočakov.

NAŠLI MRTVEGA

KOČEVJE — Poročali smo, da so od 5. junija pogrešali 46-letnega Manfreda Sternada iz Šalke vasi pri Kočevju. Od takrat so ga organizirano iskali miličniki, lovci, gasilci in splošni vaščani Šalke vasi, ki so se priiskovali okoliške gozdove. V torek minuli teden so ga iskali v Rudniškem jezeru tudi potapljači Zaščitne enote milice iz Ljubljane. Pogrešana je šele 14. junija proti večeru našel fovec, in sicer v gozdu okoli 3,5 km za naseljem Žetnje, kjer si je očitno sam vzel življenje. (Foto: Primc)

POLITIKA IN KRIMINAL

Nemara se bo komu, ki danes bere in poslušata in ono o uspehih uslužbenecv organov za natančne zadeve v Sloveniji, zdelo čudno, če mu hkrati nekdo zatrjuje, kako so slovenska kriminalistika, inspeksijske službe in pravosodje v veliki krizi. Toda prav to trditev je bilo zadnja leta večkrat slišati in čuti, ki se na to področje nekoliko bolj poznajo, ji pritegujejo. Veliko izkušenj in dejavnosti govori takšni trditvi v prid, v pričujočih zapisih jih bomo predstavili nekaj, zavedajoč se seveda, da je z njimi moč tudi polemizirati. Pri zbiranju spoznanj o krizi slovenske kriminalistike, inspeksijskih služb in pravosodja so bile avtorji teh zapisov v veliki oporo izkušnje upokojenega uslužbenca RSNZ Milana Laha, ki je desetletja svojega službovanja posvetil boju proti kriminalu.

KOMU SLUŽIJO INŠPEKCIJSKE SLUŽBE?

Služba družbenega knjigovodstva bi brez dvoma morala s svojimi kontrolnimi mehanizmi predstavljati glavno orožje v boju proti finančno-materialnim nepravilnostim v gospodarstvu, hkrati pa bi bila s tem še kako pomembna vir odkrivanja gospodarskega kriminala. Žal ni tako. Ta služba deluje na podlagi zvezne zakonodaje s kopico potrebne in nepotrebne administracije, v njej vlada strog hierarhičen odnos, tako da je sčasoma izgubljala potrebno operativnost in bila vse bolj obremenjena z raznimi kampanjskimi zveznimi akcijami. Ocenimo le spremljanje in kontrolo investicij, formalne pregledne zaključnih računov in podobno. Služba se je pričela dušiti in izgubljati v poplavi raznih zakonov, ki so predvidevali sankcije za ogromno število gospodarskih prestopkov, v katerih je šlo za bolj ali manj formalne kršitve predpisov. V takšnih razmerah in takšnem pojmovanju dela službe slednja navzlic razumevanju vodstev podružnic SDK v Sloveniji ni imela niti časa niti ljudi, da bi se več in konkretnije ukvarjala z raziskovanjem gospodarske kriminalitete.

Kopica je še inspeksijskih služb, ki se pri svojem delu srečujejo z gospodarskim kriminalom, naštejmo le tržno, gradbeno, delovno, gozdarsko in še kakšno inspeksijsko. Vse te službe imajo v posebnem mestu na tem spisku pa si zaslužijo davčna. Vse več je v zadnjem času ukrepov, pobud in tudi dejanj za razvoj drobnega gospodarstva ter sproščanje zasebne obrti v mnoge nove delovne javnosti, ki so bile še ne tako dolgo nazaj fizičnim osebam celo prepovedane. Sedanjí sistemske zakoni uvajajo nove vrste lastnin, tuja in domača zasebna vlaganja, kar za razviti svet ni prav nič novega, toda

Kolpa združuje šport in turizem

V Osilnici raste moderen športni center — Otvoritev objekta že 3. oktobra? — Kolpa od izvira do Fare preurejena za tekmovalca v kajaku in kanuju

OSILNICA — Kolpa in Osilnica postajata iz leta v leto vse bolj znani imeni v kajakaškem športu, to je potrdila tudi letošnja tradicionalna majska prireditev, ki je na brzice Kolpe privabila domala vse, ki v tem športu pri nas kaj pomenijo. Želja Osilničanov je, da bi v kraju zrased moderen športni center, vendar v Osilnici še z marsičimer niso zadovoljni.

Še posebej v kulturno-športnem društvu »Tone Ožbolt« pravijo, da bi se dalo še veliko tega narediti. Predsednik društva dr. Stanko Nikolič je povsem konkreten: »Že lani smo pričeli graditi nov kajakaški center, kateremu daje pečat stavba, v kateri bo prostora kar za 20 sob, restavracijo, kuhinjo, klubske prostore in skladišče za čolne. Brez dvoma je ta objekt nujno potreben, če želimo napredovati, če želimo resnično doseči, da bo Kolpa postala moderen evropski center. Za kaj takega imamo namreč edinstvene naravne možnosti.

Novi objekt v Osilnici naj bi bil odprt za kočeviski občinski praznik 3. oktobra,

strani naši zvesti sponzorji. In prav njihova želja je, da ne ostanemo na pol poti,« s prizvokom zahvale v glasu razpreda Stanko Nikolič. Nemara ob tem ni odvedl dodati, da je cesta proti Osilnici na slovenski strani že v celoti asfaltirana, te dni pa pripadniki inženirskih enot JLA nadaljujejo dela na 15 kilometrov dolgem delu poti med Brodom na Kolpi in Gašparci. To pa še ni vse. Predvideno je namreč tudi, naj bi bila Kolpa vse od svojega izvira pa do Fare preurejena za potrebe tekmovalnega športa, v Fari pa naj bi v prihodnosti zrased moderen hotel. Šport in turizem si torej vse trdneje podajata roke.

M. GLAVONJČ

RETELJ, STOKANOVIČ IN LUBEJ

NOVO MESTO — Minuli petek, soboto in nedeljo je bil na teniških igriščih v Portovaldu drugi letošnji klubski turnir za pionirje in mladince. Med mlajšimi pionirji je v finalu Matjaž Retelj s 6:1 in 6:0 ugnal Jazbeca, pri starejših pa je v polfinalnih obračunih Stokanovič najprej ugnal Stevanoviča s 6:1 in 6:3, nato pa M. Sadek Retlja s 4:6, 6:4 in 6:1. V finalu je bil Stokanovič boljši od Retlje (6:1 in 6:0), v igri za 3. mesto pa je Retelj ugnal Stevanoviča s 6:0, 6:1. In še pogled k mladincem — polfinale: Lubej—Stokanovič wo, Špilar—U. Sadak 1:6, 3:6; finale: Lubej—U. Sadek 6:4, 6:4; za 3. mesto: Stokanovič—Špilar 6:4, 6:3.

V NEDELJO KOLESARSKA DIRKA

ČRNOMELJ — Tukajšnji kolesarski delavci bodo v nedeljo gostitelji že 4. tradicionalne kriterijske kolesarske dirke, na kateri bodo nastopili tekmovalci iz vseh slovenskih ter večine hrvaških klubov. Dirka bo potekala na krožni progi, na startu pa bodo kategorije pionirjev A in B, mlajših in starejših mladincev ter žensk. Start dirke bo ob 10. uri na Čardaku, prireditev pa so omogočili črnomaljska TKS, Kolinska Belsad in črnomaljski SAP.

Uspešni organizatorji in tekmovalci

Športne igre upokojencev v Novem mestu

NOVO MESTO — Pred dnevi so bili novomeški upokojenci gostitelji letošnjih regijskih športnih iger upokojencev Slovenije, ki jih je ob pomoči republiške zveze pripravila občinska Zveza društev upokojencev Novo mesto. Ekipe in posamezniki so se pomerili v kegljanju, balinanju, šahu in streljanju z zračno puško.

V konkurenci moških so v kegljanju zmagali Novomeščani, na 2. mestu so bili Ribničani, 3. Kočevci in 4. Grosuplčani; v ženski pa so zmagale Novomeščanke, 2. je bilo Kočevje in 3. Grosuplje. Posamično sta slavila Grosuplječan Zupančič in Novomeščanka Kacinova. Med balinjarji so zmagali Kočevci, drugi so bili Novomeščani in tretji Grosuplčani, medtem ko so se za šahovnicami najbolj izkazali upokojenci iz Stične, na 2. mestu je bilo Kočevje, na 3. Novo mesto in na 4. Metlika. Še pogled med strelce. Najbolj mirno roko so imeli strelci iz Stične, drugi so bili Novomeščani, tretji Mirenčani, četrti Kočevci, peta Ribnica in šesta Metlika. Posamično je slavil Marjetič iz Stične, drugi je bil Novomeščan Špec.

V skupnem seštevku je bil vrstni red naslednji: Novo mesto 26 točk, Grosuplje 23, Kočevje 23, Ribnica 7, Metlika 4 in Mirna 3 točke.

R. HRVATIN

USPEŠNA PREDSTAVITEV — Krkini turistični delavci so minuli teden na Otočcu in na Trški Gori predstavili nove programe, v katerih ima glavno besedo vožnja z gorskimi kolesi. Gre za svojevrstno turistično ponudbo, ki ima v svetu veliko privržencev. Vožnja z gorskimi kolesi so predstavili člani in članice novomeškega Kolesarskega kluba Krka. Na posnetku so Janez Božič, za njim Sajevčeva in v ozadju Markovič. (Foto: B. Budja)

Dopustovanje na kolesih

Na Otočcu predstavili nov turistični program: vožnje z gorskimi kolesi — Veliko zanimanje

OTOČEC — Zanimivi predstavitvi smo bili priče minuli teden. Kakih 60 domačin in tujih novinarjev ter turističnih delavcev se je na Otočcu in njegovi okolici seznanilo z novostjo, ki jo te dni uvajajo v Krkinem hotelu Grad Otočec: odhiti in dopustovanje, združeno s kolesarjenjem po Dolenjski.

Vožnje z gorskimi kolesi so iz modne muhe prerastle v turistično posebnost, ki ima po svetu ogromno privržencev. Tega se v Krki očitno zavajajo; skupaj s predstavniki kolesarskega kluba, ki nosi njihovo ime, so pripravili več programov za kolesarjenje po dolenjski deželi, tehniko vožnje z gorskimi kolesi pa so minuli četrtki v Trški gori predstavili novomeški kolesarji. Zanimanja za to potezo Krkinih turističnih delavcev ne manjka, to je potrdila že uvodna predstavitev prejšnjega teden, docela resno pa naj bi ta turistična veja na Otočcu zaživela v prihodnjem letu.

Kar pet programov voženj z gorskimi kolesi po Dolenjski, združenih z

ogledi naravnih in kulturnozgodovinskih posebnosti pokrajine, so pripravili na Otočcu. Od enodnevnega izleta, ki bo kolesarje vodil do Doma Vinka Paderšiča na Gorjancih preko Brusnic in Gabrja, ob vrtniti pa preko Vahte, Dolža in Gabrja, do dveh vikend programov, štiridnevnega ter osemdnevnega paketa. In medtem ko bodo tisti, ki se bodo odločili za vikend ali štiridnevni paket, spoznavali predvsem Gorjance, Sentjerne, Kostanjevo ali Smarješke Toplice, se bodo tisti, katerim bosta časa in žep dopuščala osemdnevno bivanje na Otočcu, do dobri spoznali z vso Dolenjsko. En dan bodo na Gorjancih, drugi dan v Semiču in Mirni gori, tretji na Gačah pa potem v Draščih in Radatovičih, Kostanjevi, Trški gori, Dolenjskih Toplicah, Soteski, Prečni, Smarjeških Toplicah in še kje. Skupaj čaka udeležence takšnega programa kar 33 ur sedenja na gorskem kolesu. Brez dvoma zanimiv, poučen in koristen odhiti.

B. B.

V NEDELJO MALI NOGOMET

STARI GRAD — Športno društvo Stari grad iz Otočca organizira v nedeljo, 24. junija, turnir v malem nogometu. Pričetek bo ob 8. uri, zbiranje parov pa bo v soboto, ob 18. uri na igrišču v Starem gradu. Prijavnina znaša 300,00 din, organizatorji pa najboljšim obljublajo lepe nagrade.

Igralci na odmor, uprava pa na delo

V Elanu bo veliko tega potrebno razčistiti

NOVO MESTO — Nogometnih obračunov je konec, novomeške žogobrarje bodo na stadionu v Portovaldu te dni zamenjali delavci zahodnonemške firme Polyan, ki bodo atletske površine opremili s tartansko prevleko. Toda v nogometnem klubu Elan navzlic temu ne bo miru, preveč je vprašanj, na katera si morajo članovci odgovoriti.

Prvo je seveda, kdo bo v novem prvenstvu trener prve ekipe. Dosedanji voditelj Vlado Klinčarovski je namreč napovedal odhod, ime njegovega namestnika še ni znano. Že zavoljo klavrnega finančnega stanja v klubu bi bilo nemara najbolje, ako bi trenersko palico prevzel v roke domačin; s tem v zvezi se vse pogosteje omenja Slavko Retelj, ki je novomeške nogometaše že vadil, toda vprašanje je, ali bo znova pripravljen ugrizniti v to kislno jabolko. Razmere za delo v Elanu so namreč vse prej kot idealne. Le malo tega se je od tiste februarске skupščine v klubu obrnilo na bolje, čeprav obljubljata takrat ni manjkalo. Fantje še zmeraj brcajo v dotrajani opremi, na srečo jim vsaj žog ne zmanjkujeta, kajti nekaj so jih dobili kot darilo od prijateljev iz Langenhagna. Pomožnega igrišča članovci nimajo, glavno je slabo in še posebej ob dežju domala nepriljubeno za tekme, da ne omenjamo pomanjkanja trenerjev za delo z mladimi in da je na treningih prve ekipe vse manj igralcev. Veliko bo torej potrebno urediti in pred novoletno sezono — kdor koli pač bo — položiti čiste račune brez praznih obljub. Le tako bo moč trezno načrtovati cilje v prihodnji sezoni, v kateri vsi pričakujejo, da bo novomeški nogomet obdržal mesto med najboljšimi slovenskimi ligami.

B. B.

Novinci končali kot osmi

V nedeljo se je končalo prvenstvo v SNL — Elan navzlic porazu obdržal osmo mesto — Prvak je Izola

NOVO MESTO — Prvenstvenih obračunov v prvi republiški nogometni ligi je konec, nedelja je prinesla končni razplet, ki pa ga je bilo malo slutiti že pred zadnjim kolom. Prvak je postala enajsterica Izole, ki je doma kar s 4:0 ugnala Medvode, iz lige pa bosta morala Pohorje in Stol Virtus.

Nogometaši novomeškega Elana, novinci v ligi, so med štirinajstimi ekipami končali prvenstvo na zelo dobrem osmem mestu. Njihov končni iztržek je sedem zmag, enajst remijev in devet porazov; zadnjega so doživeli v nedeljo v Mozirju, kjer jih je z 2:0 ugnal Elkor. Tako za Novomeščane kot za Mozirčane to srečanje ni odločalo prav o ničemer, oboji so si obstanek v ligi zagotovili že prej. Prav za tegaadelj je bilo pričakovati lepo in zadetkov polno tekmo, vendar daleč od tega: oboji so igrali dokaj ležerno in nemotivirano. Še najlepši trenutek tekme je prinesla 85. minuta, ko so gostitelji preko Zure-

ja dosegli imeniten zadetek in vodstvo z 2:0. Tako ostaja članovcem, da rezultate letošnje sezone dobera analizirajo, predvsem številna nihanja v igri, in da poiščejo odgovor na vprašanje, zakaj je ekipa na gostovanih igrala neprimerno bolje kot pred domačimi gledalci.

Še nedeljska postava Elana Črv (Rus), Dujaković, S. Mesojedec, B. Mesojedec, Kramar, Kobe, V. Primc, A. Primc, Milanovič, Horvat, Kostrevec.

BREŽIČAN JUKIČ V MILANU

BREŽICE — Trener in vodilni tekmovalc brežiškega Karate kluba Veljko Jukič je 9. junija nastopal za slovensko reprezentanco na Evropskem pokalu v Milanu. V ekipnem tekmovalstvu je sodeloval 12 ekip, med njimi uradna jugoslovanska reprezentanca, ki je zmagala. Drugi so bili Čehi, v boju za tretje mesto pa je slovenska ekipa premagala ekipo gostiteljice Italije. V konkurenci posameznikov so se pomerili tudi vsi slovenski tekmovalci. Veljko Jukič je zasedel 9. do 10. mesto v težki kategoriji, v tretji tekmovalni kategoriji obveznih vaj »kata« pa se je med 53 tekmovalci uvrstil na 27. mesto.

J. T.

Že sedmo srečanje motoristov

Tekmovalje v nedeljo

TREBNJE — Od jutri, 22. junija, do nedelje bo v Trebnjem že sedmo tradicionalno mednarodno srečanje motoristov, ki ga pripravlja trebanjsko AMD, točneje motoklub, ki deluje v okviru društva.

Udeležence letošnjega srečanja čaka jutri že tradicionalni spoznavni večer v mirski gostilni Kolenc, v soboto je dan za prijave, družabne igre v popoldanskih urah in družabno srečanje, medtem ko bo tekmovalje v spretnosti vožnji na sporedu v nedeljo od 12. ure naprej. Nastopajoči se bodo pomerili v petih kategorijah: pionirji do 10 let starosti, nato pa v razredih do 100 kubikov, od 100 do 350 ccm, od 350 do 750 ccm ter v razredu nad 750 ccm. Po tekmovalju bo še slovesna razglasitev rezultatov; za lastnike čaka domala dvajset pokalov.

DEVETI MIRNOPEŠKI TEKI

MIRNA PEČ — Zveza telesnokulturnih organizacij Slovenije, republiška atletska zveza in organizacijski odbor tradicionalnih mirnopeških tekov pripravljajo letos že deveto prireditev, ki bo v soboto, 30. junija, s startom ob 17. uri. Podrobnosti bomo o letošnji prireditvi pisali prihodnjič, tokrat omenimo le, da bo organizator prijave sprejemal do 27. junija. Na startu bo kar sedemnajst kategorij tekmovalcev, udeležbo pa so obljubili tudi tekači pobratenih mest Langenhagna in Leskovca.

SLAVILI TREBANJCI

ŠENTRUPERT — Na nedavnem športnem tekmovalju učencev 3. in 4. razreda osnovnih šol iz občine Trebnje je v igri med dvema ognjema slavila popolno zmago trebanjska osnovna šola. Na drugo mesto se je uvrstila OŠ Šentrupert in na tretje OŠ Mirna pri dečkih in OŠ Mokronog v dekliški konkurenci. Na tekmovalju, ki ga je organiziralo šentrupeško šolsko športno društvo pod vodstvom Igorja Silvestra, so pripravili tudi vrsto atletskih prizukusov.

BOŽIČ PETI V LJUBLJANI

SEVNICA — Pionirska selekcija karate sekcije sevnškega Partizana se je dobro odrezala na 7. mednarodnem karate turnirju v Ljubljani, kjer se je zbralo 113 tekmovalcev iz 20 klubov Slovenije, Hrvaške, Italije in Nemčije.

Osmero Sevnčanov je nastopilo v dveh starostnih kategorijah v posamični konkurenci v katah. Andreja Auer je v skupini deklet do 15. leta starosti zasedla solidno 13. mesto. Pri fantih, starih do 15 let, je bilo več uspeha, saj je Iztok Busar pristal na 15. mestu, Božič pa je osvojil 5. mesto in to je tudi njegov prvi večji uspeh na mednarodni sceni. Omenimo še to, da je Izto-ku Božič v skupini moških nad 15 let uspela uvrstitev na solidno 16. mesto.

NOČNI TURNIR V NOGOMETU

DOLENJA VAS — Športno društvo Partizan iz Dolenje vasi pri Krškem organizira v soboto, 23. junija, nočni turnir v malem nogometu. Ekipe bodo igralle po novem sistemu — 4 igralci in vratar, pričetek turnirja pa ob 20. uri v športnem centru v Spodnjem Starem Gradu. Organizator sprejema prijave do pričetka tekmovalja.

vestno pomagal Franc Jurjevič, v zadnji sezoni pa tudi Ribničan Nikola Radič. Ob tem ne gre pozabiti na neutrudna organizatorja v ekipi, Dušana Zamido in Lili Štefanič, kot tudi na številne delovne organizacije in podjetnike, ki so klubu nesebično prišli na pomoč. Ob Itasu so tu še GG Kočevje, Avto Kočevje, Tekstilana, Trikon, nadalje zasebniki, kot Gostišče Corjal in slaščičarna Tri pike.

Še nekaj o sobotnem turnirju, na katerem so nastopile vrste Itasa, Belinke

• 16-letna Sergeja Štefanišin, izredno obetavna vratarica kočevskega Itasa, bo prihodnjo sezono vadila z igralkami ljubljanskega prvotigaša Belinke Olimpije, kamor bo po vsej verjetnosti tudi prestopila. Vse dotlej pa bo Štefanišinova še naprej branila za nove drugoligašice iz Kočevja.

ŠAHOVSKI KOTIČEK

• Šahovski delavci iz Starega trga so počastitev krajevnega praznika pripravili dvodnevno tekmovalje v aktivnem in hitropoteznem šahu. Udeležba je bila precejšnja, največja pa v konkurenci članov. Med mlajšimi pionirji je zmagal Arko (Kočevje), pri mlajših pionirkah Kapševa, pri starejših pionirkah Šterbenčeva in pri starejših pionirjih U. Kobe (vsi Stari trg); enako je bila med članicami najboljša Starotržanka Miheličeva, medtem ko je bil pri članih vrstni red naslednji: Kastelic (Novo mesto), Jurkovič (Ravna gora), Lončarevič (Novo mesto), Horvat (Stari trg) itd.

• V Dugi Resi pri Karlovcu je bil pred dnevi tradicionalni šahovski turnir, katerega se je udeležila tudi ekipa iz Starega trga. V močni konkurenci so Starotržani zasedli tretje mesto.

• S podelitvijo priznanj najboljših so v šahovskem domu v Starem trgu zaključili letošnje tekmovalno sezono, eno najuspešnejših doslej. V vseh pionirskih konkurencah jih najdemo namreč v republiškem vrhu; ponovimo le zmagovalce: Ingrid Mihelič in Marija Šterbenč pri mlajših in starejših pionirkah ter Tadej in Uroš Kobe pri mlajših in starejših pionirjih.

-ob

Za republiške naslove v plavanju

Od jutri do nedelje v bazenu Vidma

KRŠKO — Kot smo že obširneje pisali, bo Krško od 22. do 24. junija gostitelj letošnjega republiškega prvenstva v plavanju za člane, mladince in kadete. Tekmovalje bo potekalo v bazenu tovarne Videm, organizator pa pričakuje udeležbo prav vseh najboljših slovenskih plavalcev vključno z Matjažem Koželjem, dobitnikom bronaste odličja na zadnjem evropskem prvenstvu.

Generalni pokrovitelj tekmovalja bo krška tovarna Videm, organizacija prvenstva pa nagrada krškim plavalnim delavcem za prizadevnost in delo z mladimi. Tako jutri kot v soboto in nedeljo bodo v dopoldanskem času od 9. ure naprej tekmovalja, popoldne pa od 18.00 A in B finala. Dodajmo še, da PK Celulozar iz Krškega slavi prav letos 35-letnico delovanja ter da v tem kraju podobne prireditve ni bilo že petnajst let. Pričakovano je, da bo temu primerna tudi udeležba gledalcev.

V SOBOTO SVOBODA — OLIMPIJA

BREŽICE — Nogometaši ljubljanskega prvotigaša Olimpije, ki so te dni na pripravi v Mokricah, bodo v Brežicah odigrali dve prijateljski srečanja. Že v soboto, 23. junija, bodo ob 17.30 moči pomerili z brežiško Svobodo, novim članom II. republiške lige, v sredo, 27. junija, pa bosta ob 17.30 v Brežicah igrali ekipi Olimpije in Izole. Slednja je, kot je znano, osvojila 1. mesto v letošnjem prvenstvu SNL in bo prihodnjo sezono nastopala v medrepubliški nogometni ligi. Ljubiteljem tega športa v Posavju se torej obetajo ure privlačnega nogometa.

VEČER Z MATEJO — Viniški klub prijateljev TV Slovenija je organiziral Večer z Matejo Svet. Preko 200 obiskovalcev je zares uživalo ob prijetnem programu, ki so ga pripravili Matejini gostje: ansambel Obvezna smer, Josipa Lisac, Vlado Kalember in novomeški kantavtor Tomaž Zorlo. Program sta uspešno povezovala Darja Damjanovič (Studio D) in Bogdan Barovič (TV Slovenija). Na fotografiji: Mateja in Toni Kapušin, vodja ansambla Obvezna smer, prepelata uspešnico tega ansambla. (Besedilo: Jože Stegne, foto: D. Breitenfeld)

Ostale brez kapetanke

Odbojkarice LIK-a vendarle zadovoljile — Jeseni kazalo na več — Maja Uran odšla na Reko

KOČEVJE — Z osvojitvijo šestega mesta na koncu minule tekmovalne sezone so odbojkarice kočevskega LIK-a potrdile lanskoletno uvrstitev v drugoligaško družino in, gledano v celoti, vendarle zadovoljile ljubitelje tega športa v mestu ob Rinzi. Resda je po jeseni kazalo še na kaj več, Kočevke so bile namreč druge in bile za petami osiškemu Željezničarju, kateremu so prizadejali edini jesenski poraz.

»Očitno ekipa ni imela moči, da bi tudi spomladanski del prvenstva odigrala v enaki formi. Kar precej je bilo porazov, ki jih je zakrivila naša malodušnost in brezvoljnost, ekipa je bila brez prave motivacije,« ocenjuje rezultat kočeviskih odbojkaric trener Tone Krkovič. Največji spodbudljaj so si dekleta privoščila na turneji po Bosni, kjer so izgubile srečanja z najslabšima ekipama v ligi, z Iganomom in Progromom, potem je prišel poraz doma s Partizanom Tabor in Črne seri-

M. G.-č.

V Rogu natanko 45 let pozneje

Pri množičnih grobiščih, v katerih je po koncu vojne izginilo na tisoče nasprotnikov — Opis grozot iz ust očividca, ki pa se javnosti ne želi predstaviti

KOČEVSKI ROG — 1. junija 1945 so se začeli masovni poboji ujetih domobrancev, četnikov in ustašev v Kočevskem Rogu. In natančno 45 let kasneje, 1. junija letos, sem bil prvič z manjšo skupino prosvetnih delavcev pri dveh jamah, kjer je v vsakem množičnem grobu več tisoč pobitih. Skupnico je vodil Ive Stanič iz Kočevja, ki pa je bil tu prvič le pet dni prej (v nedeljo) s skupino predstavnikov Demosa iz Kočevja.

Že med potjo je povedal, da so bili dan prej, se pravi 31. maja, tu novinarji in smelci angleške televizije BBC, ki so se pripeljali do tod s petimi avtomobili avstrijske registracije. Med njimi je bil tudi pisatelj Tolstoj, ki ga je angleško sodišče obsodilo zaradi obrekovanja angleškega komandanta, češ da je izročil ujete domobrance in druge partizanom, čeprav je vedel, da jih bodo odpeljali v Jugoslavijo in v smrt.

Prvič smo se ustavili 9 km od Kočevja na cesti, ki vodi preko Roga v Novo mesto. Priluhnimo Ivetu Staniču, ki je pravil, kar je iz zanesljivih ust slišal pet dni prej.

»Do tod — tamle je električni ali telefonski drog številka 120 — so jih pripeljali z avtomobili in zmetali dol. Že med vožnjo je bil s kolom ali debelejšo palico po glavi ali bil ubit vsak, kdor ni imel glave obrnjene v ta vozila ali pa se je skušal upirati. Mrtve so zmetali v žepno jamo, ki je bila takoj pod cesto in le 5 m globoka. Kasneje so jo zasuli in zravnali, zdaj pa se je nasutje pogreznilo za meter.

Preostale žive so naglani nad cesto, kjer so nekateri vse popolne, nekateri pa tudi vso noč čakali, da pridejo na vrsto za pobjo. Tu so se odigravali najbolj pretresljivi prizori. Vsi so vedeli, da bodo pobiti. Okoli njih so bile straže. V nekaterih je še dela iskrica upanja, da bo morda komu le uspelo pobegniti, in so naročali: »Če se boš rešil, pozdravi to in to ali tega in tega.« Drugi so se objemali, tretji jokali, četrti si pulili lase ali pa počeli vse to hkrati. Tu so odbrali tudi nekaj žena in deklet in jih odpeljali nekoliko višje, da so se krvniki po opravljenem delu poigravali z njimi.

Od tod so nato vodili ujete domobrance boste v skupinah po 20 do 30 peš po sodru desno od ceste (glejano s kočevske smeri) po manjši vzpetnici do majhne jase, kjer so po 15 do 60 minut čakali, da pridejo na vrsto za pobijanje.

Nekateri so bili že popolnoma goli, drugi pa v spodnjih hlačah oziroma sploh pomanjkljivo oblečeni. Tu so jih zadržali pregledali, jim pulili še pozabljene zlate zobe, pobrali prstane z rok itd.

Po tem pregledu so nekateri odpeljali na streljanje. Streljali so menda predvsem prva dva ali tri dni, nato pa so pobijali tudi z noži in koli ali pa so kar žive metali v jamo. Po nekaterih ocenah je tu grob 3.800, po drugih pa 5.000 ljudi. Tudi natančna globina jame ni znana. Nekateri trdijo, da je bila globoka 30 m, drugi pa celo, da sto in da so ob streljanju prva trupla padala v vodo. Jamo so potem zaminirali in zasuli in prav iz te jame so se nekateri rešili po bukvanh, ki so ob miniranju padle v vodo. Nasutje nad trupli v jami se vsako leto zniža za okoli 10 cm. Nekateri izmed tistih, ki so živi padli v jamo, so prosili, naj jih ustrelje, drugi so se skrivali v stranskih rovih in upali na rešitev in nekateri teh so se rešili.

K tej in drugim jamam so se začela množična romanja po govoru predsednika skupščine Slovenije dr. Franceta Bučarja, v katerem je dejal, da je zdaj zaključek druge svetovne vojne. Svečke so ljudje prizigali tu že prej, zdaj pa so neznanzi postavili nad jamo železen križ, vrh nastuja v jami pa še lesen križ z napisom Tudi mi smo umrli za domovino.

V bližnji jami je večja kotanja, ki je dobila ime »Mučilnica«. Sem so vodili z jasice tiste domobrance, za katere je bilo znano, da so sodelovali pri poboju sorodnikov kakšnega od prisotnih partizanov ali pa njihovih prijateljev. Tam je še kamen, na katerem so imeli ogledalo za britje, malo višje pa je bil sed vina, oboje za krvnike. Ob robu dolinice je bil velik hrastov hloh, dve verigi in vrvi. Tam so ujetnike, ki naj bi se med vojno umazali s krvjo, na različne načine mučili, naslednje jutro pa jih metali v že omenjeno jamo.

Prav skozi Mučilnico vodi nova steza, stara le kakih 10 do 20 dni. Ob njej so v smreke vrezani križi, sredi stezice pa je iz kamnov zložen križ.

Nato smo se odpravili štiri kilometre naprej (nekaj dalje od kočevske Trnovce). Ive je spet povedal, da tako, kot so v prvi jami le domobranci in njihovi, se pravi Slovenci, so v drugi le ustaši in četniki, ki so jih pobijali njihovi, se pravi hrvaški in srbski partizani. Ko so jih iztovorili, so jih naglani v večjo dolino, ki so ji rekli »Sodišče«. Tu so se namreč rabili izživljati nad nemočnimi tako, da so jim govorili »Ti boš streljan. Ti boš zaklan. Ti boš mučen. Tebe bomo vrgli živega v jamo. Idu.« Iz doline so morali nato v skupinah po 50 teči v hrib in do jame, za njimi pa so šli krvniki z daljšo ranto in jih tako rekoč žive »postrgali« v globoko brezno. Tudi iz te jame ali pa na proti do nje se je nekdo rešil in nato taval po (pra)gozdu, a se je vedno vračal na isti kraj, v bližino, kjer so jih iztovarjali. Potem je na smreko ob cesti nabil konzervno škatlo, da bi takoj vedel, če je spet prišel na isto mesto. Zdaj je na isti smreki nabita druga pločevina — prejšnjo je razjedla rja — in natančno nasproti nje in preko ceste se pride do jame-grobišča. Ta jama, pravijo, ni tako globoka kot prva, je pa spodaj zelo široka. Tudi ta je bila zaminirana in zravnana z okolico, zdaj pa se je (v 45 letih) pogreznila za okoli 5 m, in to z drevesi vred, ki so zrasla na zasipnem materialu. Ob obodu jame je še videti manjše špranje. Ob našem prihodu so v pogreznjenem delu gorele sveče, nekdo pa je postavil tudi preprost lesen križ.

»V bližini je tudi to še žepna jama, kamor je bilo gotovo vrženih nekaj trupa-

pel in so jih zasuli. Vendar so tudi tu našli kosti in človeško lobanjo z luknjo v čelu. Nekdo, ki je bil že večkrat tu, jo je imel skrito za nekim kamnom in jo kazal obiskovalcem, ob zadnjem obisku pa je ugotovil, da lobanje ni več tam.

Udeleženci prvojunjskega izleta so nato ugibali, kaj je nagnalo ljudi, da so ubijali. Dokaj verjetna razlaga je, da so se za poboje pripravljali prostovoljci (običajno sorodniki tistih, ki jim je nasprotna bela stran ubila kakšnega sorodnika), da so vsi šli prej skozi poseben tečaj, na katerem so zvedeli največ o zločinih nasprotni strani, pa tudi, da so bili vseskozi vsi opiti, da so lahko to počeli. Seveda tudi nekateri preživeli nasprotniki priznavajo, to so povedali udeleženci izleta, da če bi oni zmagali, bi pa v teh ali drugih jamah za vedno počivalo 15.000 partizanov.

Število pobitih v Rogu in drugod ni dokončno znano. Najpogosteje se sliši število 12.000. Edvard Kocbek se je s tem v glavnem strinjal, saj je navajal število 10 do 15.000. Nekateri povojni funkcionarji priznavajo 8.000. Že omenjeni neznanzi razlagalec, o katerem govori Ive Stanič, pa je izrazil prepričanje, da je bilo takrat pobitih 32 do 40.000 ujetnikov in drugih.

JOŽE PRIMC

»TUDI MI SMO UMRILI ZA DOMOVINO« — Na fotografiji je križ, postavljen pred kratkim (ne ve se, kdo ga je postavil) na nasutem materialu nad pomorenimi žrtvami-domobranci. Na križu je napis: »Tudi mi smo umrli za domovino«. Po končanem poboju je bila jama zaminirana, da jo je zasipalo kamenje, zemlja in drevice, vendar ne popolnoma, saj so se prav iz jame nekateri že po miniranju rešili. (Foto: J. Primc)

Kaj bo z grobišči v Rogu?

Veliko dela pred spravno daritvijo, ki bo 8. julija — Prošnja za pomoč pri odkrivanju grobišč

KOČEVJE — Komaj imenovana komisija za prostorsko ureditev in zavarovanje grobišč v Rogu se je že prvič sestala. Njen predsednik Bogomir Štefanič je o dosedanjem delu, ugotovitvah in nalogah komisije povedal:

»Naša glavna naloga je poskrbeti za zavarovanje grobišč in njihove okolice. Predvsem to velja za največji dve znani grobišči. To sta grobišče Pod Krenom (znano kot 13. bataljon oz. domobranksko grobišče) in grobišče pri Macesnovi gorici (kjer je grob ustašev, ljetičevcev in četnikov). Na zelo ozkem prostoru Pod Krenom so pravzaprav 4 jame — grobišča, za zadnji dve so zvedeli šele pred kratkim od dveh preživelih domobrancev.

Jame je treba zavarovati z ograjo, postaviti ploščad za priziganje sveč, poskrbeti za redno odvažanje odpadkov. V teh dneh bodo postavljene kačipotke do grobišč, na katerih bo zapisana tudi oddaljenost do njih, da ne bodo obiskovalci več vrezovali znamenj v drevesa, itd. Postavljene bodo tudi table z opozorilom, naj obiskovalci spoštujejo mrtve in naravo. Ob vhodih v Rog s kočevske in novomeške strani bosta večji tabli s skico Roga in z vrisani-

mi grobišči. Neposredno pred mašo v Rogu, ki bo 8. julija, bo organiziran obisk obeh omenjenih grobišč. Vse to so naloge, ki jih je treba dokončati do 8. julija.

Med kasnejše naloge komisije pa sodi priprava odloka o trajni zaščiti tega območja in postavitvi obeležja. Odločiti se bo treba tudi, ali bo le eno obeležje ali jih bo več. Zdaj je vsako grobišče začasno proglašeno hkrati s 6 ha okolice za spominski park.

Komisija dobiva veliko telefonskih klicev. Veliko jih bodri, naj uspešno dela naprej; drugi pa menijo, naj bi pustili mrtve pri miru, zganjali čimmanj hrupa in ne odpirali ran. Komisija dobiva vsak dan nove podatke o grobiščih in ji je došle znanosti 11 takih jam, verjetno pa je jam še več. Dobiva tudi podatke o preživelih domobranci in drugih udeležencih pri teh dejanjih. Komisija poziva vse, ki kaj vedo o grobiščih, naj se osebno ali pisno javijo komiteju za družbeni razvoj in urejanje prostora pri občinski skupščini Kočevja (telefon 851-103) ali predsedniku komisije Bogomirju Štefaniču (telefon 851-579).

J. P.

VESELICA V KOČEVSKI REKI

KOČEVJE — Demos pripravlja za 30. junija veselico v Kočevski Reki. Ta zamisel je naletela doslej na različne odmeve tako v Kočevju kot tudi v Kočevski Reki. Znano je, da je republiški izvršni svet sprejel 15. junija sklep o odprju zaprtega območja Kočevske Reke (razen 30 kvadratnih km, ki pa bodo odprti do konca leta), vendar odlok o tem še ni bil objavljen. Če bo objavljen in bo začel veljati pred tem rokom, izda dovoljenje za veselico občinska skupščina Kočevja, če pa še ne bo, potem je za dovoljenje pristojen republiški sekretariat za notranje zadeve, ki mu o tem posreduje mnenje tudi krajevna skupnost Kočevska Reka. Tako pojasnilo smo dobili pri občinski skupščini Kočevja, kjer smo zvedeli še, da bo posebna republiška komisija raziskala sume, domneve in govorice o mrtvih, živih in (morebitnih) atomskih odpadkih na tem, zaprtem območju.

Tone Jakše
Milan Markej

KJE SO TISTE STEZIGE?

Zagrizla sva se v strmino proti Čatežu. Poznalo se je, da je za nama že 25 kilometrov poti in ves dan pešačenja. V strmini nama je pohajala sapa, noge pa so izgubljale moč, zato sva se nekajkrat ustavila in se razgledovala po okoliških hribovih. V oko nama je padla v večernem soju bleščeča se dvostopna zaplaska cerkev, postavljena v čast device Marije. Nekdaj je bila to najbolj znamenita dolnjska romarska pot. V času, ko je tu hodil Levstik, na Zaplazu še ni bilo cerkve, temveč je na njenem mestu stala samo kapelica. Takratna oblast jo je čez leta 1843 podreti, da bi tako zatrli ljudska romanja. Vendar pa si ljudje svoje priljubljene romarske poti niso dali vzeti. Na istem mestu so najprej ponovno zgradili kapelo, jo čez čas razširili, leta 1906 pa začeli zidati cerkev, ki so o v sedanji podobi dokončali 20 let kasneje.

Lepo večerno počutje in spokojne razglede nama je tik pred pristopom na glavno cesto proti Čatežu zmotil zajeten kup smeti in drugih odpadkov, razmetanih in razvlečenih po strmini. Res je sicer, da se po poti, po kateri sva midva prilezla na Čatež, običajno ne hodi, vendar so odpadki le odpadki in niso ravno najlepše spričevalo odnosa ljudi do urejenosti svojega kraja. Morda Čatežanom delava krivico in so odpadke ter smeti odložili mimo vozečih vozniških od drugod. Kdo bi videl?

Po asfaltni cesti sva se napotila proti uredišču Čateža, ki je kar precej razvlečen kraj. Namenila sva se v gostilni Tončkovo dom, kjer je zadnja postaja Levstikove poti. Da bi se ognila ovinku, sva ubrala bližnjico mimo cerkve in čez pokopališče. Pogled levo, pogled desno, in že sva ugotavljala, da se na nagrobniških pogosto ponavlja isti datum — 28. oktober 1943. Očitno se je tega dne moralo nekaj hudega dogajati v teh krajih. Ko sva se znašla pred skupno grobnico in na črni plošči ob 32 imenih našla zapisan isti datum, sva že vedela, da so bile najine slutnje upravičene. »Le kaj se je dogajalo?« sva se spraševala.

Nedalek od skupne grobnice je starejša ženska čistila grob. Povprašala sva jo, se morda ve, kaj je bilo 28. oktobra.

NAJBOLJ KRVAV DAN

»O, seveda vem, vem. Takrat je bilo zaes hudo. Nemci so vse pobili,« je začela pripovedovati in obujati spomine na prvih čateških dan 65-letna domačinka Ljudmila Novak.

Partizani so streljali na Nemce, ki so pobili sem. Vaščani smo se med potjo prestrašeni skrivali po kletah in

kjer se je kdo mogel. Treskalo in pokalo je, da je bilo groza. Ko so se partizani umaknili, so Nemci začeli požigati in pobijati vse od kraja... Jaz in moja sestra Lojzka sva se stiskali na peči, ko se je na cesto zrušil naš in sosedov goreči pod. Nemci so se ob oviri ustavili in eden od njih je stopil tudi v našo hišo. V roki je imel brzostrelko. Bila sem pripravljena na vse... Ker nisem vedela kaj bi, sem nemškemu vojaku ponudila jabolko. Vzel ga je. Potem je pogledal po hiši, če se kdo skriva v nji, in odšel ven pomagat drugim odstranjevat ovire. Ko so goreče tramovje odmaknili, so odšli naprej. Šle pozneje sem zvedela, kakšno srečo sva s sestro imeli. Po drugih hišah so Nemci neumiljeno pobijali, če so našli kakšnega možkega.

Novakova je stegnila roko in nama kazala po vasi: »Glejte, pri tisti hiši in pri oni, povsod so Nemci pobili gospodarje in druge. Tamle pri Bregarjevih, kjer je zdaj mlad gospodar, je bilo zelo hudo. Sedanji gospodar je bil takrat še otrok. Pred vdorom Nemcev je s šesti tremi bratci zbežal proti Šentlovrencu. Ko so se vrnili, so otroci zvedeli za grozljivo novico: vse njihove so pobili. Mrtvi so bili oče, mati, sestre in stara mati... Skoraj pri vsaki hiši so imeli mrliča... Bili smo tako zmešani od hudega, ko smo mrtve pokopavali, da smo pozabili, da jih polagamo v zemljo ravno na Vse svete... Trpela pa je tudi živina. Kjer ni bilo nikogar, da bi jo nakrmil, je počrkala. Precej pa jo je bilo konec v ognju.

Novakova je tudi povedala, da so Nemci, ko so odhajali s Čateža, vzeli s seboj za vodnika dva duhovnika. »Nikdar več ju ni bilo nazaj. Niti pomislili nismo, da bi jima Nemci lahko kaj zlega naredili, saj sta bila duhovna. Nista nič imela z orožjem. Pa smo se motili. Po dveh dneh so ju našli. Ležala sta ustreljena v jarku pod cesto. Njuna spominska plošča je vzidana na steno župne cerkve sv. Mihaela.«

MAŠČEVANJE NAD NEDOLŽNIMI

Tako se spominja hudih dni živja priča Ljudmila Novakova. V knjigah pa so ti dogodki popisani skromno. Ko sva kasneje brskala po debelih zgodovinskih knjigah, ki opisujejo narodnoosvobodilni boj na Slovenskem, sva našla veliko napisanega o premikih vojaških enot, navedeni so mnogi datumi in dokumenti, strateške namere in ocene, mrgoli imen čet, bataljonov, brigad, natančno so opisane praske in večji spopadi, o trpljenju navadnih ljudi, ki so se znašli v krvavem mletju vojaškega stro-

ja, pa le malo. Tako je z zgodovino. Mali človek vedno izgine v nji.

Vseeno pa napišiva nekaj preverjenih stvari o dogodkih, o katerih nama je tako živo in prizadeto pripovedovala Novakova. Podatke sva našla v knjigi Narodnoosvobodilna vojna na Slovenskem in v Hudalovski knjigi Občina Trebnje v NOB.

28. oktober 1943 je bil za prebivalce sedanje občine Trebnje hudo krvav. Nemci so požigali in pobijali po mnogih tamkajšnjih vaseh in se krvoločno izdivjali nad nemočnimi ljudmi. Gorelo je v skoraj vsaki vasi in povsod so objokovali mrtve. V tem času je namreč po Dolenjskem divjala nemška ofenziva.

Najprej so Nemci speljali velike vojaške akcije v Slovenskem primorju in Istri, nato pa so svoje sile obrnili še proti osvobojenem ozemlju na Dolenjskem in Notranjskem. Akcijo so imenovali Wolkenbruch, neurje. Ofenziva je trajala od 24. oktobra do 4. novembra. S krvavim bičem je oplazila tudi Čatež.

28. oktobra je 1. SS-tankovski grenadirski polk iz Trebnjega prodril skozi partizanske položaje in po cesti od Male Loke s tanki in avtomobili prodiral naprej proti Čatežu, kjer je bilo tega dne okoli 50 partizanov dveh čet 3. bataljona Cankarjeve brigade. S topom in težkimi mitraljezi so streljali na nemško kolono na cesti. Sovražnik je odgovoril z zažigalnimi granatami in krogliami. Partizani so se pred premočjo umaknili in Nemci so prodrli v vas. Strahovito so se znesli nad Čatežani. Pobili so vse možke in tudi druge civiliste, ki so jih našli doma. Življenje je izgubilo 32 ljudi, med njimi kar 10 gospodarjev, pogorelo je 7 domačij in 17 gospodarskih poslopij. Na tragične dogodke spominja plošča na skupni grobnici na pokopališču, spomenik 114 padlim borcem in omenjena plošča na župnišču.

Čatežani pa imajo v svojem kraju še eno ploščo. Tu se je namreč 49. januarja 1944 rodil Vinko Simončič, ki je bil na predlog Franca Leskoška-Luke proglašen za narodnega heroja. Predlog je Leskošek dal že jeseni 1944, ko je obiskal partizanske enote na Štajerskem. Za narodnega heroja je bil Simončič, s partizanskim imenom Gašper, proglašen 9. maja 1945.

Pred vojno je bil Simončič gozdni delavec. V partizane je stopil maja 1942. Kot hraber in iznajdljiv borec se je vseskozi odlikoval in tudi napredoval od vodnika do komandanta 14. divizije. Posebno je znan njegov podvig na Paškem Kozjaku, ko mu je uspelo, da se je s svojim bataljonom prebil skozi sovraž-

nikov obroč in rešil divizijo. V napadu na nemško-domobranksko postojanko v Blagovici je bil 7. novembra 1944 težko ranjen in je čez nekaj dni ranam podlegel. Pokopali so ga v Gornjem Gradu. Po vojni so njegove posmrtno ostanke prenesli v grobnico herojev v Ljubljani.

NA CILJU V TONČKOVEM DOMU

Spomini na vojne čase so živi pri vseh Čatežanih, naj so jih sami doživeli ali pa samo slišali pripovedovati o njih. Sin gospodarja gostilne Tončkovo dom, Zlatko Mrhar — tu sva končno le sedla in zaključila najino pešpot — je v pogovoru omenil, da je na staro gostilno, ki je stala prav na tem mestu, priletela letalska bomba in jo porušila. Takrat so bili lastniki Urbančičevi. Bomba če padla tudi na pokopališče. V jamo, ki jo je naredila, so potem pokopali žrtve.

Ob krepčilu se je Zlatko Mrhar razgovoril tudi o bolj veselih stvareh. Povedal je, da je gostilna v njihovih rokah že 14 let, da je velik podpornik Levstikove poti. Tončkovo dom je namreč zadnja postaja Levstikove poti. Tu se pohodniki lahko okrepčajo z domačo hrano in pijajo ter si odpočijejo. Pa ne samo pohodniki. Kogar pot zanese na Čatež, kjer je gotiln še nekaj, ne bo slabo izbral, če bo zavil v Tončkovo dom. Gostilničar ima ob drugem na voljo tudi razno gradivo: razglednice, brošure z Levstikovim potopisom Popotovanje iz Litije do Čateža, Dnevnik pohodov, v katerega pohodnik zbira štampljke posameznih postaj, in drugo.

Tako sva zaključila prvo od najinih pešpoti. Ker je tako znana in jo vsako leto prehodi več sto ljudi, sva jo midva nekako morala uvrstiti kot prvo. Vendar sva si izbrala svoj čas, da bi se ognila množicam pohodnikov, in zato, ker sva hotela krajino in ljudi doživeti v njihovem vsakdanjem utripu, ne pa v trenutkih pohodne manifestacije. Kdor je utegne, si naj kar izbere to pot in krene po nji. Ne bo mu žal. Če drugače ne, bo odkril, da je Dolenjska čudovita dežela in da sega onkraj meja, ki jih je postavila politična regionalna razdelitev. To hodiš po teh krajih in poslušaj ljudi, ti je jasno, da Dolenjska ni samo to, kar danes poznamo pod pojmom dolenjska regija. Od Save do Loškega potoka in od Ljubljane do Kolpe se razteza dolenjski svet, svet ljudi počje govorice, gojiteljev vinske trte, krompirja in žita, sadjarjev in čebelarjev, svet belih cervikov po hribovih in svet veselih ter mračnih spominov.

Marijina cerkev na Zaplazu, nekdanji najbolj sloveča dolnjska romarska pot.

Zadnja postaja Levstikove poti je Tončkovo dom, ki ga pomaga upravljati gostilničarjev sin Zlatko Mrhar.

V kamen vrezana imena za večer spominov in živja priča tragičnih dogodkov Ljudmila Novak.

TELEVIZIJSKI SPORED

PETEK, 22. VI.

8.50 — 11.05 in 15.30 — 1.20 TELE-
TEKST
8.50 VIDEO STRANI
9.00 MOZAIK
9.00 SPORD ZA OTROKE IN MLA-
DE
9.20 SIJAJ V TEMI, dok. oddaja
10.00 VNOVIČ V BRIDESHEADU, angl.
nadaj., 5/13
10.55 VIDEO STRANI
15.45 VIDEO STRANI
15.55 POLETNA NOČ, ponovitev nada-
ljevank
MURPHY BROWN, amer. naniz.,
16/22
NEKDO JEZDI MIMO, angl. na-
daj., 4/13
ČERNI GAD, angl. naniz., 16/18
17.55 EP VIDEO STRANI
18.00 DNEVNIK 1
18.05 POSLOVNE INFORMACIJE
18.10 TV MOZAIK
SAFARI V MESTU, angl. poljud-
noznan. serija, 1/6
18.35 SPORD ZA OTROKE IN MLA-
DE
18.40 POLTRONA EXPRES, špan. na-
niz., 13/13
18.55 NORO, NOREJŠE, NORIŠNI-
CA, ponovitev 13. dela
19.05 RISANKA
19.15 TV OKNO
19.30 DNEVNIK 2
19.55 VREME
19.59 ZRCALO TEDNA
20.20 RUMENA REKA, jap.-kit. dok.
nadaj., 4/10
21.15 ZAKON V LOS ANGELESU,
amer. naniz., 6/42
22.00 DNEVNIK 3, VREME
23.10 EP VIDEO STRANI
23.25 OČI KRITIKE
23.05 POLETNA NOČ
MURPHY BROWN, amer. naniz.,
17/22
NEKDO JEZDI MIMO, angl. na-
daj., 5/13
ČERNI GAD, angl. naniz., 17/18
1.10 VIDEO STRANI

DRUGI PROGRAM

16.00 Satelitski programi — 18.25 Rav-
notežja: Vodenje (izobraž. oddaja, 2/3)
— 19.00 Alpski večer Bled 90 — 19.30
Dnevnik — 20.00 Žarišče — 20.30 Mali
koncert — 21.00 Vprašajte ZIS — 22.00
Regionalni programi: Studio Maribor
— 23.30 Satelitski programi

TV ZAGREB

10.50 TV koledar — 11.00 Poletni pro-
gram — 12.35 Plesnik na
srebrni cesti: Zgodba o Gustavu Krklecu
— Poker Alice (amer. film) — 14.35 Po-
ročila — 14.45 Barva noči (ponovitev
nočnega programa) — 17.00 Dnevnik 1
— 17.20 Znanost — 17.50 Ferdy (risana
serija) — 18.20 Številke in črke — 18.40
Poročila za slušno prizadetne — 18.45
Muppet show — 19.15 Risanka — 19.30
Dnevnik 2 — 20.00 — V Cityju (angl.
nadaj., 2/9) — 20.55 Vprašajte ZIS —
22.00 Dnevnik 3 — 22.20 Potovanje
(kulturni magazin) — 23.05 Poročila za
goste iz tujine — 23.10 Barva noči, nočni
program — 10 Poročila

SOBOTA, 23. VI.

8.35 — 13.00 in 14.15 — 1.15 TELE-
TEKST
8.50 VIDEO STRANI
9.00 IZBOR TEDENSKE PROGRAM-
SKE TVORNOSTI
12.50 VIDEO STRANI
14.30 VIDEO STRANI
14.40 ROCK KOMPAS, ponovitev
15.25 ŽARIŠČE, ponovitev
15.55 POLETNA NOČ, ponovitev nada-
ljevank
17.55 EP VIDEO STRANI
18.00 DNEVNIK 1
18.05 POSLOVNE INFORMACIJE
18.10 IZ TUJIH KUHINJ: JAPONSKA,
ponovitev 2. dela
18.40 SPORD ZA OTROKE IN
MLADE
CVETLIČNE ZGODBE
19.00 RISANKA
19.15 TV OKNO
19.30 DNEVNIK 2
19.55 VREME
19.59 UTRIP
20.20 ŽREBANJE 3 x 3
20.30 KUBA, amer. film
22.35 DNEVNIK 3
22.55 EP VIDEO STRANI
23.00 POLETNA NOČ
MURPHY BROWN, amer. naniz.,
18/22
NEKDO JEZDI MIMO, angl. na-
daj., 6/13
ČERNI GAD, angl. naniz., zadnji
del
1.05 VIDEO STRANI

DRUGI PROGRAM

16.40 SP v nogometu, osmina finala —
19.00 Kako biti skupaj — 19.30 Dnevnik
— 20.10 Končnica DP v rokometu
(posnetek 2. polčasa) — 20.40 SP v no-
gometu, osmina finala — 23.35 Satelitski
programi

TV ZAGREB

9.30 TV koledar — 9.40 Čebelica Maja
— 10.05 Barva noči (ponovitev nočnega
programa) — 12.05 Saga o Forsythih
(angl. nadaj., 24/26) — 13.00 Televizijski
družinski magazin — 14.30 Ciklus fil-
mov W. Disneya: Ta presneti mačkon
(amer. film) — 16.25 Sedmi čut (oddaja o
prometu) — 16.35 Dnevnik 1 — 16.50
Narodna glasba — 17.00 Hrvaški pistolci
na TV ekranu: Miroslav Krleža: Tomo
Bakran (1. del) — 18.30 Televizijski
— 19.15 Risanka — 19.30 Dnevnik 2 —
20.15 Rezervin čas — 20.25 Šibenik: Ju-

goslovanski otroški festival — 21.25
Smaragdni led (ameriški film) 23.15
Dnevnik 3 — 23.30 Po brezkončnosti
sveta: Azija (potopis) — 0.00 Poročila za
goste iz tujine — 0.05 Barva noči, nočni
program — 2.05 Poročila

NEDELJA, 24. VI.

8.50 — 13.45 in 15.10 — 23.05
TELETEKST
0.05 VIDEO STRANI
9.15 OTROŠKA MATINEJA
ŽIV ŽAV, 26. oddaja
10.05 ZGODBE IZ MEST: LIVNO,
1/11
10.35 ŠENTVID PRI STIČNI: PEVSKI
TABOR 90
10.45 VIDEOMEH
11.15 PEVSKI TABOR 90
11.25 KMETIJSKA ODDAJA TV NS
12.25 PEVSKI TABOR 90
13.35 VIDEO STRANI
15.25 VIDEO STRANI
15.35 PRISLUHNI MO TIŠINI
16.15 FORMULA 1, franc. nadal., 11/13
17.00 DNEVNIK 1
17.05 POSLOVNE INFORMACIJE
17.10 SCARAMOUCHE, amer. film
19.00 EP VIDEO STRANI
19.02 RISANKA
19.05 TV MERNIK
19.20 TV OKNO
19.30 DNEVNIK 2
19.55 VREME
20.05 POT NA JUG, 1. del jugosl-
argent. koprodukcije
21.05 ZDRAVO
22.35 DNEVNIK 3
22.55 VIDEO STRANI

DRUGI PROGRAM

OPOMBA: 14.30 F1 za VN Mehike
10.00 Oddaja za JLA in igrani film —
16.30 Italia 90: SP v nogometu, osmina
finala — 18.55 Ansambel Ivana Ruparja
(ponovitev) — 19.30 Dnevnik — 20.00
Grad Tabor, sodobna TV legenda (dok.
oddaja) — 20.40 SP v nogometu, osmina
finala — 23.00 Satelitski programi

TV ZAGREB

9.30 Poročila — 9.35 Risana serija —
10.00 Nedeljsko dopoldne za otroke —
11.00 Kmetijska oddaja — 12.00 Resna
glasba — 13.00 Nevarni zaliv (serijski
film) — 14.00 Poročila — 14.05 Nedelj-
sko popoldne — 16.05 Bitje, imenovano
človek (ameriška poljudnoznanst. serija)
— 17.00 Igrani film — 18.45 Sport Billy
(risana serija) — 19.10 TV sreča — 19.30
Dnevnik 2 — 20.00 Vrnitev Arsenala Lupi-
na (franc. naniz.) 21.05 Zabavna glasba
— 21.35 Dnevnik 3 — 21.55 Dobro delo
(dok. oddaja) — 22.35 Poročila v angleš-
čini — 22.40 Nočni program — 0.40
Poročila

PONEDELJEK, 25. VI.

8.35 — 10.45 in 14.00 — 0.25 TELE-
TEKST
8.50 VIDEO STRANI
9.00 MOZAIK
9.00 SPORD ZA OTROKE
9.20 UTRIP
9.50 TV MERNIK
10.05 SREČANJE KOROŠKIH VIŽA-
RJEV
10.35 VIDEO STRANI
14.15 VIDEO STRANI
14.25 ZDRAVO, ponovitev
15.55 POLETNA NOČ, ponovitev nada-
ljevank
18.00 DNEVNIK 1
18.05 POSLOVNE INFORMACIJE
18.10 MOZAIK, ponovitev
UTRIP
ZRCALO TEDNA
18.40 SPORD ZA OTROKE IN
MLADE
18.40 RADOVEDNI TAČEK: VRATA
18.55 CVETLIČNE ZGODBE
19.10 RISANKA
19.20 TV OKNO
19.30 DNEVNIK 2
19.55 VREME
20.05 OSMI DAN V TEDNU, drama
TV BG
21.10 OSMI DAN
21.55 DNEVNIK 3
22.15 POLETNA NOČ
MURPHY BROWN, amer. na-
daj., 19/22
NEKDO JEZDI MIMO, ang. na-
daj., 7/13
LETEČI CIRKUS M. PYTHONA,
angl. naniz.,
0.15 VIDEO STRANI

DRUGI PROGRAM

16.40 SP v nogometu, osmina finala —
19.00 Kulturna dediščina: Rab — 19.30
Dnevnik — 20.00 Žarišče — 20.30
Obsedenost — 20.40 SP v nogometu,
osmina finala — 23.00 Sestanek na vrhu
(zabavnoiglab. oddaja)

TV ZAGREB

10.55 TV koledar — 11.05 Poletni pro-
gram — 12.10 Igrani film — 14.35 Poro-
čila — 14.45 Nočni program (ponovitev)
— 17.00 Dnevnik 1 — 17.20 Izobraže-
valni program — 17.50 Oddaja za otroke
— 18.20 Številke in črke — 18.40 Risanka
— 18.45 Čas, ki živi: Matura (dok. odda-
ja) — 19.15 Risanka — 19.30 Dnevnik 2
— 20.00 TV drama — 21.05 Zunanja
politika — 21.35 Dnevnik 3 — 21.55 Po-
ročila v angleščini — 22.00 Nočni pro-
gram — 0.00 Poročila

TOREK, 26. VI.

8.35 — 10.25 in 15.00 — 0.20 TELE-
TEKST
8.50 VIDEO STRANI
9.00 MOZAIK

SPORD ZA OTROKE IN
MLADE
ZGODBE IZ ŠKOLJE, 26. oddaja
9.30 MOZAIK, ponovitev
OSMI DAN
10.12 VIDEO STRANI
15.15 VIDEO STRANI
15.25 ŽARIŠČE, ponovitev
14.55 POLETNA NOČ, ponovitev na-
daljevank

18.00 DNEVNIK 1
18.05 POSLOVNE INFORMACIJE
18.10 SPORD ZA OTROKE IN
MLADE
19.13 RISANKA
19.20 TV OKNO
19.30 DNEVNIK 2
19.55 VREME
20.05 F. NICOLINI: OČE BOM, itali-
janska nadalj., 4/6
20.50 AKTUALNO: KAKO DO JE-
DRSKIH SANJ — ZA ŠVED-
SKO IN ZA NAS...
22.55 DNEVNIK 3
22.10 POLETNA NOČ
MURPHY BROWN, amer. naniz.,
10/22
NEKDO JEZDI MIMO, angl. na-
daj., 8/13
LETEČI CIRKUS M. PYTHONA,
angl. naniz., 2/12
0.10 VIDEO STRANI

DRUGI PROGRAM

16.40 SP v nogometu, osmina finala —
19.00 Slovenska ljudska glasbila in godci:
Violinske citre — 20.00 Žarišče — 20.30
Žrebanje lota — 20.35 SP v nogometu,
osmina finala — 23.00 Satelitski programi

SREDA, 27. VI.

8.35 — 11.25 in 15.30 — 0.25 TELE-
TEKST
8.50 VIDEO STRANI
9.00 MOZAIK
9.00 SPORD ZA OTROKE IN
MLADE
9.10 PAMET JE BOJLŠA KOT
ZAMET
9.30 OSMI DAN V TEDNU, ponovi-
tev TV drame
10.30 OČE BOM, italij. nadalj., 4/6
11.15 VIDEO STRANI
15.45 VIDEO STRANI
15.55 POLETNA NOČ, ponovitev na-
daljevank
MURPHY BROWN, amer. naniz.,
20/22
NEKDO JEZDI MIMO, angl. na-
daj., 8/3
LETEČI CIRKUS M. PYTHONA,
angl. naniz., 2/12
18.00 DNEVNIK 1
18.05 POSLOVNE INFORMACIJE
18.10 ŽARIŠČE, ponovitev
18.40 SPORD ZA OTROKE IN
MLADE
19.10 RISANKA
19.20 TV OKNO
19.30 DNEVNIK 2
19.55 VREME
20.05 FILM TEDNA
BALADA GREGORIA CORTE-
ZA, amer. film
21.55 DNEVNIK 3
22.15 POLETNA NOČ
MURPHY BROWN, amer. naniz.,
21/22
NEKDO JEZDI MIMO, angl. na-
daj., 9/13
LETEČI CIRKUS M. PYTHONA,
angl. naniz., 3/12
0.15 VIDEO STRANI

DRUGI PROGRAM

17.00 Satelitski programi — 18.30 Alpe
— Jadran — 19.00 Iz tujih kuhinj (iz-
obraž. serija, 4/9) — 19.30 Dnevnik —
20.00 Žarišče — 20.30 Gala koncert ob
otvoritvi SP v nogometu — 22.00 Svet po-
roča — 23.00 Satelitski programi

ČETRTEK, 28. VI.

8.35 — 10.50 in 15.00 — 0.25 TELE-
TEKST
8.50 VIDEO STRANI
9.00 MOZAIK
9.00 SPORD ZA OTROKE
GRIZLI ADAMS, 11. del amer.
naniz.
9.25 ZAKON V LOS ANGELESU, 4.
del amer. naniz., ponovitev
10.10 ALPE JADRAN
10.40 VIDEO STRANI
15.15 VIDEO STRANI
15.25 ŽARIŠČE, ponovitev
15.55 POLETNA NOČ, ponovitev nada-
ljevank
18.00 DNEVNIK 1
18.05 POSLOVNE INFORMACIJE
18.10 MOZAIK
TE PRESENETLJIVE ŽIVALI
18.40 SPORD ZA OTROKE IN
MLADE
19.10 RISANKA
19.20 TV OKNO
19.30 DNEVNIK 2
19.55 VREME
20.05 VNOVIČ V BRIDESHEADU,
angl. nadalj., 8/13
20.55 TEDNIK
21.55 DNEVNIK 3
22.15 POLETNA NOČ
0.15 VIDEO STRANI

DRUGI PROGRAM

16.00 Satelitski program — 18.50 Rav-
notežje: Družbene dejavnosti na razpotju —
19.30 Dnevnik — 20.30 Boj za obstanek
— 20.55 Mali koncert — 21.00 Rdeča
violina (dok. oddaja) — 21.30 Večerni
gost: Silvija Luks — 22.14 Regionalni
programi TV Ljubljana: Studio Ljubljana

Najboljši radio- klubi Slovenije na Čatežu

Tekmovanje so orga- nizirali Brežičani

ČATEŽ OB SAVI — Brežiški ra-
dioklub Elektron je bil v soboto, 16.
junija, gostitelj in organizator repu-
bliškega tekmovanja v amaterskem
radiogoniometriiranju in iskanju skri-
tih radijskih oddajnikov. Po domače
imenujejo to lov na lisice. Prišlo je 70
udeležencev, med njimi 46 tekmoval-
cev iz radioklubov širom po Sloveniji,
poleg tega so sodelovali tudi gostje iz
Bihaca. Tekmovanje je potekalo na
gozdnatem pobočju Čateškega hriba.
Po izjavi organizatorja Antona Hri-
barnika je bilo precej zahtevno. Pio-
nirji so iskali tri lisice, mladinci pet in
ostali tudi po pet. 95. odst. tekmoval-
cev je našlo vse lisice v predvidenem
času. Ekipe so za tekmovalce vadile
posebej. To je bil zaključni del spom-
ladanskih tekmovanj, kamor so prišli
le najboljši predstavniki regij. Pri orga-
nizaciji sta pomagala radiokluba
Sevnica in Zagorje.

Med seniorji je prvo, drugo in tretje
mesto zasedel Radioklub Domžale.
Med juniorji je zmagal RK Tacen,
drugo in tretje mesto pa je osvojil RK
Amater Sevnica. V kategoriji žensk je
osvojil prvo mesto RK Ormož, drugo
RK Domžale in tretje RK Novo me-
sto. Pri veteranih so se na prva tri me-
sta uvrstili RK Ormož, RK Trbovlje
in RK Slov. Konjice.

Svobodno tekmovalce je bilo hkrati
regijsko prvenstvo za regijo Zasav-
je-Posavje. Pri juniorjih je zasedel 1.
in 2. mesto RK Amater Sevnica, 3. in
4. mesto pa RK Elektro Brežice. Pri
seniorjih je prvi dve mesti osvojil RK
Sevnica, pri pionirjih izven konkuren-
ce pa 1. in 2. mesto Elektron
Brežice.

Brežiški Elektron sodeluje na teh
tekmovalnih pet let. Pionirji so se na
republiškem tekmovanju mladih teh-
nikov v maju letos uvrstili na 9. in 12.
mesto, kar je za Brežice lep uspeh.
Brežičani so imeli letos prvič v rokah
organizacijo in udeleženci so jim izre-
kli priznanje, ker so zelo dobro poskr-
beli za prijetno počutje tekmovalcev
in gostov.

Za dokončno odprtje Roga

Z ustanovnega občnega zbora SDZ občine Kočevje

KOČEVJE — Na ustanovnem ob-
čnem zboru kočevske podružnice SDZ
11. junija so bili izvoljeni v izvršni od-
bor naslednji člani: Franc Bartolme
(predsednik), Dušan Oražem, Peter
Klun, Mojca Ahac, Ivan Bartolj, Boris
Pregej, Štefan Papež, Vesna Grgrič in
Tone Dragoš. S tem je prenehalo delo
dosedanjega začasnega izvršilnega od-
bora, ki je nabral prve člane in izvedel
priprave za volitve. Izvolili so še dele-
gate za republiški kongres SDZ.

Ugotovili so, da so marsikaj, kar so
obljubljali v predvolilnem boju, uresni-
čili ali pa uresničujejo (tudi odprtje Ko-
čevske Reke in Kočevskega Roga),
marsikaj pa je še treba izpolniti (dokon-
čno odprtje Roga, ukinitve 3-odstotnega
davka za JLA itd.). Odprtje Kočevske
Reke so primerjali s padcem berlinskega
zidu in menili, da je tam objubljeno
veselico dolžan izpeljati slovenski Demos,
medtem ko bo občinski pripravil

svoj piknik za člane in simpatizerje ter
vse ljudi dobre volje predvidoma neke
druge (Mozelj, Dolga vas). Posebno so
poudarili, da mora biti njihova stranka
v bodoče bolj aktivna, da se jo mora
bolj čutiti povsod in da morajo biti člani
njihove stranke zastopani v vseh repu-
bliških komisijah, ki delujejo za območ-
je kočevske občine.

Dogovorili so se tudi, da skupaj z
Demosom obdrže sedanje prostore in
da bodo do konca dopustov uradne ure
za člane in druge vsako prvo sredo v
meseču od 16. do 19. ure, kasneje pa
predvidoma vsako drugo sredo, Pokli-
čno zaposlenih ne bodo imeli. Člana-
rina znaša 100 din za 6 mesecev, za stu-
dente 50 din, za brezposelne in vse, ki je
ne morejo plačevati, pa članarine ne bo.
J. P.

SINDIKAT BREZ KONKURENCE

KOČEVJE — V Svobodne sindika-
te Slovenije se je v kočevski občini do-
sele članilo okoli 2.500 zaposlenih v
družbenem sektorju zasebnikov in za-
poslenih pri obrtnikih. V občini je zapo-
slenih 7.800. Včlanjevanje se nadaljuje
in pričakujejo, da bodo pridobili v član-
stvo okoli 50 odstotkov vseh zaposle-
nih, in to v vseh 12 panožnih odborih,
kolikor je v občini tudi dejavnosti. V
občini ne delujejo neodvisni ali kakšni
drugi sindikati. Dosedanji občinski svet
ZS je imel doslej zaposlene 3 delavce.

NI DENARJA ZA POLITIKE

KOČEVJE — Finansiranje pol-
ičnih organizacij občine Kočevje bo
skromno, da si ne bodo mogle več
ri-voliti toliko poklicno zaposlenih. Od
1. maja dalje dobivajo stranke na m-
sec dotacije z ozirom na število odborni-
skih mest v DPZ občinske skupščine, in si-
cer: Demos in ZKS-SDP po 20.403,50
din, ZSMS 10.846 din in SZDL
8.134,50 din. Večina funkcionarjev je
zdaj prijavljena na zavodu za zaposlo-
vanje.

NAMESTO »DELAVSKEGA« DEŽ-
JA PRAVO NEURJE — Sevničani so
poimenovali dež, ki kot po pravilu rosi
okoli 14. ure, kar delavski dež. Toda
pretekli petek, ko se je utrgal oblak ne-
kje nad Sv. Rokom, se je zmerno dežev-
je po 13. uri sprevrglo v močan naliv.
Voda je spremenila nekatere sevniške
ulice v potoke in manjše reke, najhuje
pa je bilo stanovanjem Prvomajske in
Drožanjske ceste. Sevniški gasilci so
imeli polne roke dela pri optiku Bauti-
nu, Sotošku, Mačku, Jazbecu, Kelnari-
ču, Trbovcu, v Kopitarniški hiši, v go-
stilni Na križišču, kjer so črpali vodo in
reševali plavajoče hladilnike in kar se je
sploh dalo rešiti. Na posnetku: hiša Do-
lenjskih obdani z vodo skoraj kot
nekoč pri ljubljanskih koliščarjih. (Fo-
to: P. P.)

Stari most bodo obnovili

Ob koncu naslednjega leta bo spet usposobljen za ves promet — Obnovo vodi Gradis Ljubljana

BREŽICE — Brežičani so zelo na-
vezani na stari železni most čez reko
Krko in Savo, saj predstavlja eno izmed
tistih točk, po katerih lahko vsakdo
prepozna njihov kraj. Odkar je mesto
razglašeno za kulturni spomenik, spada
tudi most med kulturne in tehnične
spomenike. V preteklem tednu so ga
zaprti tudi za pešce in na njem so se po-
javili prvi stroji.

Železni most čez obe reki, ki se steka-
ta v eno strugo pri Brežicah, je bil zgra-
jen v letih 1906—1908, za časa Franca
Jožefa. Grajen je bil po tedanjih stan-
dardih, to je za širino največjega topa v
stari Avstro-Ogrski. V 50. letih so ga
začeli popravljati, v zadnjih dvajsetih le-
tih pa ni bil deležen nobenih izboljšav.
Njegove železne loke je razjedala sol in
pospešila njegov propad. Ob koncu 70.
let so most občasno zapirali za promet,
dokler niso pred tremi leti prepovedali
vsega prometa po njem razen za pešce
in kolesarje.

V tem času ljudem v strokovni službi
in delegatom v cestni skupnosti ni
zmanjkalo volje. Vztrajali so na obnovi
mostu, zbirali projekte za sanacijo in
meritve. Najboljši projekt je izdelal In-

stitut za metalne konstrukcije. Posebne
zaslugе pri tem ima inž. Matijević, ki je
izoblikoval predlog, po katerem bodo
pri obnovi potrebovali bistveno manj
jekla, kot so predvidevali ostali projekti.
Na osnovi takega projekta so iskali
sredstva in pri tem naleteli na dokajšnje
razumevanje Republiške skupnosti za
ceste.

Glavni izvajalec del na mostu bo
Gradis Ljubljana, ki bo očistil most,
zamenjal uničene kovinske dele, poskr-
bel za večkratno antikorozivno zaščito
in dokončno prebarval most. Most bo
dobil tudi novo ploščo iz posebnih be-
tonov, da bo sposoben prenesti enake
obremenitve kot prej (do 6 ton). De-
montažo betonske in asfaltna plošče so
začeli v preteklem tednu, dela, predvi-
dena za letošnje leto, pa bodo končali
do novembra. Načrtujejo, da bosta v le-
tošnjem letu gotova prva dva loka na
mostu čez Savo, kar bo stalo okrog 5
milijonov dinarjev. Most bo čez zimo
spet odprt za pešce in kolesarje. Dela se
bodo nadaljevala že naslednje leto, ko
naj bi obnovi tudi zaključili. Most bo
ob koncu naslednjega leta usposobljen
za ves promet.

B. D.

Dobra polovica v sindikatu

Delavci se včlanjujejo v Zvezo svobodnih sindikatov — Se nejasnosti z organizacijo, delitvijo dela

NOVO MESTO — V Zvezo svobodnih
sindikato Slovenije se je v no-
vomeški občini do sedaj članilo že
okrog 14 tisoč zaposlenih oz. če upošte-
vamo še delavce tistih podjetij (ZTO,
Zavarovalnica, Elektro itd.), ki se včlan-
jujejo preko svojih central v Ljubljani,
še dober 1000 več, skupaj dobra polo-
vica vseh zaposlenih.

Akcija včlanjevanja v t.i. Ravnikov
sindikata poteka dobro v vseh večjih no-
vomeških podjetjih. Praktično povsod
je že več kot polovica delavcev odlo-
čila, da se tudi zdaj, ko gre za dejanje
svobodne izbire, vključijo v ta sindikat.
Akcija včlanjevanja v svobodne sindi-
kate skratka še ni zaključena, do konca
junija pa računajo na članstvo okrog
treh četrtnih delavcev.

Predsednik novomeškega občinskega
sindikala svetca Igor Vizjak pravi,
da je odnos posloводства do sindikata
in do včlanjevanja delavcev v glavnem
dobar, večinoma celo poudarjajo, da si
želijo pametnega in dobro organizira-
nega sogovornika. Jeseni pa namerava-
jo znotraj sindikata organizirati tudi
upokojence. Naj še omenimo, da so v
novomeških podjetjih prisotni tudi dru-
gi sindikati, ki so v Sloveniji, vendar se,
kolikor je znano, s kakšnim množičnim
članstvom ne morejo pohvaliti. Svobodni
sindikati nimajo čisto nič proti tej
pluralnosti, ne mislijo pa sklicevati se

stankov z delavci in agitirati za druge,
kot so nekateri pričakovali oz. kar za-
hтеvali, češ da tam, kjer je velika večina
v ZSSS, nekaj ni v redu!

Organiziranost svobodnega sindika-
ta sicer tudi še ni povsem jasna. Vizjak
pravi, da bodo delali predvsem za sindi-
kate dejavnosti in temu naj bi bila pri-
vica vseh zaposlenih.

● Predsedstvo občinskega sveta ZSS
Slovenije Novo mesto je na seji pre-
tekli torki potrdilo predlog za podeli-
te letošnjih priznanj »srebrni znak
ZSSS«. Na seji sveta konec junija ga
bodo prejeli: Marjana Vidic (Zdrav-
stveni center), Danijel Brezovar (OŠ
Grm), Albert Mervar (Gorjanci), Jan-
ja Krhač (Novoteks) in Leopold
Fink (GIP Pionir).

lagojena organiziranost. Bili naj bi ob-
močni servis za sindikate dejavnosti,
trudijo se, da bi bila Dolenska obrav-
navana enotno. Zaradi nedorečenosti
so tudi težave s financiranjem in plače-
vanjem članarine. Nekateri bi na primer
odvajali članarino neposredno repu-
bliškimi odborom, ti

Več kot 200 tovornjakov nesnage

V krški občini se bliža koncu velika — in tudi draga — očiščevalna akcija

KRŠKO — Blizu sto črnih odlagališč za smeti sta odkrila Drago Bučar s krške občine in Franc Junkar iz Kostaka, ko sta dobila nalogo izvršnega sveta, naj odkrijeta vsa ta odlagališča. Ampak to so samo večja odlagališča, bržkone pa je še veliko manjših. Kljub vsemu pa je treba priznati, da je dosedanj izvršni svet začel eno izmed velikih akcij, ki bi jo lahko zapisali v anale krške občine.

Akcija čiščenja črnih odlagališč se je začela 9. aprila in sedaj tik pred koncem junija še vedno ni končana. Kako zahtevna naloga je to bila, lahko pričča že dejstvo, da je domala nemogoče dobiti Draga Perca, vodjo enote Snaga v krškem Kostaku, ki je s svojimi ljudmi in z najetimi sezonci začel to veliko delo. Domala vse dni je namreč na terenu, kjer z 10 ali 15 delavci, s traktorji, kamioni in drugim tehničnimi sredstvi spravlja na plan nesnago, ki so jo ljudje metali v globeli v gozdovih in na travnikih.

»Veliko črnih odlagališč sem že poznal. Največja so vsekakor bila okoli črpališča za krški vodovod na Drnovem, pa na Belem bregu desno in levo,« pripoveduje Franc Junkar, inž. varstva pri delu v Kostaku. »Kar sva z Bučarjem videla, je pressegalo najhuje predstave. Na črpališču so bile cele gore zavržene bele tehnike, plastičnih posod od škropiv, jogijev in podobno. Podob-

no je bilo tudi pri Malem Podlogu, Kalcih — Naklem, kjer smo našli na smetišču celo nekaj dni crknjeno tele. « Zelo veliko smetišče je bilo tudi za streljaj stran od vasi Zdole, kjer je bilo v globeli pod cesto za nekaj tovornjakov avtomobilske pločevine, zavrženih pralnih

Franc Junkar

strojev in hladilnikov. Delavci so vlačili navliako iz globine s pomočjo jeklene vrvi in vitla.

»Taka akcija je seveda zelo draga,« je povedal Junkar. Z vseh smetišč je bilo odpeljanih za 200 do 300 tovornjakov smeti, ki jih je bilo treba z veliko truda izvleči na plan in do ceste. « Končni obračun sicer še ni narejen, ampak prvi račun, poslan na občino, je pressegal milijon dinarjev. « Kljub velikim stroškom pa lahko rečem, da je bil za tako akcijo že skrajni čas. Ljudje so bili navdušeni nad uspehom akcije, pozdravili pa so tudi to, da je Kostak pripeljal v vasi kontejnerje, kamor so odlagali preostale odpadke. «

Žal se kljub temu dogaja, da ljudje še vedno vozijo smeti na črna odlagališča. K temu jih naravnost spodbuja že dejstvo, da znaša kazen za tak prekršek, ki pa ga le redko odkrijejo, le 50 par. Za odvoz kovinskih odpadkov ni posebej zainteresirana niti krška Surovina, kjer so nam povedali, da s pločevino ne zaslužijo niti toliko, da bi pokrili stroške prevoza. Za take surovine se namreč zanimajo le Zahodni Nemci, ki so dovolj bogati, da se jim tako pločevino splača predelovati.

J. S.

DOLENJA VAS SE ČAKA ODGOVOR

KRŠKO — Krški odborniki so bili za zadnjem zasedanju spet kar glasni in živahni. Branko Vodopivec iz Dolenje vasi, je zahteval, da vlada vendarle vsaj nekaj odgovori na že davno poslano (1. 2. 1990) odprto pismo krajevne skupnosti. Vprašal je tudi, kakšna je zadolženost sklada stavbnih zemljišč in občinskega proračuna glede na velike investicije. Vodopivca je še zanimalo, kaj je z izgradnjo zdravstvenega doma in doma upokojevcev. Martin Češnjec var z Rake pa je dejal, da v občini ni narejena nikakršna primopredaja. Menil je, da je treba narediti pregled vseh delegatskih vprašanj, zanimalo ga je tudi, po kakšnih merilih in po kakšnih cenah je krški Savaprojekt dobil naročilo za izdelavo pomembnejših občinskih listin, pa tudi, kaj je z roki in kakšne strokovnjake ima Savaprojekt.

NA SREČO JE DOVOLJ KAKOVOSTNEGA ROSEJA

METLIKA — Na trgu so vsa vina metliške Vinske kleti lanskega letnika razen laškega rizlinga in vrhunske metliške črnine; laški rizling je letnik 88, črnina pa celo 87. Ti vini, zlasti vrhunska metliška črnina, vedno prideta na trg pozneje, malo uležani. Z vrhunske črnine bo letos tako in tako težko, ker lani tega vina v Vinski kleti niso pridelali. Zaradi količinsko slabe lanske letine bo kmalu zmanjkalo tudi belokranjca, ki pa ga bo na trgu lahko nadomestilo ozeljsko belo, ki je tako po okusu, vonju in sortnem sestavu zelo podobno belokranjcu. Na srečo pa imajo v kleti dovolj kakovostnega belokranjskega roseja, katerega prodaja se zaradi svežine in prijetne kisline poveča zlasti v poletnih mesecih.

Zvečanje bremen družin?

Z majem za 35 odst. dražji vrtec — Od vse revnejših staršev naj bi iztržili še več denarja

NOVO MESTO — Po 120-odstotni podražitvi prispevka staršev za otroke v vrtcih v začetku letošnjega leta so se oskrbnine z majem spet podražile, višje so povprečno za 35 odstotkov.

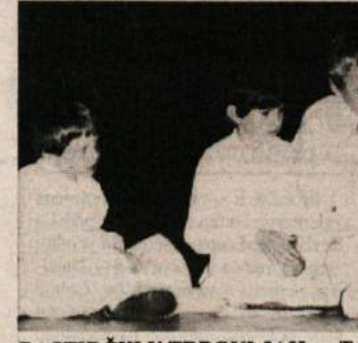
Z majem so sicer na novo odmerili prispevek staršev za oskrbo v vrtcih, kar na osnovi sporazuma o socialnovarstvenih pravicah naredijo redno enkrat na leto. Tokrat so ga odmerili na osnovi povprečnega dohodka na družinskega člana v letu 1989, ki so ga preračunali na sedanjo vrednost, in sicer tako, da so ga povečali za 256 odstotkov, za kolikor so bili povprečni slovenski januarski osebni dohodki večji od lanskih. Kot rečeno, so oskrbnine v vrtcih in prispevki staršev višji za 35 odstotkov, drugače je le za družine, kjer so se dohodkovne razmere bistveno spremenile. Te pa so upravičene do odmere prispevka od trenutnih dohodkov.

Nova ekonomska cena za malčke do dveh let je 3.185 din, za otroke od dveh do treh let 2.872 in za otroke od treh do sedmih let 2.240 din. Za najmlajše prispevajo starši največ 1.356 din, za srednje 1.239 in za starejše 1.120 din. Najnižji prispevek staršev je cena živila — dnevno znaša 19,20 din — in desetina polnih oskrbnih stroškov. Tako znaša najnižji prispevek staršev za cel mesec za najmlajše 596,40 din, za srednje 584,70 in za starejše predšolske otroke 572,80 din.

Kljub tej podražitvi se v novomeških vrtcih bojijo, kaj bodo prinesli novi predlogi za znižanje prispevnih stopenj oz. razbremenjevanje gospodarstva.

Dejstvo je, da so v preteklih mesecih umetno omejevali materialne stroške, delno so odložili vzdrževanje in nabavo vzgojnih sredstev, racionalno tečejo programi za otroke, ki niso vključeni v vrtec, itd. Valorizaciji oskrbnin so se izogibali do zadnjega, čeprav prispevki staršev znašajo le še 16 odstotkov celotnih prihodkov Vzgojnovarstvene organizacije. Razlog temu je pač slaba socialna struktura otrok v vrtcih, saj ob vse nižjih osebnih dohodkih in še vedno velikem pomanjkanju prostora v vrtcih za vse otroke, ki bi tja radi, le nekaj odstotkov staršev sodi v kategorijo plačevanja polne oskrbe.

Z. L.-D.

PASTIRČKI V TRBOVLJAH — Te dni je bilo v Trbovljah republiško srečanje otroških folklornih skupin, na katerem so se predstavili tudi otroška folklorna skupina novomeškega Kresa, strejša FS iz črnomaljske OŠ Mirana Jarca ter semuški pastirčki, ki so se najbolj odrezali tudi na črnomaljski reviji. Mali Dolenjci so dostojno predstavili ljudsko izročilo, pesmi, plese, igre, običaje, Smečani (na fotografiji) pa so pokazali tudi, kako se igra na ljudske instrumente, med drugim tudi na gudalo. (Foto: M. B.-J.)

MLADI DOPIŠNIK

BILI SMO V BOLNIŠNICI

V mesecu maju smo šli v bolnišnico. Ogleđ je organizirala medicinska sestra tov. Balabanova, mamica našega sošolca. Najprej nas je dr. Branka Stracenski peljala na ultrazvok. Da smo videli, kako aparat deluje, je pregledala sošolca Darka. Bili smo presenečeni, ko smo na ekranu zagledali žočnik, jetra in ledvice. Potem smo z zanimanjem gledali, kako so z rentgenom slikali bolno pacientko. Dr. Steklina nam je razkazal kirurško ambulanto. Delo v bolnišnici nam je bilo všeč. Zadolgovljivi smo se vračali v šolo. Osebu bolnišnice, ki nam je pripravilo zanimivo in prijetno urico, se najlepše zahvaljujemo.

Učenci 4. a OŠ XV. divizije Grm, Novo mesto

KORISTNO SODELOVANJE

Mateja, Renata, Anica in jaz smo se odpeljale v tovarno Dana na Mirni. Tam nas je vratar napotil v kemijski laboratorij. Sprejela nas je tov. Hana. Povedala nam je, da bomo v mikrobiološkem laboratoriju ugotavljale prisotnost mikrobov v vodi. To smo naredile po predpisanim postopku in na koncu ugotovile, da vode ne bo treba klorirati. V laboratoriju smo ugotovile še, da je voda zelo trda in brez mehčanja neprimerna za izdelavo sokov. V tovarni smo se naučile veliko novega in upam, da nam bo to koristilo pri kemiji in biologiji.

MATEJA AHLIN, 7. r. OŠ dr. Pavla Lunačka Šentrupert

UDELEŽIL SEM SE ZMAJEVIH IGER

S svojim profesorjem srbohrvaščine Jožetom Zupanom sem odšel v Novi Sad. Tam smo si udeleženci najprej ogledali začetek Zmajevih iger. Po ogledu mesta smo se ponovno zbrali na kraju prireditve »Ko bi otroci imeli krila«. Nato pa je zažvela Zmajeva ulica, kjer so se vrstile zabavne prireditve, hkrati pa so podelili Zmajovo palico za eno leto pesnikoma Mošu Odaloviču in Draganu Raduloviču. Naslednjega dne smo se pogovarjali o branju za značko. V prostem času sva si ogledala petrovaradinsko trdnjavo, pozneje pa še eno prireditev. Na Zmajevih igrah so izbrali tudi najlepšo pesem Jugoslavije za 1990. leto. Čeprav je bila pot naporna, Zmajevih iger ne bom pozabil.

MARJAN JAKLIČ, 5. r. OŠ dr. Pavla Lunačka Šentrupert

IZ NOVOMEŠKE PORODNIŠNICE

V času od 19. maja do 7. junija so v novomeški porodnišnici rodile: Albina Franko iz Velikih Brusnic — Matica, Melita Šantelj iz Šentruperta — Majo, Marija Ogulin iz Osojnika — Antona, Jožica Kurnik z Rovšč — Ireno, Mihaela Turk z Roj — Ambroža, Ljubica Ladešič iz Lipnika — Danijela, Jožica Vovko iz Velikih Poljan — Jožeta, Jožica Gorše iz Obrha — Marka, Branka Gerškš s Suhorja — Roka, Jožica Hrovat iz Krmelja — Tadejo, Boža Stopar z Griča — Matjaža, Renata Majcen iz Sm. Toplice — Matija, Majda Avguštinčič z Vrhtrebnjega — Katjo, Boža Kapušin s Krasinca — Romano, Ivanka Vencelj iz Gor. Nemške vasi — Laro, Marija Kramarič iz Dol. Toplice — Dejana, Mirica Starešinič iz Brihovega — Maria, Silva Furlan iz Gor. Prekope — Anjo, Rozalija Gorenc iz Srednjega Grčeva — Rozalijo, Mateja Sebanc s Trščine — Miha, Jožica Terkaj iz Herinje vasi — Karmen, Anica Penč iz Metlike — Nenada, Marta Božič iz Črešnjic — Martino, Jožica Gregorac iz Cerja — Mateja, Mateja Papež iz Črnomlja — Saša, Marica Prijanovič — Tonkovič iz Tribuč — Urbana, Slavka Ilič s Starihovega Vrha — Darka, Milena Volk iz Gabrja — Karmen, Sabina Ramač iz Vel. Gabra — Jolanda, Milena Golob iz Krmelja — Vanjo, Martina Sinkovič z Mirne — Lucijana, Ana Hrovat iz Klečeta — Mirana, Liljana Ferencac iz Cerja — Ines, Romana Avguštinčič iz Vrbovec — Valentina, Nevenka Tuček iz Vrhovca — Aleksandra, Bernarda Bokal iz Radovlje — Mateja, Mojca Planjan iz Žuzemberka — Damjana, Jožica Župan iz Brestanice — Evo, Sonja Avguštinčič iz Mirne Peči — Roka, Helena Jakobčič iz Dobrvice — Aleksandra, Veronika Žužek iz Svinjskega — Petro, Mirica Rudman iz Obreža — Franja, Darja Strnad z Dvora — Primoža, Silva Zabkar iz Kostanjevice — Neja, Vera Koželj iz Zalisca — Marka, Maja Vlašič iz Jankovičev — Sama, Cvetka Ravbar iz Stranske vasi — Borisa, Marjeta Gabrijel iz Trebnjega — Urbana, Nevenka Boldin iz Breznika — Josipa, Ljudmila Lopatec iz Velike Loke

— Jasno, Milena Nahtigal iz Dešeče vasi — Petro, Alenka Jevšnik iz Brestanice — Neja, Slavka Medle iz Gabrja — Gregorja, Zdenka Saje iz Dolenje vasi — Karmen, Anica Fekonja z Dol. Dobrave — Aleša, Stanka Barbič iz Šutnega — Tanjo, Anka Jakič iz Kašta — Majo, Bernarda Krajac iz Blaževcev — Alena, Sonja Kovarič iz Hrustulj — Gorazda, Dragica Iskra iz Dol. Ajdovca — dečka, Dijana Pečjak iz Stavče vasi — deklčo, Vera Ivanež iz Gabrja — dečka, Zora Ferko iz Ozlja — deklčo in Slavica Miklavž iz Podbočja — deklčo.

IZ NOVEGA MESTA: Vida Kalem z Ljubljanske 21 — Kristjana, Renata Gačnik z Drske 12 — Jureta, Evica Kps s Krke 17 — Marka, Danica Vovko iz Smihle 30 — Tjašo, Tamara Mirt iz Sokolske 3 — Jalena, Marjeta Barborič, K Roku 86 — Petro, Mirjana Simič iz Jerebove 16/a — Mirelo, Marjeta Cerjak iz Levstikove 3 — Simona, Brigita Štepec, V Brezov log 10 — Natašo, Zvonka Gotlib, Slavka Gruma 40 — Sandro, Janja Cimrmančič s Smihelske 13 — Blaža, Zora Rajak, Česta Brigad 9 — Jeleno.

ČESTITAMO!

EGS IN STEKLINA

KOČEVJE — Območje občine Kočevje sodi gotovo med tista območja v Sloveniji, ki jih najbolj ogroža steklina in tudi najdalj. Zadnje steklo žival (lisjaka) so pred kratkim pobili v vasi Čepelje na območju LD Predgrad. Lisjak se je tepel s psom in oba so pokončali.

Po Sloveniji bodo te dni začeli nastavljati vabe za lisice, ki so neke vrste cepivo proti steklini. To akcijo financira Evropska gospodarska skupnost. Ta skupnost je tudi odločila, da bo akcija opravljena najprej na naših severnih in zahodnih mejah in šele nato ob meji s Hrvaško, ker ta naša republika ni pristopila k tej akciji EGS. Tako bo območje ob hrvaški meji in tudi kočevske občine, ki ga steklina najbolj ogroža, prišlo zadnje na vrsto.

Še nimate satelitskih programov?

Pokličite SATEX, d.o.o. Maribor, Vinarska 3/b — v zalogi več vrst individualnih satelitskih sistemov

— montaža in dobava takoj, garancija 1 leto

Vse informacije po tel. (062) 20-244 in 27-090.

SKUPŠČINSKI DOLENJSKI LIST

za občine ČRNOMELJ, METLIKA, NOVO MESTO, RIBNICA, IN TREBNJE

V 7. številki Skupščinskega Dolenjskega lista, ki je izšla s datumom 26. maj 1990, so objavljeni naslednji dokumenti:

OBČINA ČRNOMELJ

- Objava imen izvoljenih delegatov v zbor skupščine občine Črnomelj
- Sklep o javni razgrnitvi osnutka prostorskih ureditvenih pogojev za ureditveno območje Črnomlja in naselij Vojna vas, Svibnik, Kočevje, Kanižarica in Blatnik

OBČINA METLIKA

- Poročilo o izidu glasovanja za izvolitev delegatov v družbenopolitični zbor skupščine občine Metlika (22. aprila 1990)
- Poročilo o izidu glasovanja za izvolitev delegatov v zbor krajevnih skupnosti skupščine občine Metlika (22. aprila 1990)
- Poročilo o izidu glasovanja za izvolitev delegatov v zbor združenega dela skupščine občine Metlika (12. aprila 1990)

OBČINA RIBNICA

- Sklep o valorizaciji davčnih osnov v odloku o davkih občanov
- Objava izidov glasovanja v zbor skupščine občine Ribnica dne 12. in 22. aprila 1990
- Spremembe in dopolnitve pravilnika o oddajanju stavbnega zemljišča na območju občine Ribnica
- Odlok o določitvi nalog, ki jih od 1. 1. 1990 začasno opravljajo organi samoupravnih interesnih skupnosti

OBČINA TREBNJE

- Objava imen izvoljenih delegatov v zbor skupščine občine Trebnje

OPEKARNA NOVO MESTO p. o. Zalog 21

OPEKARNA NOVO MESTO p. o. Zalog 21, 68000 Novo mesto

Tel. n. c. (068) 21-403, 22-291 • Komerc. vodja 84-644 • Telefax: 068/21-490

IZREDNO UGODNA PONUDBA

Cenjene stranke obveščamo, da nudimo po ugodnih cenah in s popustom naslednji material:

- BH 8 in BH 7
- porolit 8
- porolit 12
- modularni blok 6/1
- tuljave
- vinogradniške stebričke
- strešnik Vinkovci
- strešnik Bramac
- perlit
- bobrovec
- siporex
- okna lesna
- hidroizolacija
- keramične ploščice.

Vse blago dajemo na 6-mesečno obročno odplačevanje. (Velja tudi za člane Stanovanjske zadruga Šentrupert.)

INTERMARC d.o.o.

Prodajni oddelek na Zagrebški cesti 21 v Novem mestu. Tel.: 068/24-663 nam nudimo oljne gorilnike ECOFLAM Minor-4, 22—53 kW po najnižjih trenutnih cenah. Nahrbtnose kosilnice Alpina.

Obiščite nas!

novoles

TOZD PPL Straža

Novoles, TOZD PPL, obrat TPI Soteska, obvešča cenjene kupce, da bo od 26. 6. 1990 dalje odprta maloprodaja v obratu Soteska, kjer bodo lahko kupili naslednje artikla v II. klasi:

- samonosilne police (bela, rdeča, rumena, črna)
- obodi omarič (bela, rdeča, rumena, imitacija lesa)
- stenske obloge (bela, imitacija lesa)

Delovni čas maloprodaje bo od 7. do 14. ure vsak delovni dan.

Se priporočamo!

MAXMEDIA

Močnejši kot spomin je svetlobni elektronski displej na hotelu Kandija — od 6. do 22. ure

VERJEMITE!

Pri 4800-ti objavi vašega ekonomsko-propagandnega sporočila vas bo potencialni potrošnik tako »sit«, da se bo oglasil. Ostalo je odvisno od vas.

160 objav dnevno 170,00 din
1100 objav v tednu 1.190,00 din
4800 objav v mesecu 5.100,00 din — popust

Informacije in naročila: tel. 21-466.

Če ste podjetniško usmerjeni in imate sposobnost preskoka iz povprečja v razgibano podjetniško življenje, vas

PROIZVODNO IN TRGOVSKO PODJETJE, p.o.
61330 KOČEVJE, Tomšičeva ul. 13

vabi, da se na podlagi sklepa Odbora podjetja prijavite na objavo za:

1. — VODJA RAZVOJA PODJETJA OPREMA — 1 delavec

Dejavnost organiziramo kot novo štabno funkcijo pri predsedniku podjetja. Od kandidata pričakujemo sposobnost, da bo znal visoko raven evropskih dosežkov, oplojeno z lastno ustvarjalnostjo, prenašati kot kompleksne inovacije v naše razmere in imeti posluš za tržno naravnost razvoja.

Pogoji:

— Visoka ali višja izobrazba tehnične smeri s poudarkom na inovativni in koordinativni sposobnosti

1. — VODJA ZUNANJE TRGOVINE V TRŽENJU — 1 delavec

Da bi učinkovito opravljala svoja dela, pričakujemo od kandidata poznavanje zunanjetrgovinskih predpisov in aktivno znanje dveh svetovnih jezikov ter znanja, ki ustrezajo zahtevnosti tega dela.

Pogoji:

— Visoka ali višja izobrazba ekonomske ali tehnične smeri z ustreznimi izkušnjami s segmentnega področja dejavnosti

3. — SAMOSTOJNI PRODAJNI INŽENIRJI V TRŽENJU — 4 delavci

Razgiban prodajni program zahteva vztrajne izvajalce, strokovne ponudnike in uslužne načrtovalce. Želimo biti tržno usmerjeni, zato vabimo vse, ki imajo prirojen in proučen smisel za razširjanje tržnega segmenta kot osnove za profitno poslovanje.

Pogoji:

— Visoka, višja ali srednja izobrazba ekonomske ali druge ustrezne smeri, z izkušnjami in vidnimi rezultati s kompleksnega, ali segmentnega področja dela

4. — VZDRŽEVALEC — 1 delavec

mora teoretično in praktično obvladovati tudi industrijsko elektroniko in v delo vnašati sodobne metode preventivnega vzdrževanja proizvodnih strojev in naprav.

Pogoji:

— Srednja izobrazba — elektrotehnik/elektronik z delovnimi izkušnjami in vidnimi rezultati dela na področju vzdrževanja

5. — KONFEKCIJARJI — 6 delavcev

za krojenje in izdelavo cerad, nadstreškov, markiz in streh za športne in druge objekte ter podobnih izdelkov iz plastificirane-ga tekstila

Pogoji:

— KV usnjari ali KV tapetnik
— vidni rezultati dela na segmentnem področju dejavnosti

Za vse izbrane kandidate bomo določili začasen kadrovski razred na podlagi referenc iz okolja, od koder prihajajo, po 3 mesecih pa bodo razvrščeni dokončno glede na dosežene rezultate dela.

Delovno razmerje se sklone za nedoločen čas s 3-mesečnim poskusnim delom.

Rok za priporočeno pisno prijavo in posredovanje dokumentov je 8 dni od datuma objave v sredstvih javnega obveščanja.

Vsi prijavljeni kandidati bodo obveščeni o izbiri v roku 8 dni od dneva izbire.

ZAHVALA

V 86. letu starosti nas je za vedno zapustil naš dobri oče, stari ata, brat, stric, pradedek in tast

ALOJZ PERGAR

krojaški mojster v pokoju

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem in znancem, ki ste nam izrekli sožalje, poklonili toliko lepega cvetja in pokojnika spremili na zadnji poti. Še posebej hvala kolektivoma Komunale in ZS Triglav — DOS Novo mesto, obema govornikoma za poslovilne besede, godbi na pihala iz Novega mesta in pokojnikovim prijateljem pevcem iz KUD Dušan Jereb, osebju Doma starejših občanov Novo mesto pa za vso nego in skrb.

Žalujoci: vsi njegovi

Trpiš, umreš,
a ko zasut si v jami,
živiš naprej,
umrl si le zase...
Titi Vidmar

ZAHVALA

V 63. letu starosti je za vedno zatisnila oči naša draga

IVANKA SZARVAŠ

roj. Dejak
iz Kočevja

Ob boleči izgubi se najlepše zahvaljujemo vsem, ki ste jo v času njene bolezni obiskovali in ji kakorkoli pomagali. Imela je polno upanja v ozdravitev, toda bolezen je zmagala. Hvala vsem za podarjeno cvetje in izrečeno sožalje ob bridkem slovesu od nje. Vsem, ki ste jo imeli radi in se je boste radi spominjali, iskreno hvala!

Žalujoci: mož Jože, hčerki Irena in Tatjana z družinami ter ostalo sorodstvo

DO POKLICNA GASILSKA ENOTA
KRŠKO, p.o.
Tovarniška 19
68270 Krško

Komisija za delovna razmerja
objavlja prosta dela in naloge:

— VODJA RAČUNOVODSTVA

Pogoji:

- delo je za nedoločen čas,
- VI. oziroma V. stopnja izobrazbe ekonomske stroke,
- tri oziroma pet let ustreznih delovnih izkušenj,
- poznavanje predpisov s finančno-računovodskega področja,
- znanje operativnega dela z računalniško opremo.

Kandidati naj pošljejo pisne vloge z dokazili o izpolnjevanju pogojev v roku 8 dni po objavi na naslov: DO Poklicna gasilska enota Krško, Tovarniška 19, 68270 Krško.

Kandidate bomo obvestili o izbiri v roku 15 dni po objavi.

Vse delovne ljudi in občane naše občine, predvsem iz KS Mirna,

VABIMO

na dodatno javno obravnavo osnutka ureditvenega načrta za deponijo komunalnih odpadkov Globoko, ki bo

**v torek, 26. junija 1990, ob 20. uri
v prostorih OSNOVNE ŠOLE MIRNA na MIRNI.**

Gradivo bodo razlagali izdelovalci osnutka iz Razvojnega centra Celje, iz Skupščine občine Trebnje in Zavoda za urbanistično načrtovanje Trebnje.

Prosimo, da se javne obravnave udeležite v čimvečjem številu zaradi podaje pripomb in predlogov k predlaganim rešitvam zaradi dokončnega oblikovanja predloga ureditvenega načrta.

**ZAVOD ZA URBANISTIČNO
NAČRTOVANJE TREBNJE**

Čas neusmiljeno hiti
a spomin na tebe,
vedno bolj živi.

V SPOMIN

19. junija je minilo pet let, odkar je umrl
naš ljubljeni mož, oče in dedek

VINKO JUDNIČ

Vavpča vas, Semič

Žalujoci: žena Justa in sin z družino

Ljubil si svojo družino,
ljubil si delo in dom,
ostala nam je grenka bolečina,
ko odšel si v večni dom.

ZAHVALA

V 90. letu nas je za vedno zapustil naš dobri
in skrbni ata, stari ata, praded, stric in brat

JOŽE PAJK

iz Škrjanč pri Mirni

Iskreno se zahvaljujemo vsem sosedom, sorodnikom in prijateljem za vsestransko pomoč in toliko lepega darovanega cvetja ter svete maše. Zahvala velja tudi gospodu župniku, predvsem pa GD Sevnica za tako lep spreved.

Žalujoci: vsi njegovi najdražji

ZAHVALA

V 89. letu starosti nas je zapustila naša
bra in skrbna mama, babica in prababica

TILKA OBREKAR

iz Mirne Peči

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in vaščanom, ki ste nam v težkih trenutkih kakorkoli pomagali. Posebej se zahvaljujemo sosedom Zajčevim in Progarjevim za vso pomoč ter sodelavcem blagovnice Novo mesto, Mercatorju Standardu, OO ZB Mirna Peč ter KUD Mirna Peč za podarjene vence. Hvala patronažni sestri Slavki, ki je spodbujala našo mamo v času njene bolezni, g. župniku za obiske na domu in lepo opravljen pogrebni obred, ter vsem, ki ste našo mamo spremili na njeni zadnji poti.

Žalujoci: Dora z možem ter Zvone, Elko in Ani z družinami
Mirna Peč, Novo mesto, Ljubljana, Italija

tedenski koledar

Četrtek, 21. junija — Alojz Petek, 22. junija — Ahac Sobota, 23. junija — Kresnica Nedelja, 24. junija — Janez Ponedeljek, 25. junija — Viljem Torek, 26. junija — Stojan Sreda, 27. junija — Dan samouprav.

LUNINE MENE
22. junija ob 20.55 — mlaj

kino

BREŽICE: 22. 6. (ob 20. uri) ameriška drama Vohuni v zasedi. 23. (ob 20. uri) in 24. 6. (ob 18. in 20. uri) ameriški akcijski film Karate Kid — III. del 25. 6. (ob 20. uri) ameriški kriminalni film Nad zakonom. 26. in 27. 6. (ob 20. uri) ameriški karate film Življenje Ninje.
 CRNOMELJ: 21. 6. (ob 20. uri) ameriški kriminalni film Smrtno nevarna igra. 22. 6. (ob 20. uri) ameriška komedija Porkijeve norčije. 24. 6. (ob

20. uri) ameriški ljubezenski film Nevarna razmerja. 26. 6. (ob 20. uri) italijanska komedija Bad Spencer v akciji.
 KRŠKO: 21. 6. (ob 20. uri) ameriška komedija Ljubica, otroci so se skrili. 22. 6. (ob 22. uri) ameriški erotični film Šefinja pozna poklic. 24. 6. (ob 18. uri) ameriška komedija Vesoljec. 26. 6. (ob 20. uri) ameriška akcijska komedija Prevara na lotu. 27. 6. (ob 19. uri) japonski karate film Šogunova senca.
 KRMELJ: 23. 6. ameriška komedija 3 moški in dojenček.
 NOVO MESTO — DOM KULTURE: 21. in 22. 6. (ob 18. in 20. uri) ameriška akcijska komedija Noči v Harlemu. Od 23. do 25. 6. (ob 18. in 20. uri) akcijska komedija Tango in Cash. 23. in 24. 6. (ob 22. uri) ameriški erotični film Lollita Callgirl. 26. 6. (ob 10. uri) matineja — ameriška akcijska komedija Noči v Harlemu. 26. in 27. 6. (ob 18. in 20. uri) ameriški akcijski film Pekel v Šoli.
 SEVNICA: 21. in 24. 6. ameriška komedija Trije moški in dojenček. 23. in 24. 6. ameriški akcijski film Pod streli.

R 4 GTL, rdeč, star 21 mesec, september 1988, ugodno prodam za 49.000 din. ☎ (0608)33-042. 637
BELO Z 128, letnik 1987, prevoženih 33.000 km, registrirana do aprila 1991, dobro ohranjena, garazirana, z dodatno opremo, prvi lastnik, prodam za 7000 DEM, oz. po dogovoru. ☎ (0608)61-391. 640
126 P, letnik 1987, in viso 11 RE, letnik 1984, prodam. ☎ 42-086. 642
AVTOMATIK M 3 in čeladno poceni prodam. ☎ (068)84-179. 647
R 4 GTL, rdeče barve, letnik 1988, ugodno prodam. ☎ (068)42-573. 648
126 PGL, letnik 1987, in barvni televizor Iskra, star 5 let, prodam. ☎ 27-947. 649
LADO SAMARO 1300, letnik 1988, dodatno opremljeno, prodam. ☎ (0608)79-576. 650
VESPO, odlično ohranjeno, prodam. ☎ 23-355. 652
126 P, registriran do novembra, zelo ugodno prodam za 7.800 din. Samo Perko, Rožna ul. 13, Mirna Peč. 655
BT 50 kot nov, 300 km, ugodno prodam. ☎ (068)84-647. 657
ZASTAVO 750, karambolirano, letnik 1984, prodam. ☎ 86-131. 658
R 4 GTL, 1985, registrirana za celoleto, prodam. Vinko Šušterič, Šmarjeta 11 b, ☎ 73-720. 659
JUGO KORAL 45, februar 1989, prodam za 8.100 DEM. ☎ (0608)75-584. 660
GOLF JXD, letnik 87/88, prodam za 17.500 DEM in Z 101, staro 4 mesece, prodam za 10.000 DEM ali menjam za 126, novejši. ☎ 20-387, popoldne. 661
UGODNO prodam dyano. ☎ (0608)62-109. 664
MOTOR APN 6 in avtomatik ugodno prodam. Zlatan Grčić, Majde Šilc 8, Novo mesto. 667
R 4, september 1983, spredaj karambolirano, prodam. ☎ 41-033. 668
Z 101 SKALA, letnik 1988, in VI-DEOREORDER Sharp prodam. ☎ 43-776. 670
GOLF GTD, letnik 1985, in 126 P, letnik 1986, prodam. Gor. Kamence 23, Novo mesto. 671
126 PGL, letnik 1989, prodam ali menjam, in golfa, letnik 1980, prodam. ☎ 25-325. 676
GOLF JXD, letnik 1989, kovinske barve, prodam. ☎ (068)49-403. 678
Z 750, letnik 1984, prodam za 16.000 din in Z 101, letnik 1988, prodam. ☎ (068)49-137 ali 49-107. 679
FIAT UNO 45 S FIRE, letnik 1988, ohranjen, prodam. ☎ (0608)82-742. 682
126 PGL, september 1987, 39.000 km, prodam. Vida Blatnik, Ledeva vas 3, Šentjernej, ☎ 41-136. 683
GOLF JGL, letnik 1982, prodam. Tomaž Mehle, Majde Šilc 11/1, Novo mesto. Ogljed popoldne od 16. do 19. ure. 685
Z 850, letnik 1985, prodam. Cena ugodna. ☎ 25-358, popoldne. 686
ZASTAVO 101, letnik december 1981, prodam. Jože Metelko, Kuzarjev Kal 12, Novo mesto. 690
GOLF S paket, letnik 1985, registriran do maja 1991, prodam. ☎ 25-894. 691
JUGO 45, letnik 1989, prodam. Janko Bregar, Ostrog 30, Šentjernej, ☎ 42-424. 692
JUGO 60, nov, ugodno prodam. ☎ 21-114. 693
VISO, letnik 1981, in bočno koso za traktor Štore ugodno prodam. ☎ 76-009. 694
MOTOR Tomos BT 50 S in lepo ohranjen klavir Kutschera prodam. ☎ 73-009. 698
126 PGL, star dve leti in pol, odlično ohranjen, zaščiten, garaziran, prodam. ☎ 84-595. 700
JUGO AX, rdeč, oktober 1987, garaziran, 14.000 km, prodam. ☎ (068)47-688. 703
ZASTAVO 850, letnik 1984, prodam. Oglasite se lahko vsako popoldne pri Nikoli Čavloviču, Bršljin 42, Novo mesto. 705
GOLF DIESEL, letnik 1985, 42.000 km, prodam. ☎ 25-007, popoldne. 706
JUGO KORAL 45, prevoženih 10.000 km, prodam za 8.800 DEM. ☎ (068)49-697. Ogljed pri Petru Kolencu, Florjanska 1, Mokronog. 707
R 4 GTL, letnik 9/87, prodam za 6.900 DEM dinarske protivrednosti. ☎ 76-270. 708
BMW 316, temno zelene kovinske barve, štiri vrata s premično streho, registriran do konca leta, prodam. ☎ (068)57-122. 713
ZASTAVO 101, starejši letnik, dobro ohranjeno, ugodno prodam. ☎ 22-361. 716
Z 101 L, letnik 1979, 79.000 km, prodam. ☎ 49-061. 716
ZASTAVO 128 1,1 GX, letnik 1988, prodam. Lučev, Kristanova 34, Novo mesto. ☎ 23-850. 718
126 P, letnik 1987, prodam. ☎ (068)43-571, Štefka Pugej, Stranska vas 42 a, Novo mesto. 719
TAM 5000, letnik 1968, poceni prodam. Primeren za čebelarje. ☎ 20-342. 720

HITRO, KVALITETNO IN POCENI montiram in popravim vse vrste rolet in žaluzij. Možno obročno odplačevanje. Dve leti garancije! Srečko KASTELIC
 Trg 17, 68216 Mirna Peč
 Tel. (068) 49-081. (1906-OB-25)

IZPELJAVA celotnega postopka za avstrijsko varčevalno zavarovanje. Ponudbe na naslov: Peter Govednik, Gradac 135, 68332 Gradac. (1898-RA-25).

ELITA »ŠŠ« Novo mesto, d.o.o. svetovanje, organizacija in posredovanje pri prometu z nepremičninami
 Muzejska 3, tel. (068) 25-506

Najmemo več stanovanj, lokalov in gostinski objekt v Novem mestu ali okolici.

»DABA« d.o.o.
 Vsem, ki se želite kvalitetno in hitro naučiti vožnje z avtomobilom, to omogoča avto šola »DABA«, d.o.o. Informacije in prijave na telefon: (061) 25-580.

preklci

IVANKA GALIČ, Ivanja vas 22, Mirna Peč, opozarjam Nežo in Janeza Galiča, Malenska vas, da prenehata širiti žaljive, lažne in neretične govorice. V nasprotnem primeru ju bom sodno preganjal. 608
ALOJZ GALIČ, Ivanja vas 22, Mirna Peč, opozarjam očeta Janeza Galiča iz Malenske vasi, da nisem odpeljal njegove lastnine, temveč svoje, ker sem jih kupil sam. 609

posest

STAREJŠO hišo, primerno za vikend, in 3 ha zemlje, v enem kosu, v Dolnji Podgori prodam. Srečko Fric, 68342 Stari trg ob Kolpi. 589
NOVO HIŠO z opremljenim stanovanjem in velikim vrtom v Brežicah prodam. ☎ Nemčija 07361 89432, po 16. uri. 595
PARCELO (8 a) na Vrtači pri Semicu prodam. Marjan Poljanec. 599
GOZD in starino (73 arov) pri Bučki prodam. ☎ 25-516. 646
VIKEND ZIDANICO z vinogradom (14 arov), blizu Straže, prodam. ☎ 23-562. 662
HIŠO z dvema lokaloma v centru Mokronoga in 7000 m² njiv in travnikov prodam. Sifra: UGODNO 672
ZAZIDLJIVO PARCELO (11 arov) v KS Bučka ugodno prodam. ☎ 26-559 po 14. uri. 673
ZIDANICO na Trški Gori prodam. Informacije v nedeljo od 8. do 12. ure na ☎ 28-018. 677
POSESTVO pri Sevnici, skupaj ali po parcelah, prodam. ☎ (041)155-205. 711

prodam

OTROŠKI voziček prodam. ☎ 27-943. 576
OMARO za dnevno sobo in barvni televizor prodam. ☎ 21-331. 577
STROJ za izdelavo ladijskega poda prodam. ☎ 47-593. 584
KRAVE v A kontroli in koso Mertel prodam. Alfonz Jaki, Brinje 6, Šentrupert. 596
DVA PARA zvočnikov domače izdelave moči 60/90 W poceni prodam. ☎ 24-224. 600
STAREJŠE ostreže z opeko prodam. Alojz Šinkovec, Sela 17, 68274 Raka. 602
ČEBELJE DRUŽINE s panji AŽ 9 ugodno prodam. ☎ 65-331. 604
GUMIJAST čoln Maestral 9 ST, motor Tomos 4,5, in kolo junior, pet prestav, prodam. ☎ 22-860. 606
PSE, istrske goniče, stare dva meseca, prodam. Anton Mihelič, Dol. Suhadol 13, Brusnice. 607
TELEVIZOR, barvni, Iskra mediteran, star 10 let, prodam za 2.200,00 din. Hribar, Gor. Kamence 1, Novo mesto. 610
LADIJSKI STROP prve kvalitete prodam. ☎ 27-905 in 21-835. 616
ČOLN ELAN T 300, Tomos 4 in prikolico, harmoniko Melodija b,es,as,d, prodam. ☎ (0608)61-936. 627
STARO POHIŠTVO, primerno za samsko sobo ali vikend, prodam napol zastoj. Prodam tudi mopec, koto in motor za čoln. ☎ 25-134, Lubej. 633
KRAVO, brejo, po izbiri, prodam. Jože Muhič, Jurna vas 14, Novo mesto. 643
TELICO, brejo 5 mesecev, prodam. Turk, Dolž 2, Stopiče. 645
PO UGODNI CENI prodam malo rabljeno spalnico, kuhinjo, trajno—žarečo peč, kueperbusch, termoakumulacijsko peč (3,5 KW) in električni bojler (60 l). ☎ dopoldne(068)21-363. 654
PRODAM dvokomponentni stolp Novex zvočniki (2 x 20 W), moško obleko št. 48 (7/100). Klančar, ☎ 25-195, od 18. do 20. ure. 663
KOLO ROG junior, na 5 prestav, prodam. ☎ 26-149. 665

JADRALNO DESKO D 2 komplet in highfly (6 m²) prodam. ☎ (0608)70-230. 669
BIKAC, starega 7 dni, prodam. Žabja vas 6, Novo mesto. 675
NOVO ZAPAKIRANO spalnico Anita ugodno prodam. ☎ 43-570. 681
KITARSKI ojačevalec Roland CUBE 60 prodam. ☎ 25-033. 688
NAHRBTNIK za daljše ture zelo ugodno prodam. ☎ 24-368. 689
SMREKOVE plohe (8 cm) in deske (18 mm) prodam. ☎ 25-809. 695
USNJENO ŽENSKO JAKNO, še novo, številka 40, ugodno prodam. ☎ 25-986, zvečer. 699
PRODAM okna izolir Lesna ter etažno peč 17 KW in pet radiatorjev Jugoterm. Sifra: UGODNO 704
OPREMO za trgovino (police, prodajalni pult), rabljeno okno (dvojno, zastekljeno), dimenzije 2 x 1,1 m, nekaj rabljenih vratnih kralj s podboji, staro leseno prešo prodam. ☎ 21-466. 714
VEČ KUNCEV pasme Kastor rex za razplod, prodam. Štojs, Sevnica, Cesta na grad 28. 721
NOVO motorno žago Husqvarno prodam za 1000 din ceneje in novo frakcionarico »Hlvaček« B,Es,As za 12.000 din. ☎ (0608)82-483. 722

razno

NUDIM lokal (40 m²), potreben adaptacije, ob glavni cesti v Novem mestu in sofinanciram v mirno obrt. ☎ 21-456, popoldne. 580
VISOKO KVALITETNO, strokovno in hitro opravljam vse računovodske storitve (tudi zaključne bilance) za zasebna podjetja in obrtnike ter vse biro usluge (predvsem pisanje diplomskih nalog). Informacije dobite na ☎ (068)23-548. 597
ODDAM v NAJEM starejšo hišo v Podbočju št. 15 za dobo 5 let. ☎ (063)854-942, popoldne. 621
NUJNO POTREBUJEM 4000 DEM dinarske protivrednosti za dobo 6 mesecev. Plačam zelo dobre obresti in dam garancijo. Jože Udovc, Vrhovčeva 11, Novo mesto. 632
ŽENSKO za pomoč starejši osebi iščemo. Štrumbelj, Mivka 10, Ljubljana, ☎ (061)227-017. 644
VEČJO KOLIČINO KOŠNJE, strojno pospravilo pri Bučki, ugodno oddam. ☎ (061)481-75. 684
ODDAM v NAJEM poslovni prostor v centru Novoga mesta. Naslov v oglasnem oddelku. 712

službo dobi

ŽENSKO za dela v gostini (likanje, čiščenje tujskih sob) zaposlimo. Gostilna Marinič, Skočjan, ☎ 76-115. 579
SPREJMEMO mizarja z večletno prakso. Mizarstvo Tanko, Hrovača 22, Ribnica. 603

CVET d.o.o., Vrčice 3 A, Semič, z posli kuharico z najmaj 5 leti ustreznih prakse. Vse informacije dobite na ☎ 2344 ali 56-704. Začetek zaposlitve avgusta letos. 68
KV NATAKARICO zaposlim. Jan Rozman, Dobruška vas 36, Skočjan, ☎ (068)76-311. 70
MIZARJI, POZOR! Za redno zaposlitev iščemo mladega strokovnega mizarja, z obljubo — za dobro delo, dobro plačilo! Ponudbe pošljite na Mizarstvo Pucelj, Trebnje, Rimska cesta 19, ☎ 49-514. 70
ZELITE delati v tujini? Vse informacije dobite na ☎ (063)39-445, od 8. do 1 ure. 71

stanovanja

GARSONJERO prodam. Niko Friš, Kvedrova 1, Sevnica. 61
SOBO v Krškem iščeta dve dekletici. ☎ (0608)34-925. 63

ženitne ponudbe

VDOVEC, upokojenc, s svojo hišo star 61 let, išče preprosto upokojenko 50 do 60 let za skupno življenje. Sifra: GORENJEC 58

Slovenija
 Moja dežela

TELEVIZIJA NOVO MESTO
vaš kanal
 v novomeškem Kabelskem razdelilnem omrežju na kanalu 3

DNEVNI SPORED ZA TA TEDEN:
 18.31 obvestila
 18.55 oglasi & mali oglasi
 19.00 NOVICE
 19.05 oglasi & mali oglasi
 19.10 rezerviran čas
 19.25 NOVICE (ponovitev)

NASLOV: Glavni trg 24/1
 TELEFON: 068/23-611
 TELEFAX: 068/21-696

kmetijski stroji

ROTACIJSKO kosilnico znamke Tomos za parke, rabljeno eno sezono, prodam. ☎ (0608)32-836. 590
KOMBAJN ZMAJ 810, v dobrem stanju, prodam. ☎ 42-144. 591
TRAKTOR Fendt (25 KS) in motor BT 50, letnik 1987, prodam. Ivan Dvojmoč, Ivanjšev 1, Kostanjevica. 598
ŽETVENI KOMBALN John Deere lanž 150 prodam. Ciril Flajs, Spodnje Vodalje 18, Tržišče. 605
ŽITNI kombajn Zmaj univerzal, letnik 1961, delovna širina 4,20 m, prodam. ☎ 42-937. 611
TRAKTOR URSUS 335 C in kosilnico BCS 715 prodam. ☎ (0608)82-336, od 20. ure dalje. 619
ENOOSNO PRIKOLICO za traktor, nosilnost 3 tone, prodam za 15.000 din. Franc Resnik, Bučerca 14, 68270 Krško. 622
TROSILNIK hlevskega gnoja prodam. ☎ (061)374-305. 634
NOV SILOKOMBALN, nerabljen, prodam. ☎ 76-405. 639
SILOKOMBALN VIHAR 80 prodam. Viktor Kužnik, Podlisc 7, 68211 Dobrič. 656
TRAKTOR TV 830 prodam. ☎ (0608)31-359, od 16. do 20. ure. 666
SNOPOVEZALKO BCS, mlatinico z enojnim čiščenjem in golf, letnik 1985, ter R 4, letnik 1987, prodam. Jablan 23, Mirna Peč. 674
TRAKTORSKO rotacijsko kosilnico SIP 135 ter gumi voz, 12 col, prodam. ☎ (0608)43-009. 696
TRAKTOR Steier (18 KS), s koso, obnovljen, prodam. Kovačič, Dol. Prekopa 40, Kostanjevica. 697
ATOMIZER (200 l) za traktor TV in škroplilnico (200 l) za TV prodam. Janja Rozman, Dobruška vas 36, Skočjan, ☎ (068)76-311. 702
KOSILNICO BCS 127 (bencin, petrolej) ugodno prodam. ☎ (061)448-549. 710

kupim

NAKLADALNO PRIKOLICO za seno, do 20 m³, kupim. ☎ (061)374-305. 635

motorna vozila

TAM 5001 in R 4, letnik 1983, prodam ali zamenjam za traktor IMT 539. ☎ (068)22-283. 575
FIAT pando 45 super, letnik 1984, prevoženih 42.000 km, prve gume, registrirano 7. februarja 1991, prodam. Alojz

Špec, Gor. Kamenje 4, 68211 Dobrič. 578

TRAKTOR DEUTZ 45, letnik 1980, prodam po ugodni ceni. Martin Škofljanc, Brege 60, Leskovec pri Krškem, ☎ (0608)32-074. 581
GOLF diesel, letnik 1985, prodam. ☎ 65-531. 582
FIAT 126, letnik 1980, registriran, ugodno prodam. Franc Jožef, Zbure 4, Šmarješke Toplice. 583
MOTOR APN 4 ali T 12, dobro ohranjena, prodam. Anton Zajc, Šalka vas 20, 61330 Kočevje. 592
POLANEZ 1500, letnik 1980, in jugo koral 55, letnik 1990/4, prodam ali menjam za zastavo 850. ☎ (0608)82-582, zvečer. 593
WARTBURG KARAVAN, letnik 1976 ugodno prodam. Ludvik Prosenik, Dol. Težka voda 26 ali ☎ 43-757. 594
Z 101, letnik 1979, prodam. ☎ 47-658. 594
MOTOR CTX 80, APN 6 S, TORI, glasbeni stolp Seleo, prodam. ☎ 65-233, popoldne. 601
JUGO 45, letnik 1986, prodam. ☎ 26-727, popoldne. 612
PEL KADET 1200, letnik 1974, VW 1200 J, letnik 1976, in Z 750, letnik 1970, prodam. ☎ 24-556, v večernih urah. 613
126 P, letnik 1984, registriran do novembra 1990, prodam. ☎ 21-323, popoldne. 615
APN 6 S, star dve leti, prodam. Hočev var, Mačkovec 21, Novo mesto. ☎ 26-921. 617
Z 750, letnik 1982, registrirana do decembra 1990, prodam. ☎ 52-004. 618
Z 750, december 1981, prodam. ☎ (068)52-525. 620
Z 126, november 1986, 18.000 km, prodam. ☎ 27-954. 623
LADO 1600, letnik 1980, zelo dobro ohranjeno, prodam po ugodni ceni. Anton Zaletelj, Veliki Lipovec 2, Dvor. 624
126 P, april 1987, dobro ohranjen, prodam. Milan Hrastar, Čemše 6, Mirna Peč. ☎ 84-343. 625
PEL KADETT 1,3 S, letnik 1982, in audi 80, letnik 1974, prodam. ☎ 28-915. 626
FIAT MIAFIORI SPORT 200 CT, letnik 1979, obnovljen, registriran do januarja 1991, prodam. ☎ (068)24-763. 628
R 5 FIVE, star dve leti in pol, ugodno prodam. V račun vzamem 126 P, mlajši letnik. Košmerl, ☎ 84-589. 629
APN 6, dobro ohranjen, prodam. ☎ (068)23-611, Srečo Petric. 419
FIAT 126 P, letnik 1980, dobro ohranjen, prodam. Zoran Krošelj, Stara vas 71, 68259 Buzeljsko. 630
Z 128, star 16 mesecev, prevoženih 13.000 km, prodam. ☎ 73-119. 631
JUGO 45 AX, letnik 1988, zelo ugodno prodam. ☎ 25-179. 636

Spoštovani naročniki

Še malo in naokoli bo pol leta, ko bo treba potegniti črto pod naše dozdajšnje sodelovanje. Zvečne ste se držali dogovora in naročnino poravnali v dveh trimesečnih obrokih, žal pa ugotavljamo, da je nekaj takih, ki so preprosto »pozabili«, da ima časopis ceno. In če račun niso poravnani, ne gre brez težav pri poslovanju. Nekateri nam torej dolgujejo še celotni polletni znesek, zato jih prosimo, naj dolg poravnajo do konca junija, v nasprotnem bomo že julija prisiljeni črtati jih v seznamu naročnikov. Kako neradi bomo to storili, je odveč poudarjati, a drugače pač ne bo šlo. Najdemo se, da bodo dolžniki to obvestilo sprejeli z razumevanjem, s plačilom dolga omogočili nemoteno izhajanje Dolenjskega lista — in še naprej ostali naši naročniki.
 Uredništvo DL

DOLENJSKI LIST

IZDAJA: DIC, tozid Dolenjski list. Novo mesto.
 UREDNIŠTVO: Drago Rustja (glavni urednik in vodja tozida), Marjan Logan (odgovorni urednik), Andrej Bartelj, Marjan Bauer (urednik priloge), Mirjam Bezek-Jakše, Bojan Budja, Breda Dušič, Anton Jakše, Zdenka Lindič-Dugaš, Martin Luzar, Milica Markelj, Pavel Perc, Jože Primc, Jože Simčič, Jožica Teppey in Ivan Štanič.
 TEKOČI RAČUN pri SDK Novo mesto št.: 52100-603-30624. Devizni račun št.: 52100-620-970-25731-128-4405/9 (LB — Dolenjska banka d.d. Novo mesto).
 IZHAJA ob četrtkih. Posamezna številka 7 din, naročnina za 2. trimesečje 80 din; za delovne in družbene organizacije 160 din; za tujino 40 ameriških dolarjev ali 70 DM (ali druga valuta v tej vrednosti) na leto.
 OGLASI: 1 cm v enem stolpcu za ekonomske oglase 100 din, na prvi ali zadnji strani 200 din; za razpise, licitacije ipd. 120 din. Mali oglasi do deset besed 80 din, vsaka nadaljnja beseda 8 din.
 NASLOV: Dolenjski list, 68001 Novo mesto, Glavni trg 24, p.p. 130. Telefoni: uredništvo (068) 23-606, 24-200, naročniška služba, ekonomska propaganda in fotolaboratorij 23-610, mali oglasi in zahvale 24-006. Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo. Na podlagi mnenja republiškega komiteja za informiranje Republike Slovenije (št. 23 od 21. oktobra 1988) se za Dolenjski list ne plačuje temeljni davek od prometa proizvodov. Časopisni stavek, prelom in filmi: DIC, tozid Grafika, Novo mesto. Tisk: Ljudska pravica, Ljubljana.

obvestila

REJCEM KOBIL, pripuščene v Zburah, obveščamo, da bo prvi pregled brejst 28.junija ob 17. uri na plemenitni postaji Janeza Pirnarja v Zburah. Pregled bo opravil dipl. veterinar Janez Kovac. Vse informacije dobite na ☎ 73-038. 641
ŽAGAM drva v Novem mestu in okolici. ☎ 21-360. 651
RJAVE JARKICE, stare 7 tednov, prodajam vsak dan. Stane Prevotšek, Čatež 16, 68212 Velika Lika. 680

ELEKTRIČNE OMARICE zunanje ter notranje, kompletno opremljene, prodam 30 do 40% ceneje. Tel. (061) 213-244. (P25-3M0)

OSMRTNICA

Mnogo prezgodaj nas je zapustil sodelavec

JOŽE ZAGORC

stikalničar iz sektorja Tehnoservis

Od pokojnika smo se poslovili v ponedeljek, 18. junija, na šmarskem pokopališču pri Šentjerneju. Ostal bo spomin nanj.

Delavci Krke, tovarne zdravil Novo mesto

Kako bi rad živel in delal, bil med vami, vam kaj povedal, pa me tišči ta črni grob, da ne morem več od tod.

ZAHVALA

Nc moremo verjeti, da nam je v 47. letu starosti zahrbtna bolezen iztrgala iz naše sredine dobrega moža, ata, starega ata, brata, strica in svaka

IVANA OGRINCA

Velike Poljane 21

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, vaščanom, znancem in prijateljem za darovane vence in cvetje. Posebej se zahvaljujemo DO IMV, mizarstvu Bobič, GD Zbure, GD Zagrad za organizacijo pogreba, tov. Petru Dulcu za poslovilne besede ob odprtem grobu, cerkvenim pevcem, g. župniku za lepo opravljen obred in zdravnikom iz Šentjerneja za lajšanje bolečin na domu. Vsem, ki ste pokojnega v tako velikem številu spremili do preranega groba, še enkrat prisrčna hvala!

Žalujoci: žena Tončka, sinovi Marjan z družino, Jani in Zvone ter ostalo sorodstvo

Ljubil si naravo dom in zemljo, tria jokala bo, ko tebe v vinograd več ne bo.

Niti zbogom nisi rekel niti roke nam podal, smrt te vzela je prerano, v srcih naših boš ostal.

ZAHVALA

V 81. letu starosti nas je za vedno zapustil naš dragi mož, ata, dedek in pradedek

ANTON DIMIC

iz Zagorice pri Čatežu

Z žalostjo v srcih se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste nam v najtežjih trenutkih stali ob strani, nam pisno in ustno izrazili sožalje, poklonili toliko lepega cvetja, ter našega ata tako številno spremili do njegovega zadnjega doma. Naša topla zahvala velja sosedom Hostnik in Dimic, lovske-mu društvu Velika Loka, gasilskemu društvu Čatež, zdravstvenemu osebju v Trebnjem ter gospodu župniku za opravljen obred. Še enkrat in vsakemu posebej hvala!

Žalujoci: žena Pepca, sin Dare, hčerka Jožica, hčerka Ivanka, zet Vinko, snaha Olga, vnuki Dejan, Dušan, Nace, Rudi, Sebastjan, vnučinja Klavdija in vnučinja Darja z možem Ivanom in pravnuk Ivanček

ZAHVALA

V 80. letu nas je zapustila draga mama, babica, prababica, sestra in teta

MARIJA REZELJ

rojena NAHTIGAL

iz Hmeljčiča 6

Najlepša hvala vsem, ki ste jo spremili na njeni zadnji poti, podarili cvetje, izrekli sožalje in nam pomagali.

Žalujoci: njeni domači

O mrtvo srce, daj prebudi se, žena s sinom in hčerko v solzah kliče te.

ZAHVALA

Komaj 43 let star nas je za vedno zapustil naš ljubljani mož, zlati očka, sin, brat in stric

JOŽE GLOBEVNIK

Škocjan 5

Ob boleči izgubi našega dragega Jožeta se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so nam kakorkoli pomagali, nam izrekli sožalje, darovali vence in cvetje ter ga v tako velikem številu pospremili v prerani grob. Posebno zahvalo smo dolžni zdravnikom in ostalemu osebju interne bolnice — intenzivna nega, govornikoma Slavki Janežič in Franciju Smrekarju ter vsem članom GD, posebno pa Petru Blatniku. Enaka zahvala velja gospodu župniku za lepo opravljeni pogrebni obred. Še enkrat vsem iskrena hvala.

Žalujoci vsi njegovi

ZAHVALA

Star komaj 5 let nas je po težki bolezni zapustil naš sinko

PETER PREVALŠEK

iz Metlike

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, sodelavcem in znancem, ki so nam v težkih trenutkih pomagali, izrekli sožalje in darovali cvetje. Hvala tudi gospodu župniku za lepo opravljen obred.

Žalujoci: vsi njegovi

ZAHVALA

Ob boleči in nenadomestljivi izgubi našega dragega moža, očeta, strica, deda in pradedca

JOŽETA BUKOVCA

iz Dol. Podgore 4, Stari trg ob Kolpi

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem ter sodelavcem IMV Črnomelj, Kometa-DE Stari trg, VVO Črnomelj za izrečeno sožalje in podarjeno cvetje. Hvala tudi gospodu župniku za lepo opravljen cerkveni obred.

Žalujoci: žena Ana, hčerke Anica, Matija ter Ivanka in Katica z družinama

Delo, skromnost in poštenje — tvoje je bilo življenje. Tvoj dom ovila je črnina, v srcih dragih nastala je praznina.

ZAHVALA

V 75. letu starosti nas je po dolgi bolezni za vedno zapustil naš dragi mož, oče, stari oče, brat, tast in stric

STANE KOŠTAL

iz Trebnjega

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste nam v težkih trenutkih kakorkoli pomagali, nam ustno ali pisno izrazili sožalje, pokojnemu darovali vence in cvetje ter ga spremili na zadnji poti. Hvala sodelavcem podjetja PTT Novo mesto in PTT enoti Trebnje, ZZB Trebnje, Elektru Novo mesto — nadzorništvo Trebnje in upokojenskemu pevskemu zboru Trebnje za lepo zapete pesmi. Posebna hvala dr. Vilfanovi za požrtvovalno pomoč med pokojnikovo boleznijo, govornikoma tov. Kukcu iz PTT Novo mesto in tov. Uršiču za poslovilne besede. Še enkrat vsem najlepša hvala!

Žalujoci: vsi njegovi

Ne jokajte ob mojem grobu, le tiho k njemu pristopite, spomnite se, kako trpel sem, in večni mir mi zaželite.

ZAHVALA

Po težki bolezni nas je v 57. letu starosti za vedno zapustil naš dragi mož, oče, dedek, sin in brat

ALOJZ PERŠE (st.)

iz Družinske vasi 89

Ob boleči izgubi se najlepše zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, znancem in sosedom, ki so nam v težkih trenutkih kakorkoli pomagali, darovali cvetje in nam izrekli sožalje. Zahvala sodelavcem Krke obrata Zdravila, Biokemija in službi računovodstva, GD Bela Cerkev in Šmarjeta, pevskemu zboru, govornikoma za poslovilne besede in gospodu župniku za lepo opravljen obred. Hvala vsem, ki ste pokojnika v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti.

Žalujoci: žena Štefka, sin Lojze z družino, hčerki Helena z družino in Mojca, mama, brat Janez z družino, sestra Milka z družino in ostalo sorodstvo

Na grobu tvojem cvetje klije, prezgodaj tebe zemlja krije.

ZAHVALA

Komaj v 26. letu starosti nas je tragično zapustila naša draga žena, mamica, hčerka in sestra

MARIJA TISOVEC

rojena ŠTRAUS

iz Gribelj

Ob boleči izgubi naše drage Marije se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, sodelavcem in znancem, ki ste nam v težkih trenutkih pomagali, nam izrekli sožalje, darovali cvetje, denarno pomagali ter pokojno v velikem številu pospremili na njeni zadnji poti. Posebno se zahvaljujemo sosedom iz Gribelj, sindikatu Iskra Semič za organizacijo pogreba, STP Mercator Metlika, trgovini Gradac, VVO Metlika, Beti Metlika, tov. Pezdirci in tov. Kramariču za poslovilne besede, pevskemu zboru, godbi na pihala ter gospodu župniku za opravljen obred. Vsem še enkrat hvala!

Žalujoci: mož Beno, sin Bojan in vsi, ki smo jo imeli najrajši

V SPOMIN

22. junija bodo minila tri leta, odkar nas je zapustil dragi mož, oče in dedek

ALOJZ PINOSA

iz Novih Ložin

Žalujoci: vsi njegovi

ZAHVALA

V 79. letu starosti nas je za vedno zapustila naša draga mama, stara mama, prababica, sestra in teta

MARIJA BERNARD

rojena Gorše

Nad mlini 20

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sodelavcem, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste nam izrekli sožalje in darovali cvetje. Posebna zahvala za vso pomoč osebju Doma starejših občanov, tovarni zdravil Krka Izolacije ter g. patru Felicijanu Pevcu za lepo opravljen obred. Od pokojnice smo se v družinskem krogu poslovili v torek, 12. 6. 1990, na pokopališču v Ločni. Vsem skupaj še enkrat prisrčna hvala!

Vsi njeni

Dr. MARIJA GAŽIČ

ni številka, obravnavamo ga zelo pozorno in individualno, moramo imeti čas zanje vseh 24 ur na dan. To, sprememba okolja, nov pristop do njih in primeren terapevtski program, daje odlične rezultate. Ne smem biti pretirano skromna in moram reči, da naša zdravstvena služba dobro dela, da svoje področje dobro obvlada. Precej gotovo tudi zato, ker je to razmera mlada ekipa, ki je skupaj začela, skupaj so se razvijali vsi profili zdravstvene službe, ki veliki dela na strokovnem področju. Aktivni smo v sekciji, to nam prinaša veliko novega znanja, do katerega nam omogoča dostop tudi Krka. Res je sreča, da je za nami Krka, ki se zaveda pomena znanja na vseh področjih, ga cenijo in skuša čimveč pridobiti za svojo uporabo, razlaga prim. dr. Gažičeva, ki je pravkar na seminarju v Španiji.

Ko se je prim. dr. Marija Gažič odločila za študij medicine, si skoraj gotovo niti v sanjah ni predstavljala tega, kar je danes znanje medicina, predvsem pa ona za medicino in za bolne ljudi. Prijazna doktorica sicer ne mara izpostavljanja, ki ni izpostavljanje z delom. Poleg tega dr. Gažičeva takoj poudarja, da so delovni uspehi vsa kolektivna, rezultat prizadevanj celotne posadke in združja.

Prim. dr. Marija Gažič je vodja zdravstvene službe v Zdravilišču Dolenjske Toplice. Te so zanj najlepše v Sloveniji in kar težko razume večinsko novomeško čustveno navezanost na Šmarjenske Toplice. Kakovost naravnega dejavnika, ki jo potrjuje dvestoletna tradicija zdravilišča, Krkin »nos« za prave stvari, dobro strokovno delo vsega kolektiva dajejo dobre rezultate in so proslavile zdravilišče Dolenjske Toplice. Dolgo so bile strokovno bolj turistično gostinske, zdaj pa se mlajša garnitura zaveda, da je zdravstvo osnova za njihov razvoj. Na podlagi lastnih in tujih izkušenj in sodelovanja s klinikami smo naredili svoj program zdravljenja revmatskih boleznih in rehabilitacije po travmi, ki je res dober. Ustvarili smo si dober strokovni sloves, kar dokazuje odlično sodelovanje z novomeško bolnišnico, kliničnim centrom. Tudi pacienti so zadovoljni in imamo takšne, ki se vračajo k nam leta in leta. Sicer pa to ni ne bolnica ne ambulanta, v kateri čakaš v nedogled, pacient pri nas

Dr. Gažičeva, sicer Zagrebčanka, je prišla skupaj z možem v dolenjsko prestolnico leta 1975, v novomeški zdravstveni dom. Ker so takrat potrebovali zdravnico in ambulantni v Dolenjskih Toplicah, je šla delat tja, že takrat pa je priskočila na pomoč tudi zdravilišču. Potem je eno leto delala spet v novomeškem zdravstvenem domu, a ko je leta 1977 prišlo povabilo za delo v Zdravilišču Dolenjske Toplice, ni oklevala. Je specialist fiziater revmatolog, kmalu je naredila magistriraj in leta 1988 se doktorat, nedavno pa so jo imenovali za primarija in je tako drugi primarij v slovenskih zdraviliščih. Pravi, da je to področje revmatologije in rehabilitacije v medicini še na stranskem tiru, ker pač ni urgentna stvar, a sama si brez tega medicine ne zna predstavljanje. Revmatološke težave, ki so zelo neprijetne, ima tudi vse več ljudi, le žal, da vsi verjetno še ne pridejo do visoko strokovne blagodejne pomoči, ki jo uspešno nudijo v Zdravilišču Dolenjske Toplice, kar je tudi velika zasluga dr. Gažičeve, zdaj že naturalizirane Dolenjke. Tu si z možem, s katerim zelo rada potujeta po svetu, zdaj gradijo dom.

Z. LINDIČ-DRAGAŠ

V Mokronogu 14. kresna noč in nov balet

V soboto na gradu

MOKRONOG — V soboto, 23. junija, se bo ob 20. uri na mokronoškem gradu začela že 14. dolenjska kresna noč, kulturna in turistična prireditve, na kateri bo, poleg nastopa vrhunskih mojstrov magije Janija Jošovca, Vladimira Mikeka in Franca Zupana ter z aktualnostmi nabrušenega Kresnička, ki ga že leta oblikuje in predstavlja Lojze Podboj, predstavljena nova baletna bajka o Mokronožcih.

Preprosta zgodba se odvija na mokronoškem sejmu. Ta ima kot vsak drug sejem kupce in prodajalce (s plesom jih bodo predstavljali člani folklorne skupine Kres iz Novega mesta), policaja (Marko Omerzel), mešetarja (Mijo Basailović), ciganko (Mateja Bučar) in tatoco (Marinka Ribič). Posebnost sejmja so mokronožci (Sabina Selan, Polona Hartman, Patricia Basailović, Diana Benedičič, Irena Kloboves), nevidni palčki, ki zaplete razrešujejo v zadoščenju ljudi. Omenjeni plesalci so člani slovenskega opernega in baletnega ansambla iz Ljubljane.

To izvorno domače delo so zasnovali Stane Peček (literarna predloga), Lado Jakša (glasba), Milena Kumar (kostumi) in Janez Mejač (režija in koreografija). Prireditev bosta vodila Pika Fugina in Ivo Pavšič, za likovni videz prireditve pa se je trudil Borut Dvornik.

Kresna noč bo z ognjemtom in zabavo, za kar bo skrbel ansambel Oliver Twist. Vse, kar se bo dogajalo na mokronoškem gradu, je v organizaciji mokronoškega turističnega društva, ki mu pomagajo domače in druge dolenjske delovne organizacije, ZKO in drugi.

-an

PRIJATELJA — Andrej Gabron iz Bizeljske vasi s svojo udomačeno srako, ki nadvse rada poseda na njegovi rami. Zelo je družabna. Domuje v kozolcu in je prav nič ne mika v svet, saj Andrej lepo skrbi zanjo. Hrani jo z zmljetim mesom, glistami in solato. (Foto: J. Teppey)

Kakšna folklor na jurjevanju?

Nekaj belokranjskih folklornih skupin se ne more več zbrati niti za jurjevanje — Je v negotovosti prihodnost prireditve? — Kič ne sodi zraven

ČRNOMELJ — Obred zelene Jurija je v Črnomlju ohranjen že od davnih časov, ko je pomenil čaščenje božanstva rasti in rodovitnosti. Pozneje je postalo Jurjevo pomembno pastirski praznik, danes pa pripravljajo Črnomalci jurjevanje kot folklorno-turistično prireditev. Letos je bila že 27. zapored, v treh dneh pa jo je obiskalo okrog 5.000 ljudi.

V zadnjih letih so poskušali organizatorji pripraviti jurjevanje na bolj živiren način, a se jim sprememba očitno ni obnesla, kajti letos se je ZKO kot prirediteljica raje držala bolj starih kolesnic. Novost je bil morda le petkov večer, ki so ga pripravili mladi iz mladinskega kulturnega kluba Bele krajine, sprevergel pa se je v spontan žur, ki se mu je geslo »Sreča skače, vince se preliva« še kako prileglo. Sobotni kres je sicer pogasil hudo deževje, odpodilo pa tudi nekaj

kresnic, ki so hotele zapeti nekaj lepih novih kresnih pesmi.

Nedeljsko popoldne v jurjevanjski dragi so reševali predvsem gostje iz Pirana, zlasti pa temperamentni folkloristi iz Velikega Trgovišča. Mnogi so, upravičeno ali ne, spraševali, ali odpoved folklornih skupin iz Bojanec, Predgrada in Vinice pomeni, da je pod vprašaj postavljena prihodnost prireditve. Prav jurjevanje naj bi bilo v preteklih letih tista motivacija, ki bi člane folklornih skupin vsaj enkrat na leto zbrala. Nekatere skupine pa so očitno v takšnem razsulu, da jim tudi jurjevanje ne more več pomagati. Vendar so na ZKO vseeno optimisti, prepričani, da ima prireditev še vedno prihodnost. »Bodo pač prihajale folklorne skupine od drugod in prikazovale svoje običaje ter s tem še popestrele jurjevanje,« pravijo. Toda kljub temu da je Belokranjec morda bolj povsede videti druge, manj poznane plesne, najbrž ne bi smeli biti povsem ravnodušni ob spoznanju, da folklorne

skupine, ki so obujale stare običaje d setletja in desetletja, kar tako, čez no propadajo. Tudi zato ne, ker je prav B la krajina veljala v Sloveniji za deželico kjer se je pisano noš, pesmi, kol, obr dij ohranila v vsej svoji pestrosti. Ali p se bodo morali obiskovalci na jurjev nju zares zadovoljiti z drugačno »folk ro«, takšno, kot jo je bilo letos videti številnih stojnicah: od raznovrstnej kiča in balonov do srečelovov, medte ko je bila stojnica z belokranjskimi p tički skoraj neopazna? To zagotovo i bi smela biti znamenja novega jurj vanja.

M. BEZEK-JAKŠ

HARMONIKARJI SPET NA RATEŽU

RATEŽ PRI NOVEM MESTU — Za harmonikarsko tekmovanje na Ratežu, ki bo v nedeljo, 1. julija, ob treh popoldne pri gasilskem domu na Ratežu, že sprejemajo prijave. Tekmovanje bo izbirno za vseslovensko tekmovanje zlate harmonike Ljubljane, torej najboljšje v slovenskem kulturnem prostoru. Omejitve glede starosti udeležencev praktično ni, razdeljeni pa bodo po starostnih skupinah, kot je bil že do sedaj običaj. Prijave sprejema najkasneje do 14. ure tekmovalnega dne predsednik organizacijskega odbora Tone Vovko v svojem gostišču na Ratežu osebno ali pa na telefon 068/85-900. Hkrati s tekmovanjem prireja Turistično društvo Ratež razstavo domačega kruha in peciva, po tekmovanju pa vrtno veselico. Pokroviteljstvo nad prireditvijo je prevzel novomeški izvršni svet.

ZELENI JURJI PO HRVAŠKO — Zelene Jurija častijo tudi onstran Kolpe. Obred, kakršnega poznajo v Zagorju, so prikazali člani folklorne skupine Sloga iz Velikega Trgovišča, ki so bili tudi sicer zvezda nedeljskega popoldneva v črnomaljski jurjevanjski dragi. (Foto: M. Bezek-Jakš)

Devet mrtvih v Kačjem Potoku

Medvedka že dvakrat morila ovce pri Senekovičevih

KOČEVJE — Četrtega junija je izginilo Senekovičevim v Kačjem Potoku pri Mozju 5 ovc, 14. junija pa še štiri. Ob prvem pokolu so našli le kožo in drobce ene ovce, od izginulih minuli četrtek pa so našli ostanke ene ovce in mrtvega janjčka.

Senekovičevi ustanavljajo tako imenovano družinsko kmetijo na območju

do enih jutraj. Prepričan je bil, da se bo medved vrnil, ko mu bo zmanjkalo ovac, ki jih je pomoril 4. junija. Potem ga je premagal spanec in je odšel spat. Zjutraj pa je ugotovil, da manjkajo spet štiri ovce.

Škoda in sledi so si nato ogledali predstavniki kooperacije KG in gojitvenega lovišča »Medved«, katerega revir je tu. Lovci so povedali, da je gotovo moril medved, pravzaprav medvedka, saj so našli v ogradi za ovce sledi medvedke in mladiča. Na vprašanje, kako je z oškodnino, pa niso hoteli odgovoriti. Andrej Senekovič je dejal, da noče nobenega denarja, ampak le toliko ovac, kot jih je izginilo. Dodal je še, da se počuti kot pionir na Divjem zahodu, čeprav živi v Evropi in je 20. stoletje. Žena Janja je dodala, da se boji za svoje tri otroke, medved pa je gotovo nevaren tudi drugim ljudem, predvsem se gobarjem. Gobarška sezona je pred vrati in prav lahko pride do podobne tragedije, kot je prišlo pred nekaj leti v Strugah, ko je medved umoril nabiralca gob.

J. PRIMC

MEDVED MORIL OVCE — Pri Senekovičevih v Kačjem Potoku je medved v juniju že dvakrat umoril ovce. Na fotografiji je Andrej Senekovič ob eni izmed ovac, ki jo je pokončala medvedka 14. junija. (Foto: J. P.)

nekdanje vasi Kačji Potok. S kooperacijo KG so podpisali pogodbo za najem površin za 30 let. Zdjaj tu pasejo 90 plemenskih telic, imeli pa so tudi že 20 ovac, do jeseni pa jih bodo dobili še sto. Andrej Senekovič je po drugem pokolu povedal, da je to noč stražil ovce

TAJČI VNDARLE NA STUDENCU

STUDENEC — Pretekli petek so v gostilni Janc na Studencu nenehno zvonili telefoni, kajti ljudi je zanimalo, ali bo navkljub popoldanskemu neurju zvečer na igrišču na Studencu napovedana prireditev z jugovizijsko »zvezdico« Tajči in njenim ansamblom. Seveda je bilo razočaranje ljudi precejšnje, ko so zvedeli, da je prireditev odpovedana. In zdaj nova vest! Vsa reč naj bi se vendarle zgodila v nedeljo, 24. junija, ob 17. uri na istem kraju.

Halo, tukaj je bralec »Dolenjca«

Dvorjenje na pljučnem oddelku — Trafika Tobaka v Bršljinu je dopoldan večkrat zaprta — »Eksekutorjem iz Roga je treba soditi kot vojnim zločincem«

Je že tako, da vsi naši bralci nimajo telefona, zato se razume, da v naše uredništvo tudi za to rublisko pride kakšno pismo. To pot sta se v predalu znašli dve pošti. Bralec Nace Z. se je zadi na dogajanje na pljučnem oddelku novomeške bolnišnice. Mesec dni je bil tam in je marsikaj videl. Moti ga, da moški iz prvega nadstropja lahko brez težav hodijo k ženskam v pritičje, da o dvorjenju in drugih dogodkih, ki ne sodijo v bolniške prostore, niti ne pišemo podrobno, kot je to pisal Nace. Opazil je še, da na pljučni oddelku hodijo tudi bolniki iz internega oddelka. Zvečer, ko odide glavni zdravnik, postane bolnišnična trgovina. Dva sta bila posebno zagreta za prodajo trenirk in drugega raznovrstnega blaga.

Drugo pismo nam je poslala naročnica Marija (podobne pisce prosimo, da napišejo tudi kraj, ime in priimek, kajti nekatere zadeve se lahko končajo tudi v • Mnogi štejejo podjetnika za garjavega volka, ki ga je treba ustreliti. Drugi vidijo v njem kravo, ki jo je treba molsti, le malo pa jih v njem prepozna konja, ki vleče voz. (Churchill)

sodniških klopek, takrat pa brez imen in priimkov ne bo šlo). Piše, da je gospodinja brez pokojnine, pa vendar si je ob skromnem življenju prihranila nekaj denarja, ki bi ga rada spravila v banki. Zanima jo banka za kmete. Ker je želela odговор, smo ga tudi poiskali, četudi na anonimna pisma načelno ne odgovarjamo niti jih ne objavljamo. Poklicali smo vodjo hranilno-kreditne službe ZHKS v Novem mestu Nado Jakše. »Naša banka posluje na Cesti komandanta Staneta poleg trgovine Borovo. Odprta je vsak dan od 7.30 do 16.30, ob sobotah pa le v dopoldanskem času. Pri nas denarja ni potrebno vezati, saj za vloge na vpogled dajemo 25-odstotne letne obresti. Denar, vložen v naši banki, lahko varčevalci dvigajo v vseh TZO, bankah in poštah.«

Po telefonu nas je v četrtek zvečer prva poklicala Rozalija iz Novega mesta. Sprašuje, kam naj se obrne, da bo dobila odgovor. Šest let je že ločena, a se moža ne more znebiti. Zakoni so pač takšni, da mu mora najti stanovanje.

Vsi mladi na Loko

Jutri od 13. do 23. ure boljši sejem in počitniški žur

NOVO MESTO — V petek, 22. junija, na zadnji šolski dan, bo še najbolj veselo in bučno na Loki. Aktivisti Zveze prijateljev mladine pripravljajo tradicionalni boljši sejem in počitniški žur. Del stadiona na Loki bo ta dan namenjen boljšemu sejmu. Za stojnicami bodo šolarji lahko prodajali vse, česar ne potrebujejo več. Zamenjevali ali prodajali bodo lahko šolske knjige, kasete in plošče, kotalke, kolese in igrače, morda tudi kos tekstila, male živali in drugo. Že od 13. ure bo odprtih kar trideset gostinskih stojnic.

Osrednji del počitniškega žura bodo finalne Igre brez meja, v katerih se bo za bogate nagrade pomerilo kar 342 tekmovalcev, zmagovalcev iger v krajevnih skupnostih. Igre se bodo pričele ob 15. uri. V popoldanskem času bo na velikem odru nastopila skorajda vsa dolenjska rock in pop scena, predstavitev so objubili tudi rudolfovci, pa plesne skupine, manekeni Reklam studia M. K. bodo pokazali letošnjo kolekcijo betinih kopalk. Že v zgodnjem popoldnevu bo program popestrila Romana Kranjčan z Bolhobodom, v večernih urah pa bo za mlade igral ansambel Obvezna smer.

Bivši mož se za to ne zmeni, veselo popiva, zvečer pa doma spi. Rozalija je zaradi tega bila že od Poncija do Pilata, problem pa ostaja. Na Centru za socialno delo ji je referentka rekla: »Ja tovarišica, svoboda je draga«. Rozalija bi rada čimprej našla stanovanje, novi oblasti pa bi rada svetovala, naj spremeni ta zkon v korist mater z otroki. Marjan iz okolice Bršljina nas je opozoril, da je trafika Tobaka pri odcepu za Novoteks več zaprta kot odprta. Še posebej v dopoldanskem času, ko mora njena mlada prodajalka verjetno domov pripravljati kosilo. Starejša gospa, ki je prej delala v tej trafiki, je bila bolj vestna.

Bralec Niko iz Novega mesta nas je opozoril še na eno zanimivost. Za očkencem na banki je mogoče brez problema plačati vsakršne položnice od TV in radijske naročnine, vrta, elektrike, le položnice za plačilo telefona je potrebno plačati v poslojpu pošte. Za odgovor se je pri vodstvu pošte pozanimal kar sam. Povedali so mu, da bo še naprej tako, saj gre za enoten slovenski obrazec in da v Novem mestu ne bi delali izjem. Še naprej bo potrebno te stvari poravnati pri poštarjih. Jože iz Sevnice (naslov je v uredništvu) je za konec načel temo o Kočevskem Rogu. Ključ nas je v imenu žene, ki še danes ne more pozabiti, kako so ji partizani odpeljali nedolžnega očeta, in ne ve, kaj je njegov grob, v kateri od kraških jam so njegovi ostanke. Te, ki so izvrševali smrtno kazni tudi nedolžnih ljudi, bi morali po besedah Jožeta najti in jim soditi kot vojnim zločincem.

J. P.

kozerija

— Ate, videl sem tvojo sliko v časopisu.
— Vem, uporabili so me kot reklamo za neko prireditev.
— Pa tudi po radiu sem te slišal govoriti.
— Nič pretresljivega.
— Ne bodi skromen.
— Saj veš, da nastopam v otroških oddajah.
— Vem. Koliko let že?
— Menda bo petindvajset?

— To je dolgo, kajne?
— Četri stoletja.
— Po televiziji te tudi včasih pokažejo.
— Bolj poredko.
— Ko greš večkrat od doma, praviš, da greš nastopat.
— Vabijo me.
— Kam te vabijo?
— No, na veselice, na koncerte...
— Kaj pa počneš tam?
— Govorim.

— Tako kot stric Kučan?
— Manj resno. Zabavam ljudi.
— Zakaj pa pišeš knjige?
— Za štos. Da mi ni dolgčas. Da nisem samo v gostilni.
— Koliko knjig pa si že napisal?
— Štiri.
— Je to dosti?
— Za nekatere tudi preveč.
— Pesmice tudi pišeš, kajne?
— Pišem, toda slabe.
— Zakaj pa so slabe?

— Niso mi všeč. Sicer pa: čemu me vse to sprašuješ?
— Tršica nam je dala za domačo nalogo intervju s popularnim človekom.
— Mali, jaz sem še daleč od tega.
— In zakaj nisi popularen, ate?
— Bil si že ogromnikrat v časopisu pa na radiu pa televiziji...
— Vse to je res: nisem bil pa še nikoli — v črni kroniki.
TONI GAŠPERIČ

Halo, tukaj Dolenjski list!

Novinarji Dolenjskega lista si želimo v bodoče več sodelovanja z bralci. Vemo, da je težko pisati, zato pa je lažje telefonirati. Če vas kaj žuli, če bi radi kaj spremenili, morda koga pohvalili, ali pa opozorili na zanimiv dogodek iz domačih krajev. Prisluhnili vam bomo, zapisali, morda dali kakšen nasvet, poiskali odgovor na vaše vprašanje ali kaj podobnega. Pokličete nas lahko vsak četrtek zvečer, med 20. in 21. uro na telefon (068) 23-606. Eden od dežurnih novinarjev vam bo rad prisluhnil.

studio
DOLNJA BISTRICA

Lestvica narodnozabavne glasbe
Studia D in Dolenjskega lista

Žreb je prejšnji teden podelil nagrado za sodelovanje pri oblikovanju lestvice FRANCU ŽUMRU iz Maribora. Nagrajencu čestitamo! Lestvica najbolj priljubljenih narodnozabavnih melodij pa je za ta teden z eno novostjo takšna:

- (6) Ne čakaj na maj — ANSAMBEL COF
- (1) Kaj je ljubezen — VESNA
- (2) Ne joči, Slovenija! — SLOVENSKI MUZIKANTJE
- (4) Mlad pastir — ANSAMBEL IVANA PUGLJA
- (3) Med temnimi gozdovi — ANSAMBEL L. LESJAKA
- (5) Ob reki — SPOMIN
- (9) Soča voda — DOLENJSKI FANTJE
- (8) Vinska vigrad — KVINTET KRES
- (8) S pesmijo na ustih — ANSAMBEL SLOVENIJA
- (—) Stara ljubezen nikoli ne oveni — AVSENIK

Predlog za prihodnji teden: Pelje me spomin nazaj — ANS. I. RUPARJA

Glasujem za:

Moj naslov:

Kupone pošljite na naslov: Studio D, p.p. 103, 68000 Novo mesto